

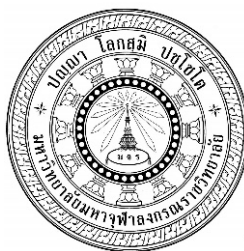
รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

THE MODEL OF NETWORKING OF THE FIVE PRECEPTS OBSERVING
VILLAGE FOR IMPROVING PEOPLE'S QUALITY OF LIFE
IN NAKHON RATCHASIMA PROVINCE

พระครูศรีปริยัตยารักษ์

ดุขฎิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

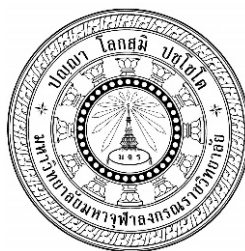

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

พระครูศรีปริยัตยารักษ์ (ประสงค์ กิตติปณฺโญ)

ดุขฎฐิณิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Model of Networking of the Five Precepts Observing Village
for Improving People's Quality of life in Nakhon Ratchasima
Province

Phrakhrusripariyattayarak (Prasong Kittipaño)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Social Development)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E.2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุษฎีนิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน จังหวัดนครราชสีมา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุษฎีนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว)

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์)

กรรมการ

(พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนตเสโน, ดร.)

กรรมการ

(พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.)

กรรมการ

(พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมดุษฎีนิพนธ์

พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร.

ประธานกรรมการ

พระมหาบุญเลิศ อินทปญโญ, รศ.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูศรีปริยัตยารักษ์)

ชื่อคุณิพนธ์ : รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย : พระครูศรีปริยัตยารักษ์ (ประสงค์ กิตติปัญญา)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)

คณะกรรมการควบคุมคุณิพนธ์
: พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร., ร.บ.(รัฐศาสตร์), พช.ม.(พัฒนาชุมชน),
พธ.ด. (พระพุทธศาสนา)
: พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา, รศ., พธ.บ.(บริหารรัฐกิจ), ศศ.ม.(พัฒนาสังคม),
ร.บ.ม.(การจัดการความขัดแย้ง)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของ
ประชาชนจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้าน
รักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ๒) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อ
การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ๓) นำเสนอรูปแบบ
การสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา
ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี การวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน
๔๐๐ คน การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน ๒๕ รูป/คน ผู้ให้
ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๑๐ รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบ
สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์
เชิงลึก ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบบรรยายและพรรณนาความ

ผลการวิจัยพบว่า

๑. หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของ
คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัด
นครราชสีมา ได้ยึดหลักการทำงานภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้าน
รักษาศีล ๕ ประกอบด้วย ๑) หลักการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ๒) หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ
รักษาศีล ๕ ๓) หลักการติดตามและการประเมินผล

๒. ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ
ประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา มีลักษณะความสัมพันธ์ ๓ อย่าง ได้แก่ ๑)
ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์

เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย ๒) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นเครือข่ายการทำงาน ที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงพื้นที่แต่ละแห่ง ในจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้พื้นที่การปกครอง ๓๒ อำเภอ มาทำงานร่วมกัน ๓) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น เป็นความสัมพันธ์ของเครือข่ายการทำงาน ที่ได้นำเอาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มาเป็นประเด็นหลักในการขับเคลื่อนลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ มีขั้นตอนดังนี้ ๑) สร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย ๒) สร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๓) พัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๔) รักษาความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๓. นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา อาศัยการสร้างเครือข่ายการดำเนินงานภายใต้อำนาจหน้าที่ ประเด็นนำไปสู่การบูรณาการร่วมกันของหมู่บ้านในพื้นที่เดียวกัน หรือต่างพื้นที่ เกิดการดำเนินงานร่วมกัน ทั้งนี้ เพราะรูปแบบการสร้างเครือข่ายพลังพลวัตหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน มีการนำประสบการณ์ ทรัพยากรของแต่ละสมาชิกเครือข่าย ความเป็นพันธมิตร กัลยาณมิตร นำไปสู่พลังของเครือข่ายสร้างความเปลี่ยนแปลง พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดรายจ่าย มีรายได้มั่นคง ประชาชนมีสุขภาพดีขึ้น จากการปฏิบัติตามหลักศีล ๕

Dissertation Title : The Model of Networking of the five Precepts Observing Village for Improving People's Quality of Life in Nakhon Ratchasima Province

Researcher : Phrakhrusripariyattayarak (Prasong Kittipaño)

Degree : Doctor of Philosophy (Social Development)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc.Prof. Dr.Phrasuthirattanapundit, B.A.(Political Science), M.A. (Community Development), Ph.D. (Buddhist Studies)

: Assoc.Prof. Phramaha Boonlert Inthapanyo, B.A., (Public Administration), M..A.. (Social Development), M.P.A. (Conflict Management)

Date of Graduation : March 15, 2018

Abstract

The research titled “The model of networking of the five precepts observing village for improving people’s quality of life in Nakhon Ratchasima Province” has three objectives, namely, i) to analyze the working principles of network of the five precepts observing village, ii) to analyze correlation of the networking that integrated the tasks to improve quality of life for people in the five precepts observing village, iii) to present the model of networking of the five precepts observing village for improving people’s quality of life. Mixed methodology i.e. quantitative and qualitative research, was employed in this study. The quantitative research was used for data collection from sampling group of 400 respondents through questionnaires and the qualitative research was conducted for data gathering from 25 key informants by the structured interview, The statistical techniques used are frequencies, percentage, mean and standard deviation

The research result was found that:

1. The working principles of network of the five precepts observing village in Nakhon Ratchasima province revealed that the network of Provincial Buddhist Sanghas in Nakhon Ratchsima, Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima, Village / community in Nakhon Ratchasima, have taken the principles of working under the rules followed the five precepts observing village project. It consists of i) principles of

participation in all sectors, ii) principles of activities to promote the five precepts, and iii) principles of monitoring and evaluation.

2. Relationships of the networking that integrated the tasks for improving People's Quality of Life for people in the five precepts observing village in Nakhon Ratchasima province showed that i) relationship of authority is the networking by integrating that tasks and participation that assigned, ii) correlation of regional is operate according to administrative conditions of 32 districts with Provincial Buddhist Monks Hierarchy in Nakhon Ratchasima, Provincial Buddhist Office of Nakhon Ratchasima, Village/Community has established their networking of five precepts observing. It is administration of regional, iii) correlation of issue; has plan, operate, assist, support, monitor the evaluation by their interested issue and lead to working in village, temple, community, organization, section, education institute to provide the activity accordance with determined issue. There are four steps as follows: i) principle of realization and participation as the network, ii) principle of creating the obligations and managing the networking of five precepts observing village, iii) principle of relationship development of the networking of five precepts observing village, and iv) principle of keeping in the relationship and continuing the networking of five precepts observing village.

3. With regard to presentation of the model of networking the five precepts observing village for improving people's quality of life in Nakhon Ratchasima province indicated that: the establishment of a network operating under the authority and the issue leading to the integration of villages in the same area or different area for co-operation. The model of dynamics networking of the five precepts village relies on the relationship of home, temple and school, experience, each member's network resources, alliance and a good friend for leading to the power of change networking to improve people's quality of life, reduce conflicts, reduce expenses, to have a stable income, people are healthier by the practice or observation of the five precepts.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาคือ พระสุธีรัตนบัณฑิต, รศ.ดร. และพระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, รศ. กรรมการผู้ควบคุมดุสิตนิพนธ์ ได้เสียสละเวลาให้คำแนะนำและคำปรึกษา ตรวจสอบแก้ไขดุสิตนิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบคุณ พระมหาสุรศักดิ์ ปัจจนเสโน,ดร.เจริญพร ขอขอบคุณ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบป้องกันดุสิตนิพนธ์ มีศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว รศ.ดร.ชลวิทย์ เจียรจิตต์ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบประชาพิจารณ์โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ ดร.ชันทอง วัฒนะประดิษฐ์ ที่ได้เมตตาชี้แนะแก้ไขเนื้อหาที่บกพร่องให้สมบูรณ์ถูกต้อง

ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณ คณะผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย รศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง ผศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน ผศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ พระมหาปัญญาวรรวัฒน์ สิริภทฺโท และดร.วรากร หิรัญมณีมาศ ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจทานแนะนำแก้ไขให้แบบสอบถามสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน ขอเจริญพรขอบคุณมา ณ ที่นี้

ขอเจริญพรขอบคุณ ผศ.ดร.โกนิฐฐ์ ศรีทอง ประธานหลักสูตรพุทธศาสตรดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม ช่วยแนะนำตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษา เจริญพรขอบคุณ ดร.พิชิต ปุริมาตร ได้ช่วยจัดเรียงข้อมูลการวิจัยซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วย ความอนุเคราะห์จากคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ ประชาชน ที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ทั้งแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ครบถ้วน ที่สำคัญขอขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัยทุกรูป/คน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิทยากร ให้กำลังใจกับผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดถึงเพื่อนร่วมชั้นเรียนทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ รุ่นที่ ๑ ที่ได้คอยช่วยเหลือมาโดยตลอดจนประสบผลสำเร็จ

ท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณ พระโสภณปริยัติวิธาน เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา เจ้าอาวาสวัดสะแก พระภาวนาประชานาถ ที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๑๑ เจ้าอาวาสวัดบ้านไร่ พระครูใบฎีกาเสมอ ธมมวฑฺฒโน เจ้าอาวาสวัดพะไล พระครูสุนทรคุณวัตร รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา พระครูสุตธรรมวิสุทธิ,ดร. รองเจ้าคณะอำเภอยางชุมน้อย อาจารย์สมศักดิ์ สมนะเนา พระครูสุตกิจวรคุณ,ดร. ที่ได้สนับสนุนทุนการทำวิจัย โยมพ่อสด โยมแม่สนธิ สงนอก พระอุปัชฌาย์ ครูอาจารย์ ทุกรูป/ท่าน เป็นผู้มีอุปการคุณ ให้กำลังใจอย่างใกล้ชิด

พระครูศรีปริยัตยารักษ์
วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๑

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		(๑)
Abstract		(๓)
กิตติกรรมประกาศ		(๕)
สารบัญ		(๖)
สารบัญตาราง		(๘)
สารบัญแผนภาพ		(๙)
สารบัญภาพ		(๑๐)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ		(๑๑)
บทที่ ๑	บทนำ	๑
๑.๑	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒	วัตถุประสงค์การวิจัย	๔
๑.๓	ปัญหาที่ต้องการทราบ	๕
๑.๔	ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕	นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖	ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑	แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม	๘
๒.๒	แนวคิดเกี่ยวกับศีล ๕	๑๑
๒.๓	แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านศีล ๕	๒๕
๒.๔	ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย	๔๔
๒.๕	ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่	๕๕
๒.๖	แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๕๗
๒.๗	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๑
๒.๘	กรอบแนวคิดการวิจัย	๖๘
บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๖๙
๓.๑	รูปแบบการวิจัย	๖๙
๓.๒	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๗๐
๓.๓	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๗๔
๓.๔	การเก็บรวบรวมข้อมูล	๗๕
๓.๕	การวิเคราะห์ข้อมูล	๗๘

บทที่ ๔	ผลการวิจัย	๗๙
๔.๑	วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	๗๙
๔.๒	วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	๑๐๒
๔.๓	นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา	๑๔๘
๔.๔	องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๖๒
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๖๗
๕.๑	สรุปผลการวิจัย	๑๖๗
๕.๒	อภิปรายผลการวิจัย	๑๗๒
๕.๓	ข้อเสนอแนะ	๑๗๘
บรรณานุกรม		๑๗๙
ภาคผนวก		๑๘๗
ภาคผนวก ก	รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	๑๘๘
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือการวิจัย	๑๙๐
ภาคผนวก ค	การวิเคราะห์ค่า CVI	๑๙๕
ภาคผนวก ง	รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๐๐
ภาคผนวก จ	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)	๒๐๒
ภาคผนวก ฉ	รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)	๒๒๖
ภาคผนวก ช	หนังสือขอความอนุเคราะห์สนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๒๘
ภาคผนวก ซ	เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)	๒๓๙
ภาคผนวก ฌ	เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)	๒๔๖
ภาคผนวก ฎ	ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๔๙
ประวัติผู้วิจัย		๒๕๓

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ แสดงองค์ประกอบการละเมิดศีล ๕ และอานิสงส์การรักษาศีล ๕	๒๓
๓.๑ แสดงกลุ่มประชากรผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	๗๐
๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก	๗๒
๓.๓ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๗๓
๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๘๐
๔.๒ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	๘๒
๔.๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๘๓
๔.๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๘๔
๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕	๘๕
๔.๖ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๘๗
๔.๗ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๑	๑๑๗
๔.๘ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๒	๑๑๗
๔.๙ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๓	๑๑๘
๔.๑๐ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๔	๑๑๙
๔.๑๑ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๕	๑๒๐
๔.๑๒ แสดงจำนวนร้อยละ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๑๒๒
๔.๑๓ แสดงรายชื่อเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา	๑๒๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่

หน้า

๒.๑	แสดงเจตสิกที่ประกอบอยู่ในเจตนาการรักษาศีล	๑๕
๒.๒	แสดงการสำรวม ๕ อย่าง ในการรักษาศีล ๕	๑๖
๒.๓	แสดงแนวคิดของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๒๗
๒.๔	แสดงกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓๙
๒.๕	แสดงรูปแบบเครือข่าย	๔๘
๒.๖	แสดงลักษณะเครือข่าย	๕๐
๒.๗	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	๖๘
๔.๑	แสดงกระบวนการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๑๐๐
๔.๒	แสดงหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๑๐๑
๔.๓	แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายแบบจัดตั้งเครือข่าย	๑๐๒
๔.๔	แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจและหน้าที่	๑๐๖
๔.๕	แสดงเครือข่ายคณะสงฆ์หน่วยงานราชการประชาชนร่วมทำกิจกรรม	๑๑๑
๔.๖	แสดงเครือข่ายการทำงานในกิจกรรม	๑๑๒
๔.๗	แสดงความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงพื้นที่	๑๒๕
๔.๘	แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงประเด็น	๑๒๖
๔.๙	หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๑๓๔
๔.๑๐	การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล ๕	๑๔๖
๔.๑๑	รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจ	๑๔๙
๔.๑๒	รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงหน้าที่	๑๕๐
๔.๑๓	รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่	๑๕๒
๔.๑๔	รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น	๑๕๕
๔.๑๕	สรุปการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๖๑
๔.๑๖	องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๑๖๖

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๔.๑ ภาพตัดูกติเครื่องปั้นดินเผาผ่านเกวียน

๑๔๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์นี้ ใช้อ้างอิงจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙ คัมภีร์อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

คำย่อเกี่ยวกับพระไตรปิฎก

การอ้างอิงพระไตรปิฎกอ้างทั้งฉบับภาษาบาลีและภาษาไทย ใช้ระบุคัมภีร์ และ ระบุ ถึง เล่ม/ข้อ/หน้า ตามลำดับ เช่น วิ.มหา. บาลี ๕/๑๖/๑๕ หมายถึง คัมภีร์วินัยปิฎก มหาวิภังคปาติภาษาบาลี เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๑๕ วิ.มหา. ไทย ๕/๑๖/๒๑-๒๒ หมายถึง คัมภีร์วินัยปิฎก มหาวิภังคปาติภาษาไทย เล่ม ๕ ข้อ ๑๖ หน้า ๒๑-๒๒ เป็นต้น

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

พระวินัยปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิ.มหา. บาลี	= วินัยปิฎก มหาวิภังคปาติ	ภาษาบาลี
วิ.มหา. ไทย	= วินัยปิฎก มหาวิภังค์	ภาษาไทย
วิ.จุ. บาลี	= วินัยปิฎก จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ภาษาบาลี
วิ.จุ. ไทย	= วินัยปิฎก จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	ภาษาไทย
วิ.ป. บาลี	= วินัยปิฎก ปริวารวรรคบาลี	ภาษาบาลี
วิ.ป. ไทย	= วินัยปิฎก ปริวารวรรค	ภาษาไทย

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ	ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.สี. บาลี	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรคบาลี	ภาษาบาลี
ที.สี. ไทย	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค	ภาษาไทย
ที.ม. บาลี	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรคบาลี	ภาษาบาลี
ที.ม. ไทย	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค	ภาษาไทย
ที.ปา. บาลี	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรคบาลี	ภาษาบาลี
ที.ปา. ไทย	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค	ภาษาไทย
ม.อุ. บาลี	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสกบาลี	ภาษาบาลี

ม.อ. ไทย	= สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์	ภาษาไทย
อง.ทุก. บาลี	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ทุกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
อง.ทุก. ไทย	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ทุกนิบาต	ภาษาไทย
อง.จตุกก.บาลี	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย จตุกกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
อง.จตุกก.ไทย	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	ภาษาไทย
อง.ฉกก. บาลี	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ฉกกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
อง.ฉกก. ไทย	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ฉกกนิบาต	ภาษาไทย
อง.ทสก. บาลี	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ทสกนิปาตปาติ	ภาษาบาลี
อง.ทสก. ไทย	= สุตตันตปิฎก องคุตตรนิกาย ทสกนิบาต	ภาษาไทย
ขุ.ป. บาลี	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสมภิทามคคปาติ	ภาษาบาลี
ขุ.ป. ไทย	= สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย ปฏิสมภิทามรรค	ภาษาไทย

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง. บาลี	= อภิธมมปิฎก ธมมสังคณีปาติ	ภาษาบาลี
--------------	----------------------------	----------

อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก

ที.สี.อ. บาลี	= ทีฆนิกาย สุมังคลวิลาสินี สีลขุณยวรรคคอกกุ กถาปาติ ภาษาบาลี
อง.สตุตท.อ. บาลี	= องคุตตรนิกาย มโนรธปุรณี สตุตทนิปาตอฎกถาปาติ ภาษาบาลี
อง.สตุตท.อ. ไทย	= องคุตตรนิกาย มโนรธปุรณี สตุตทนิบาตอรรถกถา ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศีล ๕ หรือ เบญจศีล เป็นวินัย เป็นสิกขาบท และเป็นข้อที่คนในสังคมควรศึกษา และควรปฏิบัติ ในฐานะที่เป็นมาตรฐานของความเป็นมนุษย์ หรือเป็นมนุษยธรรม คือธรรมสำหรับความเป็นมนุษย์ ที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงและบัญญัติไว้^๑ เพื่อให้มนุษย์ทั้งหลายในสังคมได้อยู่ร่วมกันอย่างมีปกติสุข โดยไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านชีวิตและทรัพย์สิน

ตามหลักการทางพระพุทธศาสนา ศีล ๕ นั้น มีความสำคัญในฐานะที่เป็นหลักการสำคัญเบื้องต้น ที่พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติไว้ เพื่อคฤหัสถ์ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อบรรลุประโยชน์สุขในสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีอยู่ทั้งความสุขทางกายและความสุขทางใจ^๒ และความสุขของคฤหัสถ์นั้นมี ๔ ประการด้วยกัน^๓ ได้แก่ (๑) อตฺถิสุข ความสุขที่เกิดจากการมีทรัพย์ (๒) โภคสุข ความสุขที่เกิดจากการบริโภคหรือการใช้จ่ายทรัพย์ (๓) อนนสุข ความสุขที่เกิดจากการไม่เป็นหนี้ และ (๔) อนวัชชนสุข ความสุขที่เกิดจากการประกอบกิจการอันไม่มีโทษ

ศีล ๕ ประกอบด้วยสิกขาบท หรือข้อที่ควรศึกษา สำเนียง ปฏิบัติด้วยการละเว้นจากสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ๕ ประการ^๔ ด้วยกัน ได้แก่ เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนางดเว้นจากการถือเอาสิ่งของที่ไม่ได้ให้ เจตนางดเว้นจากการประพฤติดีในกาม เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ เจตนางดเว้นจากการเสพของมึนเมาคือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

ศีล ๕ ประการเหล่านี้ มีลักษณะเป็นข้อห้าม คือ เป็นข้อที่มีให้ประพฤติดิปฏิบัติ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ขณะที่การปฏิบัตินั้น ที่เป็นหลักธรรมที่มีความหมายสอดคล้องควบคู่กันไปในแต่ละข้อ ในลักษณะที่ศีลเป็นข้อห้ามและธรรม เป็นข้อที่ทรงอนุญาตที่สามารถปฏิบัติได้ ในลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติ ที่ตรงกับหลักศีล ๕ เรียกว่า ธรรม ๕ หรือ เรียกว่า เบญจธรรมมี ๕ ประการ ได้แก่ ความมีเมตตากรุณา การประกอบอาชีพอันสุจริต การสำรวมในกาม มีความซื่อสัตย์ การมีสติสัมปชัญญะ^๕

สำหรับสังคมไทยในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา แม้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือพระพุทธศาสนา แต่ปัญหาต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและนับวันจะมีทวีความรุนแรงมากขึ้น

^๑ ศีล ๕ มีปรากฏในพระไตรปิฎกหลายแห่ง เช่น ใน วิ.ป. (บาลี) ๘/๔๔๘/๔๗๙, วิ.ป. (ไทย) ๘/๔๔๘/๖๓๑, ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๒๘๖/๒๔๖, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๘๖/๓๐๒ เป็นต้น.

^๒ อัง.ทุก. (บาลี) ๒๐/๗๑/๑๐๑, อัง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๗๑/๑๐๓.

^๓ อัง.จตุกก. (บาลี) ๒๑/๖๒/๙๐, อัง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๖๒/๙๐.

^๔ ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๒๘๖/๒๔๖, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๘๖/๓๐๒.

^๕ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, (กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๗๕-๑๗๖.

ตามลำดับ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในประเทศ ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ก็ตาม

มหาเถรสมาคม โดยเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคลาจารย์ (ช่วง วรปุณฺโญ) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ คณะสงฆ์ และทุกภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมไทย ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวในสังคมไทย จึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” อย่างเป็นทางการ^๖ ตั้งแต่วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการด้วยกัน ได้แก่ (๑) เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ (๒) เพื่อเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับประชาชนในประเทศ (๓) เพื่อให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข (๔) เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกได้สำนึกและสร้างความตระหนัก รักและเชิดชูสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสถาบันหลักของประเทศอย่างมั่นคง

ตามดำริที่เจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคลาจารย์ ได้ประทานโอวาทไว้ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญของมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้นๆ คือประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้านนั้นว่า หมู่บ้านรักษาศีล ๕”^๗

การดำเนินตามโครงการนี้มีเป้าหมายในเชิงปริมาณ คือ ให้ครอบคลุมตำบล ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๔,๖๙๓ หมู่บ้าน และประชาชนของประเทศ ๖๑,๕๖๑,๙๓๓ คน ภายในระยะเวลา ๔ ปี คือ ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๕๗-๒๕๖๐ โดยในการกำหนดแผนการดำเนินการตามโครงการฯ เป็น ๓ ระยะ คือระยะเร่งด่วน ระยะปานกลางและระยะยาว และในเชิงคุณภาพ มุ่งหวังให้พุทธศาสนิกชนทุกหมู่เหล่าปฏิบัติตามคำสอนในทางพระพุทธศาสนา โดยการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ เพื่อให้เกิดความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ทำให้สังคมสงบ ร่มเย็น และมีความสุขอย่างยั่งยืน^๘

ประชาชนที่ได้ปฏิบัติตามหลักศีล ๕ จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในชีวิต เพื่อเน้นให้ประชาชนมีสุขภาวะ มีความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าในช่วงที่ผ่านมา โดยมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตตามหลักศีล ๕ ซึ่งแนวทางการพัฒนาให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความรู้และปรับเจตคติด้านสุขภาวะผ่านสถาบันครอบครัวและระบบการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน^๙ เกิดจากประชาชนนำหลักการของศีล ๕ มาปรับใช้ใน

^๖ คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๕.

^๗ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, หน้า ๕.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

^๙ สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, ๒๕๕๔), หน้า ๖.

การดำเนินชีวิตประจำวัน ทำให้ชีวิตมีความสงบ ลดรายจ่าย ป้องกันปัญหา และผลกระทบที่เกิดจากอบายมุข สิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับอบายมุขของชุมชน

การมีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตที่ดีไว้ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านร่างกาย ๒) ด้านจิตใจ ๓) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ๔) ด้านสิ่งแวดล้อม และจุดมุ่งหมายของการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหลังจากปฏิบัติตามหลักศีล ๕^{๑๐} ซึ่งจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ Maslow กล่าวว่า ความปรารถนาของมนุษย์นั้น เรียงลำดับขั้นของความปรารถนา ตั้งแต่ขั้นแรกไปสู่ ความปรารถนาขั้นสูงขึ้นไปเป็นลำดับ ได้แก่ ๑) ความต้องการทางด้านร่างกาย ๒) ความต้องการความปลอดภัย ๓) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ ๔) ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง ๕) ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง กระบวนการการพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เห็นได้ชัดเจนปรากฏตามหลักทฤษฎีอัมมิกัตถประโยชน์ ๔ ได้แก่ ๑) ความขยันหมั่นเพียร ๒) การรู้จักรักษาทรัพย์และประหยัด ๓) คบคนดีเป็นมิตร ๔) เลี้ยงชีพตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ จะเป็นกระบวนการที่สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีได้ แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความดีงามตามหลักศีล ๕ คือ ได้มาด้วยความไม่เบียดเบียน ไม่คอร์รัปชัน ไม่ทุจริต ไม่มุ่งเห็นประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่การปกครองที่กว้างขวาง แบ่งการปกครองออกเป็น ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน ประชาชนในจังหวัดส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่จึงมีประชาชนจากภูมิภาคต่าง มาประกอบอาชีพและอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกัน จังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่ หลักศีล ๕ อันจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและสามารถแก้ไข ปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง จึงได้ร่วมทำโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ขึ้น

จังหวัดนครราชสีมา และคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา ได้ทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายจัดตั้งโดยประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการทำงานขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงานราชการ คณะสงฆ์ ภาครัฐ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ มีการลงบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมา เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา นายอำเภอทุกอำเภอ เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ กำนันทุกตำบล เจ้าคณะตำบลทุกตำบล ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน เจ้าอาวาสทุกวัด ดำเนินการจัดทำโครงการ

^{๑๐}กรณีศึกษา เรื่องเดช, “ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ได้รับความรุนแรงจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดยะลา”, รายงานวิจัย, (สำนักงานวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๓), หน้า บทคัดย่อ.

อบรมพระวิทยากรแกนนำ โครงการเผยแผ่ธรรมของพระธรรมทูต โครงการตรวจการคณะสงฆ์ เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ดำเนินการไปด้วยดี ^{๑๑}

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตลอดระยะ ๓ ปีที่ผ่านมาผลปรากฏว่า ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพราะมีปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัดหลายอย่างที่เกิดขึ้นและขัดขวางมิให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จ และอาจจะไม่สามารถดำเนินการไปได้ในอนาคต โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวบุคคล และขั้นตอนการดำเนินการที่มีผลทำให้โครงการนี้ ประสบกับความยากลำบากของการดำเนินการ

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือบนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะขยายออกไป นอกจากการให้ความร่วมมือทางด้านข้อมูลจะนำไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย สมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สมควรจัดกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงาน/องค์กรที่สมัครใจ ที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายความร่วมมือภายใต้หลักการกระจายอำนาจ โดยมีผู้นำชุมชนทั้งท้องที่ ท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว สมบูรณ์ เรียบร้อย มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของการโครงการ และควรคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ การมีสมาชิก ผู้นำเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเรียนรู้ร่วมกัน การลงทุน การสื่อสาร การมีผลประโยชน์ร่วมกัน และความสนใจร่วมกัน รวมทั้งสมาชิกต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาค มีความสมัครใจ มีการแลกเปลี่ยน มีการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานโดยมีจุดหมายร่วมกัน^{๑๒} อันจะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ประสบความสำเร็จ

จากความสำคัญดังกล่าว เห็นได้ว่าโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่และเป็นโครงการใหม่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนทั่วทั้งประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และหารูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคมไทยอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

^{๑๑}สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ “ ระยะที่ ๒ (กรกฎาคม – ตุลาคม ๒๕๕๗) จังหวัดนครราชสีมา , คณะสงฆ์ จังหวัดนครราชสีมา. จังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, เอกสารประกอบการประชุม, (อัสสัมชัญ)

^{๑๒}เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ซีเคสมิเดีย, ๒๕๕๓), หน้า ๔๓.

๑.๒.๒ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างไร มีหลักการทำงานอย่างไรบ้าง

๑.๓.๒ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยการทบทวนเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้ ศีล ๕ แนวคิดทฤษฎีเครือข่าย รูปแบบการสร้างเครือข่าย การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่

๑.๔.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑.๔.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

๑.๔.๒.๑.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิจัยครั้งนี้ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การเลือกแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒๕ รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุ จำนวน ๕ รูป อนุศาสนาจารย์ จำนวน ๒ คน เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒ คน เจ้าหน้าที่วัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒ คน พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ คน พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ คน สมาชิกองค์การบริหารจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ คน นายกพุทธสมาคมจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑ คน นายอำเภอ จำนวน ๒ คน ปลัดอำเภอ จำนวน ๒ คน ตำรวจ จำนวน ๑ ท่าน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน ๒ คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน ๑ คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน ๑ คน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑ คน

๑.๔.๒.๑.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ ใช้การเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๐ รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุ จำนวน ๕ รูป ผู้บริหาร อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ คน

๑.๔.๒.๒ ประชากร ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑,๕๓๒,๐๖๔ คน (ข้อมูลจากประชากรทั้งหมดที่นับถือศาสนาพุทธในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒,๕๙๔,๓๑๐ คน)^{๑๓}

๑.๔.๒.๓ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๔๐๐ คน โดยแยกตามอำเภอต่าง ๆ จำนวน ๓๒ อำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มจากตารางสุ่มของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^{๑๔} เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

มุ่งศึกษาผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๒ อำเภอ

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยผู้วิจัยกำหนดช่วงเวลาในการทำวิจัยระหว่างเดือนตั้งแต่ ตุลาคม ๒๕๕๙ – กันยายน ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

รูปแบบการสร้างเครือข่าย หมายถึง ลักษณะวิธีการประสานความร่วมมือ ความสัมพันธ์ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา หมู่บ้านที่ได้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดำเนินการให้เกิดการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในจังหวัดนครราชสีมา

หมู่บ้านรักษาศีล ๕ หมายถึง หมู่บ้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ในจังหวัดนครราชสีมา และได้รับคัดเลือกเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ แก่หมู่บ้านอื่น ๆ

การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามหลักศีล ๕ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านร่างกาย ๒. ด้านจิตใจ ๓. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ๔. ด้านสิ่งแวดล้อม

ความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย หมายถึง ความสัมพันธ์ของเครือข่ายที่มีต่อกัน ระหว่างองค์กร ชุมชน เครือข่ายภาคี

การบูรณาการภารกิจ หมายถึง การเชื่อมโยง การประสานงาน งบประมาณ บุคลากร หรือการผสานองค์ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ เข้าเป็นส่วนเดียวกัน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ หรือทำให้องค์ความรู้เดิมที่มีอยู่แล้วให้สมบูรณ์มากขึ้น

^{๑๓}สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา, (อัคราณา).

^{๑๔}ยูทอ โกยวรณ์, วิจัยการตลาด, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒.

๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๒ ทำให้ทราบความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๓ ทำให้ทราบรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๑.๖.๔ ก่อให้เกิดองค์ความรู้การพัฒนารูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับศีล ๕
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านศีล ๕
- ๒.๔ ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย
- ๒.๕ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม

พฤติกรรมเป็นกิจกรรมต่างๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้ เช่น การยิ้ม การเดิน หรือผู้อื่นอาจเห็นได้ยากต้องใช้เครื่องมือช่วย เช่น การเต้นของหัวใจ พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกมานั้น มีผลมาจากการเลือกปฏิบัติตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้นๆ พฤติกรรมหรือการกระทำใดๆ จะมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน มีการตีความสารที่รับมาไปคนละทิศคนละทางทำให้เกิดการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในเรื่องความรู้ที่ไม่เท่ากัน นักจิตวิทยามักสนใจศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ เช่น ทัศนคตินำไปสู่พฤติกรรมของมนุษย์อย่างไร ซึ่งเมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ภายในจิตใจของมนุษย์แล้ว สิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ พฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกต่อผู้อื่น^๑

พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมทุกประเภทที่มนุษย์กระทำไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะสังเกตได้หรือไม่ได้ เช่น การทำงานของหัวใจ การทำงานของกล้ามเนื้อ การเดิน การพูด การคิด ความรู้สึก ความชอบ ความสนใจ เป็นต้น^๒

^๑ยุบล เบญจรงค์กิจ, การวิเคราะห์ผู้รับสาร, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๗.

^๒ประภาเพ็ญ สุวรรณ, พฤติกรรมศาสตร์พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๒), หน้า ๑๕-๒๗.

นักจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมเป็นผลที่เกิดจากการทำปฏิกิริยาของมนุษย์หรืออินทรีย์ (organize) กับสิ่งแวดล้อม (environment)^๓

พฤติกรรมของอินทรีย์ที่ได้จากการทำปฏิกิริยากับสิ่งแวดล้อมนั้นจะมีผลออกมาในรูปแบบ ทั้งที่สังเกตได้ด้วยบุคคลอื่นและสังเกตไม่ได้แต่สามารถจะวินิจฉัยมีหรือไม่มีโดยใช้วิธีการหรือเครื่องมือทางด้านจิตวิทยาพฤติกรรมดังกล่าวมีส่วนประกอบอยู่ ๒ ส่วน ด้วยกัน คือ

๑. พฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญา (cognitive domain)

พฤติกรรมด้านนี้เกี่ยวข้องกับความรู้ความจำข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งทางการพัฒนาความสามารถและทักษะทางสติปัญญา การใช้วิจารณญาณเพื่อประกอบการตัดสินใจ พฤติกรรมด้านพุทธิปัญญาประกอบด้วยความสามารถในระดับต่าง ๆ ดังนี้

๑.๑ ความรู้ (knowledge) ความรู้ในที่นี้เป็นพฤติกรรมขั้นต้น ซึ่งผู้เรียนเพียงแต่จำได้อาจจะโดยนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยินก็จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีแก้ปัญหา เป็นต้น

๑.๒ ความเข้าใจ (comprehension) เมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์กับข่าวสารหนึ่ง ๆ อาจจะโดยการฟัง ได้อ่าน หรือได้เขียน เป็นที่คาดว่าบุคคลนั้นจะทำความเข้าใจกับข่าวสารนั้น ๆ ความเข้าใจนี้อาจจะแสดงออกในรูปของทักษะหรือความสามารถต่อไปนี้

๑.๒.๑ การแปล (translation) หมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเองซึ่งอาจจะออกมาในรูปที่แตกต่างจากเดิมหรือออกมาในภาษาอื่น แต่ความหมายยังเหมือนเดิม

๑.๒.๒ การให้ความหมาย (interpretation) หมายถึง การให้ความหมายต่อสิ่งต่าง ๆ หรือข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งอาจออกมาในรูปความคิดเห็นหรือข้อสรุปตามที่บุคคลนั้นเข้าใจ

๑.๒.๓ การคาดคะเน (extrapolation) หมายถึง ความสามารถในการตั้งความคาดหมาย หรือคาดหวังว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น ซึ่งความสามารถนี้จะเกิดจากความเข้าใจสภาพการณ์และแนวโน้มที่อธิบายไว้ในข่าวสารนั้น ๆ

๑.๓ การประยุกต์หรือการนำความรู้ไปใช้ (application) หมายถึง ในการนำความรู้ไปใช้เป็นพฤติกรรมขั้นหนึ่งในหมวดพุทธิปัญญาซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะด้านความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้อีกนัยหนึ่งก็คือการแก้ปัญหานั้นเอง

๑.๔ การวิเคราะห์ (analysis) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เป็นขั้นหนึ่งของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาซึ่งอาจแบ่งเป็นความสามารถชั้นย่อยๆ ได้ ๓ ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ความสามารถในขั้นที่ ๑ ผู้เรียนสามารถแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาหรือสภาพการณ์ออกเป็นส่วนๆ เพื่อทำความเข้าใจกับสัดส่วนต่างๆ ให้ละเอียด

ความสามารถในขั้นที่ ๒ ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบเหล่านั้น

ความสามารถในขั้นที่ ๓ ผู้เรียนสามารถมองหลักการผสมผสานระหว่างส่วนประกอบที่รวมกันเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

^๓เชิดชัย โชติสุทธิ, การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๓), หน้า ๙-๑๔.

ตัวอย่างความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาหรือสภาพการณ์ได้แก่

๑. ความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริง (facts) ออกจากสมมติฐาน (hypothesis)

๒. มองเห็นความเกี่ยวข้องหรือความสัมพันธ์ของความคิดต่าง ๆ ประกอบเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น ๆ

๓. มองเห็นความคิดหรือความเข้าใจที่ประกอบขึ้นเป็นปัญหาหรือสภาพการณ์นั้น ๆ

สรุปแล้วความสามารถในการวิเคราะห์ก็คือ ความสามารถในการแยกส่วนประกอบย่อยๆของส่วนรวมออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เข้าใจส่วนรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๕ การสังเคราะห์ (synthesis) หมายถึง ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อย ๆ หลาย ๆ ส่วนมารวมกัน เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างที่แน่ชัด โดยทั่วไปแล้วความสามารถนี้จะเกี่ยวข้องกับการนำเอาประสบการณ์เก่ามารวมกับประสบการณ์ใหม่ แล้วสร้างเป็นแบบแผนหรือหลักสำหรับปฏิบัติขบวนการในการรวมกันของส่วนต่างๆ นั้นเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน ความสามารถในการสังเคราะห์นี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางพุทธิปัญญาที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดริเริ่มในตัวผู้เรียน ความสามารถในการสังเคราะห์นี้จะต้องอาศัยความสามารถขั้นต่าง ๆ หลายขั้นดังกล่าวมาแล้ว คือความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้และความสามารถในการวิเคราะห์

๑.๖ การประเมินผล (evaluation) หมายถึง ความสามารถในการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่จะต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นส่วนประกอบ ในการประเมินผลมาตรฐานอาจจะออกมาในรูปคุณภาพหรือปริมาณ และมาตรฐานที่ใช้อาจจะมาจากการที่บุคคลนั้นตั้งขึ้นเองหรือมาจากมาตรฐานที่มีอยู่แล้ว ความสามารถในการประเมินผลนอกจากจะเป็นความสามารถขั้นสุดท้ายของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญาแล้วยังเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญของพฤติกรรมทางด้านพุทธิปัญญากับพฤติกรรมทางด้านความรู้สึก (affective domain) ความสามารถในการประเมินผลไม่จำเป็นจะต้องเกิดขึ้นในขั้นสุดท้าย แต่อาจจะอยู่ในขั้นของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑) ถึง ๕) จะเกี่ยวข้องกัพฤติกรรมทางพุทธิปัญญา (cognitive domain) ตั้งแต่ข้อ ๒) ถึงข้อ ๖) จะเกี่ยวข้องกัพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถหรือทักษะที่ต้องใช้สติปัญญาซึ่งสลับซับซ้อนมากกว่าพฤติกรรมขั้นแรก คือ ความรู้ (knowledge) ดังกล่าวไว้ในข้อ ๑) และพฤติกรรมขั้นแรกนี้จะเป็นส่วนประกอบในการสร้างหรือก่อให้เกิดความสามารถหรือทักษะในขั้นต่อไป

๒. พฤติกรรมด้านทัศนคติค่านิยม ความรู้สึกความชอบ (affective domain) พฤติกรรมด้านนี้หมายถึงความถึง ความสนใจ ความรู้สึก ทำที่ ความชอบ ไม่ชอบ การให้คุณค่า การปรับเปลี่ยนหรือปรับปรุงค่านิยมที่ยึดถืออยู่ พฤติกรรมด้านนี้ยากต่อการอธิบายเพราะเกิดภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการวัดพฤติกรรมเหล่านี้ เพราะความรู้สึกภายในของคนนั้น ยากต่อการที่จะวัดจากพฤติกรรมที่แสดงออกมาภายนอก^๔

^๔ถวิล ธาราโกชน, พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน, (กรุงเทพมหานคร : ทิพยวิสุทธิ์, ๒๕๔๘),

การเกิดพฤติกรรมด้านทัศนคติแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

๑. การรับรู้ (receiving)
๒. การตอบสนอง (responding)
๓. การให้ค่า (valuing)
๔. การจัดกลุ่ม (organization)
๕. การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (characterization by value or value complex)

๒.๑.๑ พฤติกรรมมนุษย์ตามแนวนักสังคมวิทยา

นักสังคมวิทยา เชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะภายนอกทั้งปวง (Eternal conditions) ที่อยู่รอบตัวของมนุษย์ ทั้งสิ่งที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ตลอดจนพลังงานต่าง ๆ ที่จับต้อง รวมทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อากาศ แสงแดด ความร้อน ความเย็น แร่ธาตุ กระแสไฟฟ้า เครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลเหนือมนุษย์ทั้งในแง่ที่อำนวยความสะดวก และผลร้าย โดยที่มนุษย์ไม่มีทางเลือกหนี เราอาจจะแบ่งประเภทของสิ่งแวดล้อม ออกเป็น ๓ ประการใหญ่ ๆ คือ

๑. สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
๒. สิ่งแวดล้อมทางสังคม
๓. สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว

อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่จะหาทางต่อสู้ และเอาชนะทำให้เกิดวัฒนธรรม รูปแบบต่าง ๆ ขึ้น เช่น การคิดประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ การเพาะปลูก การสร้างถนนหนทาง การสร้างเครื่องมือสื่อสาร เป็นต้น

สรุปความว่า แนวคิดเรื่องพฤติกรรมนั้น พื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งในแต่ละบุคคลจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไปสืบเนื่องมาจากการได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ไม่เท่ากัน รวมถึงการตีความหมายของสารที่ได้รับมาไปคนละทิศคนละทางอีกด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆมีประโยชน์ในการทำใหบุคคลมีความรู้ นำความรู้ที่ได้มาสร้างทัศนคติ สุดท้ายจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล สามารถนำแนวคิดที่ได้มาเป็นอ้างอิงในการสรุปผลการศึกษาในด้านแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมของบุคคลว่าต้องอาศัยปัจจัยในด้านใดบ้าง ที่มีส่วนให้แต่ละบุคคลมีแนวโน้มการเกิดพฤติกรรมจากการเปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างจึงมีพฤติกรรมการแสดงออกที่แตกต่างกัน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับศีล ๕

๒.๒.๑ แนวคิดการรักษาศีล ๕

แนวคิดการรักษาศีล ๕ ในทางพระพุทธศาสนา เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนฐานแห่งความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองทางด้านร่างกายและจิตใจของปัจเจกบุคคล เพื่อให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ด้วยความรัก ความเมตตา ความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของความเป็นมนุษย์ด้วยกัน

ระหว่างคนในสังคมที่อยู่ร่วมกัน ดังจะเห็นได้ว่า การรักษาหรือสมาทานศีล ๕ ทุกข้อ^๕ เริ่มต้นด้วยการมีเจตนาที่งดเว้นจากพฤติกรรมที่ไม่ดีต่าง ๆ เช่น เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ การลักขโมย การประพฤติผิดในกาม เป็นต้น ซึ่งเจตนา หรือความตั้งใจในการพัฒนาตนเองของระดับปัจเจกบุคคลเช่นนี้ ย่อมเป็นเหตุแห่งความเจริญ ความสงบสุขของบุคคลและสังคมด้วย เพราะจุดประสงค์แห่งการปฏิบัติตามศีลนั้น แม้จะเริ่มต้นจากการควบคุมพฤติกรรมของปัจเจกบุคคล แต่มีเป้าหมายเพื่อความเจริญของหมู่คณะหรือสังคมโดยรวมด้วย ดังข้อความที่ปรากฏในอุปาสิสูตร ที่องค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้า ได้ตรัสถึงประโยชน์ของการบัญญัติพระวินัยหรือสิกขาบทไว้ถึง ๑๐ ประการ^๖ ได้แก่

๑. เพื่อความรับว่าดีแห่งสงฆ์
๒. เพื่อความผาสุกแห่งสงฆ์
๓. เพื่อชมบุคคลผู้เกื้อยาก
๔. เพื่อความอยู่ผาสุกแห่งภิกษุผู้มีศีลดีงาม
๕. เพื่อปิดกั้นอาสวะทั้งหลายอันจะบังเกิดในปัจจุบัน
๖. เพื่อกำจัดอาสวะทั้งหลายอันจะบังเกิดในอนาคต
๗. เพื่อความเลื่อมใสของคนที่ยังไม่เลื่อมใส
๘. เพื่อความเลื่อมใสของคนที่เลื่อมใสแล้ว
๙. เพื่อความตั้งมั่นแห่งพระสัทธรรม
๑๐. เพื่อความเอื้อเฟื้อต่อพระวินัย

จากประโยชน์ทั้ง ๑๐ ประการของการบัญญัติสิกขาบทหรือพระวินัยแก่พระสงฆ์สาวกในพระพุทธศาสนา^๗ จะเห็นได้ว่า การบัญญัติพระวินัยมีประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับส่วนต่างๆ ของพระพุทธศาสนาถึง ๕ ส่วน คือ ประโยชน์ที่เกิดแก่ส่วนรวม (คณะสงฆ์) ประโยชน์ที่เกิดแก่ปัจเจกบุคคล (ภิกษุสงฆ์, ภิกษุณี) ประโยชน์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา (อาสวะ) ประโยชน์ในการส่งเสริมภาพลักษณ์ขององค์กร (ความศรัทธา) และประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญมั่นคงให้แก่พระพุทธศาสนา (พระธรรมวินัย) ซึ่งประโยชน์ทั้ง ๑๐ ประการนี้เป็นประโยชน์ที่เกิดจากการที่พระพุทธองค์บัญญัติพระวินัยให้พระสาวกยึดถือปฏิบัติร่วมกัน ดังนั้น แนวคิดในการรักษาศีล ๕ จึงตั้งอยู่บนฐานของการคำนึงถึงความมั่นคงของบุคคล สถาบันครอบครัว ทรัพย์สิน และสังคมด้วยเช่นเดียวกัน เพราะการรักษาศีล เป็นการปฏิบัติตามกฎ กติกาแห่งการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมซึ่งมีนัยยะแห่งการสร้างสรรค์ความสงบสุข ความเรียบร้อย หรือความเป็นปกติให้เกิดขึ้นแก่ตนเองและคนอื่นไปด้วย ดังเช่นที่พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)^๗ กล่าวถึงศีลหรือพระวินัยในฐานะเป็นเจตนารมณ์ทางสังคม สรุปได้ว่า ศีล มี ๒ ระดับ คือระดับธรรมะ กับระดับวินัย ศีลที่เป็นระดับวินัยนี้เป็นแกนกลางแห่งเจตนารมณ์ทางสังคมของศีล คือ การเคารพในสงฆ์ การถือสงฆ์และกิจของสงฆ์เป็นใหญ่ การถือความเจริญมั่นคงของสงฆ์หรือประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ และการมีความรับผิดชอบ

^๕ ที.ปา. (บาลี) ๑๑/๓๑๕/๒๔๗, ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๑๕/๓๐๒.

^๖ อัง.ทสก. (บาลี) ๒๔/๓๑/๗๘, อัง.ทสก. (ไทย) ๒๔/๓๑/๘๑.

^๗ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๙), หน้า ๔๓๑ - ๔๔๔.

อย่างสูงต่อสงฆ์และประโยชน์สุขของสงฆ์ คำว่า “สงฆ์” ในที่นี้มีความหมายถึงคณะสังฆม หมู่ชน
 สาธารณชน หรือส่วนรวมด้วย

๒.๑.๒ ความหมาย “ศีล”

คำว่า ศีล ถ้าแปลตามศัพท์ แปลว่า ปกติ หรือความเป็นปกติ หมายถึงความเป็นผู้มี
 กิริยาทางกายและวาจาเรียบร้อย และสามารถแปลว่า รองรับ คือเป็นภาวะที่รองรับหรือเป็นฐาน
 เบื้องต้นแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย ในพระไตรปิฎกส่วนใหญ่ ท่านหมายถึงการสังวร หรือการสำรวมใน
 ปาติโมกข์^๘ ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ได้อธิบายความหมายของศีลในลักษณะที่สอดคล้องกัน หมายถึง
 เจตนาของผู้ดเว้น ดังข้อความว่า “ธรรมทั้งหลายมีเจตนาเป็นต้น ของบุคคลผู้ดเว้นจากปาณาติบาต
 เป็นต้นอยู่ก็ดี ของผู้บำเพ็ญวัตรปฏิบัติอยู่ก็ดี ชื่อว่า ศีล”^๙ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.) ได้ให้
 ความหมายที่สอดคล้องกันกับความหมายในพระไตรปิฎก ศีล หมายถึง ความประพฤติชอบทางกาย
 และวาจา การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย การรักษาปกติตามระเบียบวินัย ข้อปฏิบัติในการเว้นจาก
 ความชั่ว การควบคุมตนเองให้ตั้งอยู่ในความไม่เบียดเบียน^{๑๐}

ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศีล คือ
 ข้อบัญญัติทางพระพุทธศาสนา ที่กำหนดการปฏิบัติทางกายและวาจา เช่น ศีล ๕ ศีล ๘ เป็นต้น หรือ
 การรักษากายวาจาให้เรียบร้อย^{๑๑} สรุปว่า คำว่า ศีล หมายถึงวินัย สิกขาบทหรือข้อบัญญัติ เพื่อให้
 บุคคลได้ประพฤติปฏิบัติตามเพื่อให้เกิดความปกติทางกายและวาจา เพื่อให้รักษาคัมภีร์ของตนเองและ
 สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังฆมได้อย่างปกติสุข

๒.๑.๓ ประเภทของศีล

ประเภทของศีล จำแนกออกเป็นหลายประเภท ในคัมภีร์วิสุทธิมรรคท่านพุทธโฆสะได้
 จำแนกออกเป็น ๑ อย่างก็มี ๒ อย่างก็มี ๓ อย่างก็มี ๔ อย่างก็มี และ ๕ อย่างก็มี^{๑๒}

๑. ศีลที่มีอย่างเดียว คือศีลทั้งหมดมีความเป็นปกติของตน ซึ่งเป็นไปตามความหมาย
 ของศีลตามปกติ

๒. ศีล ๒ อย่าง จำแนกเป็น ๗ หมวด ๆ ละ ๒ อย่าง ได้แก่ หมวดที่ ๑ จาริตตศีลและ
 วาริตตศีล หมวดที่ ๒ อภิสมาจาริกศีลและอาทิพรหมจริยศีล หมวดที่ ๓ วิรติศีลและอวิรติศีล หมวด
 ที่ ๔ นิสสิตศีลและอนิสสิตศีล หมวดที่ ๕ กาลปริยัตตศีลและอาปาณโกฏิศีล หมวดที่ ๖ สปริยัตตศีล
 และอปริยัตตศีล และหมวดที่ ๗ โลภียศีลและโลกุตตรศีล

^๘ วิ.จ. (บาลี) ๖/๒๓๑/๓๕๓, วิ.จ. (ไทย) ๖/๒๓๑/๓๔๙.

^๙ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) แปลและเรียบเรียง, คัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ ปี สมเด็จพระ
 พุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์พรินต์, ๒๕๔๖), หน้า ๙.

^{๑๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓,
 (กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินต์ แมส โปรดักส์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๕.

^{๑๑} ความหมายของคำว่า “ศีล”, แหล่งที่มา : [ออนไลน์]. www.rirs3.royin.go.th/new-search/word-38search.asp [เข้าถึงข้อมูล ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙].

^{๑๒} สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) แปลและเรียบเรียง, คัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ ปี สมเด็จพระ
 พุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), หน้า ๑๕-๑๖.

๓. ศิล ๓ อย่าง จำแนกเป็น ๕ หมวด ๆ ละ ๓ อย่าง ได้แก่ หมวดที่ ๑ แยกเป็นหินศิล มัชฌิมศิล และปณิตศิล หมวดที่ ๒ แยกเป็นอิตตาทิปปายศิล โลกาธิปปายศิล และธัมมาธิปปายศิล หมวดที่ ๓ แยกเป็นปรมัญญศิล อปรามัญญศิล และปฏิปัสสทธิศิล หมวดที่ ๔ แยกเป็นวิสุทธิสิล อวิสุทธิสิล และเวมติกศิล หมวดที่ ๕ แยกเป็นเสกขศิล อเสกขศิล และเนวเสกขนาเสกขศิล

๔. ศิล ๔ อย่าง จำแนกเป็น ๔ หมวดๆ ละ ๔ อย่าง ได้แก่ หมวดที่ ๑ แยกเป็นทานภาคิยศิล ฐิติภาคิยศิล วิเสสสภาคิยศิล และนิพเพธภาคิยศิล หมวดที่ ๒ แยกเป็นภิกขุศิล ภิกขุณีศิล อนุสสัมปັນนศิล และคหัญญุศิล หมวดที่ ๓ แยกเป็นปกติสิล อาจารย์ศิล ธัมมตาสิล และปุพพเหตุกศิล หมวดที่ ๔ แยกเป็นปาติโมกขสังวรศิล อินทริยสังวรศิล อาชีวปาริสุทธิสิล และปัจจยสันนิสสิตศิล

๕. ศิล ๕ อย่าง จำแนกเป็น ๒ หมวด ๆ ละ ๕ อย่าง ได้แก่ หมวดที่ ๑ แยกเป็นปริยัตตปาริสุทธิสิล อปริยัตตปาริสุทธิสิล ปริบุญณปาริสุทธิสิล อปรามัญญปาริสุทธิสิล ปฏิปัสสทธิปาริสุทธิสิล หมวดที่ ๒ แยกเป็นปหานศิล เวรมณีสิล เจตนาศิล สังวรศิล และอวิติกมศิล

จากประเภทของศิลทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่า ศิล ๕ นั้น อาจจะสงเคราะห์เข้าในประเภทใดก็ได้ เช่น จัดเป็นอนุสสัมปັນนศิลหรือคหัญญุศิลก็ได้ จัดเป็นปาติโมกขสังวรศิลก็ได้ เป็นเวรมณีสิล หรือเจตนาศิลก็ได้ ประเภทที่ได้รับการยอมรับหรือรับรู้ทั่วไปร่วมกันอย่างกว้างขวางและตรงกันที่สุดก็คือ ศิล ๕ นั้นจัดเป็นคหัญญุศิล คือเป็นศิลของฆราวาส ผู้ครองเรือน หรือคนธรรมดาสามัญทั่วไป ซึ่งจะต้องสมาทานถือปฏิบัติในชีวิตประจำวันของตนเอง จัดเป็นมนุษยธรรม คือธรรมเบื้องต้นสำหรับสร้างเสริมความเป็นมนุษย์ของบุคคลให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

๒.๑.๔ หลักการรักษาศิล

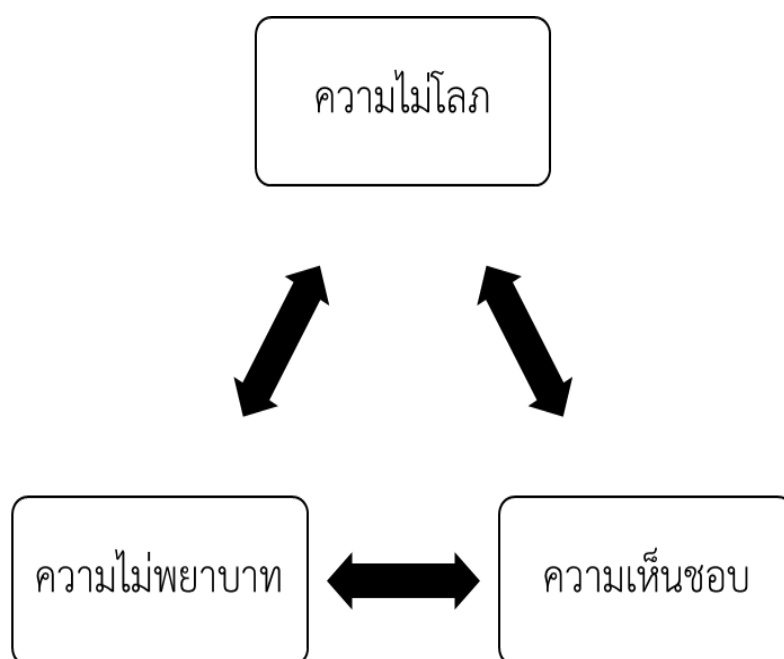
หลักการของการรักษาศิล ๕ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเจตนากับการรักษาศิล ๕ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะการรักษาศิล ๕ ตามหลักการในทางพระพุทธศาสนา หมายถึงการสมาทาน รับเอาสิกขาบททั้ง ๕ ข้อมาปฏิบัติด้วยตนเอง ด้วยการสำรวมกาย วาจา และใจให้เป็นปกติ ด้วยเจตนาที่จะงดเว้นจากพฤติกรรมที่เป็นข้อห้ามทั้ง ๕ ข้อ นั้น คำสมาทานในทุกสิกขาบท จะมีคำว่า เวรมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจาก ปรากฏอยู่เสมอ และเจตนาเองนั้นแหละคือศิล ดังที่พระสารีบุตร ได้ตั้งคำถามและตอบคำถามถึงความหมายของศิลว่า “อะไร ชื่อว่าศิล? เจตนาชื่อว่าศิล เจตสิกชื่อว่าศิล สังวรชื่อว่าศิล การไม่ล่วงละเมิด ชื่อว่าศิล”^{๑๓} หมายความว่า การที่บุคคลจะมีศิลได้ จะต้องมีความเจตนาในการงดเว้นจากความชั่วทั้งหลาย ตามประเภทของศิล ๕ ข้อ คือ เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เจตนางดเว้นจากการลักทรัพย์ เจตนางดเว้นจากการประพฤติดีกในกาม เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ และเจตนางดเว้นจากการเสพของมึนเมา คือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ในมิติของการกระทำหรือกรรม เจตนาที่ยังได้ชื่อว่าเป็นกรรมด้วย ดังที่พระพุทธองค์ ตรัสเรียกไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราเรียกเจตนาอันนั้นแหละว่า เป็นกรรม เพราะบุคคลย่อมทำกรรมใดไม่ว่าจะดีหรือชั่วด้วยเจตนา”^{๑๔}

ส่วนเจตสิกที่ชื่อว่าศิลนั้น หมายความว่า เจตสิกที่ประกอบกับเจตนาที่เป็นกุศลธรรม ได้แก่ ความไม่โลภ ความไม่พยาบาท และความเห็นชอบในการรักษาศิลทั้งหลาย สังวรที่ชื่อว่าศิลนั้น

^{๑๓} ขุ.ป. (บาลี) ๓๑/๓๙/๖๔, ขุ.ป. (ไทย) ๓๑/๓๙/๖๐.

^{๑๔} อภ.ฉก. (บาลี) ๒๒/๓๓๔/๔๖๔, อภ.ฉก. (ไทย) ๒๒/๓๓๔/๕๗๑.

คือ การมีสังวร หรือความสำรวม ๕ อย่างได้แก่ ปาฏิโมกขสังวร ๑ สติสังวร ๑ ญาณสังวร ๑ ขันติสังวร และวิริยสังวร ๑ หมายความว่า การรักษาศีลนั้นจะต้องมีความสำรวมในสิกขาบทที่พระพุทธเจ้าทรงห้ามไว้ ต้องมีสติ ต้องมีความความรู้ ต้องมีความอดทน และต้องมีความเพียรในการรักษาศีลนั้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนอวิตกกัมมศีล หมายถึงการไม่ล่วงละเมิดศีลที่ตนเองได้สมาทานรักษาแล้ว ทั้งทางกายและวาจา กล่าวคือการไม่ทำให้ศีลข้อใดข้อหนึ่งทะลุ ขาด ต่าง พร้อยไป ด้วยเจตนาที่จะล่วงละเมิดศีลที่ตนได้สมาทานรักษาแล้ว ^{๑๕}

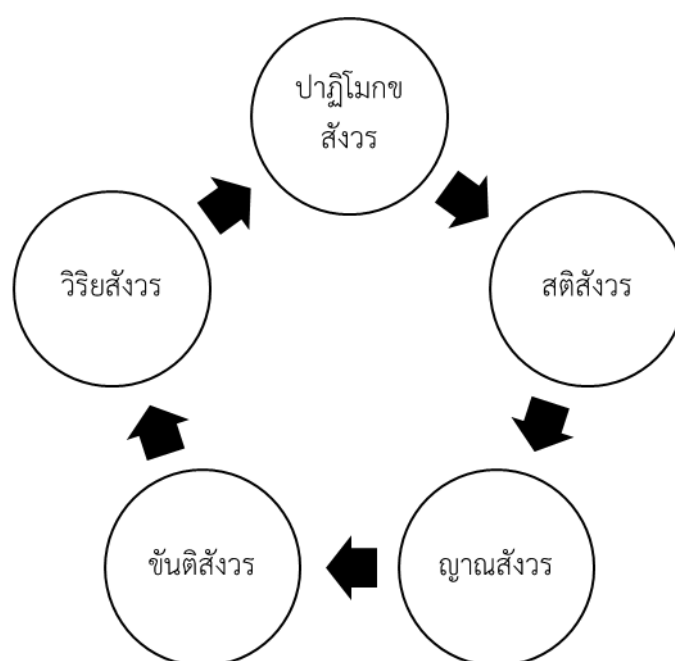

แผนภาพที่ ๒.๑ แสดงเจตสิกที่ประกอบอยู่ในเจตนาการรักษาศีล

จากแผนภูมินี้ จะเห็นได้ว่า เจตสิกธรรม ที่เป็นกุศลที่เกิดพร้อมกับเจตนาอันมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะบุคคลผู้ที่มีเจตนาในการรักษาศีล จะต้องเจตสิกที่เป็นกุศลทั้ง ๓ นี้เกิดขึ้นควบคู่อยู่ในเจตนาเสมอ มิฉะนั้นแล้ว การรักษาศีลอาจจะไม่มีความสุข อาจจะมี ความเดือดร้อน มีความอึดอัด คับแค้น ไม่มีความสุข เพราะว่า ตนเองมีความโลภ เพ่งอยากได้สิ่งของ บุคคลอื่นโดยทางมิใช่ มีความอาฆาตพยาบาท ในทางที่จะสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น และมีความ เห็นชอบ คือความเห็นที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาศีล ไม่มีความเห็นผิดหรือความเห็นที่ไม่ถูกต้อง เกี่ยวกับการรักษาศีลอยู่ เช่น บางคนอาจจะเห็นว่าการรักษาศีลของตนเองจะเป็นเหตุให้คนอื่นยกย่อง สรรเสริญตนเอง การรักษาศีลของตนเองจะเป็นเหตุให้ได้ลาภสักการะ ชื่อเสียงเกียรติยศ การรักษาศีล ของตนเองจะเป็นเหตุให้ไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์ หรือบางคนอาจจะเห็นว่า การรักษาศีลเป็น

^{๑๕} ดูรายละเอียดในคัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) แปลและเรียบเรียง, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐ – ๑๑.

เป้าหมายสูงสุดของการเป็นบรรพชิต เป็นต้น ถึงแม้ว่า เจตสิกธรรมเหล่านี้ เป็นกุศลธรรมที่เกิดร่วมกับเจตนา แต่ก็ไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติแบบทันทีทันใด ต้องอาศัยการพัฒนา การฝึกฝน การอบรมให้เกิดขึ้นมีในจิตสันดานของบุคคล จึงจะสามารถเกิดขึ้นได้ เพราะบางคนมีเจตนา หรือความตั้งใจที่จะรักษา แต่ไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หรืออาจจะมีศรัทธา ความมักมาก ความปรารถนา ลามก ตลอดจนความคิดที่อาฆาต เคียดแค้น ซึ่งขัดขวางบุคคลอื่นหรือสัตว์อื่นอยู่ก็ได้ ในการรักษาศีล ๕ ของตนเองหรือบางคนอาจจะมีการรักษา การสมาทานไปตามประเพณีนิยม ในฐานะเป็นพิธีกรรมอย่างหนึ่งเท่านั้น

แผนภาพที่ ๒.๒ แสดงการสำรวม ๕ อย่าง ในการรักษาศีล ๕

จากแผนภูมินี้ เราจะเห็นได้ว่า การสังวร หรือการสำรวม ระมัดระวังนั้น เป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการรักษาศีล ถ้าบุคคลปราศจากการสังวรทั้ง ๕ แล้ว ย่อมไม่สามารถรักษาศีล ๕ หรือศีลประเภทอื่นได้ การสังวร หรือการสำรวม จึงครอบคลุม และควบคุมถึงพฤติกรรมทางกาย วาจาและใจของบุคคลไปโดยปริยาย และการสังวรนี้ ย่อมส่งผลให้การรักษาศีล มีความสมบูรณ์ ความยั่งยืน และความต่อเนื่อง เป็นปกติวิสัยของบุคคลได้ แม้ว่าจะอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่อาจจะล่อแหลมต่อการละเมิดก็ตาม ก็จะไม่ทำให้บุคคลนั้นล่วงละเมิดศีลได้ เพราะสำรวม ระมัดระวังอยู่ตลอดเวลา มิให้พลั้งเผลอ หรือหลงลืมสตินั่นเอง การมีความสำรวม จึงเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการรักษาศีลได้ ไม่ว่าจะเป็นศีลประเภทใดๆ ก็ตาม โดยเฉพาะการรักษาศีล ๕ ซึ่งเป็นมาตรฐานความเป็นมนุษย์ที่ดีและสูงกว่าคนธรรมดา จะต้องมีความสำรวมระมัดระวังมากยิ่งขึ้น

๒.๑.๕ องค์ประกอบของการล่วงละเมิดศีล ๕

องค์ประกอบของการล่วงละเมิดศีล ๕ สามารถพิจารณาได้จากองค์ประกอบของการล่วงละเมิดศีลทั้ง ๕ ข้อ ตามแนวที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ดังนี้

๑) ศีลข้อที่ ๑ คือปาณาติปาตา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการฆ่าสัตว์ พระพุทธองค์ได้ตรัสอธิบายขยายความหมายไว้ว่า “ภิกษุในธรรมวินัยนี้ ละเว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ วางท่อนไม้และศัตราเสียแล้ว มีความละอาย ถึงความเอ็นดู หวังประโยชน์เกื้อกูลต่อสรรพสัตว์ทั้งหลายอยู่”^{๑๖} จากพระพุทธพจน์นี้ เห็นได้ว่า บุคคลผู้มีเจตนาละเว้นจากการฆ่าสัตว์นั้น จะต้องมີธรรมะอยู่ในใจคือความละอาย และความเมตตากรุณาต่อบุคคลและสัตว์อื่น ประกอบพร้อมอยู่เสมอ จึงจะสามารถละเว้นจากการฆ่าสัตว์ได้ ในอรรถกถากถาภิธัมมัตถสังคหะ^{๑๗} ท่านได้จำแนกองค์ประกอบของการละเมิดศีลข้อนี้ไว้ ๕ ประการด้วยกัน คือ

- (๑) สัตว์มีชีวิต
- (๒) ความสำคัญ (รู้) ว่าสัตว์มีชีวิต
- (๓) มีจิตคิดจะฆ่า
- (๔) มีความพยายาม
- (๕) สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น

๒) ศีลข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี เจตนางดเว้นการลักทรัพย์ พระพุทธองค์ได้ตรัสอธิบายขยายความหมายไว้ว่า “เว้นขาดจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้ รับเอาแต่ของที่เขาให้แล้ว มุ่งหวังแต่ของที่เขาให้ ไม่เป็นขโมย เป็นคนสะอาดอยู่”^{๑๘} ในพุทธพจน์นี้จะเห็นธรรมที่ปรากฏอยู่ คือสัมมาอาชีวะ หมายถึงการประกอบอาชีพอันสุจริต ถูกต้อง ชอบธรรมนั่นเอง ในอรรถกถาอภิธัมมัตถสังคหะ ท่านได้จำแนกองค์ประกอบของการละเมิดศีลข้อนี้ไว้ ๕ ประการ^{๑๙} ด้วยกัน คือ

- (๑) วัตถุที่คนอื่นหวงแหน
- (๒) ความเป็นผู้มีควมสำคัญว่าวัตถุที่บุคคลอื่นหวงแหน
- (๓) มีจิตคิดขโมย
- (๔) มีความพยายาม
- (๕) ขโมยมาได้ด้วยความพยายามนั้น

๓) ศีลข้อที่ ๓ กาเมสุ มิจฉาราวา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการประพฤติดิในกาม พระพุทธองค์ได้ตรัสอธิบายขยายความหมายไว้ว่า “ละเว้นจากการประพฤติดิในกามทั้งหลาย”^{๒๐} ในพุทธพจน์นี้ จะเห็นได้ว่า การเป็นผู้สำรวมในกาม คือไม่มกมากในกามและการไม่ล่วงละเมิดในสตรีที่ห้องห้ามทั้งหลาย คือการรู้จักว่า สตรีใดที่ตนไม่สามารถล่วงละเมิดได้ (อคมนียัตถุ) เป็นหลักการสำคัญสำคัญในศีลข้อนี้ ซึ่งพระองค์จะเน้นศีลข้อนี้กับบุรุษที่ละเมิดต่อสตรีเท่านั้น แต่โดยนัยยะนี้อาจสามารถใช้ได้กับสตรีที่ละเมิดต่อบุรุษได้โดยอ้อม ถ้าการละเมิดนั้นเป็นพฤติกรรมของสตรี

^{๑๖} ที.สี. (บาลี) ๙/๘/๓, ที.สี. (ไทย) ๙/๘/๓.

^{๑๗} อภิ.สง.อ. (บาลี) -/๑๔๕, ขุ.อิติ.อ. (บาลี) ๑/๗๔/๒๖๑.

^{๑๘} ที.สี. (บาลี) ๙/๘/๓, ที.สี. (ไทย) ๙/๘/๓.

^{๑๙} อภิ.สง.อ. (บาลี) -/๑๔๖, ขุ.อิติ.อ. (บาลี) ๑/๗๔/๒๖๔.

^{๒๐} ที.สี. (บาลี) ๙/๘/๓, ที.สี. (ไทย) ๙/๘/๓.

แต่อย่างไรก็ตามในอรรถกถาภิธานมัตถสังคหะ ท่านได้จำแนกองค์ประกอบของศีลข้อนี้มี ๔ ประการ^{๒๑} สำหรับบุรุษเท่านั้น เพราะส่วนมากสตรีไม่มีความพยายามในการเสพหรือการล่วงละเมิด คือ

- (๑) วัตถุที่ไม่ควรถึง
- (๒) จิตคิดจะเสพในวัตถุที่ไม่ควรถึงนั้น
- (๓) มีความพยายามในการเสพ
- (๔) การจรดมรรคด้วยมรรคหุตุอยู่ (การเสพกาม)

๔) ศีลข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี เจตนางดเว้นจากการพูดเท็จ พระพุทธองค์ได้ตรัสอธิบายขยายความหมายไว้ว่า “เว้นขาดจากการพูดเท็จ พูดแต่คำสัตย์ ดำรงความสัตย์ มีถ้อยคำเป็นหลัก เชื่อถือได้ ไม่หลอกลวงชาวโลก”^{๒๒} ในพุทธพจน์นี้ จะเห็นได้ว่า การมีสัจจะ ในการพูดหรือการกล่าวคำสัตย์ คำจริง คำที่น่าเชื่อถือ และเป็นประโยชน์ เป็นหลักธรรมที่สำคัญในการปฏิบัติตามศีลข้อนี้ ส่วนการละเมิดนั้น ในอรรถกถาภิธานมัตถสังคหะ ท่านจำแนกการล่วงละเมิดศีลข้อนี้สมบูรณ์ด้วยองค์ประกอบ ๔ ประการ^{๒๓} ด้วยกัน คือ

- (๑) เรื่องไม่จริง
- (๒) จิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน
- (๓) ความพยายามเกิดแต่จิตนั้น
- (๔) คนอื่นรู้ความหมายนั้น

ในองค์ประกอบทั้ง ๔ นั้น จะเห็นได้ว่า มีคนอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งหมายความว่า คำพูดเท็จ คำพูดที่ไม่จริง ที่มุสาวาทิบุคคลกล่าวนั้น บุคคลอื่นที่ฟังคำพูดนั้นจะต้องรู้ความหมายเข้าใจความหมายด้วยองค์ประกอบแห่งการพูดนั้นจึงจะสมบูรณ์ ในคำพูดที่เป็นการพูดตลกหรือประสงค์จะทำให้คนอื่นหัวเราะไม่จัดเป็นล่วงละเมิด ในระดับปฏิภาณท่านกล่าวถึงความสมบูรณ์ของการละเมิดศีลข้อนี้ อาจจะมีแค่องค์ประกอบเพียง ๓ ประการ^{๒๔} คือ (๑) เรื่องไม่จริง (๒) จิตคิดจะกล่าวให้คลาดเคลื่อน (๓) คนอื่นรู้ความหมายนั้น ก็ถือว่าสมบูรณ์แล้ว

๕) ศีลข้อที่ ๕ สุราเมรัยมัชฌมาทัญฐานา เวรมณี เจตนางดเว้นขาดจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท พระพุทธองค์ได้ตรัสอธิบายขยายความหมายไว้ว่า “เธอนั้นเว้นขาดจากการดื่มน้ำเมา คือสุราและเมรัย อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท” แม้ในศีลข้อนี้จะกล่าวถึงน้ำเมาเป็นสุราและเมรัยเท่านั้น และมีองค์ประกอบของการละเมิดที่สมบูรณ์ศีลข้อนี้ ๔ ประการ^{๒๕} ได้แก่

- (๑) บรรดาสุราเป็นต้น น้ำดื่มอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นที่ตั้งแห่งความเมา
- (๒) จิตมีความเป็นผู้ใคร่จะดื่มปรากฏ

^{๒๑} อภิ.สง.อ. (บาลี) -/๑๔๖, ขุ.อิติ.อ. (บาลี) ๑/๗๔/๒๖๔.

^{๒๒} ที.สี. (บาลี) ๙/๙/๔, ที.สี. (ไทย) ๙/๙/๔.

^{๒๓} อภิ.สง.อ. (บาลี) -/๑๔๖, ขุ.อิติ.อ. (บาลี) ๑/๗๔/๒๖๕, ที.สี.อ. (บาลี) -/๙/๗๑.

^{๒๔} ที.สี. ฎีกา. (บาลี) ๑/๙/๑๔๔.

^{๒๕} ปกรณ์พิเศษมงคลัตถทีปนี, พระศิริมิ่งคลาจารย์ วจนา, คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แบล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๓๓.

(๓) ผู้ดื่มถึงความพยายามอันเกิดแต่จิตนั้น

(๔) น้ำเมาที่ดื่มแล้วไหลเข้าไป

จากองค์ประกอบนี้ จะเห็นว่า ท่านมุ่งเน้นการเว้นจากการดื่มสุราและเมรัยเท่านั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท แต่ในความเป็นจริงของสังคมนั้น สิ่งที่เป็นที่ตั้งแห่งความประมาทนั้นมีหลายอย่าง โดยเฉพาะยาเสพติดที่ทำลายสติสัมปชัญญะของบุคคลและสร้างความเสียหายแก่สังคมนั้นมีหลายประเภท เช่น ยาบ้า ยาอี ภัยพิษ สารระเหย ฝิ่น เฮโรอีน ใบกระท่อม โคเคน บุหรี่ เครื่องดื่มชูกำลัง เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จัดเป็นของมีนเมาและทำลายระบบประสาทเช่นเดียวกัน จึงสามารถสงเคราะห์เข้าในข้อห้ามของศีลข้อนี้ได้ ดังนั้น ในนิยามของศีลข้อที่ ๕ นี้ จึงมีความหมายกว้างครอบคลุมถึงยาเสพติดทุกประเภทด้วยโดยปริยาย

๒.๑.๖ โทษของการล่วงละเมิดศีล ๕^{๒๖}

โทษของการล่วงละเมิดศีล ๕ ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในมหาปริณีพพานสูตรไว้ ๕ ประการ คือ

๑. ย่อมถึงความเสื่อมโทรมทรยศเป็นอันมาก ซึ่งมีความประมาทเป็นเหตุ

๒. กิตติศัพท์อันชั่วของบุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติย่อมกระฉ่อนไป

๓. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติจะเข้าไปยังบริษัทใดๆ จะเป็นชาติตยบริษัทก็ตาม พรหมณบริษัทก็ตาม คหบดีบริษัทก็ตาม สมณบริษัทก็ตาม ย่อมไม่แคล้วคล้ำ เก้อเขินเข้าไป

๔. ย่อมหลงลืมสติตาย

๕. หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดในอบาย ทุกคติ วินิบาต นรก

จากโทษของการเป็นคนทุศีล หรือละเมิดศีลทั้ง ๕ ประการนั้น จะเห็นว่า เป็นโทษที่ปรากฏและเกิดขึ้นในปัจจุบันชาติถึง ๔ ประการด้วยกัน ซึ่งมีนัยยะว่า พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญต่อกรรมและผลของกรรมในปัจจุบันค่อนข้างมาก และไม่ได้ปฏิเสธความมียุติธรรมหน้าด้วย ซึ่งชี้ให้เห็นว่า กรรมชั่วที่บุคคลกระทำเพราะละเมิดศีลข้อใดข้อหนึ่งนั้น ย่อมทำให้บุคคลนั้นประสบความทุกข์ ความเดือดร้อน ทั้งในโลกนี้และโลกหน้าด้วย ดังเช่นที่พระพุทธองค์ได้ตรัสโทษของความเป็นผู้ทุศีลสำหรับภิกษุสงฆ์ไว้ในอัคคิขันธปมสูตร^{๒๗} โดยทรงเปรียบเทียบการเสวยทุกข์ในโลกเบื้องหน้าของภิกษุผู้ทุศีลไว้ ๗ ประการ คือ

๑) การนอนกอดหญิงสาวที่แสนสวย กับการนอนกอดกองไฟใหญ่

๒) การถูกบุรุษผู้มีกำลังเอาเชือกหนังเหนียวแน่นพันแข้งสไปมากับการยินดีการกราบ

ไหว

๓) การถูกหอกคมพุ่งแทงที่อก กับการยินดีอัญชลีกรรมของทั่วไป

๔) การถูก نابด้วยเหล็กแดง กับการใช้สอยจีวร

๕) การถูกกรอกด้วยก้อนเหล็กแดงในปาก กับการบริโภคนิพพาน

๖) การถูกจับศีรษะหรือคอให้นั่งหรือนอนทับเตียงตั้งที่ร้อน กับการใช้สอยเตียงตั้ง

๗) การถูกจับเท้าขึ้น เอาหัวลงโยนลงในหม้อเหล็กแดง กับการใช้สอยวิหาร

^{๒๖} ที.ม. (บาลี) ๑๐/๑๔๙/๑๐๑, ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๔๙/๙๓-๙๔.

^{๒๗} อ.ส.ต.ก (บาลี) ๒๓/๗๒/๑๒๙, อ.ส.ต.ก (ไทย) ๒๓/๗๒/๑๕๘.

จากการเปรียบเทียบทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า การละเมิดศีลนั้น ย่อมส่งผลให้บุคคลผู้ละเมิดได้รับความทุกข์ทั้งในปัจจุบันและอนาคต และแสดงให้เห็นว่า พระพุทธศาสนานั้นให้ความสำคัญต่อการละเมิดศีลและโทษของการละเมิด ในระดับของปัจเจกบุคคลเป็นประการสำคัญ ดังพุทธพจน์ที่ตรัสในเรื่องกรรมว่า “สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งพาอาศัย สัตว์เหล่าใดทำกรรมอันใดไว้ กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เลวและประณีตต่างกัน”^{๒๘} อย่างไรก็ตาม ถ้าพิจารณาจากจุดประสงค์ของการบัญญัติพระวินัยหรือศีลสำหรับพระสงฆ์สาวกในพระไตรปิฎกแล้ว^{๒๙} จะพบว่าการมีบัญญัติพระวินัย นอกจากมีจุดประสงค์เพื่อควบคุมพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลแล้ว ยังมีเจตนารมณ์เพื่อความเจริญของสังคม องค์กรหรือสถาบันด้วย การรักษาศีล ๕ ก็เช่นเดียวกัน แม้จะมีมิติในการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลเป็นหลัก แต่เมื่อแต่ละคนควบคุมและพัฒนาพฤติกรรมของตนเองในกรอบของศีลแล้ว ย่อมส่งผลให้องค์กร สถาบันและสังคมประเทศชาติมีความเจริญด้วย

๒.๑.๗ อานิสงส์ของการรักษาศีล ๕

อานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ ที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ในมหาปริณิพพานสูตรเช่นเดียวกัน มี ๕ ประการ^{๓๐} คือ

- ๑) ย่อมมีโภคทรัพย์เป็นอันมาก
- ๒) กิตติศัพท์อันงามย่อมขจรไป
- ๓) จะเข้าไปยังบริษัทใด ๆ จะเป็นชาติตยบริษัทก็ตาม พรหมณบริษัทก็ตาม คหบดีบริษัทก็ตาม สมณบริษัทก็ตาม ย่อมแก่กล้าแล้ว ไม่เก้อเขินเข้าไป
- ๔) ย่อมไม่หลงลืมสติตาย
- ๕) หลังจากตายแล้ว ย่อมไปเกิดในสุคติโลกสวรรค์

จะเห็นได้ว่า อานิสงส์ของศีลนี้ เป็นอานิสงส์ของการรักษาศีลโดยรวมในทุกประเภท ไม่ได้จำกัดเฉพาะบรรพชิตหรือคฤหัสถ์เท่านั้น หรือประเภทของศีล ซึ่งมีหลายประเภท ดังเช่นที่ปรากฏในคัมภีร์ปกรณ์พิเศษชื่อวิสุทธิมรรค พระพุทธโสมะ ท่านได้จำแนกศีลออกเป็นประเภทเดียวกัน มี ๒ ประเภทก็มี ๓ ประเภทก็มี ๔ ประเภทก็มี หรือ ๕ ประเภทก็มี^{๓๑} แต่ละประเภทมีความหมายหลักการปฏิบัติและผลของการปฏิบัติที่แตกต่างกัน สำหรับศีล ๕ นี้จัดอยู่ในประเภทที่เรียกว่าอนุสสัมปັນศีล^{๓๒} เป็นศีลสำหรับคฤหัสถ์ ฆราวาสหรือผู้ครองเรือนทั่วไปที่จะต้องสมათาน รักษาและปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

^{๒๘} ม.อ. (บาลี) ๑๔/๒๙๐/๓๗๖, ม.อ. (ไทย) ๑๔/๒๙๐/๑๕๘.

^{๒๙} วิ.มหา. (บาลี) ๑/๒๐/๓๗, วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๐/๓๗.

^{๓๐} ที.ม. (บาลี) ๑๐/๑๕๐/๑๐๑, ที.ม. (ไทย) ๑๐/๑๕๐/๙๔-๙๕.

^{๓๑} คัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) แปลและเรียบเรียง, หน้า ๑๕ – ๑๖.

^{๓๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๓.

ในการรณรงค์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้สรุปถึงผลดีของการปฏิบัติตามศีล ๕ ในฐานะที่เป็นหลักประกันแห่งความมั่นคงของชีวิตของคนในสังคมออกเป็น ๕ ด้าน^{๓๓} ได้แก่

- ๑) ปาณาติปาณา เวรมณี เป็นหลักประกัน **ชีวิต**
- ๒) อทินนาทานา เวรมณี เป็นหลักประกัน **ทรัพย์สิน**
- ๓) กาเมสุมิฉาราวา เวรมณี เป็นหลักประกัน **ครอบครัว**
- ๔) มุสาวาทา เวรมณี เป็นหลักประกัน **สังคม**
- ๕) สุราเมรัยเมัชชะปะมาทัฏฐานา เวรมณี เป็นหลักประกัน **สุขภาพ**

จะเห็นได้ว่า มิติของความเป็นหลักประกันตามศีลทั้ง ๕ ข้อนี้ เป็นการนิยามศีลในฐานะที่เป็นข้อห้ามและข้อปฏิบัติไปด้วยกัน คือใช้เป็นหลักประกันความมั่นคงใน ๕ ด้าน ที่สามารถมองเห็นผลที่ได้รับอย่างเป็นรูปธรรมในปัจจุบันอย่างชัดเจน โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงผลที่จะได้ในชาติหน้าเลย เพราะเป็นเรื่องใกล้ตัว ที่ไม่สามารถมองเห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตามไม่สามารถละเลยผลที่จะได้รับในอนาคตได้ เพราะศีลนั้น ย่อมคุ้มครองรักษาบุคคลผู้รักษาศีลไว้ด้วยดีนั้นให้มีความสุขสงบร่มเย็น ให้มีความเจริญรุ่งเรือง และเป็นปัจจัยแห่งการเข้าถึงพระนิพพานในอนาคตด้วย ดังคำสรุปที่สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามกุฎมหาราช (ช่วง วรปณฺโญ) ได้กล่าวถึงความสำคัญและผลที่ได้รับของศีล ๕ ใน ๓ ระดับ ตามแนวทางการสรุปถึงความสำคัญของศีล ๕ ของพระภิกษุสงฆ์ที่กล่าวแก่พุทธศาสนิกชนทั้งหลายในประเทศไทย^{๓๔} คือ

- ๑) สีเลน สุขติ ยนฺติ บุคคลย่อมเข้าถึงสุขติได้ ก็เพราะศีล
- ๒) สีเลน โภคสมปทา บุคคลถึงพร้อมด้วยโภคะ ก็เพราะศีล
- ๓) สีเลน นิพพุติ ยนฺติ บุคคลเข้าถึงความดับเย็น (นิพพาน) ได้ก็เพราะศีล
- ๔) ตสฺมา สิลํ วิโสธเย เพราะฉะนั้น บุคคลพึงชำระศีลให้สะอาดบริสุทธิ์

จากอานิสงส์ทั้ง ๓ ระดับนี้ แสดงให้เห็นว่า การรักษาศีลหรือการทำให้ศีลบริสุทธิ์นั้นเป็นปัจจัยแห่งการเข้าถึงสมบัติทั้ง ๓ คือมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติของปัจเจกบุคคลได้ เป็นหลักประกันแห่งความมั่นคงของชีวิตของบุคคลทั้งในปัจจุบันและอนาคต

สำหรับอานิสงส์ของศีลแต่ละข้อ^{๓๕} สามารถจำแนกออกโดยละเอียดมี ดังนี้

- ๑) อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ มี ๑๔ อย่าง ได้แก่

- (๑) ย่อมเป็นผู้มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบถ้วน
- (๒) มีร่างกายสูงใหญ่สมส่วน
- (๓) มีความคล่องแคล่วว่องไว
- (๔) มีความเข้มซ้อ
- (๕) มีความอ่อนโยน

^{๓๓} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, ในคำริชของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามกุฎมหาราช ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ฉบับที่ ๒ (ฉบับปรับปรุง), (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๗), หน้า ๕๐.

^{๓๔} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้าสัมโมทณียกถา.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๘.

- (๖) มีความแกล้วกล้า
- (๗) มีวาจาสะสลาย
- (๘) เป็นที่รักของชาวโลก
- (๙) พวกพ้องบริวารไม่แตกแยกกัน
- (๑๐) ไม่ตายเพราะถูกผู้อื่นทำร้าย
- (๑๑) มีพวกพ้องบริวารมาก
- (๑๒) มีรูปงาม
- (๑๓) มีโรคน้อย
- (๑๔) มีอายุยืน

๒) อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ มี ๕ อย่าง คือ

- (๑) ย่อมมีความมั่งคั่ง
- (๒) มีโรคะมากมาย
- (๓) ได้โรคะที่ตนปรารถนารวดเร็วทันใจ
- (๔) เป็นคนยอดเยี่ยมของโลก
- (๕) มีความเป็นอยู่สุขสบาย

๓) อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๓ เว้นจากการการประพฤติดินในกาม ๑๐ อย่าง คือ

- (๑) ย่อมไม่มีศัตรู
- (๒) เป็นที่รักของคนทั้งหลาย
- (๓) ได้ลาภสิ่งของ
- (๔) กลับเป็นสุข
- (๕) ตื่นเป็นสุข
- (๖) พ้นจากภัยในอบายภูมิ
- (๗) เป็นที่รักของสตรีและบุรุษ
- (๘) ไม่ต้องหวาดระแวง
- (๙) เป็นคนไม่มีภัย
- (๑๐) ไม่พลัดพรากจากคนและของที่รัก

๔) อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดเท็จ มี ๖ อย่าง คือ

- (๑) ย่อมเป็นคนพูดจาไพเราะ
- (๒) มีวาจาศักดิ์สิทธิ์
- (๓) มีบริวารคนเป็นผู้วาง่ายสอนง่าย
- (๔) มีจิตใจตั้งมั่นไม่ฟุ้งซ่าน
- (๕) มีความมั่นคง ไม่หวั่นไหว
- (๖) เป็นคนน่าเชื่อถือ

๕) อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัย มี ๑๒ อย่าง คือ

- (๑) ย่อมมีไหวพริบปฏิภาณในการทำงาน
- (๒) มีสติมั่นคง
- (๓) ไม่เป็นคนขี้เมา
- (๔) เป็นคนมีความรู้
- (๕) เป็นคนไม่ประมาท
- (๖) ไม่เป็นคนอิจฉาริชา
- (๗) เป็นคนมีคำพูดสัตย์จริง
- (๘) เป็นคนเสียสละ
- (๙) เป็นคนมีศีล
- (๑๐) เป็นคนมีปัญญาแตกฉาน
- (๑๑) เป็นคนกตัญญูตเวที
- (๑๒) เป็นคนฉลาดรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์

จากอานิสงส์ของศีลแต่ละข้อนั้น แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า บุคคลผู้มีการรักษาศีล ๕ อย่างบริบูรณ์นั้น ย่อมเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีศักยภาพ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถสร้างสรรค์ความเจริญรุ่งเรืองแก่ตนเอง แก่ครอบครัว แก่ชุมชนและสังคมประเทศชาติได้อย่างเต็มกำลังความรู้ความสามารถ เพราะศีล ๕ มีความสำคัญในฐานะที่เป็นมนุษยธรรม หลักธรรมสำหรับความเป็นมนุษย์ และเป็นหลักสากลสำหรับมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดๆ ก็ตาม สามารถปฏิบัติได้ตามสถานภาพของตนเอง แม้ว่าจะมีชื่อเรียกต่างกันอย่างไรก็ตาม แต่โดยพื้นฐานของความเป็นมนุษย์นั้น มีความต้องการเหมือนกัน คือต้องการความสุข เกลียดความทุกข์ อยากมีชีวิตอยู่ปรารถนาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น

ตารางที่ ๒.๑ แสดงองค์ประกอบการละเมิดศีล ๕ และอานิสงส์การรักษาศีล ๕

ศีล ๕	องค์ประกอบของความผิด	อานิสงส์ของการรักษา
ข้อที่ ๑ ปาณาติปาตา เวรมณี	๑. สัตว์มีชีวิต ๒. ความสำคัญว่าสัตว์มีชีวิต ๓. มีจิตคิดจะฆ่า ๔. มีความพยายาม ๕. สัตว์ตายด้วยความพยายามนั้น	๑. ย่อมเป็นผู้มีอวัยวะน้อยใหญ่ครบถ้วน ๒. มีร่างกายสูงใหญ่สมส่วน ๓. มีความคล่องแคล่วว่องไว ๔. มีความเข้มซ้อ ๕. มีความอ่อนโยน ๖. มีความแคล้วคลาด ๗. มีวาจาสะอาดสละสลวย ๘. เป็นที่รักของชาวโลก ๙. พวกรักษาบริวารไม่แตกแยกกัน

ตารางที่ ๒.๑ แสดงองค์ประกอบการละเมิดศีล ๕ และอานิสงส์การรักษาศีล ๕ (ต่อ)

ศีล ๕	องค์ประกอบของความผิด	อานิสงส์ของการรักษา
		๑๐. ไม่ตายเพราะถูกผู้อื่นทำร้าย ๑๑. มีพวกพ้องบริวารมาก ๑๒. มีรูปงาม ๑๓. มีโรคน้อย ๑๔. มีอายุยืน
ข้อที่ ๒ อทินนาทานา เวรมณี	๑. วัตถุที่คนอื่นหวงแหน ๒. ความเป็นผู้มีมีความสำคัญ ว่าวัตถุที่บุคคลอื่นหวง แหน ๓. มีจิตคิดขโมย ๔. มีความพยายาม ๕. ขโมยมาได้ด้วย ความ พยายามนั้น	๑. ย่อมมีความมั่งคั่ง ๒. มีโภคะมากมาย ๓. ได้โภคะที่ตนปรารถนารวดเร็ว ทันใจ ๔. เป็นคนยอดเยี่ยมของโลก ๕. มีความเป็นอยู่สุขสบาย
ข้อที่ ๓ กาเมสุมิฉาจารา เวรมณี	๑. วัตถุ (บุคคล) ที่ไม่ ควรถึง ๒. จิตคิดจะเสพในวัตถุที่ไม่ ควรถึงนั้น ๓. มีความพยายามในการ เสพ ๔. การจรดมรรคด้วยมรรค หยุดอยู่ (ขั้นตอนและ วิธีการเสพกาม)	๑. ย่อมไม่มีศัตรู ๒. เป็นที่รักของคนทั้งหลาย ๓. ได้ลาภสิ่งของ ๔. กลับเป็นสุข ๕. ตื่นเป็นสุข ๖. พ้นจากภัยในอบายภูมิ ๗. เป็นที่รักของสตรีและบุรุษ ๘. ไม่ต้องหวาดระแวง ๙. เป็นคนไม่มีภัย ๑๐. ไม่พลัดพรากจากคนและของ ที่รัก
ข้อที่ ๔ มุสาวาทา เวรมณี	๑. เรื่องไม่จริง ๒. จิตคิดจะกล่าวให้ คลาดเคลื่อน ๓. ความพยายามเกิดแต่จิต นั้น ๔. คนอื่นรู้ความหมายนั้น	๑. ย่อมเป็นคนพูดจากไพเราะ ๒. มีวาจาศักดิ์สิทธิ์ ๓. มีบริวารคนเป็นผู้ว่าถ่ายทอด ง่าย ๔. มีจิตใจตั้งมั่นไม่ฟุ้งซ่าน ๕. มีความมั่นคงไม่หวั่นไหว ๖. เป็นคนน่าเชื่อถือ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงองค์ประกอบการละเมิดศีล ๕ และอานิสงส์การรักษาศีล ๕ (ต่อ)

ศีล ๕	องค์ประกอบของความผิด	อานิสงส์ของการรักษา
ข้อที่ ๕ สุราเมรัยมัชช- ปมาทัฏฐานา เวรมณี	๑. น้ำดื่มอย่างใดอย่างอย่าง หนึ่งอันเป็นที่ตั้งแห่งความเมา ๒. จิตมีความเป็นผู้ใคร่จะดื่ม ปรากฏ ๓. ผู้ดื่มถึงความพยายามอัน เกิดแต่จิตนั้น ๔. น้ำเมาที่ดื่มแล้วไหลเข้าไป	๑. ย่อมมีไหวพริบปฏิภาณในการ ทำงาน ๒. มีสติมั่นคง ๓. ไม่เป็นคนขี้เมา ๔. เป็นคนมีความรู้ ๕. เป็นคนไม่ประมาท ๖. ไม่เป็นคนอิจฉาริษยา ๗. เป็นคนมีคำพูดสัตย์จริง ๘. เป็นคนเสียสละ ๙. เป็นคนมีศีล ๑๐. เป็นมีปัญญาแตกฉาน ๑๑. เป็นคนกตัญญูทุกเวที ๑๒. เป็นคนฉลาดรู้ในสิ่งที่เป็น ๑๓. ประโยชน์และไม่เป็นประโยชน์

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒.๓.๑ แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แสดงถึงการตระหนักถึงปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นแล้วพยายามเสนอแนวทางแก้ไขโดยอาศัยหลักการของศีล ๕ เป็นกรอบและเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งถ้าพิจารณาจากความเป็นมาของโครงการ และการดำริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปุณฺณ) ในฐานะที่เป็นผู้ดำริให้มีโครงการนี้ จะพบว่า ท่านได้ตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่คนในสังคมละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักการและแนวทางของศีล ๕ จึงได้แสวงหาแนวทางแก้ไขด้วยการดำริให้มีโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ขึ้น ดังข้อความที่ท่านได้กล่าวปรารภไว้ในเบื้องต้นถึงแนวทางการดำเนินงานโครงการว่า

ในยุคที่สังคมมีความเจริญทางวัตถุ มนุษย์ได้รับความสะดวกสบายจากวิทยาการเทคโนโลยีสมัยใหม่รวดเร็วทันใจ ขณะเดียวกัน กลับพบว่า มีปัญหามากมายได้เกิดขึ้นในสังคมเป็นเงาตามตัว ทั้งอาชญากรรม การทุจริตคอร์รัปชัน การสำส่อนทางเพศ การหลอกลวง และความเสื่อมโทรมทางสุขภาพ อาจกล่าวได้ว่า เรามีความสุขน้อยลง เพราะอะไร เพราะมนุษย์ละเลยเรื่องศีล ๕ ซึ่งเป็นสิ่งใกล้ตัว^{๓๖}

จากคำปรารภในเบื้องต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีแนวคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับการตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และพยายามหาทางแก้ไขปัญหา

^{๓๖}เล่มเดียวกัน, หน้า สัมโมทนิยกลา.

เหล่านั้นด้วยกระบวนการของศีล ๕ ซึ่งมีมตินี้ สอดคล้องกับหลักการอริยสัจ ๔^{๓๗} ที่ว่าด้วยการแสวงหาทางหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงหรือปัญหาทั้งหลาย ในทางพระพุทธศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ทั้งในระดับโลกียธรรมและโลกุตระธรรม ได้แก่

- ๑) ทุกข์ ปัญหา (ความทุกข์)
- ๒) สมุทัย สาเหตุของปัญหา (สาเหตุของความทุกข์)
- ๓) นิโรธ ผลของการแก้ปัญหา (ความดับทุกข์)
- ๔) มรรค แนวทางปฏิบัติเพื่อให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้
(แนวทางการปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์)

นอกจากนี้ ท่านยังได้กล่าวถึงความสำคัญของศีล ๕ ในฐานะที่เป็นมนุษยธรรมที่เป็นหลักสากล (Universal Principles) ไว้อีกว่า

ศีล ๕ เป็นธรรมะพื้นฐานของมนุษย์ ไม่เลือกชั้นวรรณะ เชื้อชาติ ศาสนา มีสาระเดียวกัน หากแต่เรียกชื่อต่างกันเท่านั้น ถ้ามนุษย์ในโลกปฏิบัติตนอยู่ในศีล ๕ ประการอย่างเคร่งครัดเป็นประจำ หรือที่เรียกว่านิจศีล สังคมย่อมสงบสุข ชาวโลกย่อมร่มเย็นกันทั่วหน้า^{๓๘}

จากความสำคัญของศีล ๕ นี้ ชี้ให้เห็นว่า แนวคิดของการรักษาศีล ๕ นั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะพุทธศาสนิกชนเท่านั้น แต่หลักการของศีล ๕ เป็นหลักการสากล เป็นหลักธรรมสำหรับความเป็นมนุษย์หรือมนุษยธรรม ที่ทุกคนในสังคม สามารถปฏิบัติได้ในชีวิตประจำวันของตนเอง เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสงบสุข ด้วยความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่ละเมิดสิทธิของกันและกัน ดังที่ท่านกล่าวว่า

อาตมามีความประสงค์อยากให้เห็นสังคมทั่วทั้งโลกมีความสามัคคีสงบสุข...จึงได้คิดนำคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นหลักคำสอนสากล มาดำเนินการในรูปแบบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการเริ่มที่หน่วยเล็กๆ ของครอบครัว มาถึงระดับหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ ๔ ประการ คือ

๑. เพื่อสืบสานงาน อ.ป.ต. (หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล)
๒. เพื่อความสามัคคี และประโยชน์สุขของประชาชน
๓. เพื่อความมั่นคงและสันติสุขของประเทศชาติ
๔. เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ^{๓๙}

จากวัตถุประสงค์ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นี้ ทำให้เห็นว่า แนวคิดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นแนวคิดที่เกิดจากการตระหนักถึงสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และการมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ด้วยการประยุกต์เอาหลักการและแนวทางการปฏิบัติตามศีล ๕ ในทางพระพุทธศาสนา ให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย โดยการบูรณาการเชื่อมโยงเอากิจกรรมที่เคยมีมาอยู่แล้วเข้ามาเป็นส่วนประกอบ และใช้สถาบันหลักที่มี

^{๓๗} วิมหา. (บาลี) ๔/๑๔/๑๘, วิมหา. (ไทย) ๔/๑๔/๑๔ เป็นต้น.

^{๓๘} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาชนเป็นสุข, อ้างแล้ว, หน้า ๔๘.

^{๓๙} อ้างแล้ว, หน้า ๕๖.

อยู่ในสังคมไทย คือชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ ชาติในที่นี้คือประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ศาสนา คือพระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์ คือองค์พระประมุขของชาติ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชนชาวไทยทั้งชาติ

แผนภาพที่ ๒.๓ แสดงแนวคิดของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ส่วนแนวคิดในการดำเนินงาน^{๔๐} ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยตรง ได้กำหนดไว้ใน ๒ ประการ คือ

๑) การสร้างเครือข่าย (Networking) คือการดำเนินการเพื่อเชิญชวนให้คนในหมู่บ้านมาร่วมกันรักษาศีล ๕ เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มคนที่สมัครใจที่จะมาร่วมกันรักษาศีล ๕ ภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิ เชื่อถือ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการ คือ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นโดยสมัครใจ มีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน (Common Perception) การมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย (Stakeholders Participation) มีการเสริมสร้างซึ่งกัน (Complementary Relationship) และกันและการเกื้อหนุนพึ่งพากัน (Interdependent)

๒) การประชาสัมพันธ์ส่งต่อความดี คือการประกาศ เชิญชวนให้บุคคล หมายถึงประชาชนชาวบ้านหรือพุทธศาสนิกทั้งหลายในชุมชน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัดของตนเองทำความดี ด้วยการรักษาศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน อาจทำได้หลายช่องทาง เช่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุชุมชน โทรทัศน์ท้องถิ่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย เป็นต้น บุคคลผู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายข่าวส่งต่อความดี เช่น พระสงฆ์ เจ้าอาวาส ครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พระธรรมวิทยากร กำนันผู้ใหญ่บ้าน มัคคทายก พิธีกรในงานพิธีต่าง ๆ นักจัดรายการวิทยุ ประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของเทศบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ เป็นต้น

๒.๓.๒ ตัวชี้วัด โครงการรักษาศีล ๕

๒.๓.๒.๑ ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดโครงการรักษาศีล ๕ ในที่นี้ หมายถึงเกณฑ์ชี้วัดแห่งความสำเร็จของโครงการรักษาศีล ๕ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้ว่า ในเชิงปริมาณ มีหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อำเภอละ ๒ หมู่บ้าน รวมมี ๑,๕๕๒ หมู่บ้าน ในจังหวัดทั่วไป ๖๕ จังหวัด และใน

^{๔๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗ - ๙.

เชิงคุณภาพ มีหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่า ๕๐ % ในทุกอำเภอ เป็นจังหวัดรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ๑๑ จังหวัด

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดของโครงการ ตามขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทั้ง ๓ ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ในระดับขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินงานโครงการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และขั้นตอนที่ ๓ การติดตามประเมินผลโครงการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน พบว่า ในระยะเวลาการดำเนินงานระยะที่ ๑ คือตั้งแต่เดือนมิถุนายน – สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ มีการกำหนดตัวชี้วัดที่เป็นผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการรักษาศีล ๕ ดังนี้

๑. มีครอบครัวรักษาศีล ๕ ที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๕๐ % ในแต่ละหมู่บ้าน
๒. มี “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๕๐ % ในแต่ละอำเภอ เป็น “อำเภอรักษาศีล ๕”
๓. มีหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่ผ่านเกณฑ์ไม่น้อยกว่า ๕๐ % ในทุกอำเภอหรือมีอำเภอรักษาศีล ๕ ทุกอำเภอจะเป็น “จังหวัดรักษาศีล ๕”
๔. มี “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ” ของจังหวัดเป็นจังหวัดรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๑๑ จังหวัด ให้กับจังหวัดอื่นๆ
๕. ประชาชนชาวไทยทุกหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล อำเภอและจังหวัด มีความใกล้ชิด ผูกพัน มีความรักความเข้าใจ เคารพในความคิดเห็นของกันและกัน มีความเอื้ออาทร มีความปรองดองสมานฉันท์ และมีความสุข
๖. ประชาชนเห็นคุณค่าและประโยชน์ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ ศีล ๕ มาดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข
๗. ประชาชนมีความรัก ความจงรักภักดี และเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความมั่นคงอย่างยั่งยืน^{๔๑}

จากตัวชี้วัดทั้ง ๗ ประการนี้ จะเห็นได้ว่า มีทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณและตัวชี้วัดเชิงคุณภาพควบคู่กันไปด้วย ตัวชี้วัดข้อที่ ๑ – ๔ เป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ตัวชี้วัดข้อที่ ๕ – ๗ เป็นตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ และเป็นที่น่าสังเกตว่า เกณฑ์ชี้วัดความสำเร็จของโครงการ คณะกรรมการดำเนินงานกำหนดไว้ไม่ได้สูงมากนัก เพียงแค่ ๕๐ % ก็ถือว่าหมู่บ้าน ตำบล อำเภอหรือจังหวัดรักษาศีล ๕ แล้ว ซึ่งมีนัยยะว่า ผู้รับผิดชอบโครงการนี้ไม่ได้คาดหวังอะไรมากนักจากคนในสังคมไทย ในทางปฏิบัติตามหลักการของศีล ๕ เพราะคนในสังคมไทยส่วนใหญ่ยังไม่มีความพร้อมที่จะเป็นสังคมแห่งการรักษาศีล ๕ หรือที่จะนำเอาหลักการและวิธีการตามแนวทางของศีล ๕ ไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตตามปกติตามหลักการในทางพระพุทธศาสนา ส่วนใหญ่ยังดำเนินชีวิตแบบปกติ คือไม่ได้เคร่งครัดในทางปฏิบัติมากนัก แม้จะสมาทานศีล ๕ จากพระสงฆ์ในงานพิธีทำบุญต่างๆ อยู่เป็นประจำ แต่ก็รับศีลในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของพิธีการอย่างหนึ่งเท่านั้น

^{๔๑} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๕๙.

อย่างไรก็ตาม การมีเกณฑ์ชี้วัดนี้ในระดับนี้ อย่างน้อยจะช่วยให้การดำเนินงานตามโครงการนี้มีกรอบและทิศทางในการดำเนินงานชัดเจนยิ่งขึ้น แม้จะกำหนดเกณฑ์ชี้วัดไว้ค่อนข้างต่ำและเป็นเกณฑ์ชี้วัดในภาพรวมที่เน้นในเชิงปริมาณเป็นหลักก็ตาม

ส่วนตัวชี้วัดของศีล ๕ แต่ละข้อนั้น ในแนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข ได้กำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ที่สอดคล้องกับหลักการของศีลทั้ง ๕ ข้อ สำหรับจังหวัดรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ดังนี้

๑. ไม่มีการทำร้ายร่างกาย/ทะเลาะวิวาท
๒. ไม่มีของสูญหาย
๓. ไม่มีการประพฤติดุคในกาม
๔. ไม่มีการหลอกลวง/ไม่รักษาสัญญา/ไม่พูดเท็จ
๕. ไม่เลียงสุราในงานศพและงานบวช
๖. ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
๗. ไม่เล่นการพนันในงานศพ/งานต่างๆ
๘. มีครัวเรือนรักษาศีล ๕ เกิน ๕๐ %^{๔๒}

๒.๓.๒.๒ ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ชาวประชาเป็นสุขในหมู่บ้านเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับปัจจัยแห่งความสำเร็จ ๘ ประการ^{๔๓} ดังต่อไปนี้

๑) การสร้างทีมงานแกนนำระดับหมู่บ้าน ประเด็นนี้มีความสำคัญมาก เพราะถ้าในหมู่บ้านมีคณะทำงานประจำหมู่บ้าน หรือทีมงานแกนนำ ที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน รณรงค์ ส่งเสริมให้คนหรือครอบครัวในหมู่บ้านตระหนักถึงความสำคัญของศีล ๕ และร่วมกันสมทาทนปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง จริ่งจึง โครงการนี้ย่อมประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน

๒) การสร้างศรัทธาการยอมรับ หมายถึง เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ภายในวัด คณะกรรมการของวัด ผู้นำของหมู่บ้านหรือชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบในการขับเคลื่อน โครงการนี้ ต้องพยายามทำให้ประชาชนในหมู่บ้านเกิดความศรัทธาในพระพุทศาสนา ในสถาบันสงฆ์และพระพุทศาสนา และเข้าใจอย่างถูกต้องในเจตนารมณ์และแนวทางการดำเนินการของโครงการนี้

๓) การสร้างความคุ้นเคย หมายถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการนี้ ต้องสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนในหมู่บ้าน กับผู้นำของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้รับรู้ถึงความเป็นมา ความสำคัญ และแนวทางการปฏิบัติตามโครงการนี้ เช่น การพบผู้นำ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน การพบปะกับประชาชนด้วยความเคารพอ่อนน้อม เป็นต้น

๔) การสร้างความเข้าใจ หมายถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานโครงการนี้ จะต้องทำความเข้าใจกับคนในหมู่บ้าน ถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ บทบาทหน้าที่ขององค์กร หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการที่จะกันขับเคลื่อนโครงการนี้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

^{๔๒} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๑๒๒

^{๔๓} อ้างแล้ว, หน้า ๕๓ - ๕๗.

๕) การ “ระเบิดออกมาจากภายใน” หมายถึง การให้คนในแต่ละครอบครัวได้ตระหนักถึงความสำคัญ ความจำเป็นที่จะต้องรักษาศิล ๕ เพราะเมื่อแต่ละคนรักษาศิล ผลดีก็ย่อมเกิดแก่ผู้หนึ่งเองในเบื้องต้น ซึ่งการที่จะทำให้เกิดการระเบิดออกมาจากภายในเช่นนี้ จะต้องอาศัยหลายฝ่ายร่วมมือกัน เช่น เจ้าอาวาส พระสงฆ์ ครู ผู้นำหมู่บ้าน มัคคทายกวัด ประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ช่วยกันเผยแพร่กระตุ้นเตือนให้คนในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญและปฏิบัติอย่างจริงจัง

๖) การประสาน ๓ ประสาน คือ วัด บ้าน (ชุมชน) โรงเรียน แนวคิด “บวร” ยังมีความสำคัญและจำเป็นอยู่สำหรับการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เพราะวัด ในที่นี้หมายถึง เจ้าอาวาสพระสงฆ์ในระดับต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัด หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด บ้าน หมายถึงประชาชนทั้งหมด แกนนำ ผู้นำชุมชน องค์กรหรือหน่วยงานในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชน และโรงเรียน คือสถานศึกษา คือครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ ที่ทำหน้าที่ในการให้การศึกษา อบรม พัฒนาเด็กและเยาวชน ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสำหรับประเทศชาติต่อไป จะต้องร่วมมือกันขับเคลื่อนโครงการนี้อย่างจริงจัง เพราะเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาปกป้อง ค้ำครองคนโดยตรง

๗) การใช้หลักการมีส่วนร่วม ประเด็นนี้ มีความสำคัญเพราะเป็นหลักประกันความสำเร็จของการดำเนินงาน ทุกภาคส่วนของหมู่บ้าน/ชุมชน จะต้องเข้ามาส่วนร่วมในโครงการนี้ อย่างน้อยประมาณ ๕๐ % ของประชาชนทั้งหมด ซึ่งการมีส่วนร่วม ควรจะเริ่มตั้งแต่กระบวนการร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผลประโยชน์ด้วยกัน เช่น การได้รับเกียรติบัตรยกย่องให้เป็นครอบครัวรักษาศิล ๕ หรือหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เป็นต้น

๘) ผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพและมีภาวะผู้นำสูงและเสียสละ ผู้นำชุมชนในที่นี้หมายถึง เจ้าอาวาส กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน กรรมการวัด สมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาจจะเป็นผู้เฒ่าโดยธรรมชาติ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้อาวุโสของหมู่บ้าน ตลอดจนผู้ที่ไม่เป็นทางการอื่นๆ เช่น ผู้นำองค์กร กลุ่ม เครือข่าย เป็นต้น โดยเฉพาะเจ้าอาวาสและผู้ใหญ่บ้าน นั้นมีความสำคัญมากในฐานะที่เป็นผู้นำหมู่บ้าน ที่มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านและเป็นผู้รับผิดชอบร่วมโครงการนี้โดยตรง จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีภาวะผู้นำและมีความเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมหรือสังคมอย่างแท้จริง และต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือแอบแฝงใด ๆ ในการดำเนินโครงการ

๒.๓.๓ องค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕

๒.๓.๓.๑ คณะกรรมการ

องค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เมื่อพิจารณาจากการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการในระดับต่างๆ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับชาติ และบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะพบว่า การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นี้ เป็นการดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการระดับต่างๆ และเป็นการดำเนินการที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม (Public Participation) และเน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางในดำเนินงานโครงการ โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ให้การสนับสนุน ตามบทบาทหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในแนวทางการดำเนินงานของโครงการตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมา

๒.๓.๓.๑.๑ คณะกรรมการในระดับประเทศ

คณะกรรมการของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับประเทศหรือระดับชาติ เป็นรูปแบบของคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ตามคำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๑ / ๒๕๕๗^{๔๔} ประกอบด้วย

๑. ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม	ประธานกรรมการ
๒. กรรมการมหาเถรสมาคมทุกรูป	กรรมการ
๓. เจ้าคณะใหญ่ทุกรุ๊ป	กรรมการ
๔. เจ้าคณะภาคทุกรุ๊ป	กรรมการ
๕. ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๖. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๗. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๘. ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๙. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๑๐. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
๑๒. ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑๓. ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๑๔. เลขาธิการคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑๕. อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกรรมการและเลขานุการ	
๑๘. ผู้อำนวยการกองพุทธศาสนศึกษา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. กำหนดแผนงาน กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์
๒. กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานเร่งรัดติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมตามความเหมาะสม

๒.๓.๓.๑.๒ องค์ประกอบในระดับจังหวัด

องค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับจังหวัดประกอบด้วย

- ก. เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษา

^{๔๔} คำสั่งมหาเถรสมาคม ที่ ๑ / ๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, สั่ง ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗, แหล่งที่มา [ออนไลน์] : www.onab.go.th [๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๗].

ข. ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
 ค. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ
 ง. หัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนหน่วยงานองค์กร สมาคม มูลนิธิ และผู้แทนภาคประชาสังคมในจังหวัด เป็นกรรมการ

จ. ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้เลขานุการเลือกบุคคลทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับ จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. อำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เร่งรัดติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๓. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๔. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๕. กำหนดแนวทาง วิธีการให้ส่วนราชการต่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ

๒.๓.๓.๑.๓ คณะกรรมการในระดับอำเภอ

คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับอำเภอประกอบด้วย

ก. เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษา

ข. นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ

ค. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอ และนายกเทศมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ

ง. ผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ และผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ

จ. ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการให้คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับตำบล และหมู่บ้าน

๓. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๓.๓.๑.๔ คณะกรรมการในระดับตำบล

คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในระดับตำบลประกอบด้วย

- ก. เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษา
- ข. กำนันในเขตตำบล เป็นประธานกรรมการ
- ค. แทนจากหน่วยงาน หรือผู้นำชุมชนในเขตตำบล เป็นกรรมการ
- ง. นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นรองประธานกรรมการ
- จ. ผู้แทนจากหน่วยงาน หรือผู้นำชุมชนในเขตตำบล เป็นกรรมการ
- ฉ. ให้ประธานกรรมการคัดเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในตำบลเป็นกรรมการและ

เลขานุการ

ให้คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ประสานงานดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๓. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๔. พิจารณาดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

๒.๓.๓.๑.๕ คณะกรรมการในระดับหมู่บ้าน

คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในระดับหมู่บ้านประกอบด้วย

- ก. เจ้าอาวาสวัดในหมู่บ้าน เป็นที่ปรึกษา
- ข. ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานกรรมการ
- ค. สมาชิกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในหมู่บ้าน เป็นรองประธานกรรมการ
- ง. ตัวแทนประชาชนที่ได้รับการคัดเลือก จำนวนไม่ต่ำกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน

๕ คน เป็นกรรมการให้คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

๒. จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

๓. ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

จากองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน จนถึงระดับประเทศ จะเห็นได้ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบ

โครงการนี้โดยตรงคือในส่วนกลางคือ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในส่วนภูมิภาค คือผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้าน โดยมีพระสังฆาธิการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านทุกระดับ เป็นที่ปรึกษาโครงการ ส่วนองค์ประกอบสำคัญหรือหน่วยงานหลักสำหรับการขับเคลื่อนโครงการนี้ ตามระเบียบของมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกอบด้วย^{๔๕}

- ๑) คณะสงฆ์ โดยมหาเถรสมาคม
 - ๒) กระทรวงมหาดไทย
 - ๓) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- โดยมีหน่วยงานร่วมดำเนินการ ประกอบด้วย
- ๑) กระทรวงมหาดไทย
 - ๒) กระทรวงศึกษาธิการ
 - ๓) สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๔) กระทรวงวัฒนธรรม
 - ๕) กระทรวงสาธารณสุข
 - ๖) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
 - ๗) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
 - ๘) กองทัพบก
 - ๙) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
 - ๑๐) กรมประชาสัมพันธ์
 - ๑๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๑๒) องค์การเครือข่ายทางพระพุทธศาสนา

โดยกำหนดให้ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ รักษาการตามระเบียบนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นเป็นเจ้าภาพหลักของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นี้โดยตรง โดยมีมหาเถรสมาคม และคณะสงฆ์ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้โครงการนี้ประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

^{๔๕} ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗, ส่วนการศึกษาสงเคราะห์, กองพุทธศาสนศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๖-๗.

๒.๓.๒.๒ กิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒.๓.๒.๒.๑ กิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕^{๖๖}

กิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สามารถพิจารณาจากกิจกรรมในระดับจังหวัด อำเภอและหมู่บ้าน ตามกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้

๑) ในระดับจังหวัด มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับจังหวัด ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและทีมงานต่างๆ เช่น ทีมบรรยาย ทีมติดตามนิเทศงาน ทีมประสานงาน ทีมประชาสัมพันธ์ ทีมประเมินหมู่บ้านระดับอำเภอ จังหวัดรักษาศีล ๕

(๒) ประชาสัมพันธ์/ประสานงาน/จุดประกายให้เห็นความสำคัญของการรักษาศีล ๕ โดยสอดแทรกเข้าไปในทุกกิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน

(๓) จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนระดับจังหวัด/อำเภอ/หมู่บ้าน

(๔) รายงานผลระดับจังหวัด (ตามแบบหมู่บ้านรักษาศีล ๕) ทุก ๗ วัน

๒) ในระดับอำเภอ มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ

(๒) จัดตั้งทีมประเมินหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับอำเภอต่างๆ

(๓) จัดตั้งทีมนิเทศ/ติดตามงานระดับอำเภอออกไปชี้แจง ทำความ

เข้าใจกับประชาชนในชุมชน

(๔) ร่วมกับจังหวัดประเมินหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในอำเภอต่างๆ

๓) ในระดับตำบล มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานระดับตำบล

(๒) จัดตั้งทีมประเมินหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในระดับตำบลต่างๆ

(๓) จัดตั้งทีมนิเทศ/ติดตามงานระดับตำบลออกไปชี้แจง ทำความ

เข้าใจกับประชาชนในชุมชน

(๔) ร่วมกับอำเภอประเมินหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในตำบลต่างๆ

๔) ในระดับหมู่บ้าน มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับหมู่บ้าน ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานฯ ประจำหมู่บ้าน

(๒) ตั้งทีมผู้ทรงคุณวุฒิ ทีมผู้นำตามธรรมชาติ ทีมผู้ใหญ่บ้าน เป็นแกนนำเข้าถึงชาวบ้าน ทีมประเมินครอบครัวรักษาศีล ๕

(๓) ประชาสัมพันธ์กระตุ้นคนในอำเภอ/หมู่บ้าน

^{๖๖} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๑๒๕.

- (๔) วิเคราะห์หมู่บ้านเป้าหมาย
- (๕) จัดทำแผนปฏิบัติการระดับหมู่บ้านและให้คำปรึกษา เผยแพร่ส่งเสริมการรักษาศิลป ๕ ของหมู่บ้านนั้นๆ
- (๖) ประเมินครอบครัวรักษาศิล ๕ ในแต่ละหมู่บ้าน
- (๗) ประเมินความพึงพอใจ/ความสุมวลรวมของชุมชน
- (๘) รายงานผลระดับหมู่บ้านทุก ๗ วัน

๒.๓.๒.๒.๒ แผนการส่งเสริมการรักษาศิลป ๕^{๔๗}

แผนการส่งเสริมการรักษาศิลป ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ มีการกำหนดแผนการส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านรักษาศิล ๕ อย่างจริงจังในชีวิตประจำวัน โดยสามารถดำเนินงานตามแผนการ ดังนี้

๑. ให้ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าพื้นที่สร้างความคุ้นเคยให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ และศิลป ๕ แก่ชุมชนอย่างเอื้ออาทรเกิดความผูกพัน
 ๒. เชิญชวนผู้ปกครองพาลูกเข้าวัดทำบุญในทุกวันอาทิตย์หรือวันพระ
 ๓. มีการสวดมนต์เย็น/นั่งสมาธิปฏิบัติธรรมในวัด
 ๔. มีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะทั้งหมู่บ้าน
 ๕. มีการสมานทานรักษาศิล ๕ ตลอดพรรษา
 ๖. มีเทศนาธรรมเรื่องศิลป ๕ ตามเสียงตามสายทุกเย็น
 ๗. มีการปฎิญาณตน ลด ละ เลิกอบายมุขในหมู่บ้าน
 ๘. ลงชื่อในแผ่นผ้าร่วมรักษาศิล ๕ ทั้งหมู่บ้าน
 ๙. ในงานบวชหรืองานศพไม่เลี้ยงสุรา
 ๑๐. สอดแทรกเรื่องศิลป ๕ ในขณะทำงาน เช่น ทอผ้า สานเสื่อ
 ๑๑. ส่งเสริมคนในชุมชนให้มีอาชีพสุจริต ไม่เบียดเบียนกันมีการพึ่งพาอาศัยกัน
- ในชุมชนมีการสอดแทรกความรู้ในอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น
๑๒. มีการตั้งกลุ่มอาชีพเสริมหรือกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นในชุมชนเพื่อเป็นทางเลือกให้แก่คนในชุมชนให้มีรายได้เสริม มีโอกาสพบปะกัน พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ดูแลกันภายในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
 ๑๓. ในโรงเรียนของชุมชนมีการรักษาศิล มีการสวดมนต์ สมานทานศิลป ๕ และกล่าวแสดง ตนเป็นพุทธมามกะหน้าเสาธงทุกวันหลังเคารพธงชาติ
 ๑๔. จัดตั้งชมรมรักษาศิล ๕ ในโรงเรียน
 ๑๕. จัดให้มีการปฏิบัติธรรมในโรงเรียน/ในศาลากลางหมู่บ้านในวันอาทิตย์/วันธรรมสวนะ
 ๑๖. ให้มีการตักบาตรทุกเช้าวันพุธในโรงเรียน

^{๔๗} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๑๒๕ – ๑๒๖.

๑๗. ให้มีต้นไม้สอนธรรม (ติดป้ายหลักธรรมคำสอนทางศาสนา) ตามต้นไม้ในหมู่บ้าน/วัด/สถานศึกษา

๑๘. ให้นักเรียนเดินรณรงค์ให้รักษาศีล ๕ ทั้งชุมชน

๑๙. จัดกิจกรรมให้ผู้เฒ่าสอนหลานเกี่ยวกับภูมิปัญญา

๒๐. จัดกิจกรรมธรรมวันละคำให้เยาวชนสืบค้นหลักคำสอนทางศาสนาและนำมาเผยแพร่ผ่านเสียงตามสายของโรงเรียน/วัด

๒๑. ให้ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน/พระสงฆ์ ได้มีโอกาสพูดคุยถามทุกข์สุขซึ่งกันและกันตักเตือนและเฝ้าระวังสิ่งไม่ดีไม่งามที่อาจจะเกิดขึ้นในชุมชน เคารพในระบบอาวุโสในชุมชน

๒๒. จัดวันถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ของชุมชนที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ สู่เด็กและเยาวชนและประชาชนในชุมชน

๒๓. จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ อาทิ ทำความสะอาดภายในหมู่บ้าน/โรงเรียน ส่งเสริมคนในชุมชนมีจิตสาธารณะ มีความกระตือรือร้นเสียสละต่อส่วนรวม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน

๒๔. ให้มีการเทศนาธรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกในเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ส่งเสริมให้การสืบทอดรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม

จากกิจกรรมและแผนการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานในระดับหมู่บ้านมีความสำคัญมากในฐานะเป็นพื้นที่จริงแห่งความสำเร็จของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพราะเป็นที่อยู่ของประชาชนหรือครอบครัวของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการนี้ในระดับพื้นรากอย่างแท้จริง ตามตัวชี้วัดของโครงการนี้ ครอบครัวในแต่ละหมู่บ้านจะต้องเข้าร่วมถึง ๕๐ % ของครอบครัวทั้งหมด จึงจะได้รับการประกาศให้เป็น “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

๒.๓.๒.๓ กระบวนการทำงาน

กระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สามารถจำแนกออกเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติตามหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละระดับ ที่กำหนดไว้แล้ว

ก. โดยคณะกรรมการระดับประเทศมีหน้าที่ ดังนี้

๑) กำหนดแผนงาน กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาอุปสรรค เพื่อให้ การดำเนินการตามโครงการสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

๒) กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงานเร่งรัดติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ เพื่อให้โครงการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๓) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงาน เพื่อช่วยเหลือสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมตามความเหมาะสม

ข. คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับ ในจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เร่งรัดติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๔) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๕) กำหนดแนวทาง วิธีการให้ส่วนราชการต่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ

ค. คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับตำบล และหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ง. คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ประสานงานดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๔) พิจารณาดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

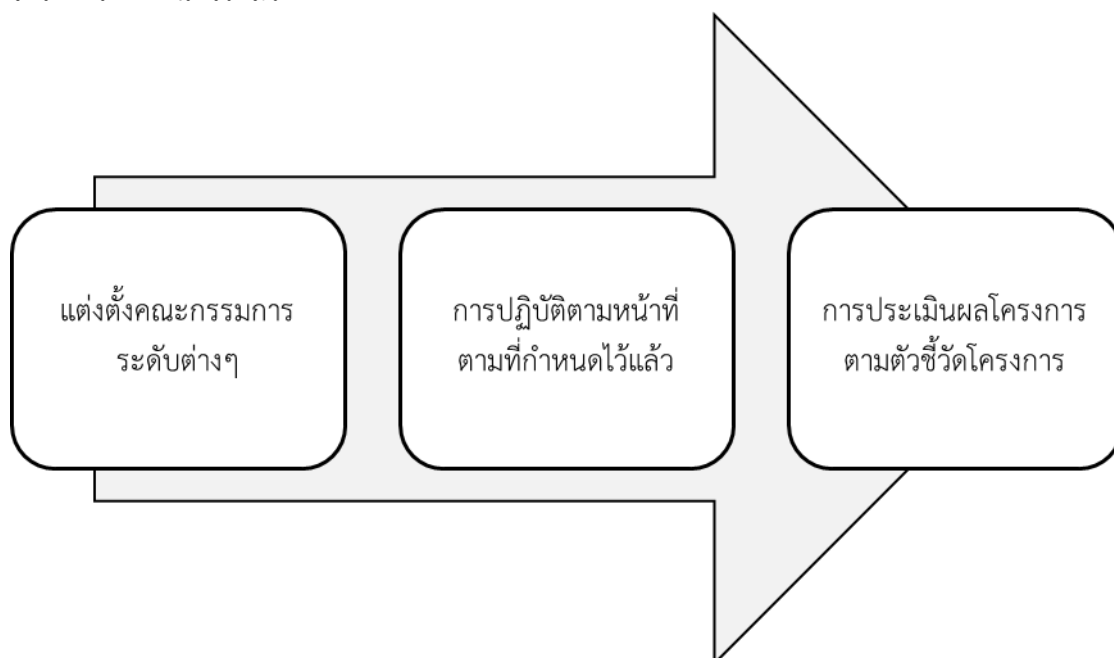
จ. คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

๒) จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

๓) ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผลและรายงานผล การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ให้ดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดของโครงการและแบบของโครงการที่กำหนดไว้แล้ว

แผนภาพที่ ๒.๔ แสดงกระบวนการดำเนินงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒.๓.๒.๔ บทบาทและหน้าที่ของคณะสงฆ์ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นกระบวนการดำเนินการที่เป็นระบบเปิดที่ให้องค์กาพยทุกส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม และเน้นประชาชน หมู่บ้าน วัด โรงเรียน เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยให้ประชาชนและทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องในสังคม มีโอกาสได้เข้ามาเรียนรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอแนะ ร่วมคิดแนวทาง ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาสังคมในฐานะหุ้นส่วนของการพัฒนา ซึ่งย่อมที่จะส่งผลให้การขับเคลื่อนโครงการประสบผลสำเร็จ บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทุกภาคส่วนของสังคม อย่างยั่งยืน

โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จึงให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม อันเป็น

กระบวนการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กร ภาวศึเครือข่ายอื่นๆ ในสังคม ให้มีโอกาศเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ และดำเนินการที่เกิดจากการร่วมแรง ร่วมใจในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในฐานะเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน และร่วมรับประโยชน์อันเกิดจาก ผลของโครงการนี้ ซึ่งทุกภาคส่วนในประเทศมีบทบาทหน้าที่ต่อการขับเคลื่อนโครงการ ดังนี้

คณะสงฆ์

คณะสงฆ์คือกลไกสำคัญในการเป็นผู้นำการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการ ตั้งแต่ระดับองค์กรปกครองคณะสงฆ์ คือมหาเถรสมาคม เจ้าคณะพระสังฆาธิการทุกระดับ ตลอดจนทั้งพระภิกษุสามเณรทุกรูป ควรมีบทบาทและหน้าที่ในส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานภาวศึเครือข่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

๒. ส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรและทรัพยากรที่จำเป็นในการขับเคลื่อนงาน ตามมติมหาเถรสมาคม และระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๓. ประสาน อำนวยความสะดวกในการใช้สถานที่ของวัด หรือสถานที่ที่ได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์ประสานงานการดำเนินโครงการ รวมถึงการอำนวยความสะดวกด้านอื่นๆ ตามสมควร

๔. ประชาสัมพันธ์ รมรงค์ และเชิญชวนพุทธศาสนิกชน ให้เห็นความสำคัญของการรักษาศีล ๕ ตามรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

๕. ให้คำปรึกษา แนะนำแก่คณะกรรมการโครงการ หรือพิจารณาดำเนินการอื่นๆ ตามสมควร

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ขับเคลื่อนดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามโครงสร้างที่กำหนด

๒. เป็นเลขานุการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อวางแผนในการสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการ รมรงค์เชิญชวนประชาชนให้เข้าร่วมโครงการ และติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานของในภาพรวมของจังหวัด

๓. ประสานงานกับคณะกรรมการทุกระดับ เพื่อร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอน

๔. จัดประชุมชี้แจงหรือประสานงานให้มีการชี้แจงคณะสงฆ์ หน่วยงาน กลุ่มบุคคล และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัด เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการกิจกรรม

๕. ขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงาน กลุ่มบุคคล และบุคคลที่ร่วมดำเนินงาน ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ส่งให้จังหวัดตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลา

๖. สนับสนุนส่งเสริม และรมรงค์ให้มีการจัดกิจกรรม การศึกษาอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องอันเกี่ยวข้องกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตและสังคม เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชนในชาติ อย่างต่อเนื่อง

๗. ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการประกาศยกย่อง โดยการมอบใบประกาศเกียรติบุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สถานศึกษา ส่วนราชการ และหน่วยงานเอกชน ที่มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์

๘. สนับสนุนหน่วยงานอื่นที่มีส่วนร่วมดำเนินการ และให้คอยดูแลช่วยเหลือแก่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างยั่งยืน

๙. ติดตามประเมินผลและรวบรวมผลการดำเนินงานในทุกระดับภายในจังหวัด รายงานเป็นรายปักษ์ รายเดือน และรายปี ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบ ตามแบบรายงาน

๑๐. ประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนให้ภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ

๑๑. ประสานงานกับสื่อต่างๆ ภายในจังหวัด เช่น ประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงของจังหวัด วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เสียงตามสาย หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ให้คนในจังหวัดได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๑๒. เผยแพร่ข่าวสารโครงการกิจกรรมสู่สาธารณชน เช่น จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลโครงการทางเว็บไซต์ของจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และเครือข่ายต่างๆ

หมู่บ้าน/ชุมชน

๑. ประสานงานกับวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หรือหน่วยงาน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน และรายงานผลการแต่งตั้งให้อำเภอและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทราบ

๒. จัดประชุมคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน เพื่อกำหนดกิจกรรม และการรณรงค์ เผยแพร่ให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเห็นคุณค่าของการรักษาศีล ๕ และการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิต และสังคม เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชนในชุมชนหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง โดยประสาน การดำเนินงานกับวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

๓. เชิญชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมรณรงค์ของวัด หมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย เช่น ร่วมสนับสนุนอาหาร น้ำดื่ม และการบริการต่างๆ เป็นต้น

๔. ตรวจสอบติดตามการดำเนินการโครงการฯ ของหมู่บ้านที่รับผิดชอบ โดยใช้รูปแบบที่หมู่บ้านหรือชุมชนร่วมกันกำหนด เช่น ประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น

๕. ให้วัด ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือศาลาประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน เป็นศูนย์กลางในการประสานงานหรือรับใบสมัครของชาวบ้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และแจ้งรายงานผลการดำเนินงานรอบ ๑๕ วัน และรอบ ๑ เดือน ให้นายอำเภอ หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทราบ

๖. ประสานงานกับสื่อต่างๆ ภายในหมู่บ้าน เช่น สถานีวิทยุวิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เสียงตามสาย หรือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อทำการประชาสัมพันธ์โครงการให้คนในหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับทราบ อย่างต่อเนื่อง

๗. จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เข้าร่วมโครงการ ณ บริเวณหน้าวัด หรือหน้าที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือศาลาประชาคมหมู่บ้าน

๘. เผยแพร่โครงการฯ ให้เครือข่าย สถานศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือผ่านเครือข่ายสื่อมวลชนในหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับทราบ และเชิญชวนให้ไปเข้าโครงการ

แนวทางการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

๑. สถาบันการศึกษาร่วมสนับสนุนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและฐานข้อมูลให้กับหมู่บ้าน ชุมชน หรือหน่วยงานที่ร่วมดำเนินงานโครงการที่ประสานขอความร่วมมือ ให้เป็นระบบถูกต้อง เป็นหมวดหมู่

๒. ร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าว ผ่านการเรียนรู้โดยประยุกต์ใช้กับกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่แล้ว เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์หน้าเสาธงหลังเคารพธงชาติทุกวัน เพื่อเชิญชวนนักเรียนให้สมัครเป็นสมาชิกผู้รักชาติ ๕ กิจกรรมอบรมธรรมะโดยพระวิทยากรในสถานศึกษา กิจกรรมการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ หรือกิจกรรมอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

๓. ร่วมสนับสนุนการดำเนินโครงการ ด้วยการเผยแพร่ข้อมูลโครงการผ่านเว็บไซต์ของสถานศึกษา จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานกิจกรรมโรงเรียนรักชาติ ๕ ในโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม

๔. เชิญชวนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้าร่วมโครงการ โดยใช้นักเรียน นักศึกษา เป็นสื่อในการรณรงค์เชิญชวน และขยายผลไปยังภาคส่วนต่างๆ

๕. อำนวยความสะดวกให้กับหมู่บ้าน ชุมชน ที่อยู่ในเขตบริการสถานศึกษาที่เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ เช่น ออกแบบแผ่นพับ ออกแบบป้ายประชาสัมพันธ์โครงการฯ ตามความประสงค์ของวัด ชุมชน หรือหมู่บ้าน

๖. จัดกิจกรรมเดินรณรงค์ ประชาสัมพันธ์รอบชุมชน หมู่บ้าน เพื่อเผยแพร่โครงการฯ และเชิญชวนประชาชน เข้าร่วมโครงการ

แนวทางการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑. ส่งเสริม สนับสนุนโครงการ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการ ตามที่ได้รับการประสานจากจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน และร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดโครงการกิจกรรม เพื่อรณรงค์ สร้างกระแส และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

๒. ส่งเสริม สนับสนุนกำลังคน เจ้าหน้าที่ บุคลากร หรืออนุญาตให้เจ้าหน้าที่จัดกลุ่มรวมเป็นหมู่คณะ ไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัด ชุมชน หรือหมู่บ้านจัดกิจกรรมรณรงค์

๓. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศาสนา เพื่อสร้างสรรค์กิจกรรมที่หลากหลายให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม

๔. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนข้าราชการในสังกัดทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เข้าร่วม ในโครงการอย่างต่อเนื่อง

๕. ในฐานะกระทรวง กรม ขอความร่วมมือให้กำชับส่วนราชการในสังกัดที่อยู่ในส่วนภูมิภาค ให้การสนับสนุนส่งเสริมในทุกกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ ตามอำนาจหน้าที่ โดย

ในส่วนภูมิภาคให้ประสานงานติดต่อ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หรือวัดทุกแห่ง เพื่อสอบถาม ข้อมูลรายละเอียดโครงการ

๖. สอดแทรกสาระความรู้เกี่ยวกับหลักการของศีล ๕ ในกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน ผ่านช่องทางของหน่วยงาน เช่น การประชุมผู้บริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค การประชุมสัมมนาของบุคลากรในหน่วยงาน เป็นต้น

๗. ร่วมสนับสนุนในการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยดำเนินการหรือ ร่วมกับหน่วยงานเครือข่าย พร้อมทั้งนำไปติดตั้งไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม

๘. ร่วมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์โครงการดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อยู่ในอำนาจของ กระทรวง กรม และหน่วยงาน เช่น วารสาร รายการวิทยุ รายการทีวี

แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๑. ส่งเสริม สนับสนุนโครงการ โดยร่วมเป็นคณะกรรมการโครงการ ตามที่ได้รับการ ประสานจากจังหวัด อำเภอ ตำบล หรือหมู่บ้าน และร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดโครงการกิจกรรม เพื่อรณรงค์ สร้างกระแส และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

๒. อนุญาตและเปิดโอกาสให้พนักงาน คนงาน ลูกจ้างในหน่วยงานของตน ได้จัดตั้ง กลุ่มหรือรวมเป็น หมู่คณะ ไปร่วมเป็นจิตอาสาช่วยวัด ชุมชน หรือหมู่บ้านจัดกิจกรรมรณรงค์

๓. รณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้พนักงานในหน่วยงานได้รับทราบ และเข้าร่วม โครงการ โดยผ่านช่องทางสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ กิจกรรมฝึกอบรมพนักงาน หรือดำเนินการ อื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

๔. จัดกิจกรรมด้านการพัฒนาจิต โดยการนิมนต์พระวิทยากรมาให้ข้อธรรมะ ในโอกาสสำคัญ

๒.๓.๕ สรุป

แนวคิด หลักการ ตัวชี้วัด องค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ บทบาทพระสงฆ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เสนอมาช้างต้น ทำให้เห็นว่า แนวคิดการรักษาศีล ๕ สามารถพิจารณาในมิติของการหลักการศีล ๕ ตามหลักการในทางพระพุทธศาสนา และมิติของตาม หลักการของโครงการรักษาศีล ๕ ซึ่งสรุปได้ว่า เจตนาหรือความตั้งใจในการรักษาศีลของปัจเจกบุคคล นั้น เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในกระบวนการรักษาศีล โดยมีบุคคลอื่นเป็นผู้สนับสนุนภายนอก ไม่ว่าจะเป็น พระสงฆ์ หรือหน่วยงานราชการก็ตาม ความสำเร็จหรือความล้มเหลว จึงขึ้นกับเจตนาที่จะรักษาศีล ของปัจเจกบุคคลเป็นเบื้องต้น ส่วนตัวชี้วัดของโครงการนั้น มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ขณะที่ องค์ประกอบ มีทั้งองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบซึ่งแสดงให้เห็นว่า โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นี้ เป็นความพยายามของเครือข่ายคณะสงฆ์ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยเฉพาะ สมเด็จพระมหาธีรราชมณฑลจารย์ ผู้ดำริให้มีโครงการนี้ขึ้น ในการที่จะนำเอาหลักคำสอนที่สำคัญในทาง พระพุทธศาสนา คือ ศีล ๕ ให้เข้าไปอยู่วิถีชีวิตของคนไทย เพราะท่านได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ เกิดขึ้นในสังคมไทย ล้วนแต่เกิดจากการที่คนในสังคมละเลยไม่ปฏิบัติตามหลักการของศีล ๕ แทบ ทั้งสิ้น การเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาสังคม ด้วยการเอาหลักการศีล ๕ มากำหนดเป็นแนวทางของ โครงการ จึงถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ แท้จริงของสังคมในยุคปัจจุบันนี้

๒.๔ ทฤษฎีและแนวคิดการสร้างเครือข่าย

๒.๔.๑ แนวคิดการสร้างเครือข่าย

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายนั้นมาจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้คนในสังคมที่มาร่วมตัวกันเป็น องค์กร และเครือข่าย เพื่อการพัฒนา การแก้ไขปัญหา และการสร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อปัจเจกบุคคลและสังคม โดยเป็นคำที่นำมาใช้ในแวดวงการพัฒนาสังคม ที่กล่าวถึงระบบความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย นับตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่ายซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม การสื่อสารความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีการกระจายตัวไปตามหน่วยย่อย หรือปัจเจกบุคคลในสังคมด้วย เครือข่ายนั้นเริ่มต้นจากการอธิบายความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือชุมชนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือพึ่งพาจนกระทั่งสามารถสร้างพลังอำนาจการต่อรอง และต่อมาก็มีการขยายความสัมพันธ์นั้นไปสู่ระดับที่กว้างขึ้น โดยมีการเชื่อมโยงกับองค์กรเครือข่ายพันธมิตรอื่นๆ ที่เป็นการส่งเสริมให้ปัจเจกบุคคลและกลุ่มคนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานตามประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข^{๔๘} แนวคิดการสร้างเครือข่ายในการทำงานเชิงพัฒนามีแนวโน้มที่จะเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรที่ทำงานพึ่งพิงซึ่งกันและกันมากกว่าที่จะแข่งขันกันมีทฤษฎีและแนวคิดที่อธิบายการสร้างเครือข่ายการทำงาน ได้แก่

๑. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory) อธิบายถึงการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ระหว่างกัน ดังนั้นเหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายเกิดขึ้นได้โดยสมัครใจก็คือแต่ละฝ่ายมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่าย ซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะประสานกันหรือเข้าร่วมเป็นเครือข่าย

๒. แนวคิดการรวมพลัง (Synergy) เป็นการผนึกกำลังในลักษณะที่มากกว่าหนึ่งบวกหนึ่งเท่ากับสองแต่ต้องเป็นหนึ่งบวกหนึ่งมากกว่าสอง หมายความว่าการทำงานนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการที่แต่ละองค์กรจะทำงานโดยโดดเดี่ยว

๒.๔.๒ ความหมายของเครือข่าย

Paul Starkey ให้ความหมายของ "เครือข่าย" ว่า คือ กลุ่มของคนหรือองค์กรที่สมัครใจแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะที่บุคคลหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระในการดำเนินกิจกรรมของตนการสร้างเครือข่ายเป็นการทำให้บุคคลและองค์กรที่กระจัดกระจายได้ติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ อีกทั้งให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อนที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง^{๔๙}

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ กล่าวถึง เครือข่ายว่า หมายถึงการที่ปัจเจกบุคคล องค์กร หน่วยงาน หรือสถาบันใดได้ตกลงที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากัน ภายใต้วัตถุประสงค์ หรือข้อตกลง

^{๔๘} พระมหาสุทิตย์ อาภาภิโร, เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, ๒๕๔๘)

^{๔๙} Paul Starkey, *Networking for Development*, (London : International Forum for Rural Transport and Development, 1997), p.58.

อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันอย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เช่น การปฏิรูปการศึกษาโดยกลุ่มเครือข่ายที่ต้องมีการแสดงออกเป็นการลงมือกระทำกิจกรรมร่วมกัน^{๕๐}

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ กล่าวว่าถึงเครือข่ายว่า คือแนวคิดที่มาจากกการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้คนในสังคมที่มารวมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร และเครือข่าย เพื่อการพัฒนา การแก้ไข ปัญหา และการสร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคมโดยเป็นคำที่นำมาใช้ในแวดวงการพัฒนาสังคม อันกล่าวถึงระบบความสัมพันธ์ในสังคมมนุษย์ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย นับตั้งแต่ในระดับปัจเจกบุคคล ปัจเจกบุคคลกับกลุ่ม กลุ่มกับกลุ่ม และกลุ่มกับเครือข่าย ซึ่งเป็นระบบความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม การสื่อสาร การร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีการกระจายตัวไปตามหน่วยย่อยหรือปัจเจกบุคคลในสังคม โดยเครือข่ายนั้นเริ่มต้นจากการอธิบายความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ช่วยเหลือพึ่งพา จนกระทั่งสามารถสร้างพลังและอำนาจต่อรอง และต่อมาก็มีการขยายความสัมพันธ์นั้นไปสู่ระดับที่กว้างขึ้น โดยมีการเชื่อมโยงกับองค์กร เครือข่ายพันธมิตรอื่น ๆ ^{๕๑}

อเนก นาคะบุตร ให้ความหมายของเครือข่าย หมายถึงการรวมกลุ่มของบุคคลในชุมชน บุคคลระหว่างชุมชน กลุ่มกับกลุ่ม ชุมชนกับชุมชน โดยยึดหลักตามขอบเขตพื้นที่ประเด็นปัญหาและสถานภาพทางสังคม โดยไม่แยกระหว่างการเรียนรู้กับวิถีชีวิต การเรียนรู้และการปฏิบัติ เนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นหนึ่งเดียว^{๕๒}

อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ กล่าวว่าเครือข่าย คือการเชื่อมโยงของกลุ่มคนหรือองค์กร ที่สมัครใจจะแลกเปลี่ยนข่าวสารหรือกิจกรรมร่วมกัน โดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างของคนในข่ายด้วยความ เป็นอิสระเท่าเทียมกันภายใต้พื้นฐานของความเคารพสิทธิเชื่อถือเอื้ออาทรซึ่งกัน และกัน และมีการระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรม บางอย่างร่วมกัน เพื่อน นำไปสู่จุดหมาย ที่เห็นพ้องต้องกัน^{๕๓}

นฤมล นิราทร กล่าวว่าเครือข่ายมีความหมายได้หลายลักษณะซึ่งหากมองในเชิงโครงสร้าง เครือข่าย หมายถึง กลุ่มของจุดต่างๆ ซึ่งเชื่อมโยงต่อกันด้วยเส้นโดยจุดต่างๆ คือบุคคลหรือกลุ่ม ส่วนเส้นที่เชื่อมนี้คือ ความสัมพันธ์ที่บุคคลหรือกลุ่มต่างๆมีต่อกัน^{๕๔}

^{๕๐}เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทซัคเซสมีเดีย จำกัด, ๒๕๔๓), หน้า ๒๘.

^{๕๑}พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๕๕.

^{๕๒}อเนก นาคะบุตร, เครือข่ายการเรียนรู้ของชาวเขาที่ขายสินค้าในเขตเชียงใหม่, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๓), หน้า ๒๘.

^{๕๓}อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์, กลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, (กรุงเทพมหานคร : เอส อาร์ เซ็นเตอร์, ๒๕๕๑), หน้า ๗.

^{๕๔}นฤมล นิราทร, การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ, (กรุงเทพมหานคร : โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก องค์กรแรงงานระหว่างประเทศ, ๒๕๔๓), หน้า ๖.

ชาติชาย ณ เชียงใหม่ กล่าวว่าเครือข่ายสังคม หมายถึงความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมดของคนในสังคมที่กลุ่มบุคคลมีต่อกัน โดยคุณลักษณะของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นสามารถนำมาใช้อธิบายพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ เครือข่ายทางสังคมนี้ประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์ทางสังคมทั้งหมด การเรียนรู้ของบุคคล หรือกลุ่มองค์กรใดก็ตามย่อมสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเครือข่ายสังคมรูปแบบต่างๆ เช่น ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ เพื่อน และความสัมพันธ์ในฐานะของบุคคลหรือองค์กรที่มีปัญหา มีกิจกรรมที่ปฏิบัติทางสังคมร่วมกันที่จะทำให้ชุมชนสามารถดำรงได้^{๕๕}

สรุป เครือข่ายหมายถึง กลุ่มของคน องค์กร หรือกลุ่ม ที่มีความสนใจในการเรียนรู้ การร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกัน โดยการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านความเป็นอยู่ และอื่น ๆ โดยมีการ ความตระหนักร่วมกันและมีเป้าหมายและแผนงานที่จะทำ เครือข่ายทางสังคม (Social Network) เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ไม่มีขอบเขต การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายอาจจะมองเห็นหรือมองไม่เห็น เป็นรูปธรรมก็ได้ ซึ่งการเชื่อมโยงระหว่างกันที่จะเห็นเป็นรูปธรรมของเครือข่ายมี ๓ ลักษณะ คือ เครือข่ายการแลกเปลี่ยน เครือข่ายการติดต่อสื่อสารและเครือข่ายความสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกัน

๒.๔.๓ การก่อเกิดของเครือข่าย

เครือข่ายแต่ละเครือข่าย ต่างมีจุดเริ่มต้น หรือถูกสร้างมาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน แบ่งชนิดของเครือข่ายออกเป็น ๓ ลักษณะ ดังนี้

๑) เครือข่ายที่เกิดโดยธรรมชาติ

เครือข่ายชนิดนี้มักเกิดจากการที่ผู้คนมีใจตรงกัน ทำงานคล้ายคลึงกันหรือประสบกับสภาพปัญหาเดียวกันมาก่อน เข้ามารวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์ร่วมกันแสวงหาทางเลือกใหม่ที่ดีกว่า การดำรงอยู่ของกลุ่มสมาชิกในเครือข่ายเป็นแรงกระตุ้นที่เกิดขึ้นภายในตัวสมาชิกเอง (ฉันทะ) เครือข่ายเช่นนี้มักเกิดขึ้นในพื้นที่ อาศัยความเป็นเครือญาติ เป็นคนในชุมชนหรือมาจากภูมิลำเนาเดียวกันที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มโดยจัดตั้งเป็นชมรมที่มีกิจกรรมร่วมกันก่อน เมื่อมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจึงขยายพื้นที่ดำเนินการออกไป หรือมีการขยายเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ของกลุ่มมากขึ้น ในที่สุดก็พัฒนาขึ้นเป็นเครือข่ายเพื่อให้ครอบคลุมต่อความต้องการของสมาชิกได้กว้างขวางขึ้น เครือข่ายประเภทนี้ มักใช้เวลาก่อร่างสร้างตัวที่ยาวนาน แต่เมื่อเกิดขึ้นแล้ว มักจะเข้มแข็ง ยั่งยืน และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มขึ้น

๒) เครือข่ายจัดตั้ง

เครือข่ายจัดตั้ง มักจะมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะไม่ได้มีพื้นฐาน ความต้องการ ความคิด ความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการ

^{๕๕} ชาติชาย ณ เชียงใหม่, “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองของชาวนาในภาคเหนือ”. รบกับหมู่บ้านในไทยศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๒๐๙-๒๑๔.

ทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปในที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจนนำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง

๓) เครือข่ายวิวัฒนาการ

เป็นการถือกำเนิดโดยไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติตั้งแต่แรก และไม่ได้เกิดจากการจัดตั้งโดยตรงแต่มีกระบวนการพัฒนาผสมผสานอยู่ โดยเริ่มที่กลุ่มบุคคล/องค์กรมารวมกันด้วยวัตถุประสงค์กว้างๆ ในการสนับสนุนกันและเรียนรู้ไปด้วยกัน โดยยังไม่ได้สร้างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์เฉพาะที่ชัดเจนนัก หรืออีกลักษณะหนึ่งคือถูกจุดประกายความคิดจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการได้รับฟัง หรือการไปได้เห็นการดำเนินงานของเครือข่ายอื่นๆ มา แล้วเกิดความคิดที่จะรวมตัวกัน สร้างพันธสัญญาเป็นเครือข่ายช่วยเหลือและพัฒนาตนเอง เครือข่ายที่วุ่นวายนี้แม้จะไม่ได้เกิดจากแรงกระตุ้นภายในโดยตรงตั้งแต่แรก แต่ถ้าสมาชิกมีความตั้งใจจริงที่เกิดจากจิตสำนึกที่ดี เมื่อได้รับการกระตุ้นและสนับสนุน ก็จะสามารถพัฒนาต่อไปจนกลายเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็งทำนองเดียวกันกับเครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ เครือข่ายในลักษณะนี้พบเห็นอยู่มากมาย เช่น เครือข่ายผู้สูงอายุ เครือข่ายโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

๒.๔.๔ ประเภทและรูปแบบของเครือข่าย

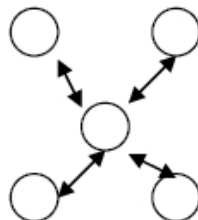
ประเภทและรูปแบบของเครือข่ายมีความแตกต่างกันไปตามนิยามและกิจกรรมที่แต่ละกลุ่ม หรือผู้ที่ใช้กิจกรรมเครือข่ายกำหนดขึ้น โดยได้มีผู้แบ่งประเภทและรูปแบบของเครือข่ายไว้ดังนี้

Hanson กล่าวถึงเครือข่ายของการสื่อสาร (Communication Networks) ว่า การส่งข่าวสารภายในหรือระหว่างองค์การโดยผ่านเครือข่ายนั้นมีรูปแบบของการสื่อสารอยู่ ๕ รูปแบบที่แตกต่างกัน ได้แก่

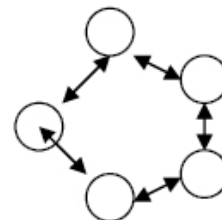
รูปแบบการสื่อสาร

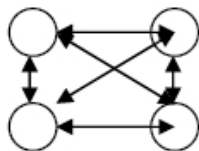
1. แบบลูกโซ่ (Chain)

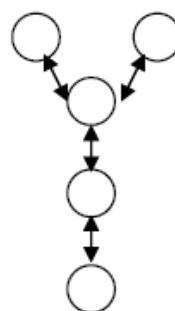
2. แบบวงล้อ (Wheel)

3. แบบวงกลม (Circle)

4. แบบทุกช่อง (All Channel)

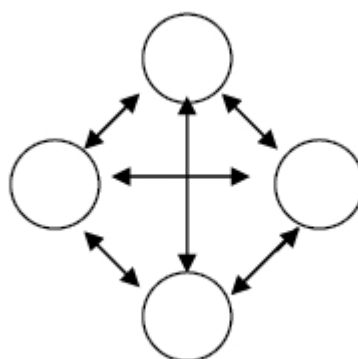

5. แบบตัววาย (Y-shape)

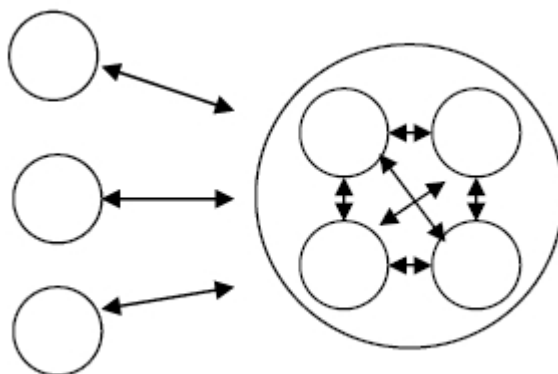
แผนภาพที่ ๒.๕ แสดงรูปแบบเครือข่าย

ลักษณะของเครือข่าย

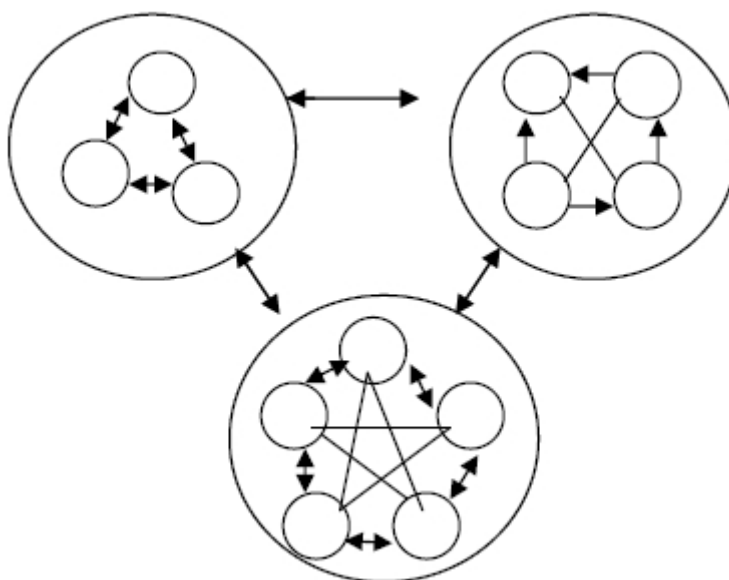
- ๑) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อปัจเจก

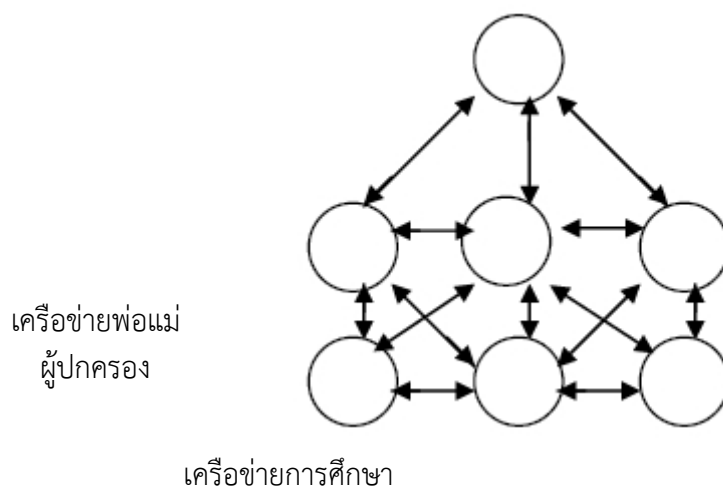
๒) การเชื่อมโยงของปัจเจกต่อกลุ่ม

๓) การเชื่อมโยงของกลุ่มต่อกลุ่ม

๔) การเชื่อมโยงของเครือข่ายต่อเครือข่าย
เครือข่ายท้องถิ่น

แผนภาพที่ ๒.๖ แสดงลักษณะเครือข่าย

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร^{๕๖} กล่าวถึงประเภทของเครือข่ายทางสังคม ว่า ในการดำเนินการที่จะพัฒนาชุมชน การใช้แนวคิดเครือข่ายทางสังคมจะช่วยให้มองเห็นขอบเขตการทำงานที่กว้างไกลมากขึ้น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างเรียนรู้ของทุกฝ่ายโดยประเภทของเครือข่ายทางสังคมมี ๓ ประเภท คือ

๑) เครือข่ายเชิงพื้นที่ หมายถึง องค์กรเครือข่ายที่อาศัยพื้นที่แห่งใดแห่งหนึ่งเป็นปัจจัยหลักในการทำกิจกรรมเป็นการดำเนินการรูปแบบบูรณาการที่ไม่แยกส่วนของประเด็นปัญหา และการพัฒนาออกจากการ ยึดเอาพื้นที่เป็นที่ตั้งแห่งความสำเร็จในการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล องค์กร ชุมชน และเครือข่ายย่อย โครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์กร ชุมชน และเครือข่ายเชิงพื้นที่นั้น สามารถจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ได้หลายระดับ ตามพื้นที่ตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น การแบ่งองค์กร ชุมชน และเครือข่ายตามระบบการปกครองทางภาครัฐ ได้แก่ เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ เช่น สภาองค์กรชุมชนตำบลแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายภาคประชาคม อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เครือข่ายระดับจังหวัด เช่น เครือข่ายประชาคมจังหวัดน่าน เครือข่ายระดับภูมิภาค เช่น เครือข่ายป่าชุมชนภาคเหนือ เครือข่ายระดับประเทศ เช่น เครือข่ายสมาพันธ์เกษตรกรแห่งประเทศไทย เครือข่ายขององค์กรระหว่างประเทศ เช่น เครือข่ายการพัฒนาของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง และขององค์กรพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เป็นต้น หรือการแบ่งที่ตามแรงของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น เครือข่ายลุ่มน้ำปิง เครือข่ายอ่าวปัตตานี เครือข่ายป่าเขาสูง เป็นต้น โดยมีกระบวนการทำงานทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ มีการรวมศูนย์

^{๕๖} พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร, พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๖๒-๖๓.

กิจกรรมเข้าสู่ศูนย์กลางในระดับพื้นที่ขนาดใหญ่ และอาจมีศูนย์ประสานย่อยในพื้นที่ขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดกิจกรรมและการสื่อสารระหว่างกัน

๒) เครือข่ายสังคมเชิงประเด็น ซึ่งเป็นเครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรมประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กรโดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ ซึ่งมีขอบเขตจำกัดเฉพาะพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง แต่มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้นๆ เช่น เรื่องสิ่งแวดล้อม ยาเสพติด สิทธิชุมชน การพัฒนาการศึกษา เป็นต้น และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นประเด็นร่วมของประชาชนในหลายพื้นที่ และเป็นประเด็นในระดับนโยบาย ที่จะต้องมีการดำเนินการในเชิงกฎหมาย และการจัดการในลักษณะสหวิทยาการ โครงสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรมนั้น สามารถจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์กร ชุมชนเครือข่าย ได้อย่างมากมายตามความสนใจที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ยึดติดกับพื้นที่ดำเนินการ และใช้หลักของกิจกรรม หรือประเด็นที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนด เช่น เครือข่ายป่าชุมชนซึ่งเป็นเครือข่ายของกลุ่มชาวบ้าน ที่ร่วมดำเนินการผลักดันพระราชบัญญัติป่าชุมชน เครือข่ายภูมิปัญญาชาวบ้าน เป็นเครือข่ายที่นำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาพื้นที่ เครือข่ายธนาคารหมู่บ้าน และกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ เป็นเครือข่ายที่รวมองค์กรชุมชนที่ดำเนินการในเรื่องของการออมทรัพย์ของประชาชน เครือข่ายคุ้มครองผู้บริโภค เป็นเครือข่ายที่รวมกลุ่มของผู้ที่ต้องการให้มีการคุ้มครองผู้บริโภคในมิติต่างๆ หรือเครือข่ายอื่นที่มีการตั้งชื่อตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น เช่น เครือข่ายสิ่งแวดล้อม เครือข่ายปฏิรูปการศึกษา เครือข่ายสิทธิมนุษยชน เป็นต้น โดยมีโครงสร้างสัมพันธ์ทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน และจะมีองค์กรแม่ข่าย หรือหน่วยงานหลักที่ทำงานในด้านนั้นๆเป็นผู้ให้การสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายย่อย ในระดับพื้นที่ซึ่งแต่ละเครือข่ายที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆมีความเป็นอิสระในการที่จะดำเนินการกับประเด็นนั้นกิจกรรมนั้นๆ ภายใต้ศักยภาพของตน

๓) องค์กรชุมชนและเครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ องค์กรชุมชนและเครือข่ายที่เกิดขึ้นหรืออาศัยภารกิจ และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม ได้แก่ ภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน เป็นแนวทางในการจัดการองค์กร และเครือข่าย โดยเป็นองค์กรและเครือข่ายที่เน้นการดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย หลักของหน่วยงาน หรือโครงสร้างหลักของกลุ่มผลประโยชน์อันนั้น โดยกลุ่มผลประโยชน์อาจให้การสนับสนุนในการจัดตั้งองค์กร และเครือข่ายให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และมีกระบวนการดำเนินการที่สอดคล้องกับภารกิจ และเป้าหมายหลักของกลุ่มผลประโยชน์ หรือหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งเครือข่ายในแต่ละภาคส่วนนั้น อาจมีการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ และเครือข่ายประเด็นกิจกรรมได้ ถ้าแต่ละฝ่ายเห็นความสำคัญในการรวมพลังเพื่อการแก้ไขปัญหาในภาพรวม

๒.๔.๕ กระบวนการสร้างเครือข่าย

Starkey ^{๕๗} ได้เสนอแนวทางในการสร้างเครือข่ายดังนี้

๑) เชิญองค์กรและผู้มีส่วนได้เสียมาร่วมประชุมโดยมีหัวข้อการประชุมที่น่าสนใจเกี่ยวกับผลประโยชน์ร่วมหรือเป้าประสงค์ที่เกี่ยวข้องกันมอบหน้าที่ในการบริหารจัดการการประชุม

^{๕๗}Starkey, Paul, **Networking for Development**, (IFRTD : The International Forum for Rural Transport and Development, 1997), p.25.

ให้กับบรรดาผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันรับผิดชอบการหาข้อตกลงร่วมในกิจกรรมที่เป็นผลประโยชน์ร่วมดังกล่าว

๒) กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่าย ทิศทางกิจกรรมหลักและคุณสมบัติของสมาชิกให้ชัดเจนโดยให้สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดด้วย เพื่อป้องกันการครอบงำจากกลุ่มคนบางกลุ่ม ทั้งนี้ควรมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของสังคม และความต้องการของสมาชิก

๓) จัดตั้งกลุ่มแกนของเครือข่ายที่พิจารณาตัวเข้ามาทำหน้าที่ประสานงาน จัดการและส่งกำลังบำรุงให้กับสมาชิกซึ่งต้องไม่อยู่กับกิจกรรมประจำวันขององค์กรตัวเอง และกลุ่มแกนต้องดำเนินกิจกรรมของเครือข่ายให้บังเกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งนี้ต้องมีการหมุนเวียนเปลี่ยนกลุ่มผู้นำ เครือข่ายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของสมาชิกและป้องกันการผูกขาดอำนาจ

๔) ความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ และความผูกพันที่เหนียวแน่น มีส่วนอย่างสำคัญต่อความสำเร็จของเครือข่าย ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจการเลือกกิจกรรม และวิธีการทำงานของเครือข่ายในลักษณะประชาธิปไตย

๕) เครือข่ายต้องมีวิธีการจัดหาและจัดการทรัพยากร เพื่อความมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนกิจการของเครือข่าย และความสามารถในการพึ่งตนเอง ทรัพยากรนี้ไม่ได้หมายถึงเงินทุนเท่านั้น แต่ยังหมายความรวมถึงคุณภาพของสมาชิก วิธีการจัดการแบบมีส่วนร่วมเทคโนโลยีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ฯลฯ

๖) ทำให้เครือข่ายมีสถานภาพถูกต้องตามกฎหมายเพื่อให้เครือข่าย และผู้นำเครือข่ายได้รับการสนับสนุน และความไว้วางใจจากสมาชิกเครือข่าย อีกทั้งยังได้สามารถดำเนินงานได้กว้างขวางอาจมีชื่อและสัญลักษณ์ของเครือข่ายเพื่อให้เป็นที่จดจำได้ง่ายและอาจส่งข่าวสารไปให้กับบุคคลเป้าหมายที่สามารถให้การรับรองเครือข่ายได้

๗) สนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่างเครือข่ายกับเครือข่าย เพื่อเสริมให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งมากขึ้น ซึ่งมีได้ทั้งทางแนวนราบ แนวตั้งหรือในภูมิภาคต่างระดับกัน การเชื่อมเครือข่ายทำได้ ทั้งอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการด้วยการมีกิจกรรมร่วมกันหรือเป็นตัวแทนร่วมคนในการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องและการร่วมกันประสานงานการประชุม

๘) มีการติดตามผลและประเมินผลเป็นประจำสม่ำเสมอและถี่ถ้วน โดยดูความสอดคล้องของแผนการทำงานกับวัตถุประสงค์ความก้าวหน้า และความสำเร็จของเครือข่ายในแต่ละระยะ

๙) มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมด้านการจัดการเครือข่ายให้กับองค์กรแกน และผู้นำเครือข่ายสม่ำเสมอ

๑๐) ถ้าวัตถุประสงค์ของเครือข่ายคือการเชื่อมโยงภายในเครือข่ายเหมาะสมเอื้อให้เกิดความเคลื่อนไหวของกิจกรรมและความเข้มข้นของสมาชิก โครงการหรือกิจกรรมมีลักษณะกระจายอำนาจไปให้กับมวลสมาชิกที่ได้รับประโยชน์ การดำเนินงานของเครือข่ายจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด การสร้างเครือข่ายนั้น อาจจำแนกเป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ ๑ การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (Realization) เป็นขั้นตอนที่ผู้ปฏิบัติงานหรือฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย คำถามที่สำคัญเหล่านี้จะเกิดขึ้น ได้แก่ จะเข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับองค์กรใด จะได้รับ

ประโยชน์ หรือจะต้องเสียสละประโยชน์ด้านใดบ้างในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายจะนานเท่าใด

ขั้นที่ ๒ การติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นสมาชิกหรือภาคีสมาชิก (Courtship) หลังจากตัดสินใจเลือกองค์กรที่เห็นว่าเหมาะสมจะเข้าร่วมเครือข่ายได้แล้ว ก็เป็นขั้นตอนของการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการทำงาน ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นการสร้างความคุ้นเคยและการยอมรับรวมทั้งความไว้วางใจระหว่างกันและถือว่าเป็นขั้นตอนของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันอาจเรียกว่า เป็นขั้นตอนการเตรียมกลุ่มหรือเตรียมเครือข่าย (Pre-group)

ขั้นที่ ๓ ขั้นตอนการสร้างพันธกรณีร่วมกัน (Commitment) เป็นขั้นตอนของการสร้างความผูกพันร่วมกัน หมายถึง การตกลงในความสัมพันธ์ต่อกันขั้นตอนนี้เป็นการตกลงว่าจะทำงานร่วมกันอาจจะทำได้โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในกลุ่ม หรือแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรภายนอก เช่น ศึกษาดูงาน เชิญวิทยากรมาถ่ายทอดความรู้ เป็นต้น อาจเรียกว่า กลุ่มศึกษาเรียนรู้ (Learning group)

ขั้นที่ ๔ ขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์ (Building) เป็นขั้นตอนที่การสร้างเครือข่ายปรากฏผลงานเป็นรูปธรรมเป็นขั้นตอนของการเริ่มทำกิจกรรมโดยใช้ทรัพยากรร่วมกัน ขณะเดียวกันมีการตกลงร่วมกันในการบริหารจัดการกลุ่มโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ บทบาทสมาชิก เป็นต้น อาจเรียกขั้นตอนนี้ว่าขั้นกลุ่มกิจกรรม (Action group)

ขั้นที่ ๕ หลังจากขั้นตอนการพัฒนาความสัมพันธ์ จนนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกันเมื่อผลงานเป็นที่ปรากฏองค์กรเครือข่ายรู้สึกว่าได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็น เครือข่ายความสัมพันธ์ของเครือข่ายจะแน่นแฟ้นขึ้นพร้อมกับการเรียนรู้ร่วมกันหรืออาจปรากฏในรูปของการขยายกิจกรรมหรือการขยายกลุ่มตามพื้นที่หรือตามลักษณะกิจกรรม

๒.๔.๖ กระบวนการทำงานและวงจรชีวิตของเครือข่าย

กระบวนการจัดการเครือข่ายว่า มี ๔ ขั้น ตอนตามวงจรชีวิตเครือข่าย ดังนี้

๑. ขั้นการตระหนักและการก่อตัวของเครือข่าย เป็นขั้น ตอนที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้พลังกลุ่มและความเป็นเครือข่ายในการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีวิธีการดังนี้

(๑) การศึกษาข้อมูลและสภาพการณ์ เป็นการศึกษาค้นคว้า สภาพการณ์ ความพร้อมภายในกลุ่มของตนเองและข้อมูลของกลุ่มเครือข่ายอื่นรวมทั้งสภาวะการณ์ทางสังคม ทำให้ทราบถึงกิจกรรมและบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการที่จะส่งเสริมหรือจัดการเครือข่าย

(๒) การสร้างศรัทธาและหาแนวร่วม เป็นการสร้างความเชื่อถือให้กับฝ่ายต่างๆเช่น ความเชื่อถือในเรื่องของข้อมูล บุคคล ความสำคัญของปัญหา สร้างความคุ้นเคยกับบุคคลที่เป็นผู้นำ

(๓) การสร้างความตระหนักหรือการเสนอให้เห็นประเด็นปัญหา

(๔) การแสวงหาข้อมูลทางเลือก การค้นหาความต้องการและการหาจุดร่วมในการพัฒนาเครือข่าย

(๕) การแสวงหาทางเลือกในการทำกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และการแสวงหาแกนนำเครือข่ายและ

(๖) การสร้างระบบความสัมพันธ์ของเครือข่าย

๒. ขั้นการสร้างพันธมิตรและการบริหารเครือข่าย เป็นขั้น ที่จะก่อเกิดความร่วมมือของความเป็นเครือข่าย และการบริหารจัดการทั้งภายในและภายนอกเครือข่าย มีวิธีการจัดการดังนี้

(๑) การกำหนดวัตถุประสงค์และข้อตกลงร่วม

(๒) การกำหนดบทบาท หน้าที่ และการวางผังเครือข่าย

(๓) การเสริมสร้างและพัฒนาผู้นำ

(๔) การจัดระบบการติดต่อสื่อสาร

(๕) การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

(๖) การติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม

(๗) การส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์

๓. ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์และการใช้ประโยชน์ มีวิธีการดังนี้

(๑) การทบทวนและสรุปบทเรียน

(๒) การเสริมสร้างผู้นำและหน่วยนำของเครือข่าย

(๓) การเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณะแลเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนความรู้

(๔) การขยายกิจกรรมและมโนทัศน์

(๕) การสร้างความรู้ใหม่และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง

(๖) การเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายเพื่อขจัดความขัดแย้ง

(๗) การเสริมสร้างความน่าเชื่อถือและระบบการตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม

๔. ขั้นการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง มีแนวทางดังนี้

(๑) การจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

(๒) การรักษาสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิกของเครือข่าย

(๓) การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและความรู้ใหม่

(๔) การกำหนดและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

(๕) การบริหารจัดการข้อมูล ระบบสื่อสาร และการจัดการความรู้ที่ต่อเนื่อง

(๖) การให้ความช่วยเหลือและการแก้ไขปัญหาภายในเครือข่าย

(๗) การเสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง^{๕๘}

สรุป จากแนวคิด ความหมาย หลักการ เกี่ยวกับทฤษฎีเครือข่าย สามารถนำมาใช้ในการทำวิจัยนี้ โดยนำมาวิเคราะห์หลักการทำงานเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ในการประสานแนวร่วมในการทำงาน ร่วมคิด ร่วมทำ ตระหนัก มีจิตสำนึก ดำเนินงานให้โครงการหมู่บ้าน

^{๕๘} พระมหาสุทิตย์ อาภาภโร และสายชล ปัญญชิต,รูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมในการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๗), หน้า ๑๒๔.

รักษาศีล ๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ได้รับความร่วมมือจากภาคประชาชนเกิดเป็นเครือข่ายพลังมวลชน สร้างความสุขเกิดจากการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ บรรลุถึงความสำเร็จตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

๒.๕ ทฤษฎีการสร้างโครงสร้างหน้าที่

ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดที่ว่า โครงสร้างของสังคมเปรียบเสมือนร่างกายที่ประกอบไปด้วยเซลล์ต่างๆ และหน้าที่ของสังคมก็คือการทำหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายนั่นเอง โดยแต่ละส่วนจะทำหน้าที่ช่วยเหลือและเอื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อให้ชีวิตสามารถดำรงอยู่ได้ โดยทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ เป็นกรอบแนวคิดทางสังคมวิทยาที่มีข้อสมมุติฐานที่ว่าสังคมเป็นระบบที่ซับซ้อนระบบหนึ่ง มีองค์ประกอบต่างๆ ที่หลายส่วนทำงานร่วมกันจนเกิดมีเสถียรภาพ (Stability) ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ มีองค์ประกอบของทฤษฎี ๒ ส่วน คือ^{๕๙}

โครงสร้างของสังคม (Social Structure) หมายถึง รูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับกลุ่มสังคม ส่วนหน้าที่ของสังคม (Social Functions) กล่าวถึง ผลที่ได้จากรูปแบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มสังคม

ข้อสมมุติของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่คือ สังคมต้องมีความมั่นคง ไม่ต้องมีความสนใจในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงเพราะเชื่อว่าถ้าส่วนประกอบหนึ่งส่วนประกอบใดของสังคมเปลี่ยนไป ส่วนประกอบอื่นก็ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย เพื่อที่จะให้สังคมส่วนรวมมีความมั่นคงตามไปด้วย^{๖๐}

ลักษณะธรรมชาติของทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ ได้มีข้อสมมุติที่สำคัญ กล่าวถึงทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ดังนี้^{๖๑}

๑. ทุกสังคมจะประกอบขึ้นด้วยการบูรณาการรวมหน่วย (Integration) ของหน่วยต่างๆ หรือส่วนประกอบ หรือองค์ประกอบต่างๆ ทางสังคม

๒. ทุกองค์ประกอบของสังคมแต่ละส่วนจะทำหน้าที่หรือทำประโยชน์ซึ่งกันและกัน เพื่อความสมบูรณ์และความอยู่รอดทางสังคม

๓. ทุกสังคมมีแนวโน้มที่จะรักษาดุลยภาพ

๔. ทุกสังคมจะมีความมั่นคง เนื่องจากสมาชิกภายในสังคมมีความสอดคล้องและความเข้าใจซึ่งกันและกันในเรื่องสถานภาพและค่านิยม ฯลฯ

ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ มีบุคคลที่มีความสำคัญกับทฤษฎีนี้ คือ ทาลคอตท์พาร์สัน (TalcottParsons) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน ได้เขียนหนังสือที่พิมพ์ใน ค.ศ.๑๙๕๑ คือ Social System และ Toward a General Theory of Action พาร์สัน ได้กล่าวว่า ระบบการกระทำ (Action System) ทุกระบบไม่ว่า จะเป็นระบบวัฒนธรรม (Cultural) สังคม (Social) บุคลิกภาพ

^{๕๙}Macionis, John J, *Society : The Basics*. 4^{ed}. Upper Saddle River, (N.J. : Prentice Hall, 1998), pp.17-18.

^{๖๐}นิเทศ ดินณะกุล, *การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : แอ็คทีฟ พรินท์ ๒๕๔๖), หน้า ๑๙.

^{๖๑}สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, *สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงานชุมชน*, ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (๒๕๓๖), หน้า ๗๐.

(Personality) และอินทรีย์ภาพ (Organism) จะต้องแก้ไขปัญหา ๔ ประการซึ่งมีความจำเป็นเพื่อให้ระบบอยู่รอด ปัญหา ๔ ประการมีดังนี้

๑. การปรับตัว (Adaptation) = A หมายถึง ระบบการกระทำทั้งหมด ต้องการหรือ หรือจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้กับสมาชิกในสังคม ให้เกิดประโยชน์และเหมาะสม ถ้าเป็นระบบสังคม สถาบันเศรษฐกิจจะมีบทบาทสำคัญ ในการคิดหาเทคนิควิธีการและการจัดการกับทรัพยากรให้แก่สมาชิกอย่างเกิดประโยชน์และเหมาะสมเช่นเดียวกัน

๒. การบูรณาการรวมหน่วย (Integration) = I หมายถึง ระบบการกระทำทั้งหมดต้องผสมผสานส่วนต่างๆ ภายในอย่างกลมกลืน เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทุกหน่วยในสังคมสามารถทำงานร่วมกัน มีความสามัคคี

๓. การดำเนินไปเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (Goal Attainment) = G ระบบการกระทำทั้งหมดต้องมีวัตถุประสงค์และการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของระบบ

๔. ความเครียด (Latency) = L ระบบการกระทำทั้งหมด ต้องมีการจัดการให้เกิดประโยชน์กับระบบ และช่วยลดความตึงเครียดภายในระบบสังคม

ขณะเดียวกัน พาร์สัน ได้เสนอแนวคิดที่ว่า สังคมเป็นระบบหนึ่งที่มีส่วนต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกันซึ่งความสัมพันธ์ที่คงที่ของแต่ละส่วนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบสังคมเกิดความสมดุล (Equilibrium) หากระบบย่อยหา หน้าที่ไม่สมบูรณ์หรือไม่สามารถกระทำการหน้าที่ได้ (Dysfunction) จะเกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสมดุลใหม่หรือเปลี่ยน

สภาพเป็นระบบใหม่การเปลี่ยนแปลงของระบบเป็นไปในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปและดำรงอยู่ได้ด้วยการปรับตัวและการควบคุมทางสังคม แนวคิดเรื่องระบบกระทำการมีหลักการสำคัญๆ ดังนี้

๑. แต่ละระบบมีความโน้มเอียงไปในทางที่จะป้องกันตัวเองจากการแทรกแซงหรือการทำลายจากระบบอื่นๆ

๒. ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงบางประการเกิดขึ้นภายในส่วนต่างๆ ของระบบตามปกติแล้วการเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมเป็นไปเพื่อความอยู่รอด หรือเพื่อการหา หน้าที่ดียิ่งขึ้นและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมมากกว่าเดิม

๓. ระบบแต่ละระบบจะพยายามรักษาดุลยภาพ (Equilibrium) ระหว่างสัมพันธ์ภาพของส่วนต่างๆ ของตนไว้เสมอ การเสียดุลยภาพในการปฏิบัติงานของส่วนต่างๆ ในบางครั้งถือว่าเป็นเหตุการณ์ผิดปกติอาจอยู่ในภาวะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่หรืออาจถูกแทรกแซงจากระบบอื่น

๔. ระบบที่ไม่สามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้ในที่สุดจะสลายตัวกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบอื่น หรือเปลี่ยนสภาพเป็นระบบใหม่แทน

สรุป แนวคิดโครงการสร้างทางสังคม ในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมนั้น พาร์สันมองว่า เกิดจากความสมดุลภายในสังคมถูกทำลายอันมีสาเหตุมาจากสาเหตุจากภายนอกสังคม เช่น การเกิดสงคราม การแพร่กระจายของวัฒนธรรม ฯลฯ และสาเหตุจากภายในสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงทางประชากร การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ฯลฯ โดยเมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งเกิดการ

เปลี่ยนแปลงส่วนอื่นๆ ก็มักจะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจเกิดขึ้นเฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งหรืออาจเกิดขึ้นทั้งระบบก็ได้ พาร์สัน จึงเน้น ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็นความเชื่อ บรรทัดฐานและค่านิยมของสังคมนั้น ๆ ว่าสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวยึดเหนี่ยวให้สังคมมีการรวมตัวกัน และเป็นตัวต้านการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสังคมด้วย

๒.๖ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิต เปรียบเหมือนกับการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีเป้าหมาย สมมุติว่าจะออกเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสถานที่ที่ธรรมชาติได้สร้างสีสันไว้ โดยหวังว่าจะได้ถ่ายภาพที่สวยงาม เพื่อบันทึกไว้เป็นภาพแห่งความทรงจำ ซึ่งเป็นภาพที่ประกอบไปด้วยพระอาทิตย์กำลังจะตกดิน สีท้องฟ้าอสดง นกกำลังบินกลับรัง วิธีตั้งเป้าหมายสามารถกำหนดได้จากจินตนาการ เพื่อป้องกันกับจิตใต้สำนึกซึ่งจิตสามารถสัมผัสได้ เคล็ดลับในการบ่อนและตอกย้ำเป้าหมายให้จิตใจคือ การค้นหาภาพเป้าหมายจากหนังสือ ดูทีวี แล้วนำภาพเหล่านั้นไปติดไว้ข้างฝา เพื่อตอกย้ำเฝ้าฝันต่อมกิเลสให้เกิดความยาก เป็นเทคนิคในการตอกย้ำพลังความคิดเชิงบวกให้กับจิตใต้สำนึก ภาพแห่งเป้าหมายที่ชัดเจน จะสร้างแรงกระตุ้นตนเองให้มีความพยายามได้

นักบริหาร นักวิชาการ และนักการศึกษามากมายหลายท่านให้ความหมายของความหมายของคุณภาพชีวิต ซึ่งสรุปได้ดังนี้

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) กล่าวในแง่ของสิ่งแวดล้อมนั้น หมายถึง ลักษณะความเป็นอยู่ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางการศึกษา อนามัย และเศรษฐกิจ เป็นไปตามลักษณะของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ เชื้อชาติ วัฒนธรรม และวิธีการเลี้ยงดู โดยที่คุณภาพชีวิตนั้นขึ้นอยู่กับสภาพทั่วไปของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ บุคคลอยู่ในที่ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ย่อมจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า บุคคลที่อยู่ในที่ขาดแคลนทรัพยากรสิ่งแวดล้อมโดยคุณภาพชีวิตต้องขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล สภาพแวดล้อมของชีวิตที่สมบูรณ์ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม ตลอดจนศาสนา วัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข^{๒๒} สภาพการดำรงชีวิตที่สามารถความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมกับอัตภาพ อยู่ในกรอบและระเบียบแบบแผน วัฒนธรรมที่ดีงามตามมาตรฐานที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม^{๒๓} ความหมายคุณภาพชีวิตประกอบด้วย ๔ ด้าน คือ ๑) ด้านสุขภาพไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน แข็งแรงงามสง่า อายุยืน ๒) มีอาชีพสุจริต มีวัตถุ ทรัพย์สิน เงินทองไม่เดือดร้อน มีกินมีใช้ อย่างน้อยพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ๓) ในทางสังคมมี สถานะทางสังคมเป็นที่ยอมรับนับถือ ๔) มีครอบครัวผาสุก มีความสัมพันธ์ในครอบครัว^{๒๔} ชีวิตที่มีความสุข

^{๒๒}เกษม จันทรแก้ว, วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๓-๒๔.

^{๒๓}ผาสุก มุทธเมธา, คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ, ๒๕๔๐), หน้า ๗๒-๗๓.

^{๒๔}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), ความสุขของครอบครัวคือความสุขของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓), หน้า ๒

พอสมควร ความสุขในที่นี้หมายถึงความสุขทางกายและความสุขทางใจด้วย ความสุขทางกายอาจวัดได้จากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ในเบื้องต้น สิ่งเหล่านี้ได้แก่ การได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนจากครอบครัวอย่างดีพอ การมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงได้รับการศึกษาตามความสามารถทางสติปัญญา มีอาชีพการงานที่สุจริต เป็นประโยชน์ ต่อสังคม และมีรายได้ที่เหมาะสมกับแรงงานที่ลงไป มีโอกาสเลื่อนฐานะตามความรู้ ความสามารถ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีโอกาสแสวงหาความบันเทิง รื่นเริงใจตามธรรมชาติของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างพอสมควร รวมทั้งโอกาสในการสร้างครอบครัวและสมาชิกใหม่ให้แก่สังคมด้วย^{๖๕} คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง และศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือ ทุกคน หรือทุกประเทศอาจจะกำหนดมาตรฐานต่างกันไป ตามความต้องการและความต้องการคุณภาพชีวิตนี้ย่อมจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามกาลเวลาและกาลเทศะ^{๖๖} คุณภาพชีวิตเป็นภาวะที่บุคคลรู้สึก/รับรู้/มีประสบการณ์ว่าองค์ประกอบที่จำเป็นต่อชีวิตของตนมีอยู่และอยู่ในระดับที่ตนเองพึงพอใจ^{๖๗} คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองต่อสิ่งที่ต้องการทั้งด้านร่างกายและจิตใจรวมทั้งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาภาวะแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ และสังคมอย่างพอเพียง จนก่อให้เกิดสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี^{๖๘} ความพึงพอใจในชีวิต ความรู้สึกมีคุณค่าต่อตนเอง ภาวะสุขภาพ ความสุข การปรับตัว ชีวิตที่มีคุณค่าและชีวิตที่มีความหมาย^{๖๙} การมีสุขภาพกาย สุขภาพใจ มีการประกอบอาชีพที่มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีที่อยู่อาศัยถูกลักษณะ มีครอบครัวและสังคมที่ดี มีโอกาสเท่าเทียมในการศึกษาและการใช้บริการของรัฐ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีเสรีภาพ^{๗๐} คุณภาพชีวิต ชีวิตที่ให้ความสุขพอสมควรทั้งร่างกายและจิตใจ สุขภาพ คือ ได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ เช่นการได้รับการเลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนจากครอบครัวอย่างดีพอ การมีสุขภาพอนามัยแข็งแรง การศึกษาดี อาชีพการงานดี โอกาสเลื่อนฐานะตามความเหมาะสมมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนความสุขใจ คือ การหล่อหลอมปัจจัย

^{๖๕}สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมักรการ, การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนาแนวคิดและวิธีการ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒), หน้า ๔.

^{๖๖}ศิริ ฮามสุโพธิ์, ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรินต์ติ้ง เฮาส์, ๒๕๔๓), หน้า ๕.

^{๖๗}อำพร พัววิไล และกันยา นภาพงษ์, “คุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของสตรีที่เป็นเบาหวานชนิดที่ ๒.” , วารสารวิจัยทางการแพทย์, ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (เมษายน ๒๕๔๓) : ๒๑๘-๒๓๓.

^{๖๘}อัญญา นวจินดา และขจีจรัส ภิรมยะศิริ, ความสัมพันธ์ระหว่างความจำเป็นพื้นฐานภาวะทาง คหกรรมศาสตร์และคุณภาพชีวิต, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๐.

^{๖๙}จริยวัตร คมพยัคฆ์, การพยาบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีไทย, (กรุงเทพมหานคร : สภาการพยาบาล, ๒๕๔๕), หน้า ๓๔.

^{๗๐}สุชุม กำเนิรัตน์, “พัฒนาคน พัฒนาคุณภาพชีวิต”, ข่าวสาร กพผ, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๙ (มกราคม ๒๕๔๕) : ๑๖.

ทางด้านความเชื่อ ค่านิยม ศีลธรรม และจริยธรรมให้เกิดความสมดุล^{๗๑} คุณภาพชีวิต สิ่งที่ดีที่ทุกคนควรมีเหมือน ๆ กัน (The Common Good) อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะมีเหมือนกันได้มีเพียงส่วนที่เป็นเรื่องทางกายภาพเท่านั้น สำหรับในเรื่องวัฒนธรรมหรือจิตวิญญาณแต่ละสังคมย่อมมีภาพของสิ่งที่ดีแตกต่างกันออกไป^{๗๒} ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ของบุคคลในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจ เป็นชีวิตที่มีความสุข ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ อารมณ์ สังคมตามอัตภาพและสภาวะ^{๗๓} คุณภาพชีวิต เป็นความผาสุก ที่เกิดจากความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจต่อสิ่งที่ตนมองว่าเป็นสิ่งที่สำคัญในชีวิต^{๗๔} คุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตของมนุษย์ในระดับที่เหมาะสม ตามความจำเป็นพื้นฐานในสังคมหนึ่งๆ ในช่วงเวลาหนึ่ง^{๗๕} คุณภาพชีวิต คุณภาพในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองและศาสนา ซึ่งเป็นค่าเทียบเคียงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวแน่นอน กล่าวคือทุกคนหรือทุกประเทศ อาจจะมีกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ กันไปตามต้องการและความต้องการในด้านคุณภาพชีวิตนี้ย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลาและภาวะ^{๗๖}

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการจากต่างประเทศได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตไว้ดังนี้ คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่ซับซ้อนมากเพราะคุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจ อันเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางจิตใจ และสังคม ทั้งในระดับจุลภาค และมหภาคและยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสามารถของสังคมในการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของสมาชิกในสังคมด้วย^{๗๗} คุณภาพชีวิตเป็นมิติที่มีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความสุขและความพึงพอใจในชีวิตแต่ละคน โดยเปรียบเทียบระหว่างสถานการณ์ที่เป็นอยู่กับสถานการณ์ที่อยากให้เป็น^{๗๘} คุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจในชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะสุขภาพ โดยวัดจากความสามารถในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ของร่างกาย ทัศนคติของตนเอง ต่อสุขภาพ ความพึงพอใจในชีวิต และความรู้สึกว่าตนเองได้รับการช่วยเหลือจากสังคม^{๗๙} คุณภาพชีวิตก็คือ การที่บุคคลรับรู้คุณภาพในชีวิตตนเองว่า

^{๗๑}สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมักรการ, การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนาแนวคิดและวิธีการ, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

^{๗๒}อมรา พงศาพิชญ์, รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการสร้างและพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตและการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๓๙.

^{๗๓}นิพนธ์ คันทะเสวี, มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๙๔.

^{๗๔}เพ็ญศรี รักษ์วงศ์, “สุขสำบาย : คุณภาพชีวิตผู้หญิงพิการวัยกลางคนชาวอีสาน”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๙)

^{๗๕}พรสุข พูนนิรันดร์ และคณะ, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปี ๒, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

^{๗๖}รวมพล อินทร์ขุน, “คุณภาพชีวิตของกำลังพลฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตลาด”, วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

^{๗๗}Sharma, R.C, Population and social economic development, (New-Delhi : Dhapat rai & Son INDEA, 1975), p.109.

^{๗๘}Campbell, A, The quality of life, (New York : Russell Sage, 1976), p.117.

^{๗๙}Padilla, G.V. “Quality of Life as A cancer Nursing Outcomes Variable.” Advances in Nursing Science. Vol.8 (1985) : 45-60.

ดีมีความพึงพอใจในชีวิต แต่ละบุคคลมีภาวะสุขภาพกายและด้านวัตถุ (Physical and Material Well-Being) ในระดับดี ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น และความสามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม/ชุมชน/สังคมในกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งแต่ละบุคคลมีการพัฒนาตนเอง การทำให้บรรลุผลและการหาเวลาพักผ่อน^{๘๐}

คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกเป็นปกติสุข (Sense of Well-Being) ความสุข (Happiness) ความพึงพอใจในชีวิต (Life Satisfaction) แม้ในขณะที่บุคคลอยู่ในภาวะเจ็บป่วยและได้รับผลกระทบจากการรักษา^{๘๑} การที่บุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีนั้น บุคคลนั้นต้องมีความพึงพอใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสุขในการดำเนินชีวิตอันประกอบด้วย ชีวิตการเรียน ชีวิตสังคม ที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์กับเพื่อน และบริการที่ได้รับ^{๘๒} คุณภาพชีวิต หมายถึง ความรู้สึกพึงพอใจในชีวิตโดยทั่วไป การประเมินสภาวะจิตใจของบุคคล ด้านความพึงพอใจในชีวิตอื่น ๆ ภาวะทางกาย จิต สังคม และอารมณ์ การประเมินโดยบุคคลอื่นว่าบุคคลมีสภาวะในการดำรงชีวิตเหมาะสมและชีวิตไม่ถูกคุกคาม^{๘๓} คุณภาพชีวิตเป็นความรู้สึกของการมีการอยู่อย่างมีความสุข มีความพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ของชีวิตที่เป็นส่วนสำคัญมากของบุคคล^{๘๔} คุณภาพชีวิต คือระดับที่บุคคลมีความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตน มีความมุ่งหมายในชีวิต และมีความวิตกกังวลน้อยที่สุด^{๘๕} คุณภาพชีวิต หมายถึงความรู้สึกมีความสุข (Sense of Well Being) ซึ่งมีผลมาจากความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในแต่ละด้านของชีวิตที่มีความสำคัญต่อบุคคลนั้นๆ^{๘๖} การมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ ในผู้สูงอายุคุณภาพชีวิตเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคงไว้ ซึ่งความมีคุณค่าในตนเอง ความพอใจในชีวิตและความรู้สึกผาสุก^{๘๗}

โดยสรุป แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เป็นความพอใจต่อชีวิตของตนเอง โดยมีชีวิตที่เป็นสุข มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทาง

^{๘๐}Burkhardt, C.S, “ The impact of arthritis on quality of life.” , *Nursing Research*. Vol. 3 (1985) : 11-16.

^{๘๑}Ferrans, C.E. “ Psychometric of The Quality of Life Index.” , *Research in Nursing & Health*, Vol. 15 (1992) : 29-38.

^{๘๒}Hendershott, A.B., “ Quality of Life Correlates For University Student.” , *Nation Association of Student Personnel Administrator Journal*. Vol.30 (1992) : 11-19.

^{๘๓}Meeberg, G.A., “ Quality of Life : A concept analysis.” , *Journal of Advanced Nursing*, Vol.18 (1993) : 32-38.

^{๘๔}UNESCO, *Indicator of Environment Quality and Quality of Life*, (Paris : Unesco, 1978), p.143.

^{๘๕}Lewis, F., “ Experined Personal Control and Auality of Life in Late Stage Cancer Patient.” , *Nursing Research*, Vol. 31 (1982) : 113.

^{๘๖}Ferrans, C.E., “ Psychometric of The Quality of Life Index.” , *Research in Nursing & Health*, Vol. 15 (1992) : 29-38.

^{๘๗}Hunter, S., “ Aduit Day Care : Promotion Quality of Life The Elderly.” , *Journal of Geron Wlogical Nursing*, Vol. 18 (1982) : 17-20.

เศรษฐกิจมีชีวิตอยู่ในสังคม และสภาพแวดล้อมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอ ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและค่านิยมทางสังคม สามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ และสามารถดำเนินวิธีการที่ชอบธรรมเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนพึงประสงค์ ภายใต้การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบที่มีผลต่อการลดละเลิกอบายมุขอย่างยั่งยืน ในจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่าย

สมศักดิ์ เอี่ยมดี^{๔๘} ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ๑. รูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย ๑) องค์การของเครือข่าย ๒) การจัดการเครือข่าย ๓) การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย ๔) การธำรงรักษาเครือข่าย ๒. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารเครือข่าย โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่ามีความเป็นประโยชน์ความเป็นไปได้ความเหมาะสม และความถูกต้องในระดับมากที่สุด ยกเว้น องค์ประกอบที่ ๓ การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายความเป็นไปได้และองค์ประกอบที่ ๔ การธำรงรักษาเครือข่าย ความเป็นไปได้ความถูกต้องในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ๓. ผลการประเมินผลการใช้ระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ความสำเร็จในภาพรวมมีความสำเร็จในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับเครือข่ายการจัดการศึกษาได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความพึงพอใจภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบมีการจัดศูนย์ประสานงาน ติดต่อสื่อสาร และพัฒนาความรู้ และทักษะระหว่างสมาชิกมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความต่อเนื่องภาพรวมมีความต่อเนื่องในระดับมากที่สุด การพัฒนาระบบมีการกำหนดคู่มือการบริหารงานอย่างชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

มัลลิกา ผลอนันต์^{๔๙} ได้วิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่นได้กลายเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคม โดยเฉพาะชุมชนใกล้เคียงที่รายรอบสถาบันการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่ายดังกล่าวยัง

^{๔๘}สมศักดิ์ เอี่ยมดี, “การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”, วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^{๔๙}มัลลิกา ผลอนันต์, “การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”, รายงานวิจัย, (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

มีช่องว่างในการปฏิบัติหลายด้าน เช่น การแยกตัวของสถาบันการออกจากสังคมและชุมชนรอบข้าง เป็นต้น ดังนั้น บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยกรุงเทพและชุมชนท้องถิ่นรวมทั้งอุปสรรคและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และบทบาทของการประชาสัมพันธ์กับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งในปัจจุบันแนวคิดนี้เป็นสิ่งที่ท้าทายหน้าที่และบทบาทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสาธารณชนในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นจากการสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น

พิสิฐ เทพไกรวัล^{๙๐} ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก การวิจัยมี ๔ ระยะ คือ ระยะที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้เครือข่ายความร่วมมือ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิระดับนโยบายในกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน ๓ คน และการสำรวจสภาพปัญหาและความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะที่ ๒ การสร้าง และตรวจสอบกระบวนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ระยะที่ ๓ การทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กในสถานการณ์จริง จำนวน ๒ โรงเรียน และ ระยะที่ ๔ การประเมินการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ๒) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ๓) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ๔) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย ๕) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ ๖) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ๑) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานภารกิจของเครือข่าย ๒) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ๓) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ๔) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ของเครือข่าย ๕) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ ๖) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล ผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มบุคคล หน่วยงาน/องค์กร ที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ดำเนิน

^{๙๐}พิสิฐ เทพไกรวัล, “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

การตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทเพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานแต่ละด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมายใน การทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง ๒ แห่ง การดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษา ผลการประเมินโครงการพบว่า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบต่อนักเรียนตามขอบข่ายที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านศีล ๕

ปัทมา ผาดจันติก^{๙๑} ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติตามศีล ๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศีลข้อ ๕ เรื่อง การไม่เสพยาเสพติด รองลงมาคือศีลข้อ ๔ เรื่อง การไม่รับซื้อของที่ถูกขโมยมา ส่วนศีล ๕ ที่นักศึกษามักจะละเมิดมากที่สุดคือศีลข้อ ๔ เรื่องการพูดไร้สาระ รองลงมาคือการพูดหยาบคายกับผู้อื่น และศีลข้อ ๕ เรื่องการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ตามลำดับ สำหรับการทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและคณะ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ส่วนอายุ ชั้นปี และเกรดเฉลี่ย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา ส่วนปัจจัยสนับสนุนทั้ง ๓ ด้าน คือ ความรู้ความเข้าใจเรื่องศีล ๕ สภาพแวดล้อมทางครอบครัวและการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา

แพรภัทร ยอดแก้ว^{๙๒} ได้วิจัยเรื่อง การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานได้แนวปฏิบัติที่ดี ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำทั้งฝ่ายสงฆ์และผู้นำท้องถิ่น ด้านการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยใช้การประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีซึ่งอาศัยทุนเดิมของชุมชนที่มีอยู่ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมสนับสนุนที่ดี จากวัดซึ่งนำโดยพระสงฆ์และจากหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐมและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม ๒) การดำเนินงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครปฐม มีรูปแบบการทำงานแบบเน้นการร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้าน มีแผนการดำเนินงาน ๓ ระยะตามแนวทางของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว มีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะคณะกรรมการทุกระดับ และมีกิจกรรม ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมหลัก ได้แก่ การสวดมนต์ปฏิบัติธรรมและกิจกรรมเสริม ได้แก่

^{๙๑} ปัทมา ผาดจันติก, “พฤติกรรมการปฏิบัติตามศีล ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี”, รายงานวิจัย, (คณะศิลปศาสตร : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๑), หน้า บทคัดย่อ.

^{๙๒} แพรภัทร ยอดแก้ว, “การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

กิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการปฏิบัติศีล ๕ และการรณรงค์การรักษาศีล ๕ กิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น โดยมีหมู่บ้านที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น ได้แก่ วัดวังตะกู่ อำเภอเมือง และวัด สำโรง อำเภอนครชัยศรี

มนตรี อินตา^{๙๓} ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมของนักศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านเบญจธรรมของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรม อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.97-4.04$) ได้แก่ ด้านเมตตากรุณา ด้านสัมาอาชีวะ ด้านสัจจะ ด้าน สติสัมปชัญญะ และด้านกามสังวร โดยด้านกามสังวรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) ๒. ผลการ วิเคราะห์เปรียบเทียบพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมของนักศึกษาตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้นปี ผลการเรียน สถานภาพครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ๒.๑ นักศึกษาที่มีเพศ ต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าด้าน กามสังวร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ ส่วนด้านสัมาอาชีวะและด้านสัจจะ แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาเพศหญิงมีพฤติกรรมทาง จริยธรรมสูงกว่าเพศชาย ๒.๒ นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรม แตกต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านกามสังวร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ โดยพบว่า นักศึกษาที่มีอายุ ๒๐ และ ๒๒ ปี จะ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาอายุ ๑๘ และ ๒๓ ปี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๐๑ ๒.๓ นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมไม่แตกต่างกัน เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกามสังวร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดย นักศึกษาชั้นปีที่ ๒, ๓ และ ๔ มีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่สูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ ๑ ๒.๔ นักศึกษาที่ มีผลการเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมแตกต่างกันโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ด้านกามสังวร ด้านสัจจะ ด้านสติสัมปชัญญะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักศึกษาที่มี ผลการเรียนที่สูงกว่า มีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่มีผลการ เรียนที่ต่ำกว่า ๒.๕ นักศึกษาที่มีสภาพครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ ๐.๐๕ ๒.๖ นักศึกษาที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีพฤติกรรมทาง จริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน กามสังวร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๑ โดยนักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพ รับจ้างมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกรและค้าขาย

บุญหนา จิมานั่ง และคณะ^{๙๔} ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรักษาศีลห้าของเด็กเยาวชน ตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ว่า เด็กเยาวชนในตำบลโคกสี เคยประพฤติผิดทั้ง ๕

^{๙๓}มนตรี อินตา, “พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงใหม่”, รายงานวิจัย, (กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^{๙๔}บุญหนา จิมานั่ง และคณะ, “พฤติกรรมการรักษาศีลห้าของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า บทคัดย่อ.

ข้อทุกข้อ โดยเฉพาะเคยพูดโกหกมีมากถึงร้อยละ ๙๖ รองลงมาเป็นการขโมยเงินของพ่อแม่ และการดื่มเหล้าหรือเปย์ร้อยละ ๕๐ และ ๔๖.๓ ตามลำดับ และยังพบว่า พฤติกรรมการรักษาศีลทุกข้อโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เด็กและเยาวชนที่มีการปฏิบัติและร่วมกิจกรรมทางศาสนา มาก ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการรักษาศีลของเด็กและเยาวชนในตำบลโคกสีแต่อย่างใด

เสาวรีย์ ตะโพนทอง^{๔๕} ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปในชีวิตประจำวัน ของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษา รัฐบาลในกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องความหมายของศีล และรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นการละเมิดศีล ๕ โดยจะรับรู้เรื่องศีล ๕ จากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ ส่วนพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นิสิตนักศึกษาจะละเมิดศีลข้อ ๑ เพราะต้องตบยุงหรือแมลงที่มารบกวน ละเมิดข้อ ๒ โดยทุจริตในการสอบ ลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อน ละเมิดศีลข้อ ๔ โดยเล่าเรื่องไม่ตรงกับความจริงต่อพ่อแม่ และละเมิดศีลข้อ ๕ โดยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สำหรับศีลข้อ ๓ พบว่า นักศึกษาไม่ค่อยละเมิดหรือนาน ๆ ครั้ง จึงจะทำผิดศีลข้อนี้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะรักและซื่อสัตย์ต่อแฟน สำหรับความแตกต่างทางพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน พบว่า เพศชาย จะละเมิดศีลข้อ ๓ มากกว่าเพศหญิง

พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์ (อภิชาติ)^{๔๖} ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๑ สรุปได้ว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนตามหลักศีล ๕ โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละข้อพบว่า ศีลข้อ ๔ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือศีลข้อ ๓ ข้อ ๒ ข้อ ๕ และข้อ ๑ ตามลำดับ

พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ^{๔๗} ได้วิจัยเรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย พบว่า แนวคิดในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยตรงได้กำหนดไว้ ๒ ประการคือ ๑) การสร้างเครือข่าย คือการดำเนินการเพื่อชวนเชิญชวนให้คนในหมู่บ้านมาร่วมกันรักษาศีล ๕ เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มคนที่สมัครใจที่จะมาร่วมกันรักษาศีล ๕ ภายใต้พื้นฐานความเคารพสิทธิเชื่อถือเพื่ออาหารซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นโดยสมัครใจมีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน มีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และการเกื้อกูลพึ่งพากัน ๒) การประชาสัมพันธ์ส่งต่อความดี คือการประกาศเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ต่างๆทำความดีด้วยการรักษาศีล ๕ ในชีวิตประจำวัน แนวทางการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนภายใต้โครงการหมู่บ้าน

^{๔๕}เสาวรีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพชร และมนตรี คู่ควร, “พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน”, **รายงานวิจัย**, (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^{๔๖}พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์ (อภิชาติ), “ศึกษาการปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต ๑”, **รายงานวิจัย**, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^{๔๗}พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ, “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”, **รายงานวิจัย**, (สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

รักษาศีล ๕ ๑) ชุมชนจะต้องสร้างเองชุมชนต้องมีผู้นำที่ตั้งตนอยู่ในศีล ๕ ๒) การมีกฎกติกาและวิธีการเคารพกฎกติกา ๓) การอยู่ร่วมกันโดยใช้หลักความเมตตา ๔) ไม่ตามกระแสวัตถุนิยมคือมีความพอเพียงความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ๕) มีความพร้อมมีความสามัคคีของหมู่คณะ ๓. การเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนในสังคมไทยทั้ง ๔ ภาค มีความสอดคล้องกันในมิติใช้ศีล ๕ เป็นพื้นฐานในการสร้างกิจกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมดีของคนในชุมชนตามโครงการสวดมนต์วันอาทิตย์ พิษิตมาร อีกครั้งได้บูรณาการหลักศีล ๕ เข้ากับการดำเนินชีวิตประจำวันโดยไม่ทำให้ศีล ๕ กระทบต่อชีวิตตามปกติ

พระมหาอุทตนา นรเชฏโฐ,ดร. จุฑารัตน์ ทองอินทร์^{๙๘} ได้วิจัยเรื่อง แนวคิดองค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่าด้านแนวคิดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นแนวคิดที่เกิดจากการตระหนักถึงสภาพปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมไทย และการมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการประยุกต์เอาหลักการและแนวทางการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในทางพระพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ด้านองค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วยคณะทำงานในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และตัวชี้วัดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วย ๗ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บทเรียนที่ได้จากหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คือความร่วมมือระหว่างวัด ชาวบ้าน หน่วยงานราชการ เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการนี้ การบูรณาการหลักธรรมของศีล ๕ ในการพัฒนามาตรฐานชีวิตของคนในสังคมไทยสามารถบูรณาการได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล หน่วยงาน องค์กร และสังคม ด้วยการเชื่อมโยงเอากิจกรรมที่เคยมีมาแล้ว เข้ามาเป็นส่วนประกอบ และใช้สถาบันหลักที่มีอยู่ในสังคมไทยคือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ

วันชัย อริยพุทธิพงษ์ และดนนพัธ จิวงค์ (Vanchai Ariyabuddhiphongs and Donnapat Jaiwong)^{๙๙} ได้วิจัยเรื่อง การสมาทานศีล ๕ ของชาวพุทธ โภคทรัพย์ภายใน และความสุขระหว่างชาวพุทธทั้งหลายในกรุงเทพมหานคร พบว่า พระพุทธเจ้าได้นิยามความสุขในฐานะที่เป็นผลของทรัพย์ภายใน การมีทรัพย์ การใช้ทรัพย์ ไม่มีหนี้สิน และการประกอบอาชีพที่ปราศจากความรุนแรง หรือสัมมาอาชีวะ มีประชากรที่เข้าร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ๔๐๐ คน ผลการศึกษายืนยันได้ว่า โภคทรัพย์ภายใน ตั้งอยู่กึ่งกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างการสมาทานศีล ๕ และความสุข ความสุขเกิดขึ้นได้โดยการไม่เบียดเบียนตนเองและคนอื่น และอาจจะขึ้นอยู่กับสิ่งที่บุคคลมีน้อยกว่าสิ่งที่บุคคลปล่อยไป หลังจากการชำระหนี้สิน นอกจากนี้ วันชัย อริยพุทธิพงษ์ ยังได้ศึกษาเรื่องการให้ความสำคัญต่อเงินและแนวโน้มต่อการละเมิดศีล ๕ ระหว่างชาวพุทธไทย โดยการศึกษานี้ได้พัฒนามาตรวัดการให้ความสำคัญต่อเงิน เพื่อทดสอบแนวโน้มของชาวพุทธไทย ต่อการละเมิดศีล ๕ มีชาว

^{๙๘}พระมหาอุทตนา นรเชฏโฐ,ดร. จุฑารัตน์ ทองอินทร์, “แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า บทคัดย่อ.

^{๙๙}Vanchai Ariyabuddhiphongs and Donnapat Jaiwong *Observance of the Buddhist Five Precepts, Subjective Wealth, and Happiness among Buddhists in Bangkok, Thailand.* Archive for the Psychology of Religion, Volume 32, Issue 3, 2010 : 327-344.

พุทธไทย จำนวน ๘๐๐ คน ในประเด็นที่ว่า ถ้ามีคนมาจ้างเป็นจำนวนเงิน ๑ ล้านบาท พวกเขาอาจจะยอมรับเพื่อที่จะละเมิดศีล ๕ ในพระพุทธศาสนาได้ การให้ความสำคัญต่อเงิน พบว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการมีแนวโน้มที่จะละเมิดศีล ๕ ของชาวพุทธทั้งหมด บุรุษ มีแนวโน้มที่จะละเมิดศีล ๕ ข้อที่ ๑ การฆ่าสัตว์ และข้อที่ ๕ การดื่มสุราเมรัย คนที่มีรายได้ต่ำ ตระหนักถึงเงินมากกว่าคนที่มีรายได้สูง การตระหนักถึงเงิน เป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจน ของแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่มีจริยธรรม ^{๑๐๐}

บี.เจ. เทอร์ไวล์ (B.J. Terwiel) ^{๑๐๑} ได้วิจัยเรื่อง วิเคราะห์เรื่องศีล ๕ และพิธีกรรมในชนบทของประเทศไทย พบว่า ในชนบทของไทย (รวมทั้งเขตเมืองด้วย ไม่ใช่เฉพาะในชนบทเท่านั้น) พิธีกรรมการสมาทานศีล ๕ ถือว่าเป็นเหตุการณ์ปกติธรรมดา ผู้ที่มีจิตใจโน้มมาทางศาสนา โดยปกติ สามารถสมาทานศีล ๕ ที่บ้านของตนเองได้เช่นเดียวกับที่วัด ในแต่ละปีพวกเขาจะมีโอกาสสมาทาน ศีล ๕ ได้หลายครั้ง ในระหว่างวันพิเศษ เช่น เทศกาลงานบุญทางศาสนา จะมีการสมาทานศีล ๕ บ่อยมาก ในแต่ละวัน แต่ละเวลาในช่วงต้นของพิธีกรรมทุกอย่าง จะมีการสมาทานศีล ๕ ตลอด

ลิเวีย โคห์น (Livia Kohn) ^{๑๐๒} ได้กล่าวถึงศีล ๕ ในฐานะที่เป็นหลักธรรมที่เก่าแก่ที่มีมาก่อนสมัยพุทธกาลในรายงานวิจัยเรื่อง “ศีล ๕ ของพระพุทธเจ้า (The Five Precept of the Venerable Lord)” สรุปได้ว่า ศีล ๕ เป็นชุดของกฎศีลธรรมเบื้องต้น ที่มีบทบาทสำคัญในศาสนาของชาวอินเดียโบราณ ย้อนกลับไปถึงหลักปัญจศีล (the pañcasīla) ของศาสนาพราหมณ์ ศีล ๕ นั้น ถูกผนวกเข้ามาอยู่ในศาสนาพุทธและศาสนาเซนประมาณ ๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล ด้วยการปรับเปลี่ยนเล็กน้อย ในขณะที่ท่านติช นัท ฮันห์ (Thich Nhat Hanh) พระภิกษุณีกายเซน ชาวเวียดนาม ได้อธิบายความหมายของศีล ๕ และหลักการปฏิบัติตามศีล ๕ ใหม่ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือของการฝึกฝนสติ ๕ ประการ (The Five Mindfulness Trainings) ได้แก่

- ๑) การฝึกฝนสติ คือการเคารพนับถือสิ่งมีชีวิต (Reverence for life)
- ๒) การฝึกฝนสติ คือการบริจาคทาน (Generosity)
- ๓) การฝึกฝนสติ คือการมีความรับผิดชอบในทางเพศ (Sexual Responsibility)
- ๔) การฝึกฝนสติ คือการตั้งใจฟัง และการพูดด้วยเมตตา (Deep listening and loving Speech)
- ๕) การฝึกฝนสติ คือการบริโภคอย่างมีสติ (Mindful Consumption) ^{๑๐๓}

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่ได้นำเสนอมาเป็นตัวอย่างข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การศึกษาเรื่องการรักษาศีล ๕ มีการดำเนินงานอยู่ในหลายระดับ ทั้งในระดับโรงเรียน ชุมชน และสังคม สิ่งที่เป็น

^{๑๐๐}Vanchai Ariyabuddhiphongs “Money Consciousness and the Tendency to Violate the Five Precepts among Thai Buddhists”, **Research article**, The international Journal for the Psychology of Religion, Volume 17, 2007 : 37-45.

^{๑๐๑}B.J. Terwiel, **The Five precepts and Ritual in Rural Thailand**, An abbreviated version of this paper was presented during the 28th International Congress of Orientalists, Canberra, Australia, on Jan. 11, 1971 : 1.

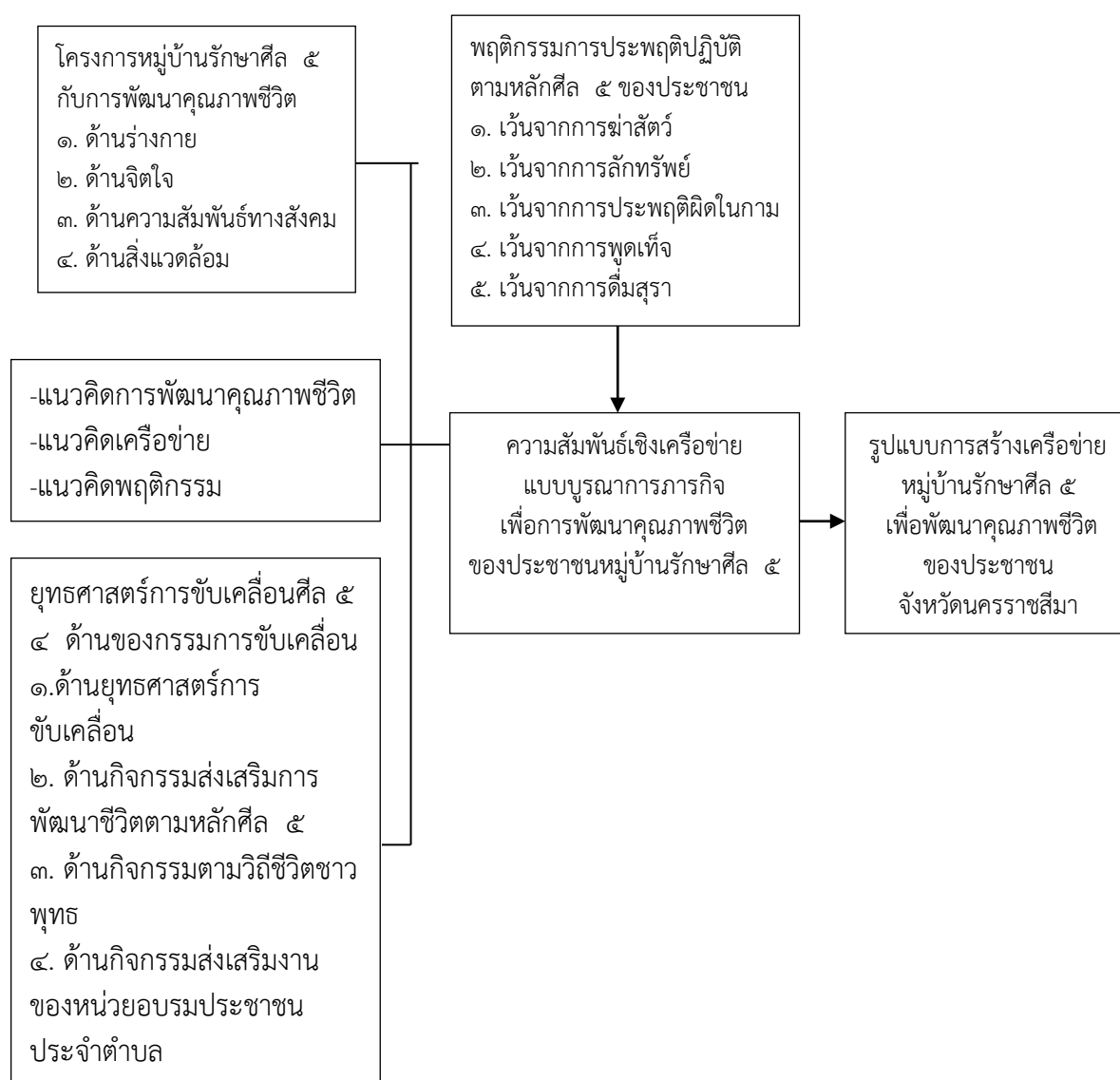
^{๑๐๒}Livia Kohn “The Five Precepts of the Venerable Lord”, **Research article**, Journal Monumenta Serica, Volume 42, Issue 1, 1994 : 171-215.

^{๑๐๓}Thich Nhat Hanh, **The Art of Power**, (New York : Harper One, A Division of Harper Collins Publishers, 2007), pp.54-56.

ข้อสรุปที่คล้ายกันคือ คนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ให้ความสำคัญต่อการรักษาศิล ๕ ค่อนข้างน้อย ให้ความสำคัญต่อการสมานาศิล ๕ ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของพิธีกรรมเท่านั้นและคนในสังคมส่วนใหญ่มักจะละเมิดศิล ๕ อยู่เป็นประจำ จนเป็นปกติวิสัย จึงเป็นที่น่าสนใจว่า โครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติร่วมกับคณะสงฆ์ไทยครั้งนี้ จะได้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ครั้งนี้ได้รณรงค์ส่งเสริมลงไปถึงระดับหมู่บ้านทั่วทั้งประเทศ

๒.๘ กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๗ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัย ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีกระบวนการวิจัยและขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากร
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณเชิงและคุณภาพ ที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัยดังนี้

วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

ใช้การวิจัยแบบสำรวจ (survey research) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเวลาเดียว (cross-sectional design) และใช้ข้อมูลของตัวอย่างแต่ละคน (individual) เป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

๑. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและระบบงานวิจัย
๒. ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบการวิจัย คุณลักษณะข้อมูลการกำหนดนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือ
๓. ร่างเครื่องมือวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในรูปแบบของแบบสอบถามการวิจัย เพื่อการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามต่อประเด็นข้อมูลเกี่ยวกับ

หลักการทำงาน ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการภารกิจของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัดนครราชสีมา

๔. การวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อพิจารณาถึงประเด็นของผู้การสร้างรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑.๑ ประชากร ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑,๕๓๒,๐๖๔ คน (ข้อมูลจากประชากรทั้งหมดที่นับถือศาสนาพุทธในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๒,๕๙๔,๓๑๐ คน)^๑

๓.๒.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการ และประชาชน ผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๔๐๐ คน โดยแยกตามอำเภอต่าง ๆ จำนวน ๓๒ อำเภอ โดยใช้วิธีการสุ่มจากตารางสุ่มของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมดังปรากฏในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงกลุ่มประชากรผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
เมืองนครราชสีมา	๑๕๘,๙๐๗	๔๑
ปากช่อง	๑๐๕,๒๖๗	๒๗
ด่านขุนทด	๘๑,๗๔๘	๒๑
โนนสูง	๗๕,๑๙๙	๒๐
สีคิ้ว	๖๗,๙๙๓	๑๘
คง	๖๗,๒๒๖	๑๘

^๑ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา, เอกสาร , ๒๕๕๘ , หน้า ๒๐.

^๒ ยุทธ ไกยวรรณ, วิจัยการตลาด, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒.

ตารางที่ ๓.๑ แสดงกลุ่มประชากรผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

อำเภอ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ครบุรี	๖๔,๗๑๕	๑๗
ชุมพวง	๖๓,๑๔๘	๑๖
ปักธงชัย	๖๑,๗๗๐	๑๖
ห้วยแถลง	๖๑,๔๐๘	๑๖
บัวใหญ่	๕๗,๙๗๙	๑๕
โนนไทย	๕๗,๔๑๖	๑๕
สูงเนิน	๕๗,๒๓๘	๑๕
พิมาย	๕๗,๑๒๑	๑๕
โชคชัย	๔๘,๗๙๓	๑๓
เสิงสาง	๔๖,๓๑๓	๑๒
ประทาย	๓๙,๑๓๖	๑๐
หนองบุญมาก	๓๖,๕๖๙	๑๐
ขามสะแกแสง	๓๖,๕๑๒	๑๐
พระทองคำ	๓๖,๐๙๔	๙
แก้งสนามนาง	๒๖,๓๓๗	๗
ลำทะเมนชัย	๒๓,๒๐๖	๖
เฉลิมพระเกียรติ	๑๙,๔๔๖	๕
โนนแดง	๑๙,๔๑๒	๕
บ้านเหลื่อม	๑๘,๘๐๑	๕
ขามทะเลสอ	๑๖,๗๔๙	๔
จักราช	๔๔,๓๗๒	๑๒
สีดา	๑๕,๙๙๑	๔
บัวลาย	๑๕,๖๐๕	๔
เทพารักษ์	๑๕,๐๖๗	๔
เมืองยาง	๑๔,๘๔๗	๔
รวม	๑,๕๓๒,๐๖๔	๔๐๐

๓.๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การวิจัยครั้งนี้เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคัดเลือกแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากตัวแทนฝ่ายองค์กรระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ตำบล เจ้าอาวาส ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ จำนวน ๒๕ รูป/คน ได้แก่

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก

ลำดับ	ชื่อยา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่ สัมภาษณ์
๑	พระสีหราชสมาจารมุนี	รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	๑ ก.ย.๖๐
๒	พระครูถาวรกิจจารักษ์,ดร.	เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน	๒๕ ก.ย.๖๐
๓	พระครูวิริยธรรมานุศาสน์,ดร.	เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑	๕ ก.ย.๖๐
๔	พระครูใบฎีกาหัสดี จิตตานนโท, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำ มจร.วช.นม.	๑๐ ก.ย.๖๐
๕	พระมหาสิงขร ปรียติเมธี	เจ้าอาวาสวัดวังโป่ง	๕ ก.ย.๖๐
๖	พ.ท.ญาณกร อธิบุญญกร	อนุศาสนาจารย์กองพลพัฒนาที่ ๒	๒๙ ก.ย.๖๐
๗	พ.ท.ธีรภัทร เมฆขุนทด	อนุศาสนาจารย์กองทัพบกที่ ๒	๒๙ ก.ย.๖๐
๘	นางปาณิดา ฝากเชียงชา	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	๑๒ ก.ย.๖๐
๙	นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	๑๒ ก.ย.๖๐
๑๐	ดร.ประพันธ์ นิกกระโทก	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา	๒๕ ก.ย.๖๐
๑๑	นางสาวกรรณิการ์ ทิพย์แสง	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ อำเภอประทาย	๘ ก.ย.๖๐
๑๒	นางชุติมา แสงบำรุง	นักวิชาการวัฒนธรรม ชำนาญการ	๗ ก.ย.๖๐
๑๓	พ.ต.ท.สัญญาชัย พิสัยพันธ์	รอง ผกก.ป.สภ.คง	๒๑ ก.ย.๖๐
๑๔	นายณฤชา โฆษาศิวิไลซ์	นายอำเภอเมืองนครราชสีมา	๑๑ ก.ย.๖๐
๑๕	นางสุนีย์ บุตรเนียร	พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา	๑๒ ก.ย.๖๐
๑๖	นายสมศักดิ์ นามวงศา	นายกพุทธสมาคมจังหวัดนครราชสีมา	๓๐ ก.ย.๖๐
๑๗	นายธนสุนทร สว่างสาลี	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดนครราชสีมา	๒๑ ก.ย.๖๐
๑๘	สจ.บัวพันธ์ จันคำวงษ์	สมาชิกองค์การบริหารจังหวัด นครราชสีมา อ.ประทาย	๘ ก.ย.๖๐

ตารางที่ ๓.๒ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง	วันที่สัมภาษณ์
๑๙	นายกิตติ บุญเชิด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑	๒๑ ก.ย.๖๐
๒๐	นายปฐมภักษ์ มณีเนตร	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑	๒๑ ก.ย.๖๐
๒๑	นายอำนาจ ปองนาน	นายอำเภอประทาย	๘ ก.ย. ๖๐
๒๒	นายโกศล ธรรมวิเศษ	ปลัดอำเภอโนนแดง	๒๐ ก.ย.๖๐
๒๓	นายภูริเดช สีผาง	ปลัดอำเภอสีดา	๑๒ ก.ย.๖๐
๒๔	นางกชนิภา นราพิณิจ	ผ.รพ.สต.ตาจั่น	๒๑ ก.ย.๖๐
๒๕	นายสมโภชน์ ชั่งทอง	อาปลัดอาวุโสอำเภอประทาย	๘ ก.ย.๖๐

๓.๒.๑.๒ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ โดยคัดเลือกแบบแบบเจาะจงโดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และเครือข่ายหมู่บ้านศีล ๕ จำนวน ๑๐ รูป/คน

ตารางที่ ๓.๓ แสดงรายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง/สถานที่
๑	พระราชสีมาภรณ์	เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา
๒	พระเมธีสุตาภรณ์, ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาเขตนครราชสีมา
๓	พระครูสังวรวิริรักษ์, ผศ.ดร.	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์, เจ้าอาวาสวัดหลักร้อย
๔	พระมหาปัญญาวัฒน์ สิริภทโร, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๕	พระครูศรีภาวนาวิกรม	พระวิปัสสนาจารย์
๖	พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร, ดร.	เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา
๗	พระครูสุตกิจวรคุณ, ดร.	เจ้าคณะตำบลทับรัง เขต ๒
๘	ดร.พรเศรษฐี วุฒิปญญาอิสกุล	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๙	ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๑๐	ดร.พิชิต ปุริมาตร	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจะใช้แบบสอบถามโดยการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักการทำงาน ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการภารกิจของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น ๓ ตอนคือ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ หลักการทำงาน ความสัมพันธ์เชิงบูรณาการภารกิจของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การหาคุณภาพเครื่องมือ

เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ๒ ส่วน คือ ความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ดังนี้

๑. ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Validity) ในการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือสำหรับหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีตลอดจนผลงานที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน เพื่อขอคำแนะนำและทำการปรับปรุงแก้ไขจนมั่นใจว่าเนื้อหานั้นมีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาการคำนวณหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน ทำการประเมินให้คะแนนความเหมาะสมของเนื้อหาแล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของเนื้อหา ก่อน ซึ่งข้อคำถามใดมีค่าออกมาต่ำกว่า ๐.๒๐ หรือ ค่าเป็นลบ ได้ทำการตัดข้อคำถามนั้นออกไปแล้ว จึงมาคำนวณค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของสำนวนภาษาอีกครั้งหนึ่ง ถ้าเฉลี่ยออกมาต่ำกว่า ๐.๒๐ หรือค่าเป็นลบได้ทำการปรับปรุงสำนวนภาษาใหม่ ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่ให้ไว้^๓

การแปลความหมายของคะแนน

๑. ถ้าเห็นว่าสอดคล้องตรงกับวัตถุประสงค์ให้ ๑ คะแนน

๒. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้องไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ให้ - ๑ คะแนน

๓. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ให้ ๐ คะแนน

การคำนวณด้วยค่าสัมประสิทธิ์ของความสอดคล้อง (Index of Concordance: IOC) หรือดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) มีสูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร IOC หรือ CVI} = \frac{R}{N}$$

เมื่อ R = คะแนนรวมที่ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้

^๓ ศิริชัย พงษ์ชัย, การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔), หน้า ๑๔๑-๑๔๒.

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
 การแปลความหมายของค่า IOC
 ๑. ถ้าได้ค่า IOC มากกว่า ๐.๒๐ ขึ้นไป แสดงว่าคำถามข้อนั้นมีความตรงตาม
 เนื้อหา
 ๒. ถ้าได้ค่า IOC น้อยกว่า ๐.๒๐ หรือค่าเป็นลบแสดงว่าคำถามข้อนั้นไม่มี
 ความตรง

งานวิจัยได้ค่า IOC ดังนี้ความเหมาะสมกับเนื้อหา เท่ากับ ๐.๙๙ และความ
 เหมาะสมของสำนวนภาษา เท่ากับ ๐.๙๕

๒. การทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไป
 ทดลองใช้ (Pre-Test) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน และนำมาทดสอบความ
 เชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาช (Cronbach's Alpha) ซึ่งหากความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูงจะต้องมีค่า
 ระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมากกว่า ๐.๗ จึงถือว่าแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและ
 สามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ในการหาค่าความน่าเชื่อถือผู้วิจัยได้นำข้อคำถามที่มี
 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาทำการคำนวณ และจากการนำ
 แบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๔

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูล
 เชิงประจักษ์ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสนทนากลุ่มเฉพาะ การสังเกต และเครื่องมือ
 การบันทึก เพื่อค้นหาหลักการการทำงาน และความสัมพันธ์เชิงบูรณาการภารกิจของเครือข่าย
 หมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
 ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน กำหนดรูปแบบ
 วิธีวิจัยแบบผสมวิธี เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมประเด็นการวิจัย ดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัด
 นครราชสีมา ทั้งหมด จำนวน ๑,๕๓๒,๐๖๔ คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบ
 แบ่งสัดส่วน ของ Taro Yamane^๔ จากผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัด
 นครราชสีมา โดยขึ้นทะเบียนเป็นผู้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับสำนักงานพุทธศาสนา
 จังหวัดนครราชสีมา ได้ตัวอย่าง จำนวน ๔๐๐ คน แล้วดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple
 Random sampling) ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา

^๔ยุทธ ไกยวรรณ, **วิจัยการตลาด**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๒.

ในงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

๑) จัดเตรียมเครื่องมือตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ตรงตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแจกแบบสอบถาม

๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเข้าแจกแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓) นำส่งหนังสือขออนุญาตและขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) และดำเนินการแจกและรับกลับคืนด้วยตนเอง

๔) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่รับกลับมาแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๔.๒.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพมีขั้นตอนดังนี้

๑) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสืออ้างอิงทางพระพุทธศาสนาต่างๆ จากพระไตรปิฎก (ภาษาบาลี) ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, พระไตรปิฎก (ภาษาไทย) ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิตต์พระบรมราชินีนาถ

๒) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการรวบรวมจากหนังสือสรุปรายงานผลการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ปี ๒๕๕๗ ถึง ๒๕๖๐ คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ (ระยะยาว) วารสารบทความงานวิจัยเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนข้อมูลทางสถิติที่รวบรวมโดยหน่วยงานราชการหรือสถาบันการศึกษาและแหล่งข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) จัดเตรียมเครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview Guide) ด้วยคัดเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำนวน ๒๕ คน

(๒) ติดต่อขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือที่จะเข้าสัมภาษณ์

(๓) ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของผลการสัมภาษณ์แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

๓) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำประเด็นข้อคำถามจากแบบสอบถามเชิงปริมาณ มากำหนดเป็นประเด็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และผลการสังเกตควบคู่ระหว่างดำเนินการสัมภาษณ์

๓.๑ การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นเป็นทางการ (Informal interview) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

๑) ขั้นเตรียมการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนลงสนามเพื่อรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เริ่มต้นด้วยการนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมกับขอเอกสารต่างๆ พร้อมกันนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เตรียมและศึกษาวิธีใช้เครื่องบันทึกเสียง เตรียมสมุดจดบันทึกและอุปกรณ์ต่างๆ ให้พร้อมก่อนดำเนินการสัมภาษณ์

๒) ขั้นตอนการสัมภาษณ์ ได้แก่ ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะสนทนาสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ อธิบายเหตุและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงในขณะที่สัมภาษณ์ ขออนุญาตใช้กล้องถ่ายรูปเพื่อใช้อ้างอิงในการสัมภาษณ์ รวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลต่างๆ ที่บันทึกเสียงไว้ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ

๓.๒ การสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion)

การสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำข้อค้นพบที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มากำหนดเป็นประเด็นในการค้นหาองค์ความรู้ใหม่ สำหรับการสร้างนวัตกรรม จากงานวิจัย โดยเลือกใช้เครื่องมือ การสนทนากลุ่มเฉพาะ ดังนี้

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์หลักการ และความสัมพันธ์ซึ่งบูรณาการภารกิจเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา และนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๑) ดึงต่อประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น ๑๐ รูป/คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อขอความร่วมมือในการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๐ รูป/คน พร้อมชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ ขั้นตอน กระบวนการ สถานที่ วัน และเวลา ในการสนทนากลุ่ม

๒) ขอนหนังสือ ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญจากหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓) จัดเตรียมประเด็นคำถาม โครงร่าง และเอกสารให้เพียงพอให้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

๔) ประสานงานเพื่อยืนยัน วัน เวลา สถานที่ กับผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน

๕) จัดเตรียมสถานที่ ทีมงาน และดำเนินการสนทนาด้วยตนเอง

๖) ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็นคำถามตามประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญ และรายงานผลการวิจัย

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

๑. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๒. ข้อคำถามเกี่ยวกับด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๓. ข้อคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔. ข้อคำถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมรักษาศีล ๕ และการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒ มีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ^๕ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

๕	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
๔	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
๓	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
๒	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
๑	หมายถึง	การไม่มีปฏิบัติ

การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนของกระบวนการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไหมนครชัยบุรีรินทร์ สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย^๖

โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด
๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก
๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย
๑.๐๐ - ๑.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ เป็นการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยการวิเคราะห์ การปฏิบัติตนของผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในสถานศึกษา หน่วยงานราชการ หมู่บ้าน ในจังหวัดนครราชสีมาและหาแนวทาง และสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นต้นแบบ ที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในจังหวัดนครราชสีมาให้เห็นองค์ประกอบตามลักษณะของข้อมูลเชิงประจักษ์ มาประกอบการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ตามลำดับต่อไป

^๕ธานินทร์ ศิลป์จารุ, วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญปิซิเนสเซอร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕), หน้า ๘๖-๘๗.

^๖ไพศาล หวังพานิช, การวัดและประเมินผลการเรียน, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑), หน้า ๑๑๒.

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) เพื่อวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา และเพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีวิธีการวิจัยแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และเชิญผู้ทรงคุณวุฒิสอนนากลุ่มเฉพาะ เพื่อได้รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พร้อมยืนยันความถูกต้องของข้อมูลให้เกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และในบทนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น ๓ ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ ๒ เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ ๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๔.๑ วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

หมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นหมู่บ้านที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นำเอาหลักการศีล ๕ ตามหลักปฏิบัติของชาวพุทธ มาประพฤติเพื่อให้เกิดความสุขสงบในสังคมชุมชน สอนนโยบายรัฐบาล และนโยบายคณะสงฆ์ การดำเนินงานมีลักษณะการร่วมมือเชิงปฏิบัติการร่วมกันในรูปแบบของเครือข่าย สนับสนุนการทำกิจกรรมซึ่งกันและกันเพื่อให้สมาชิกในชุมชน มีการปฏิบัติหลักการของศีล ๕ ผลการดำเนินงานมีความแตกต่าง และรูปแบบซึ่งนำหลักการของศีล ๕ ไปปรับใช้และจัดกิจกรรม ตามความเหมาะสม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ มีผลการดำเนินการ ดังนี้

๔.๑.๑ วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อให้ทราบถึงหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ประเมินโดยใช้แบบสอบถามแบบประเมินค่า ได้ผลการประเมินดังตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๒๘๖	๗๑.๕๐
หญิง	๑๑๔	๒๘.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
น้อยกว่า ๒๐ ปี	๒๘	๗.๐๐
๒๑-๔๐ ปี	๑๑๖	๒๙.๐๐
๔๑-๖๐ ปี	๑๙๔	๔๘.๕๐
๖๑ ปีขึ้นไป	๖๒	๑๕.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
๓. สถานภาพการสมรส		
โสด	๔๒	๑๐.๕๐
สมรส	๒๗๑	๖๗.๗๕
หม้าย	๓๑	๗.๗๕
หย่าร้าง	๕๖	๑๔.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
๔. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๑๓๑	๓๒.๗๕
มัธยมศึกษา	๑๗๒	๔๓.๐๐
ปริญญาตรี	๗๘	๑๙.๕๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๙	๔.๗๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๕. อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๘	๑๗.๐๐
พนักงานบริษัท	๒๖	๖.๕๐
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	๗๒	๑๘.๐๐
รับจ้างทั่วไป	๕๐	๑๒.๕๐
เกษตรกร	๑๘๔	๔๖.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
๖. ตำแหน่ง		
คณะกรรมการฝ่ายสงฆ์	๔๑	๑๐.๒๕
คณะกรรมการฝ่ายฆราวาส	๖๘	๑๗.๐๐
คณะกรรมการจากภายนอก	๒๙๑	๗๒.๗๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
๗. รับรู้ข้อมูลศีล ๕ *		
พระสงฆ์	๑๖๘	๓๗.๒๕
เทศบาลหรืออบต.	๙๙	๒๔.๗๕
กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน	๑๘๔	๔๖.๐๐
๘. การเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม องค์กรในชุมชน *		
กลุ่มเกษตรกร	๑๘๔	๒๐.๖๐
คณะกรรมการศึกษา	๑๙	๒.๑๓
กลุ่ม อสม.	๑๖๓	๑๘.๒๕
กองทุนหมู่บ้าน	๙๖	๑๐.๗๕
กลุ่ม อปพร.	๘๗	๙.๗๔
ตำรวจอาสา	๔๖	๕.๑๕
องค์กรสาธารณประโยชน์ เอกชน	๑๘	๒.๐๒
กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน	๒๘๐	๓๑.๓๕

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน ๒๘๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๕๐ อายุระหว่าง ๔๑-๖๐ ปี จำนวน ๑๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๐ สถานภาพสมรส จำนวน ๒๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๗๕ ระดับการศึกษามัธยมศึกษา ๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๐๐ อาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๐ ตำแหน่ง

คณะกรรมการจากภายนอก จำนวน ๒๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗๕ การรับรู้ข้อมูลศีล ๕
 กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน จำนวน ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๐ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ชมรม
 องค์กรในชุมชน กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน จำนวน ๒๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๓๕

ตอนที่ ๒ ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อ
 หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๘๔	๐.๘๐	มาก
๒. ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน รักษาศีล ๕	๓.๘๙	๐.๘๖	มาก
๓. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕	๓.๘๐	๐.๗๑	มาก
๔. ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๗๘	๐.๗๔	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	๓.๘๓	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่าย
 หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๓ เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนใน
 การพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ รองลงมาได้แก่ ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อน
 หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามและ
 ประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๗๘

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อ
 หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา
 ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๓๒	๐.๖๘	ปานกลาง
๒. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมประชุมกำหนดนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด	๓.๘๖	๐.๖๙	มาก
๓. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา จัดประชุมเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัด	๔.๑๐	๐.๗๔	มาก
๔. ท่านและหน่วยงานของท่านวางแผนการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๔.๒๒	๐.๘๒	มาก
๕. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว	๔.๐๕	๐.๘๔	มาก
๖. ท่านและหน่วยงานของท่านออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๗๖	๐.๙๑	มาก
๗. ท่านและหน่วยงานของท่านมีการจัดทำโครงการ คู่มือและสรรหาหมู่บ้านต้นแบบ ในการรักษาศีล ๕	๓.๕๔	๐.๘๙	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	๓.๘๔	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูงที่สุดได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านวางแผนการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๒๒ รองลงมาได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา จัดประชุมเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัด ค่าเฉลี่ย ๔.๑๐ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุดได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๓๒

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อ
 หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา
 ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมมือกับเครือข่ายเป็น กระบวนการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๔.๑๘	๐.๘๓	มาก
๒. ท่านและหน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วน ร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๗๕	๐.๘๖	มาก
๓. ท่านและหน่วยงานของท่านประชาสัมพันธ์เชิญชวน เครือข่ายการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๔.๐๙	๐.๘๔	มาก
๔. ท่านและหน่วยงานของท่านเป็นผู้นำในการพัฒนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๘๔	๐.๙๒	มาก
๕. ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมประชุมให้คำปรึกษา และร่วมมือกับคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๙๓	๐.๙๑	มาก
๖. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมสร้างความ ร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๙๒	๐.๗๖	มาก
๗. ท่านและหน่วยงานของท่านใช้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชน	๓.๘๙	๐.๙๒	มาก
๘. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดทำสื่อรักษาศีล ๕ ประสานเครือข่าย(สถานีวิทย์ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์) ให้ชุมชนรับทราบกิจกรรมรักษาศีล ๕	๓.๕๒	๐.๘๐	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	๓.๘๙	๐.๘๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่าย
 หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้าน
 รักษาศีล ๕ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ใน
 ระดับสูงที่สุด ได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมมือกับเครือข่ายเป็นกระบวนการพัฒนาหมู่บ้าน
 รักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๘ รองลงมาได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านประชาสัมพันธ์เชิญชวน

เครือข่ายการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๐๙ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านจัดทำสื่อรักษาศีล ๕ ประสานเครือข่าย(สถานีวิทยุ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์) ให้ชุมชนรับทราบกิจกรรมรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๕๒

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อ
หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา
ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	๔.๔๘	๐.๘๓	มาก
๒. ท่านและหน่วยงานของท่านใช้ประเพณีและวัฒนธรรมวันสำคัญส่งเสริมการรักษาศีล ๕	๔.๓๖	๐.๘๐	มาก
๓. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติมาสนับสนุนการรักษาศีล ๕	๓.๕๘	๐.๗๑	มาก
๔. ท่านและหน่วยงานของท่านนำศีลธรรมและวัฒนธรรมมาจัดกิจกรรมรักษาศีล ๕ แก่ประชาชน	๓.๖๖	๐.๖๙	มาก
๕. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดสถานที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยอาศัยแนวความคิดการรักษาศีล ๕	๓.๓๖	๐.๔๘	ปานกลาง
๖. ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพแก่ประชาชน โดยอาศัยแนวความคิดการรักษาศีล ๕	๓.๖๔	๑.๐๐	มาก
๗. ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมการสร้างสันติสุข เช่น จัดทำคติธรรมสอนใจ โดยอาศัยแนวความคิดการรักษาศีล ๕	๔.๑๐	๐.๖๒	มาก
๘. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดการศึกษาสงเคราะห์มอบรางวัล แก่ผู้รักษาศีล ๕ และเป็นต้นแบบ	๓.๕๘	๐.๖๗	มาก
๙. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดสาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ เชื่อมกิจกรรมการรักษาศีล ๕	๓.๖๑	๐.๓๔	มาก
๑๐. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมตั้งกลุ่มจิตอาสา เชื่อมกิจกรรมกตัญญูทเวทิตา ในกลุ่มผู้รักษาศีล ๕	๓.๖๙	๐.๗๗	มาก
๑๑. ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมความสามัคคีธรรมของชุมชนโดยจัดกิจกรรมการรักษาศีล ๕	๓.๗๙	๐.๖๔	มาก

ตารางที่ ๔.๕ (ต่อ)

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑๒. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕	๔.๑๓	๐.๖๒	มาก
๑๓. ท่านและหน่วยงานของท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในชุมชน ตามแนวคิดของหลักศีล ๕	๓.๘๐	๐.๘๒	มาก
๑๔. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี	๓.๓๒	๐.๖๘	ปานกลาง
๑๕. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมยกย่องสรรเสริญคนดี	๔.๐๓	๐.๖๒	มาก
๑๖. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมอบรมคุ้มครองสถาบันครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว	๓.๗๗	๐.๗๗	มาก
๑๗. ท่านและหน่วยงานของท่านสนับสนุนการปฏิญาณตนเป็นคนดีของสังคม	๓.๖๘	๐.๘๙	มาก
๑๘. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข และยาเสพติด	๓.๕๖	๐.๘๕	มาก
เฉลี่ยภาพรวม	๓.๘๐	๐.๗๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ค่าเฉลี่ย ๔.๔๘ รองลงมาได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านใช้ประเพณีและวัฒนธรรมวันสำคัญส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๓๖ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี ค่าเฉลี่ย ๓.๓๒

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อ
 หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา
 ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕	ระดับปฏิบัติการ		
	($\bar{X}$)	(S.D.)	แปลผล
๑. ท่านและหน่วยงานของท่านเป็นผู้รวบรวมผลการ ดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๗๖	๐.๗๖	มาก
๒. ท่านและหน่วยงานของท่านนำปัญหาอุปสรรคในการ ดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไปปรับปรุงการ ดำเนินงาน	๔.๐๔	๐.๘๕	มาก
๓. ท่านและหน่วยงานของท่านจัดทำข้อมูลประกอบการ ตัดสินใจของหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕	๓.๖๒	๐.๗๔	มาก
๔. ท่านและหน่วยงานของท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณา หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	๓.๙๒	๐.๗๒	มาก
๕. ท่านและหน่วยงานของท่านมีการนำหลักธรรมทาง พระพุทธศาสนาไปขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษา ศีล ๕	๔.๑๔	๐.๘๒	มาก
๖. ท่านและหน่วยงานของท่านมีการมอบรางวัล หรือ เกียรติบัตรแก่หมู่บ้านศีล ๕ ต้นแบบ	๓.๖๗	๐.๖๙	มาก
๗. ท่านเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมิน และส่งเสริมให้ เกิดการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	๓.๓๓	๐.๖๒	ปานกลาง
เฉลี่ยภาพรวม	๓.๗๘	๐.๗๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๔ รองลงมาได้แก่ ท่านและหน่วยงานของท่านนำปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไปปรับปรุงการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย ๔.๐๔ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมิน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ค่าเฉลี่ย ๓.๓๓

๔.๑.๒ วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์และนำเสนอหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม พบว่า ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ๓.๘๓ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ รองลงมาได้แก่ ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ค่าเฉลี่ย ๓.๗๘ จากการสัมภาษณ์เครือข่ายคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งได้ระบุว่า

จากการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่ผ่านมานั้นพบว่า จากพระบัญชาสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ที่อยากเห็นคนในชาติซึ่งกำลังมีความแตกแยกทางด้านความคิด กลับมาสมานฉันท์ปรองดอง ร่วมกันแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น โดยมอบนโยบายให้คณะสงฆ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยกันเผยแผ่และรณรงค์ให้ประชาชนคนไทยปฏิบัติตามแนวทางศีล ๕ โดยชื่อว่า หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต่อมาคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา โดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และนายธงชัย ลืออดุลย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา นายกเทศมนตรีนครราชสีมา พร้อมด้วย นายประสงค์ จักรคำ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ตลอดถึงภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้ร่วมกันดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑.ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความตระหนักให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ สู่ชีวิตประจำวัน

๒.ขยายผลของการรักษาศีล ๕ จากระดับบุคคลและครอบครัวสู่ชุมชนระดับหมู่บ้าน โดยความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ

๓.ให้เกิดกระแสแห่งการรณรงค์ชักชวนกัน สร้างความดีในสังคมอันจะนำมาซึ่งความสงบร่มเย็นของประเทศไทยสืบไป

จังหวัดนครราชสีมากำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” พร้อมกันครอบคลุม ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน (ภายในระยะเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐)

จากผลการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทำให้เกิดเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการประสานความร่วมมือ ความสัมพันธ์ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา หมู่บ้าน ประกอบด้วย คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน แนวทางการปฏิบัติงานภายใต้โครงหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกันเป็นภารกิจที่สำคัญของการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มี

ความสัมพันธ์กับงาน และสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน ซึ่งงาน/ภารกิจ และความเป็นภาคีต่อกันนั้น มีหลักการทำงานร่วมกันของเครือข่ายใน ๔ ประเด็น คือ

๑. หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕
๒. หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕
๓. หลักการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีหลักการ แผนการดำเนินการ ขั้นตอน และวิธีการ ให้เกิดการนำหลักการของศีล ๕ ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคม มีหลักการดำเนินงานเครือข่าย มีดังนี้

๔.๑.๒.๑ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของคณะสงฆ์ จังหวัดนครราชสีมา

เครือข่ายคณะสงฆ์ เป็นการประสานความมือ เชื่อมโยง ร่วมใจของคณะสงฆ์ จังหวัดนครราชสีมาทุกระดับ ทั้งนี้ได้ยึดหลักการ องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ ในการทำงานตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ แบ่งตามระดับการปกครองประกอบด้วย ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับวัด

ระดับจังหวัด ประกอบด้วย เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษาโครงการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ช่วยอำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เร่งรัดติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เครือข่ายคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา นำโดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และพระเทพรัตนดิลก เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา (ธ) พร้อมด้วยรองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาของโครงการ ถึงอย่างนั้นยังได้เป็นผู้นำของคณะสงฆ์และประชาชนในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยอำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ ทำงานแผนงาน เพื่อเร่งรัดติดตามประเมินผล รายงานผลการ ดำเนินการโครงการ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ^๑ ในรูปของกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัด ประชุมชี้แจงนโยบาย การประชุมตรวจการของคณะสงฆ์ เยี่ยมเยียนวัด และประชาชน เพื่อขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประจำปี ๒๕๕๗ กำหนดลงพื้นที่ทุกอำเภอ จำนวน ๓๒ อำเภอ การลงนาม บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะดำเนินโครงการฯ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และมีเจตนารมณ์ที่จะร่วมกันสร้างสังคม ให้เป็นสังคมที่มีศีล มีสุข ปรองดอง สมานฉันท์ โดยใช้แนวทางตามหลักของศีล ๕

๒) ร่วมแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย คณะสงฆ์ระดับจังหวัดนครราชสีมา ได้เริ่มการขับเคลื่อนโครงการ

^๑สัมภาษณ์ พระสิทธราชสมาจารมณี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐.

สร้าง ความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัด นครราชสีมา ในรูปของเครือข่ายภายใต้การออกคำสั่ง และประกาศจังหวัดนครราชสีมา เพื่อแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ ดำเนินงาน และขับเคลื่อน ดังนี้ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ พระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ได้ออกคำสั่งเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๑๓/๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้ง คณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ รวม ๓๒ อำเภอ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ถูกกำหนดเป็นนโยบายของจังหวัดนครราชสีมา วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ นายธงชัย ลืออดุลย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ได้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการ โครงการ และคณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการฯ เร่งรัดให้คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และ หมู่บ้านได้รับประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ได้ร้อยละ ๕๐^๒ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการรณรงค์ให้ประชาชนได้หันมาเอาหลักธรรมมาประพฤติ ปฏิบัติ ทำตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นคนดี ไม่เบียดเบียนตน และคนอื่น ลดปัญหาสังคม ได้นำเอา นโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นนโยบายของอำเภอ^๓ ได้รับเอานโยบายจากเจ้าคณะจังหวัด นครราชสีมา แล้วไปจัดประชุมเป็นวาระของคณะสงฆ์อำเภอ เพื่อขยายผลไประดับตำบล ระดับวัด^๔ จังหวัดนครราชสีมา มีการสร้างเครือข่าย “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยร่วมกันระหว่างคณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ ตำบล วัด ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่ และหน่วยงานอื่นๆ มีการ กำหนดวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างชัดเจน ทำให้การ ดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^๕

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่ คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ ผู้ว่าราชการ จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดกิจกรรมแถลงข่าว และลง นามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ(MOU) จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการให้มีการลงนามบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือในการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทาง พระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ภายใต้นโยบายของจังหวัดนครราชสีมา บันทึกข้อตกลงความ ร่วมมือ (MOU) ระยะที่ ๑ ระดับจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กับเจ้า คณะจังหวัดนครราชสีมา (มหานิกายและธรรมยุต) ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗ การลงนามบันทึก ข้อตกลงความร่วมมือ(MOU) ทำให้เกิดเครือข่ายการทำงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกัน ระหว่าง จังหวัดนครราชสีมา และคณะสงฆ์ ขยายเครือข่ายไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ ภายใต้การทำงานตาม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕^๖ การบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระยะที่ ๓ (พ.ศ.๒๕๕๘- ๒๕๖๐) ระดับจังหวัด ระหว่างเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา (มหานิกายและธรรมยุต) ผู้ว่าราชการ จังหวัดนครราชสีมา กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

^๒สัมภาษณ์ พระสิทธิราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^๓สัมภาษณ์ นายอำนาจ ปองนาน นายอำเภอประทาย, ๘ กันยายน ๒๕๖๐.

^๔สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์, ดร. เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

^๕สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

^๖สัมภาษณ์ พระสิทธิราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

ประณตศึกษานครราชสีมา เขต ๑-๗ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประจำจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ถือว่าเป็นการลงนามครั้งใหญ่อีกครั้ง^๗ การดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้องอาศัยการทำงานในรูปแบบเครือข่ายทำให้เกิดมีการประสานงาน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร มีเครือข่ายช่วยกันคิด ช่วยกันทำงาน มีผู้ร่วมรับรู้รับผิดชอบ ต่างได้ทำหน้าที่ของตนเอง^๘ การมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน ให้การดำเนินงานลุล่วงสำเร็จเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว เพราะเป็นการแบ่งเบาภาระในการทำงาน^๙

๔) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๕) กำหนดแนวทาง วิธีการให้ส่วนราชการต่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ

ระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ คณะสงฆ์ระดับอำเภอเมื่อได้รับทราบนโยบายจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาแล้ว ก็นัดประชุมคณะสงฆ์ในอำเภอเพื่อชี้แจง นโยบาย ให้คณะสงฆ์ในอำเภอได้รับทราบ เพื่อไปดำเนินการจัดทำโครงการทุกตำบล ทุกวัดเขตปกครองอำเภอ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนในระดับอำเภอ^{๑๐} ได้ร่วมให้คำปรึกษาแก่นายอำเภอ พัฒนาการอำเภอ ปลัดอำเภอ วัฒนธรรมอำเภอ ในการวางแผนงานปฏิบัติการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล^{๑๑}

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับตำบล และหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้จัดกิจกรรมร่วมกับนายอำเภอ

ในระดับตำบล ประกอบด้วย เจ้าคณะตำบล รองเจ้าคณะตำบล ทั้งสองฝ่าย เป็นที่ปรึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

^๗สัมภาษณ์ ดร.ปัญญาฤทธิ์ นาคมูลินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^๘สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์, ดร. เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

^๙สัมภาษณ์ นายณฤช ไขษาศิวไลซ์ นายอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๑๐}สัมภาษณ์ พระโสณปริยัติวิธาน เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระศรีธรรมวงศาจารย์ เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา (อ), ๑๔ กันยายน ๒๕๖๐.

๑) ประสานงานดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๔) พิจารณาดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

ในระดับวัด ประกอบด้วย เจ้าอาวาสวัดในหมู่บ้าน เป็นที่ปรึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

๒) จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

๓) ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๔.๑.๒.๒ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ มีผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นกรรมการและเลขานุการ และมีเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ขั้บเคลื่อนดำเนินการในภาพรวมของจังหวัด^{๑๒} ดังนี้

๑) แต่งตั้งคณะกรรมการในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามโครงสร้างที่กำหนด

๒) เป็นเลขานุการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อวางแผนในการสร้างความเข้าใจในการขับเคลื่อนโครงการ รณรงค์เชิญชวนประชาชนให้เข้าร่วมโครงการ และติดตามความคืบหน้าในการดำเนินงานของในภาพรวมของจังหวัด

๓) ประสานงานกับคณะกรรมการทุกระดับ เพื่อร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการทุกขั้นตอน

๔) จัดประชุมชี้แจงหรือประสานงานให้มีการชี้แจงคณะสงฆ์ หน่วยงาน กลุ่มบุคคล และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในจังหวัด เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการขับเคลื่อนโครงการกิจกรรม

^{๑๒}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศิล ๕”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๕-๑๘.

๕) ขอความอนุเคราะห์ให้หน่วยงาน กลุ่มบุคคล และบุคคลที่ร่วมดำเนินงาน ให้จัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ส่งให้จังหวัดตามขั้นตอนและกรอบระยะเวลา

๖) สนับสนุนส่งเสริม และรณรงค์ให้มีการจัดกิจกรรม การศึกษาอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องอันเกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิตและสังคม เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชนในชาติ อย่างต่อเนื่อง

๗) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการประกาศยกย่อง โดยการมอบใบประกาศเกียรติบุคคล ครอบครัว หมู่บ้าน ผู้นำชุมชน สถานศึกษา ส่วนราชการ และหน่วยงานเอกชน ที่มีผลการดำเนินงานผ่านเกณฑ์

๘) สนับสนุนหน่วยงานอื่นที่มีส่วนร่วมดำเนินการ และให้คอยดูแลช่วยเหลือแก่หมู่บ้าน ตำบล และอำเภอที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินโครงการเป็นไปอย่างยั่งยืน

๙) ติดตามประเมินผลและรวบรวมผลการดำเนินงานในทุกระดับภายในจังหวัด รายงานเป็นรายปักษ์ รายเดือน และรายปี ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทราบ ตามแบบรายงาน

๑๐) ประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนให้ภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ

๑๑) ประสานงานกับสื่อต่างๆ ภายในจังหวัด เช่น ประชาสัมพันธ์จังหวัด สถานีวิทยุกระจายเสียงของจังหวัด วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เสียงตามสาย หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ให้คนในจังหวัดได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

๑๒) เผยแพร่ข่าวสารโครงการกิจกรรมสู่สาธารณชน เช่น จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลโครงการทางเว็บไซต์ของจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และเครือข่ายต่างๆ

๔.๑.๒.๓ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของหมู่บ้าน/ชุมชน

เครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นการประสานความร่วมมือ ร่วมใจของ หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน สถานศึกษา ประชาชน ภาควิชาเครือข่ายทุกระดับ ทั้งนี้ยังได้ยึดหลักการองค์ประกอบอำนาจหน้าที่ ในการทำงานตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗ แบ่งตามระดับการปกครองประกอบด้วย ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน

บทบาทหน้าที่หมู่บ้าน/ชุมชน^๓

๑) ประสานงานกับวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หรือหน่วยงาน องค์การที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการฯ ประจำหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน และรายงานผลการแต่งตั้งให้อำเภอและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทราบ

^๓สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๕-๑๘.

๒) จัดประชุมคณะกรรมการประจำหมู่บ้าน เพื่อกำหนดกิจกรรม และการรณรงค์ เผยแพร่ให้ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเห็นคุณค่าของการรักษาศิล ๕ และการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปปรับใช้ในชีวิต และสังคม เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชนในชุมชนหมู่บ้าน อย่างต่อเนื่อง โดยประสาน การดำเนินงานกับวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

๓) เชิญชวนคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วม และสนับสนุนการจัดกิจกรรม รณรงค์ของวัด หมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้ดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย เช่น ร่วมสนับสนุนอาหาร น้ำดื่ม และการบริการต่างๆ เป็นต้น

๔) ตรวจสอบติดตามการดำเนินการโครงการฯ ของหมู่บ้านที่รับผิดชอบ โดยใช้ รูปแบบที่หมู่บ้านหรือชุมชนร่วมกันกำหนด เช่น ประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น

๕) ให้วัด ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน หรือศาลาประชาคมหมู่บ้าน ชุมชน เป็นศูนย์กลาง ในการประสานงานหรือรับใบสมัครของชาวบ้านที่สมัครเข้าร่วมโครงการ และแจ้งรายงานผลการ ดำเนินงานรอบ ๑๕ วัน และรอบ ๑ เดือน ให้นายอำเภอ หรือสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดทราบ

๖) ประสานงานกับสื่อต่างๆ ภายในหมู่บ้าน เช่น สถานีวิทยุวิทยุชุมชน หอ กระจายข่าว เสียงตามสาย หรือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เพื่อทำการประชาสัมพันธ์โครงการให้คนใน หมู่บ้านหรือชุมชนได้รับทราบ อย่างต่อเนื่อง

๗) จัดทำแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน เข้าร่วมโครงการ ณ บริเวณหน้าวัด หรือหน้าที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือศาลาประชาคม หมู่บ้าน

๘) เผยแพร่โครงการฯ ให้เครือข่าย สถานศึกษา หน่วยงานทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชน หรือผ่านเครือข่ายสื่อมวลชนในหมู่บ้านหรือชุมชนได้รับทราบ และเชิญชวนให้ไปเข้า โครงการ

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า เครือข่ายหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่อนายก อบต. ภาครัฐ สถานศึกษา ภาคเอกชน ภาคเครือข่าย องค์กร ข้าราชการท้องถิ่น ประชาชน มีบทบาทหน้าที่ ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ให้สำเร็จจุลลงตามแผนการปฏิบัติงาน แบ่งการทำงาน ออกเป็นระดับการปกครองประกอบด้วย ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน ดังนี้

ในระดับจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ นายก องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการ ผู้แทนหน่วยงานองค์กร สมาคม มูลนิธิ และผู้แทนภาคประชาสังคมในจังหวัด เป็นกรรมการ ให้คณะกรรมการโครงการ หมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับ จังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เร่งรัดติดตาม ประเมินผลและ

๒) รายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ

๓) แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงาน บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๔) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ แก่คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๕) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแส ให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วม โครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๖) กำหนดแนวทาง วิธีการให้ส่วนราชการต่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ

ในระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอ และนายกเทศมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงาน องค์กร สมาคม มูลนิธิ และผู้แทนภาคประชาสังคม เป็นกรรมการ ปลัดอำเภอที่นายอำเภอ มอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการ แก่คณะกรรมการระดับตำบล และหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแส ให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วม โครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ในระดับตำบล ประกอบด้วย กำนันในเขตตำบล เป็นประธานกรรมการ นายก องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนจากหน่วยงาน หรือผู้นำชุมชนในเขต ตำบล เป็นกรรมการ ให้ประธานกรรมการคัดเลือกบุคคลใดบุคคลหนึ่งในตำบล เป็นกรรมการและ เลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ประสานงานดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการ ดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการแก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแส ให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วม โครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ในระดับหมู่บ้าน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานกรรมการ สมาชิก องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในหมู่บ้าน เป็นรองประธานกรรมการ ตัวแทนประชาชนที่ได้รับการ คัดเลือก จำนวนไม่ต่ำกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๕ คน เป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

๒) จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าร่วมถึงเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

๓) ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

กิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕^{๑๔}

กิจกรรมโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ สามารถพิจารณาจากกิจกรรมในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ตามกิจกรรมในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ดังนี้

๑) ในระดับจังหวัด มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับจังหวัด ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) แต่งตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดและทีมงานต่างๆ เช่น ทีมบรรยาย ทีมติดตามนิเทศงาน ทีมประสานงาน ทีมประชาสัมพันธ์ ทีมประเมินหมู่บ้านระดับอำเภอ จังหวัดรักษาศิล ๕

(๒) ประชาสัมพันธ์/ประสานงาน/จุดประกายให้เห็นความสำคัญของการรักษาศิล ๕ โดยสอดแทรกเข้าไปในทุกกิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ในจังหวัด/อำเภอ/ตำบล/หมู่บ้าน

(๓) จัดทำแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนระดับจังหวัด/อำเภอ/หมู่บ้าน

(๔) รายงานผลระดับจังหวัด (ตามแบบหมู่บ้านรักษาศิล ๕) ทุก ๗ วัน

๒) ในระดับอำเภอ มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับอำเภอ ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานระดับอำเภอ

(๒) จัดตั้งทีมประเมินหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในระดับอำเภอต่างๆ

(๓) จัดตั้งทีมนิเทศ/ติดตามงานระดับอำเภอออกไปชี้แจง ทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน

(๔) ร่วมกับจังหวัดประเมินหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในอำเภอต่างๆ

๓) ในระดับตำบล มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับอำเภอ ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานระดับตำบล

(๒) จัดตั้งทีมประเมินหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในระดับตำบลต่างๆ

(๓) จัดตั้งทีมนิเทศ/ติดตามงานระดับตำบลออกไปชี้แจง ทำความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน

(๔) ร่วมกับอำเภอประเมินหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในตำบลต่างๆ

๓) ในระดับหมู่บ้าน มีการดำเนินงานกิจกรรม เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับหมู่บ้าน ตามขั้นตอน/วิธีการ ประกอบด้วย

(๑) ตั้งคณะทำงานฯ ประจำหมู่บ้าน

^{๑๔}แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๑๒๕.

(๒) ตั้งทีมผู้ทรงคุณวุฒิ ทีมผู้นำตามธรรมชาติ ทีมผู้ใหญ่บ้าน เป็นแกนนำเข้าถึงชาวบ้าน ทีมประเพณีครอบครัวรักษาศีล ๕

(๓) ประชาสัมพันธ์กระตุ้นคนในหมู่บ้าน

(๔) วิเคราะห์หมู่บ้านเป้าหมาย

(๕) จัดทำแผนปฏิบัติการระดับหมู่บ้านและให้คำปรึกษา เผยแพร่ ส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ของหมู่บ้านนั้นๆ

(๖) ประเมินครอบครัวรักษาศีล ๕ ในแต่ละหมู่บ้าน

(๗) ประเมินความพึงพอใจ/ความสุขมวลรวมของชุมชน

(๘) รายงานผลระดับหมู่บ้าน (ตามแบบหมู่บ้านรักษาศีลห้า ๒) ทุก ๗ วัน

แผนการส่งเสริมการรักษาศีล ๕^{๑๕}

แผนการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีการกำหนดแผนการส่งเสริมเพื่อให้ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างจริงจังในชีวิตประจำวัน โดยสามารถดำเนินงานตามแผนการ ดังนี้

๑) ให้ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าพื้นที่สร้างความคุ้นเคยให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ และศีล ๕ แก่ชุมชนอย่างเอื้ออาทรเกิดความผูกพัน

๒) เชิญชวนผู้ปกครองพาลูกเข้าวัดทำบุญในทุกวันอาทิตย์หรือวันพระ

๓) มีการสวดมนต์เย็น/นั่งสมาธิปฏิบัติธรรมในวัด

๔) มีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะทั้งหมู่บ้าน

๕) มีการสมาทานรักษาศีล ๕ ตลอดพรรษา

๖) มีเทศนาธรรมเรื่องศีล ๕ ตามเสียงตามสายทุกเย็น

๗) มีการปฏิญาณตน ลด ละ เลิกอบายมุขในหมู่บ้าน

๘) ลงชื่อในแผ่นผ้าร่วมรักษาศีล ๕ ทั้งหมู่บ้าน

๙) ในงานบวช งานศพ งานทอดกฐิน ไม่เลี้ยงสุรา

๑๐) สอดแทรกเรื่องศีล ๕ ในขณะทำงาน เช่น ทอผ้า สานเสื่อ

๑๑) ส่งเสริมคนในชุมชนให้มีโอกาสฝึกสุจริต ไม่เบียดเบียนกันมีการพึ่งพาอาศัยกันในการสอดแทรกความรู้ในอาชีพที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑๒) มีการตั้งกลุ่มอาชีพเสริมหรือกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นในชุมชน เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่คนในชุมชนให้มีรายได้เสริม มีโอกาสพบปะกัน พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ดูแลกันภายในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

๑๓) ในโรงเรียนของชุมชนมีการรักษาศีล มีการสวดมนต์ สมาทานศีล ๕ และกล่าวแสดงตนเป็นพุทธมามกะหน้าเสาธงทุกวันหลังเคารพธงชาติ

๑๔) จัดตั้งชมรมรักษาศีล ๕ ในโรงเรียน

^{๑๕} แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข, หน้า ๑๒๕ – ๑๒๖.

๑๕) จัดให้มีการปฏิบัติธรรมในโรงเรียนใกล้วัด ทำบุญประจำปีกลางหมู่บ้าน ในทุกวันอาทิตย์ หรือวันธรรมสวนะ

๑๖) ให้มีการตักบาตรทุกเช้าวันพุธในโรงเรียน / การทำบุญกลางหมู่บ้าน

๑๗) ให้มีต้นไม้สอนธรรม (ติดป้ายหลักธรรมคำสอนทางศาสนา) ตามต้นไม้ในหมู่บ้าน/วัด/สถานศึกษา

๑๘) ให้นักเรียนเดินรณรงค์ให้รักษาศีล ๕ ทั้งชุมชน

๑๙) จัดกิจกรรมให้ผู้เฒ่าสอนหลานเกี่ยวกับภูมิปัญญา

๒๐) จัดกิจกรรมธรรมวันละคำให้เยาวชนสืบค้นหลักคำสอนทางศาสนาและนำมาเผยแพร่ผ่านเสียงตามสายของโรงเรียน/วัด

๒๑) ให้ผู้นำชุมชน/ผู้ใหญ่บ้าน/พระสงฆ์ ได้มีโอกาสพูดคุยถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน

๒๒) ตักเตือนและเฝ้าระวังสิ่งไม่ดีไม่งามที่อาจจะเกิดขึ้นในชุมชน เคารพในระบบอาวุโสในชุมชน

๒๓) จัดวันถ่ายทอดภูมิปัญญาจากปราชญ์ของชุมชนที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านต่างๆ สู่เด็กและเยาวชนและประชาชนในชุมชน

๒๔) จัดกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ อาทิ ทำความสะอาดภายในหมู่บ้าน/โรงเรียน

๒๕) ส่งเสริมคนในชุมชนมีจิตสาธารณะ มีความกระตือรือร้นเสียสละต่อส่วนรวม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชุมชน

๒๖) ให้มีการเทศนาธรรมเพื่อปลูกจิตสำนึกในเรื่องความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ส่งเสริมให้การสืบทอดรักษาไว้ซึ่งประเพณีวัฒนธรรมที่ดีงาม

กระบวนการทำงาน

กระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สามารถจำแนกออกเป็น ๓ ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการ มีการแต่งตั้งในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ ๒ การปฏิบัติตามหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละระดับ ที่กำหนดไว้แล้ว

ก. เครือข่ายคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับในจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน กำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เร่งรัดติดตามประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการฝ่ายต่างๆ ตามที่เห็นสมควร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๔) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๕) กำหนดแนวทาง วิธีการให้ส่วนราชการต่างรัฐวิสาหกิจและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนโครงการ

ข. เครือข่ายคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) อำนวยการ ประสานงาน ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับตำบล และหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

ค. เครือข่ายคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ประสานงานดำเนินงานตามแผนงานโครงการและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

๒) ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา และแนะนำ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการแก่คณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๓) ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

๔) พิจารณาดำเนินการอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

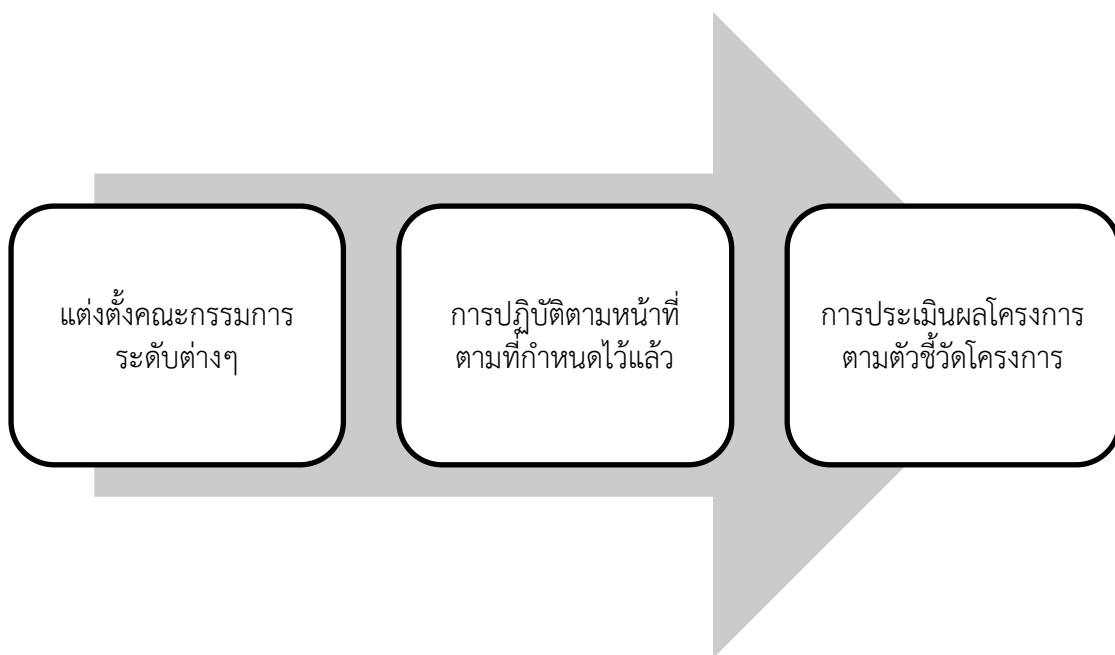
ง. เครือข่ายคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ระดับหมู่บ้าน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ

๒) จัดกิจกรรมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสให้ประชาชนได้เข้าใจ รวมถึงเห็นความสำคัญและเห็นประโยชน์ในการรักษาศิล ๕ พร้อมทั้งสมัครเข้าร่วมโครงการให้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

๓) ติดตามประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานโครงการ

ขั้นตอนที่ ๓ การประเมินผลและรายงานผล การประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ให้ดำเนินการตามเกณฑ์ชี้วัดของโครงการและแบบของโครงการที่กำหนดไว้แล้ว

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงกระบวนการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

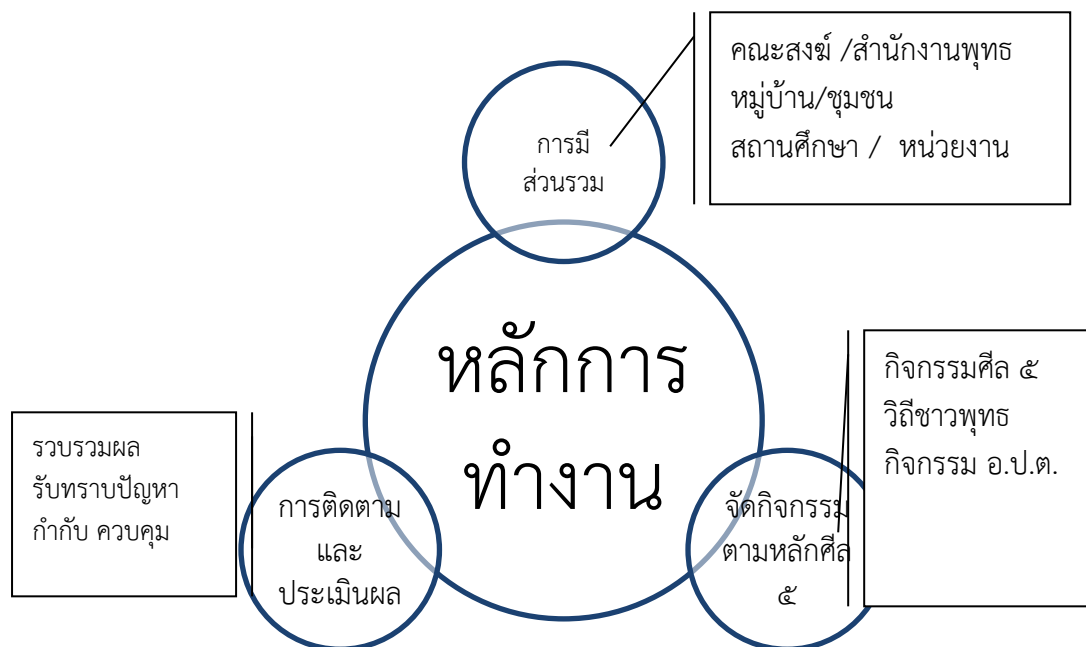
จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากเครือข่ายคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา พบว่า การปฏิบัติงานเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ แนวทางการขับเคลื่อนภายใต้การผสมผสานความต้องการมีส่วนร่วมสร้างหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยเครือข่ายคณะสงฆ์ และสำนักงานพระพุทธศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อน ในการสร้างแรงศรัทธาจูงใจให้หมู่บ้านและชุมชนเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย ตามหลักการดังนี้

๑. หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรภาคีเครือข่ายอื่นๆในสังคมให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอแนะ ร่วมคิดแนวทาง ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมกระบวนการพัฒนาสังคมในฐานะเจ้าของการพัฒนา และดำเนินการที่เกิดจากร่วมแรงร่วมใจในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในฐานะที่เป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน และรับผลประโยชน์อันเกิดจากผลของโครงการนี้ โดยจะเน้นการดำเนินประชาสัมพันธ์ณรงค์เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน หมู่บ้าน สถานศึกษา และสมัครเข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ และมีองค์กรเครือข่ายปกป้องพุทธศาสนาเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านชุมชน ทุกภาคส่วนในประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ต่อการขับเคลื่อนโครงการ

๒. หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไม่ว่าพระสงฆ์ หน่วยงาน ชุมชน ประชาชน ได้มาร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ๕ และการดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงามของชาวพุทธที่ได้ประพฤติ

ปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน และเกี่ยวเนื่องกับสถาบัน ชนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หล่อหลอมความเป็นชาวพุทธอย่างดีงาม

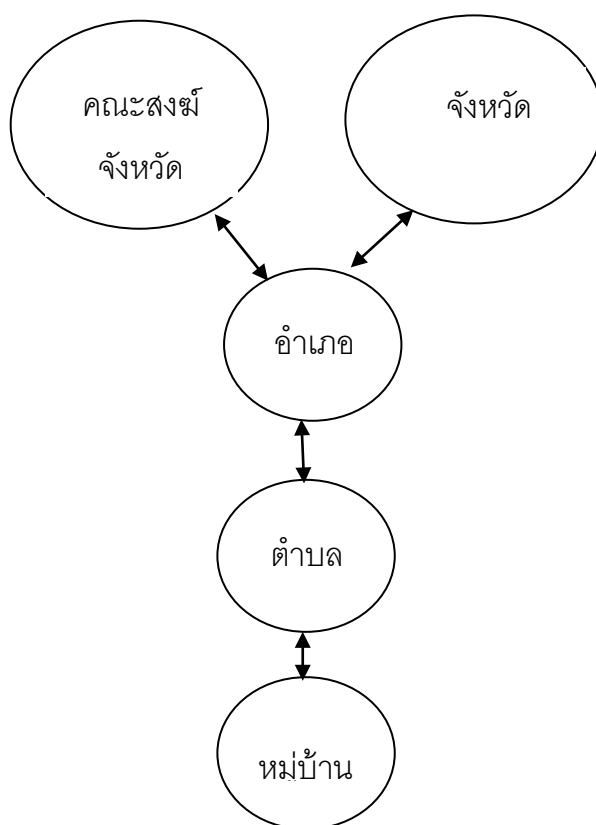
๓. หลักการการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานหมู่บ้าน หน่วยงาน และสถานศึกษารักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการการรักษาความก้าวหน้าของการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์ที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมผลการดำเนินโครงการกิจกรรมของหมู่บ้าน หน่วยงาน และสถานศึกษารักษาศีล ๕ เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อควบคุมกระบวนการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีกลุ่มเป้าหมายในการติดตามประเมินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กลุ่มที่สอง หน่วยงานรักษาศีล ๕ ได้แก่ หน่วยงานราชการ หน่วยงานทหาร ตำรวจ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน กลุ่มสุดท้าย ได้แก่ สถานศึกษารักษาศีล ๕

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔.๒ วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำการดำเนินการของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การเกิดขึ้นของเครือข่ายแบบจัดตั้ง รูปแบบสื่อสารมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ

แผนภาพที่ ๔.๓ แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายแบบจัดตั้งเครือข่าย

เครือข่ายจัดตั้ง

เครือข่ายจัดตั้ง มักจะมีความเกี่ยวข้องกับนโยบายหรือการดำเนินงานของภาครัฐเป็นส่วนใหญ่ การจัดตั้งอยู่ในกรอบความคิดเดิมที่ใช้กลไกของรัฐผลักดันให้เกิดงานที่เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และส่วนมากภาคีหรือสมาชิกที่เข้าร่วมเครือข่ายมักจะได้มีพื้นฐาน ความต้องการ ความคิด ความเข้าใจ หรือมุมมองในการจัดตั้งเครือข่ายที่ตรงกันมาก่อนที่จะเข้ามารวมตัวกัน เป็นการทำงานเฉพาะกิจชั่วคราวที่ไม่มีความต่อเนื่อง และมักจะจางหายไปไปในที่สุด เว้นแต่ว่าเครือข่ายจะได้รับการชี้แนะที่ดี ดำเนินงานเป็นขั้นตอนจนสามารถสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง เกิดเป็นความผูกพันระหว่างสมาชิกจน

นำไปสู่การพัฒนาเป็นเครือข่ายที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากลุ่มสมาชิกจะยังคงรักษาสถานภาพของเครือข่ายไว้ได้ แต่มีแนวโน้มที่จะลดขนาดของเครือข่ายลงเมื่อเปรียบเทียบกับระยะก่อตั้ง

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้เกิดความร่วมมือกันของเครือข่าย จากนโยบายของมหาเถรสมาคมภายใต้การนำของ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้ประทานโอวาท เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ความว่า “อันว่าศีล ๕ เป็นการสำคัญมนุษย์ เมื่อทุกคนมีศีล ๕ ด้วยกัน สังคมนั้น ๆ คือ ประชาชนย่อมจะอยู่เย็นเป็น สุข เมื่อเป็นไปได้ ขอให้ชื่อหมู่บ้าน นั้นว่า “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ให้แนวทางในการแก้ไขปัญหาของประเทศด้วยการให้ทุกภาคส่วนในประเทศร่วมมือกันดำเนินการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และทำให้เกิดความรักความสามัคคีกัน ศีล ๕ จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เสริมสร้าง ความปรองดอง ทำให้เกิดความสามัคคี การให้อภัยซึ่งกันและกัน อีกทั้งเป็นพื้นฐานของการสร้างคนดี จะช่วยให้สังคมเกิดความสงบและมีสันติสุข

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ มีพื้นที่การปกครองที่กว้างขวาง แบ่งการปกครองออกเป็น ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน ประชาชนในจังหวัดส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากเป็นจังหวัดใหญ่จึงมีประชาชนจากภูมิภาคต่าง ๆ มาประกอบอาชีพและอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้เกิดปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกัน จังหวัดนครราชสีมา มีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอันได้แก่ ศีล ๕ เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างแท้จริง จึงจัดทำโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ขึ้น^{๑๖}

การจัดทำโครงการครั้งนี้ ได้อาศัยเครือข่ายการทำงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นเครือข่ายที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้นรูปลักษณะของคณะกรรมการ ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ.๒๕๕๗^{๑๗} ขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๑-๓ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งยึดหลักการและวิธีการดำเนินงานตามมติมหาเถรสมาคม เพื่อนำไปสู่การดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธของประชาชนคนไทยอย่างยั่งยืนถาวร โดยมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกหมู่บ้านในจังหวัดนครราชสีมา มีความปรองดองสมานฉันท์ รักและเทิดทูนไว้ซึ่ง

^{๑๖}สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรม ทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๒ (กรกฎาคม – ตุลาคม ๒๕๕๗) จังหวัดนครราชสีมา, (อัดสำเนา).

^{๑๗}ส่วนการศึกษาสงเคราะห์ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๕๗), หน้า ๑.

สถาบันชาติ พระพุทธศาสนา และพระมหากษัตริย์^{๑๘} ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ที่ดำริให้กับคณะสงฆ์ทุกจังหวัด และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้ร่วมในการนำหลักของศีล ๕ ให้เข้าถึงประชาชนทุกระดับครอบคลุมทุกพื้นที่^{๑๙}

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นเครือข่ายจัดตั้ง ประกอบด้วย ๑. เครือข่ายคณะสงฆ์ ๒. เครือข่ายภาครัฐ และประชาชน^{๒๐} ประกอบด้วยหน่วยงานที่เข้ามาเป็นเครือข่าย สำนักงานเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ศูนย์ราชการจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้ส่วนราชการจังหวัดนครราชสีมา มีสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา เข้ามาเชื่อมกับคณะสงฆ์เกิดการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ประสานไปยังภาคประชาชนที่รู้จักกัน กลุ่มพุทธสมาคม กลุ่มสมาคมเปรียญธรรม ลูกเสือชาวบ้าน ชมรมผู้สูงอายุ ชมรมพระเครื่อง การเกิดขึ้นของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างเครือข่าย ลักษณะเครือข่ายเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันของผู้คนในสังคมที่มารวมตัวกันเป็นกลุ่ม องค์กร และเครือข่าย เพื่อการพัฒนา การแก้ไขปัญหา และการสร้างสรรค์ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อปัจเจกบุคคลและสังคม กลุ่มกับกลุ่ม คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา กับกลุ่มของสำนักพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา โดยกลุ่มนี้มีหน้าที่ในการบูรณาการงานของคณะสงฆ์ และหน่วยงานจังหวัดนครราชสีมา และกลุ่มกับเครือข่าย เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ได้เข้าร่วมกิจกรรมเครือข่ายทางการปกครองที่ประจำอยู่ในแต่ละอำเภอ โดยเข้าไปร่วมกิจกรรมกับการส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ยกตัวอย่าง การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของชาวบ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเครือข่ายคณะสงฆ์วัดดอนชมพู โรงเรียนบ้านดอนชมพู โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลดอนชมพู ภาคประชาชน ชมรมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มาร่วมทำงานหลักของแต่ละองค์กร ภายใต้การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ คือ

๑) จัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ จัดให้เยาวชน อุบาสก อุบาสิกา เข้ามาปฏิบัติธรรม มีการทำวัตรเช้า-เย็น (แปล) นั่งสมาธิบำเพ็ญจิตภาวนา ฟังการบรรยายธรรม

๒) ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนถือศีล ๕

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ

^{๑๘}สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา, (อัคราเนนา).

^{๑๙}สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, (กรุงเทพ : ม.ป.พ., ๒๕๕๗), หน้า คำนำ.

^{๒๐}สัมภาษณ์ ดร.บัญชา ยุทธนาคมจุลินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

- ๑) การทำบุญตักบาตรของพุทธศาสนิกชนในทุก ๆ เช้าของวัน
- ๒) การไปวัดทำบุญ ฟังธรรม ทุกวันพระ
- ๓) การจัดกิจกรรมปฐกฐกรรม ทุกวันที่ ๕-๑๕ มกราคม ของทุกปี

รูปแบบการสื่อสารเครือข่าย

ระบบความสัมพันธ์เครือข่ายเกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม การสื่อสาร การร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ที่หลากหลาย และมีการกระจายตัวไปตามหน่วยย่อยหรือปัจเจกบุคคลในสังคม โดยเครือข่ายนั้นเริ่มต้นจากการอธิบายความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างปัจเจกบุคคล กลุ่ม หรือชุมชน เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ช่วยเหลือพึ่งพา จนกระทั่งสามารถสร้างพลังและอำนาจต่อรอง และต่อมาก็มีการขยายความสัมพันธ์นั้นไปสู่ระดับที่กว้างขึ้น โดยมีการเชื่อมโยงกับองค์กร เครือข่ายพันธมิตรอื่น ๆ^{๒๑} ประเด็นปัญหานั้นมาซึ่งความต้องการแก้ปัญหาาร่วมกันของเครือข่าย คือ ความขัดแย้ง ความไม่ปรองดองของสังคมในจังหวัดนครราชสีมา การต้องการให้ประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นำซึ่งการสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่าย โดยบูรณาการภารกิจของเครือข่าย ภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างเดียวกัน

การสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน ประชาชนในพื้นที่ สมัครเข้าร่วมโครงการ การดำเนินการภายใต้หลักการศีล ๕ นำไปบูรณาการกับกิจกรรม การดำเนินการของหน่วยงานและการดำเนินชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านให้เกิดการรักษาศีล ๕ เกิดเป็นเครือข่ายการปฏิบัติตนตามหลักศีล ๕ และบูรณาการกิจกรรมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะความสัมพันธ์ของเครือข่าย

ความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์เชิงเครือข่าย ประกอบด้วย ความสัมพันธ์เชิงอำนาจหน้าที่ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ และความสัมพันธ์เชิงประเด็น ดังนี้

๔.๒.๑ ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่

เครือข่ายคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน /ชุมชน ได้เริ่มการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา ในรูปของเครือข่ายภายใต้การออกคำสั่งและประกาศจังหวัดนครราชสีมา เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน และขับเคลื่อนดังนี้

- ๑) ประกาศจังหวัดนครราชสีมา ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา

^{๒๑}พระมหาสุทิตย์ อาภากรโ, พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ๕๕.

๒) ประกาศจังหวัดนครราชสีมา ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา

๓) คำสั่งจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๔๕๗๑/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” (ระยะที่ ๒)

๔) คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๒๕/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” (ระยะที่ ๒)

๕) คำสั่งเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๑๓/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๖) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ รวม ๓๒ อำเภอ

ระดับจังหวัด	• มอบหมายนโยบาย • สั่งการ กำหนดแผน • ติดตาม ประเมินผล
ระดับอำเภอ	• อำนวยการ • ส่งเสริม สนับสนุน
ระดับตำบล	• ประสานงาน • ส่งเสริม สนับสนุน
ระดับหมู่บ้าน	• ปฏิบัติตามแผน • รายงานผล

แผนภาพที่ ๔.๔ แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจและหน้าที่

จากรูปภาพ อธิบายได้ว่า การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กัน เชื่อมโยงประสานกัน ด้วยอาศัยอำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อให้สมาชิกมีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยประสาน สนับสนุนช่วยเหลือกัน ถ้าย้ายไปจากระดับบนลงสู่ระดับล่าง กล่าวคือ จากระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

สอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ “โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้กำหนดเป็นนโยบายของ จังหวัดนครราชสีมา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ได้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ ขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มี หน้าที่เร่งรัดให้คณะกรรมการระดับอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านได้ปฏิบัติหน้าที่ ประสาน ติดตาม เร่ง ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ได้ร้อยละ ๕๐^{๒๒} คณะ สงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ทั้งฝ่ายมหานิกาย และธรรมยุต นิกาย เจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ เจ้าคณะตำบลทุกตำบล เจ้าอาวาสทุกวัด หัวหน้าที่พัทสงฆ์ เป็นกลไก สำคัญในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม ช่วยเหลือให้การ สนับสนุน ชี้แจง ให้ความรู้ ทำความเข้าใจแก่ประชาชนผู้ที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕^{๒๓} จังหวัดนครราชสีมา โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ประธานฝ่ายฆราวาส เป็น ผู้รับผิดชอบนโยบาย มีสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้สนองงาน เชื่อมโยง ประสานคณะสงฆ์ หน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา ประชาชน^{๒๔} ได้ดำเนินงานในรูปแบบของการบูร ณาการความร่วมมือจากคณะสงฆ์ ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กร สมาคม มูลนิธิ และประชาชน เป็นเครือข่ายในการทำงาน เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการประสานงานในเครือข่ายช่วยลดภาระการทำงานและการใช้ทรัพยากรซ้ำซ้อน ทำให้การ พัฒนาสามารถดำเนินไปได้ก้าวหน้า รวดเร็ว และส่งผลต่อสังคมในวงกว้างยิ่งขึ้น^{๒๕} และว่า “ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการรณรงค์ให้ประชาชนได้หันมานำเอาหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติ ทำตามแนวทางพระพุทธศาสนา ให้เป็นคนดี ไม่เบียดเบียนตน และคนอื่น ช่วยลดปัญหาสังคม กระผมนิฉันดี นำเอานโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มาเป็นนโยบายของอำเภอ^{๒๖} คณะสงฆ์ระดับอำเภอ ทุกอำเภอก็ได้พร้อมใจกันที่จะทำงาน “เมื่อได้รับคำสั่งจากเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมาแล้ว จึงได้ไป จัดประชุมให้เป็นวาระประชุมของคณะสงฆ์อำเภอ เพื่อขยายผลไปยังเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาสทุก วัด^{๒๗} สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในระดับจังหวัด ต้อง ประสานให้เกิดการขับเคลื่อน “จังหวัดนครราชสีมา มีการสร้างเครือข่าย “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดย ร่วมมือกันระหว่าง เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ผู้ว่าราชการจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ เจ้า คณะตำบล กำนัน เจ้าอาวาส ผู้ใหญ่บ้าน หน่วยงานอื่นๆ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ และแนวทาง การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างชัดเจน ทำให้การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๒๘} การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

^{๒๒}สัมภาษณ์ พระสีหราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๒๓}สัมภาษณ์ พระครูศรีปริยัติวิสุทธิ รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๒๔}สัมภาษณ์ ดร.บัญชา ยุทธนาคุมจลินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๒๕}สัมภาษณ์ นายนฤชา โฆษาศิวิไลซ์ นายอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นายอานวย ปองนาน นายอำเภอประทาย, ๘ กันยายน ๖๐.

^{๒๗}สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์, ดร. เจ้าคณะอำเภอสว่างเนิน, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๒๘}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

คณะกรรมการ เครือข่าย ได้ปฏิบัติหน้าที่เชื่อมโยง ประสาน ทำกิจกรรมร่วมกัน ในหลายรูปแบบ ดังนี้ ^{๒๙}

๑. การกำหนดหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นนโยบายของจังหวัดนครราชสีมา
 ๒. การเสนอขออนุมัติโครงการ
 ๓. จัดทำคู่มือ
 ๔. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ(MOU)
 ๕. จัดกิจกรรมเสนาเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
 ๖. การสรรหา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต้นแบบ จังหวัดนครราชสีมา
 ๗. การติดตามและประเมินผลโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา
 ๘. การสรุปและประกาศผลการเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ
 ๙. การมอบโล่รางวัล เกียรติบัตร และป้ายหมู่บ้าน /หน่วยงาน /สถานศึกษารักษาศีล ๕
- การดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ระยะที่ ๑** (กรกฎาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๗) การขับเคลื่อนโครงการฯ มุ่งเน้นไปที่การชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อน การประชาสัมพันธ์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนสมัครเข้าโครงการฯ และการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) มีการดำเนินการดังนี้ ^{๓๐}
- ๑) การแสดงธรรมเทศนา ขอความเมตตาจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาในการแสดงธรรมเทศนา หลักการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้เพิ่มเรื่องการให้อภัย การสร้างความปรองดอง ความสมานฉันท์ พร้อมทั้งใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นปริฉันท ๑
 - ๒) การประชาสัมพันธ์โครงการ กำหนดให้วัดทุกวัด ทั้งมหานิกายและธรรมยุตประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยการติดตั้งป้ายหน้าบริเวณวัด จำนวน ๒,๗๔๘ แห่ง
 - ๓) โครงการประชุมสัมมนาพระธรรมทูตและพระเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำ จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จำนวน ๓๐๐ รูป เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ วัดสะแก พระอารามหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนและการประชาสัมพันธ์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ
 - ๔) การประชุมเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จำนวน ๒๗๖ แห่ง เมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ ห้องเอ็มซีซีฮอลล์ ชั้น ๓ ห้างเดอะมอลล์นครราชสีมา เพื่อชี้แจงแนวทางการขับเคลื่อนและการประชาสัมพันธ์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ^{๓๑}

^{๒๙}คณะกรรมการขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”, คู่มือแนวทางการดำเนินงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ ระยะยาว, หน้า ๑๒-๑๓

^{๓๐}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๓๑}สัมภาษณ์ พระครูสิริสมาภรณ์ รองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

๕) พิธีเปิดโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา โดยคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาและผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (นายธงชัย ลืออดุลย์) ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ หอประชุมสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา วัดพายัพ พระอารามหลวง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา โดยจังหวัดนครราชสีมา กำหนดให้ทุกหมู่บ้านสมัครเข้าร่วมโครงการฯร่วมกัน พระสงฆ์ได้แสดงธรรม ประชาสัมพันธ์มีการบอกต่อและเชิญชวนให้เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีลนำหลักการของศีล ๕ มาใช้ในชุมชน^{๓๒}

๖) โครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัด และประชาชนเพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประจำปี ๒๕๕๗ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา โดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา กำหนดดำเนินโครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัดและประชาชน ประจำปี ๒๕๕๗ โดยลงพื้นที่ทุกอำเภอ และได้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินโครงการฯ เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และมีเจตนาารมณ์ที่จะร่วมกันสร้างสังคม จังหวัดนครราชสีมา ให้เป็นสังคมที่มีศีล มีสุข ปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้แนวทางตามหลักของศีล ๕ ดังนี้

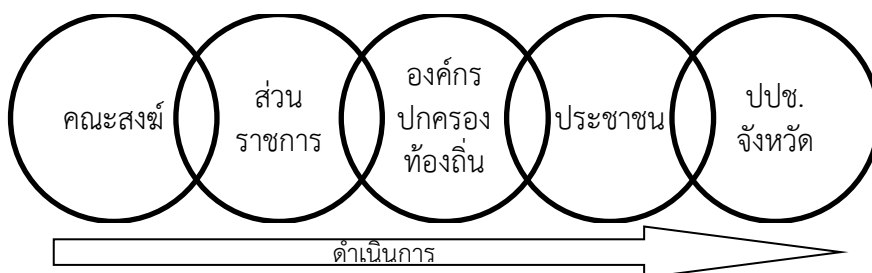
(๑) ระดับจังหวัด บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา กับเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา (มหานิกายและธรรมยุต) ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗

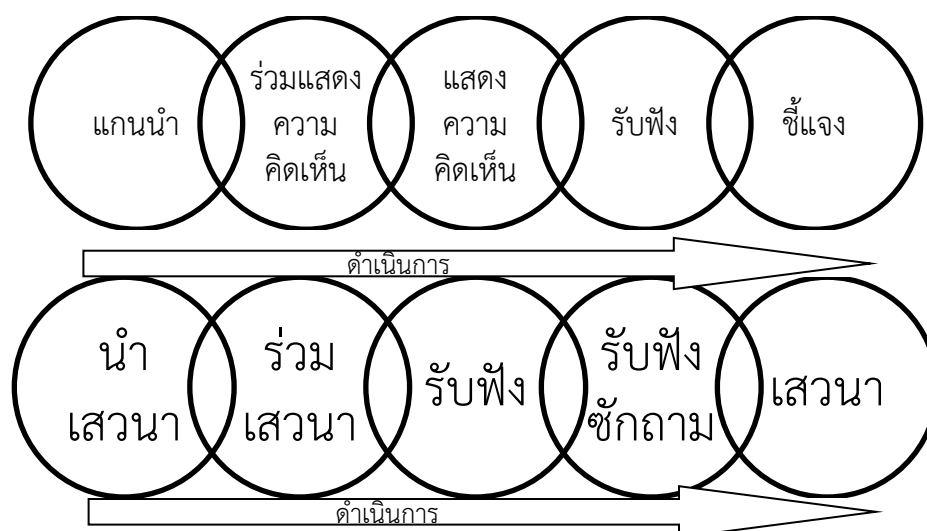
(๒) ระดับอำเภอ บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระยะที่ ๑ ระหว่างนายอำเภอทุกอำเภอ กับเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา รวม ๓๒ อำเภอ ซึ่งมีผลการดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๗ ดังนี้

- อำเภอด่านขุนทด	วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอสีคิ้ว	วันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอเมืองยาง	วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอวังน้ำเขียว	วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอขามสะแกแสง	วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอเทพารักษ์	วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอขามทะเลสอ	วันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอโชคชัย	วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- อำเภอชุมพวง	วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอคง	วันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอโนนแดง	วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอบัวลาย	วันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๗

^{๓๒}สัมภาษณ์ พันโท ญาณกร ธิติบุญกร อนุศาสนาจารย์ กองพลพัฒนาที่ ๒, ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐.

- อำเภอจักราช	วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอโนนไทย	วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอแก้งสนามนาง	วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอห้วยแถลง	วันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอบ้านเหลื่อม	วันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอเมืองนครราชสีมา	วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอสีดา	วันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอครบุรี	วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอเสิงสาง	วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอปักธงชัย	วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอพิมาย	วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอลำทะเมนชัย	วันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๗
- อำเภอบัวใหญ่	วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอหนองบุญมาก	วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอสูงเนิน	วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอโนนสูง	วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอประทาย	วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอพระทองคำ	วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗
- อำเภอปากช่อง	วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๗

แผนภาพที่ ๔.๕ แสดงเครือข่ายคณะสงฆ์หน่วยงานราชการประชาชนร่วมทำกิจกรรม

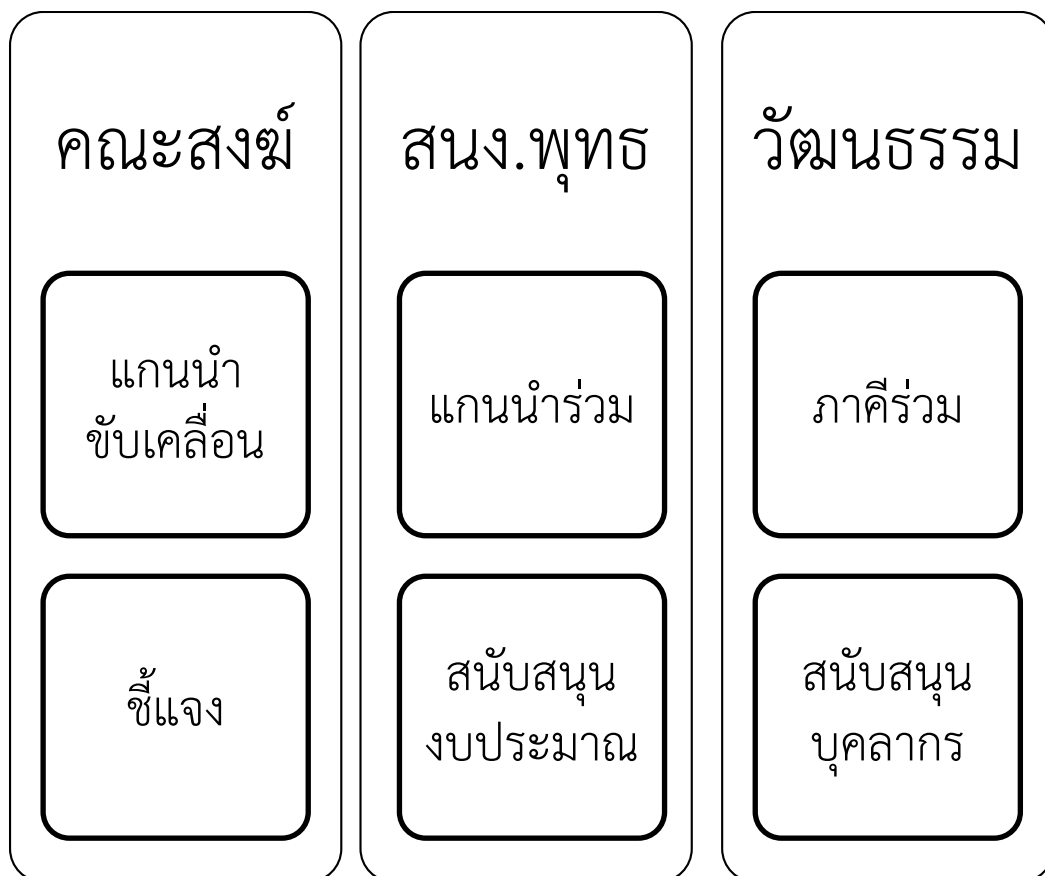
๗) โครงการอบรมพระวิทยากรแกนนำการสร้างความปลอดภัยสงฆ์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา วัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา ได้จัดโครงการอบรมพระวิทยากรแกนนำการสร้างความปลอดภัยสงฆ์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” วันเสาร์ที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ วัดประมวณราชวรวิหาร ตำบลจอหอ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา เป็นหน่วยงานหลักในการคัดเลือกพระภิกษุที่มีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติงานด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ตำบลละ ๑ รูป รวม ๓๓๖ รูป^{๓๓} ได้ร่วมมือเครือข่ายระหว่างคณะสงฆ์ วัฒนธรรม ทหาร ตำรวจ เพื่อทำความเข้าใจในการอบรมพระวิทยากรแกนนำ^{๓๔} เข้ารับการอบรมเพื่อเป็นวิทยากรแกนนำ ขยายผลไปสู่ทุกระดับอย่างทั่วถึง^{๓๕} ได้รับเชิญมาร่วมเป็นวิทยากรในการถวายเป็นบุญแด่พระวิทยากรแกนนำ การสร้างความปลอดภัยสงฆ์ ในเรื่องการประสานกับหน่วยงานทหารกองทัพบกภาคที่ ๒ ผมคิดว่าเป็นการสร้างเครือข่ายในการทำงานที่ดี เพื่อกระจายงานนั้นๆ ไปยัง หน่วยงาน องค์กรต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว^{๓๖}

^{๓๓}สัมภาษณ์ พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

^{๓๔}สัมภาษณ์ พระครูวิริยธรรมานุสาสน์, ดร. เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๕ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๓๕}สัมภาษณ์ พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๓๖}สัมภาษณ์ พันโทญาณกร ธิติบุญกร อนุศาสนาจารย์ กองพลพัฒนาที่ ๒, ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๔.๖ แสดงเครือข่ายการทำงานในกิจกรรม

๘) โครงการประชุมพระสังฆาธิการระดับวัด ประจำปี ๒๕๕๗

คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมากำหนดประชุมพระสังฆาธิการระดับวัด ประกอบด้วยเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาสหัวหน้าที่พักสงฆ์ และเลขานุการเจ้าคณะตำบล เพื่อทบทวนนโยบายคณะสงฆ์ และขับเคลื่อนโครงการฯ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” แบ่งออกเป็น ๕ ครั้ง ๆ ละ ๑ วัน ดังนี้^{๓๗} (๑) กลุ่ม ๕ (อำเภอคง บัวใหญ่ บ้านเหลื่อม แก้งสนามนาง ประทาย โนนแดง บัวลาย สีดา) ประชุมวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ณ วัดโนนประดู่ ตำบลโนนประดู่ อำเภอ สีดา จังหวัดนครราชสีมา (๒) กลุ่ม ๔ (อำเภอพิมาย ชุมพวง เฉลิมพระเกียรติ ห้วยแถลง จักราช เมืองยาง ลำทะเมนชัย) ประชุมวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ วัดบ้านบุ ตำบลหนองพลวง อำเภอ จักราช จังหวัดนครราชสีมา (๓) กลุ่ม ๒ (อำเภอปักธงชัย โชคชัย ทรายมูล เสงี่ยมอง หนองบุญมาก วังน้ำเขียว) ประชุมวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ วัดโพธิ์นิมิต ตำบลเชียงสา อำเภอปักธงชัย จังหวัด นครราชสีมา (๔) กลุ่ม ๑ (อำเภอเมืองนครราชสีมา โนนสูง โนนไทย ขามสะแกแสง พระทองคำ) ประชุมวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ วัดหนองหว้า ตำบลด่านคล้า อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

^{๓๗}สัมภาษณ์ พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

(๕) กลุ่ม ๓ (อำเภอปากช่อง ด้านขุนทด สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เทพารักษ์) ประชุมวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๗ ณ วัดพิมพาราม ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

๙) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะหน่วยงานหลัก จึงได้ดำเนินการออกหน่วยบริการจังหวัดเคลื่อนที่ ร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เพื่อประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยการจัดนิทรรศการ “ศีล ๕” การณรงก์การรับสมัครผู้เข้าร่วมโครงการฯ และการแจกหนังสือธรรมะ แผ่นซีดี แผ่นพับ ^{๓๘} เป็นต้น

การดำเนินโครงการเพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ระยะที่ ๒ (ตุลาคม ๒๕๕๗ – กันยายน ๒๕๕๘) การขับเคลื่อนโครงการฯ มุ่งเน้นไปที่การประชาสัมพันธ์เชิญชวนพุทธศาสนิกชนสมัครเข้าโครงการฯ โดยมีเป้าหมายให้ทุกหมู่บ้านสมัครเข้าร่วมโครงการฯ และมียอดผู้สมัครไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๘ ดังนี้ ^{๓๙}

๑) การประชุมคณะกรรมการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” (ระยะที่ ๒) ระดับจังหวัด ในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา (นายวินัย วิทยานุกูล) เป็นประธานการประชุม

๒) การแต่งตั้งและมอบหมายข้าราชการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ประสานงานประจำอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา รวม ๓๒ อำเภอ โดยให้มีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

(๑) ดำเนินงานด้านธุรการ

(๒) จัดประชุมเสวนา สร้างความเข้าใจในพื้นที่อำเภอที่ได้รับมอบหมาย

(๓) ประสานงานกับคณะสงฆ์อำเภอและนายอำเภอ เพื่อดำเนินงานการขับเคลื่อนโครงการฯ ระยะที่ ๒ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์

(๔) รวบรวมใบสมัคร บันทึกข้อมูล นำส่งใบสมัครให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ภายในวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘

๓) การขับเคลื่อนโครงการฯ ระยะที่ ๒ ทุกอำเภอในจังหวัดนครราชสีมา รวม ๓๒ อำเภอ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา โดยผู้ประสานงานประจำอำเภอทุกอำเภอขอความร่วมมือไปยังเจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอทุกอำเภอ จัดประชุมเครือข่ายระดับอำเภอ ประกอบด้วย เจ้าคณะอำเภอ พระวิทยากรแกนนำระดับอำเภอ นายอำเภอ เกษตรอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ พัฒนาการอำเภอ วัฒนธรรมอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สถานศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล ผู้แทนจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อรณรงค์ให้พุทธศาสนิกชนสมัครเข้าร่วมโครงการฯ อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของจำนวนประชากรทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา

^{๓๘}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

^{๓๙}คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา, (อัครา).

๔) การแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา นำโดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีพระสิทธาสาจารย์ รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธาน และนายบัญชายุทธ นาคมุลินทร์ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่ทำความเข้าใจ ชี้แนะ แก้ไขปัญหา และเร่งให้มีการรับสมัครสมาชิกโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ให้ครอบคลุมทุกอำเภอ โดยให้รายงานผลให้จังหวัดทราบ ภายในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๘

๕) โครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยียนวัด และประชาชน และการติดตามโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของคณะสงฆ์ ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ประจำปี ๒๕๕๘ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา นำโดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา กำหนดดำเนินโครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยียนวัด และประชาชน และการติดตามโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของคณะสงฆ์ ส่วนราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา ประจำปี ๒๕๕๘ โดยลงพื้นที่ทุกอำเภอร่วมกับคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมาและสำนักงาน ป.ป.ช.ประจำจังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึง ๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ เพื่อติดตามรณรงค์ประชาสัมพันธ์โครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

๖) การตรวจเยี่ยมวัดและประชุมสงฆ์คณะธรรมยุตจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๘ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา นำโดยพระเทพรัตนดิลก เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา(ธ) กำหนดออกตรวจเยี่ยมวัด และประชุมสงฆ์คณะธรรมยุตจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๘ โดยลงพื้นที่ ๙ อำเภอ (ทุกเขตการปกครองคณะสงฆ์คณะธรรมยุตจังหวัดนครราชสีมา) ร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อปรึกษาหารือภาระกิจงานของคณะสงฆ์และติดตามโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระหว่างวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึง วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘

๗) คณะสงฆ์อำเภอเมืองนครราชสีมา ร่วมกับอำเภอเมืองนครราชสีมา เทศบาลนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา วัฒนธรรมอำเภอเมืองนครราชสีมา ได้จัดโครงการเผยแผ่ธรรมของพระธรรมทูตอำเภอเมืองนครราชสีมา เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” มีศีล มีสุข ปรองดอง สมานฉันท์ ประจำปี ๒๕๕๘ นำโดยพระโสภณปริยัติวิธาน เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๘ จำนวน ๒๒ วัด ๒๒ ตำบล ในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา เพื่อเผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนการสมัครเข้าร่วมโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”^{๔๐}

๘) มีประชุมเตรียมการต้อนรับคณะกรรมการติดตามประเมินโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาและสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

^{๔๐}สัมภาษณ์ พระโสภณปริยัติวิธาน เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐.

นครราชสีมา กำหนดประชุมเตรียมการต้อนรับคณะกรรมการติดตามประเมินโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ หอประชุมสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา วัดพายัพ พระอารามหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา มีรายละเอียดดังนี้

(๑) รายงานผลการรับสมัครสมาชิกโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของทุกอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา

(๒) กำหนดแนวทาง/รณรงค์การขับเคลื่อนโครงการฯ ให้ได้ผลตามเป้าหมาย

(๓) กำหนดให้อำเภอ สำนักรายชื่อผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ แยกเป็นรายอำเภอ/ตำบล/หน่วยงาน/สถานศึกษา ที่มียอดสมัครร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป เพื่อเสนอชื่อขอรับป้ายและโล่

(๔) มอบหมายภารกิจให้กับคณะสงฆ์อำเภอ หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อเตรียมการต้อนรับคณะกรรมการติดตามประเมินโครงการฯ

๕) ประชุมการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๒ ระดับจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมาจัดประชุมการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๒ ระดับจังหวัดนครราชสีมา ในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๘ ณ ห้องประชุมสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา โดยมีนายวินัย วิทยานุกูล รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เป็นประธานการประชุม และหัวหน้าส่วนราชการ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เขต ๑-๗ และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑ เพื่อขอความร่วมมือจากส่วนราชการ สถานศึกษา หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รณรงค์/ประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ ทหาร ตำรวจ ประชาชน นักเรียน นักศึกษา สมัครเข้าร่วมโครงการฯ ให้บรรลุเป้าหมายร้อยละ ๕๐ ภายในสิ้นเดือนกันยายน ๒๕๕๘

๑๐) การสรรหา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต้นแบบ ระยะที่ ๑ จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา โดยมีคณะกรรมการดำเนินโครงการฯ ของจังหวัดนครราชสีมา โดยการประสานความร่วมมือกับนายอำเภอและเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ ของจังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการสรรหา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต้นแบบ ๑) ได้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน ๒) ได้หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๒ แห่ง ๓) ได้โรงเรียน (ระดับประถมศึกษา) รักษา ศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๒ แห่ง^{๔๑}

๑๒) การสรรหา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ดีเด่น ระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐) จังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา โดยการประสานความร่วมมือกับนายอำเภอ

^{๔๑}คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครราชสีมา, สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา, (อัดสำเนา).

และเจ้าคณะอำเภอทุกอำเภอ ของจังหวัดนครราชสีมา คัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ที่มีผลการดำเนินงานตามนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ดีเด่น ระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐)

๑) ดำเนินการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เชิญชวน ให้ประชาชนสมัครเป็นสมาชิกครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ครอบคลุมทั้งอำเภอ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ โดยสมัครทางเว็บไซต์ โครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” www.sila5.com

โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา (คำสั่งเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ที่ จจ ๐๐๓/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐) โดยให้คณะกรรมการฯ ลงพื้นที่ทุกอำเภอ เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ รวม ๔๘๐ แห่ง ดังนี้

- ๑) หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๓๘๔ หมู่บ้าน)
- ๒) หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๓๒ แห่ง)
- ๓) สถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๒ แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา ๓๒ โรงเรียนและระดับมัธยมศึกษา ๓๒ โรงเรียน)

จังหวัดนครราชสีมา ได้ประชุมคณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา เพื่อชี้แจงแนวทางการติดตามประเมินผลฯ ในวันศุกร์ที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ ศาลาปทุมญาณมุนี วัดบึง พระอารามหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้รับความเมตตาจากพระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมาเป็นประธานการประชุม และพระสีหราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา/ประธานคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ดำเนินการประชุม โดยกำหนดตารางการติดตามและประเมินผลฯ ดังนี้

คณะกรรมการติดตามและประเมินผล ฯ ชุดที่ ๑ ประกอบด้วย

๑. พระครูถาวรกิจจารักษ์	เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน	ประธานกรรมการ
๒. พระครูศรีปริยัติพิธาน	เจ้าคณะอำเภอด่านขุนทด	กรรมการ
๓. พระครูสุนทรสรวิชัย	เจ้าคณะอำเภอเทพารักษ์	กรรมการ
๔. พระครูปัญญาวุฒิกิจ	รองเจ้าคณะอำเภอสูงเนิน	กรรมการ
๕. พระครูอุดมชัยสิริ	รองเจ้าคณะอำเภอสี่คิ้ว	กรรมการ
๖. พระครูภัทรจิตตาภรณ์	เจ้าคณะตำบลคลองเมือง เขต ๒	กรรมการ

๗. พระครูสุขุมวัฒนาทร	เจ้าคณะตำบลหนองสรวง	กรรมการ
๘. พระมหานิเวช ชินวโร	เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
๙. นางปณิตา ฝากเชียงซา	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๐. นางสาวนฤมล เชื้อนโพธิ์	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตารางที่ ๔.๗ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๑

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๑๒ ก.ย.๒๕๖๐	วัดประมวณราษฎร์	บ้านระกาย ตำบลจอหอ	เมืองนครราชสีมา
๑๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดดอนชมพู	บ้านดอนชมพู ตำบลดอนชมพู	โนนสูง
๒๐ ก.ย.๒๕๖๐	วัดสายออ	บ้านสายออ ตำบลสายออ	โนนไทย
๒๑ ก.ย.๒๕๖๐	วัดหนองหัวฟาน	บ้านหนองหัวฟาน ต.หนองหัวฟาน	ขามสะแกแสง
๒๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบ้านห้วยน้อย	บ้านห้วยน้อย ตำบลหนองหอย	พระทองคำ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ชุดที่ ๒ ประกอบด้วย

๑. พระครูโสภณสีลวิสุทธิ	เจ้าคณะอำเภอฟินมาย	ประธานกรรมการ
๒. พระครูปัญญาสารวิสุทธิ	เจ้าคณะอำเภอเมืองยาง	กรรมการ
๓. พระครูสุตวรารกร	รองเจ้าคณะอำเภอฟินมาย	กรรมการ
๔. พระครูนิเทศธีรธรรม	รองเจ้าคณะอำเภอชุมพวง	กรรมการ
๕. พระครูเมตตาสารคุณ	รองเจ้าคณะอำเภอห้วยแถลง	กรรมการ
๖. พระครูเกษมสีลาภรณ์	รองเจ้าคณะอำเภอจักราช	กรรมการ
๗. พระครูสุมงคลสังฆกิจ	รองเจ้าคณะอำเภอลำทะเมนชัย	กรรมการ
๘. พระสมุห์ประสิทธิ์ ธมฺมทินโน	เจ้าคณะตำบลพระพุทธร	กรรมการ
๙. นางจิตสุภา จันทร์มัลย์	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๐. นายสุรการ รวยสูงเนิน	นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตารางที่ ๔.๘ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๒

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดจระเข้หิน	บ้านจระเข้หิน ตำบลจระเข้หิน	ครบุรี
๑๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดคลองกุ่ม	บ้านคลองกุ่ม ตำบลระเริง	วังน้ำเขียว
๒๐ ก.ย.๒๕๖๐	วัดโนนสุวรรณ	บ้านโนนสุวรรณ ตำบลบ้านใหม่	หนองบุญมาก

ตารางที่ ๔.๘ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๒ (ต่อ)

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๒๑ ก.ย.๒๕๖๐	วัดพรมราช	บ้านพรมราช ตำบลตูม	ปักธงชัย
๒๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดด่านเกวียน	บ้านด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน	โชคชัย
๒๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดดอนแขวน	บ้านดอนแขวน ตำบลสุขไพมูลย์	เสิงสาง

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ชุดที่ ๓ ประกอบด้วย

๑. พระสุขุมธรรมวาที	เจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	ประธานกรรมการ
๒. พระครูประโชติสังฆกิจ	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๓. พระมหานันทพัทธ์ เกสวสมาโน	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๔. พระครูวิริยธรรมานุศาสน์	เลขานุการรองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
๕. พระครูปริชาภิกิจจาทร	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๖. พระมหาอนุชิต ปุณฺณมโม	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๗. พระปลัดสมศักดิ์ ธีรวิโส	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๘. นางมาลินี สุขสวัสดิ์	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
๙. นายพรชัย ศรีวิไลกุล	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตารางที่ ๔.๙ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๓

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดชัยพนา	บ้านชัยพนา ตำบลหนองสาหร่าย	ปากช่อง
๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดนาใหญ่	บ้านนาใหญ่ ตำบลนากลาง	สูงเนิน
๑๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดสำนักตะคร้อ	บ้านสำนักตะคร้อ ต.สำนักตะคร้อ	เทพารักษ์
๒๐ ก.ย.๒๕๖๐	วัดหนองขุ่น	บ้านหนองขุ่น ตำบลขามทะเลสอ	ขามทะเลสอ
๒๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดวังโป่ง	บ้านวังโป่ง ตำบลบ้านเก่า	ด่านขุนทด
๒๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบึงลำไย	บ้านบึงลำไย ตำบลสีคิ้ว	สีคิ้ว

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ชุดที่ ๔ ประกอบด้วย

๑. พระครูสิริปัญญาภิรักษ์	เจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	ประธานกรรมการ
๒. พระครูสังวรสุวรรณโชติ	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๓. พระครูอินทธรรมาภรณ์	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๔. พระครูอินทสีลาภรณ์	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๕. พระสมุห์ปราสาท สุทธิจิตโต	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ
๖. พระครูสิริสุตาภิวัฒน์	รองเจ้าคณะอำเภอบัวใหญ่	กรรมการ

๗. พระครูวิธานุวัฒนการ	รองเจ้าคณะอำเภอโนนแดง	กรรมการ
๘. พระครูปริยัติธรรมทัศน์	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอบัวลาย	กรรมการ
๙. พระครูปัญญาวรวิคุณ	เจ้าคณะตำบลโพธิ์ทอง	กรรมการ
๑๐. นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางสาวญาดา สงนอก	นักวิชาการศาสนาปฏิบัติการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตารางที่ ๔.๑๐ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๔

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดโสนันทาราม	บ้านโนนอุดม ตำบลโนนอุดม	เมืองยาง
๑๒ ก.ย.๒๕๖๐	วัดโคกสุภาราม	บ้านโนนทรายทอง ตำบลสีสุก	จักราช
๑๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดชัยมงคล	บ้านหนองเครือ ตำบลห้วยแถลง	ห้วยแถลง
๒๐ ก.ย.๒๕๖๐	วัดหนองระเวียง	บ้านหนองระเวียง ต.หนองระเวียง	พิมาย
๒๑ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบ้านยาง	บ้านยาง ตำบลโนนยอ	ชุมพวง
๒๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดศิริชัย	บ้านลำทะเมนชัย ตำบลไพล	ลำทะเมนชัย
๒๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดโนนโบสถ์	บ้านโนนกราด ตำบลหนองงูเห่า	เฉลิมพระเกียรติ

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลฯ ชุดที่ ๕ ประกอบด้วย

๑. พระโสภณปริยัติวิธาน	เจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา	ประธานกรรมการ
๒. พระครูปริยัติสีมาภรณ์	เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา	กรรมการ
๓. พระครูสุตวิธการ	รองเจ้าคณะอำเภอโนนสูง	กรรมการ
๔. พระครูโอภาสกิจจานุกูล	เจ้าคณะตำบลโนนไทย เขต ๑	กรรมการ
๕. พระครูสุตกิจวรคุณ	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอพระทองคำ	กรรมการ
๖. พระครูศรีปริยัติยารักษ์	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา	กรรมการ
๗. พระสมุห์ประสิทธิ์ วิชโย	เลขานุการเจ้าคณะอำเภอขามสะแกแสง	กรรมการ
๘. นางรุ่งระวี หงส์ชู	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและเลขานุการ
๙. นายวัชร มั่นยืน	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ตารางที่ ๔.๑๑ การติดตามประเมินผล กลุ่ม ๕

วันเดือนปี	สถานที่ติดตามฯ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	อำเภอ
๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดศาลาหนองซอน	บ้านศาลาหนองซอน ต.พะไล	แก้งสนามนาง
๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบัวลาย	บ้านบัวลาย ตำบลบัวลาย	บัวลาย
๘ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบ้านวันชาติ	บ้านวันชาติ ตำบลหนองพลวง	ประทาย
๑๒ ก.ย.๒๕๖๐	วัดโนนประดู่	บ้านโนนประดู่ ตำบลโนนประดู่	สีดา
๑๔ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบ้านไร่	บ้านไร่ ตำบลโนนทองกลาง	บัวใหญ่
๒๐ ก.ย.๒๕๖๐	วัดดอนยารน้อย	บ้านดอนยารน้อย ต.ดอนยารน้อย	โนนแดง
๒๑ ก.ย.๒๕๖๐	วัดหนองบัวทุ่ง	บ้านหนองบัวทุ่ง ตำบลตาจั่น	คง
๒๖ ก.ย.๒๕๖๐	วัดบ้านม่วง	บ้านม่วง ตำบลช่อระกา	บ้านเหลื่อม

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ จังหวัดนครราชสีมา โดยความร่วมมือระหว่างเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เครือข่าย ได้จัดพิธีมอบโล่ ให้แก่หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ดีเด่น จำนวน ๓๒ แห่ง ผลจากการได้ปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ การจัดกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอปะราชชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

สรุปได้ว่า จากการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านศีล ๕ ตั้งแต่เริ่มโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้อาศัยการแต่งตั้งคณะกรรมการ การติดตามการทำงาน ประสานงาน การสรรหาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ติดตามประเมินผล คณะกรรมการเครือข่ายทุกระดับ มีการติดต่อประสานงาน ประชุมปรึกษาหารือกัน ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบ คำสั่ง จึงกล่าวได้ว่า เป็นสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจและหน้าที่ ดำเนินการร่วมกันขับเคลื่อนให้ประชาชนนำหลักการศีล ๕ มาประยุกต์กับดำรงชีวิต ซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่ร่วมกับฝ่ายปกครอง ในการประสาน หมู่บ้าน/ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศีล ๕ กับคณะสงฆ์ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย เช่น เป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการ การจัดประชุม การจัดเวทีเสวนา การติดตามวัดประเมินผล ภายใต้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔.๒.๒ ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่

เครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ครอบคลุม ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อาศัยพื้นที่ติดต่อประสานงานสะดวก เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ โดยอาศัยสภาพสถานที่ตั้งของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนตามแนวทางการดำเนินการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีการร่วมมือจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงาน

พระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน องค์การภาคี เครือข่ายพันธมิตรอื่นๆ โครงสร้าง ความสัมพันธ์ขององค์กร ชุมชน และเครือข่ายเชิงพื้นที่นั้น มีความสะดวกในการจัดทำโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกัน โดยมีกระบวนการทำงานแนวดิ่ง มีการรวมศูนย์กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เข้าสู่ศูนย์กลาง คือ สำนักงานเจ้าคณะอำเภอ ทั้ง ๓๒ อำเภอ และมีศูนย์ประสานงานย่อยในพื้นที่ คือ สำนักงานเจ้าคณะตำบล และวัด เพื่อให้เกิดการสื่อสารกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่ผ่านมานั้นพบว่า คณะสงฆ์จังหวัด นครราชสีมา โดยพระราชวิมลโมลี เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และนายธงชัย ลืออดุลย์ ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา ร่วมกับ รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา นายกองค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา นายกเทศมนตรีนครราชสีมา พร้อมด้วย นายประสงค์ จักรคำ ผู้อำนวยการ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ตลอดจนภาคีเครือข่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุก ภาคส่วน ได้ร่วมกันดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนและ สร้างความตระหนักให้พุทธศาสนิกชนนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การปฏิบัติตามหลัก ศีล ๕ สู่ชีวิตประจำวัน เพื่อขยายผลของการรักษาศีล ๕ จากระดับบุคคลและครอบครัวสู่ชุมชนระดับ หมู่บ้านโดยความร่วมมือของบ้าน วัด โรงเรียน และส่วนราชการ เพื่อให้เกิดกระแสแห่งการรณรงค์ ชักชวนกัน สร้างความดีในสังคมอันจะนำมาซึ่งความสงบร่มเย็นของประเทศชาติสืบไป

เครือข่ายเชิงพื้นที่ ของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา เป็นพื้นที่เป้าหมาย ในการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้าน รักษา ศีล ๕” พร้อมกันครอบคลุม ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน (ภายในระยะเวลา ๔ ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐) ผลการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทำให้เกิด เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นการประสานความร่วมมือ ความสัมพันธ์ การดำเนินกิจกรรมร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษา หมู่บ้าน ประกอบด้วย คณะสงฆ์ จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน แนวทางการ ปฏิบัติงานภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกันเป็นภารกิจที่สำคัญของการรวมตัวกันเป็นเครือข่าย หมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีความสัมพันธ์กับงาน และสัมพันธ์ภาพระหว่างกัน ซึ่งงาน/ภารกิจ และความ เป็นภาคีต่อกันนั้น

เครือข่ายการทำงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา มีการ ประสานงาน ทำความร่วมมือ แลกเปลี่ยน การติดตามและประเมินผลโครงการสร้างความปรองดอง สมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา ในพื้นที่ ทำงาน เครือข่ายคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้องการงานด้านปริมาณ และ คุณภาพ ต้องอาศัยคนประชาชนหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนช่วยเหลือ^{๔๑} สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ ได้รายงานจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้าน รักษา ศีล ๕ และจังหวัดนครราชสีมา กำหนดดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินการ ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน จากการดำเนินงานจังหวัดนครราชสีมา มีสมาชิกศีล ๕ ระดับ ๑ จำนวน

^{๔๑} สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์,ดร. เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

๑,๗๓๗,๐๓๕ คน จากประชากรทั้งหมด ๒,๖๒๘,๘๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖ ของประชากรทั้งหมด เป็นลำดับที่ ๑ ของประเทศ

เครือข่ายเชิงพื้นที่ และสมาชิกเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แบ่งตามพื้นที่การปกครองทั้ง ๓๒ อำเภอ ที่สมัครเข้าร่วมโครงการจำแนกตามอำเภอต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงจำนวนร้อยละ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ที่	อำเภอ	จำนวนประชากร(คน)	จำนวนสมาชิกศีล ๕(คน)	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
๑	อำเภอบ้านเหลื่อม	๒๑,๑๙๐	๑๙,๒๕๒	๙๑	
๒	อำเภอดง	๘๑,๕๖๙	๖๘,๑๕๗	๘๔	
๓	อำเภอขามสะแกแสง	๔๓,๓๔๘	๓๖,๕๙๓	๘๔	
๔	อำเภอพระทองคำ	๔๒,๗๖๗	๓๖,๐๕๕	๘๔	
๕	อำเภอลำทะเมนชัย	๔๔,๒๕๙	๓๖,๗๖๑	๘๓	
๖	อำเภอห้วยแถลง	๗๕,๙๑๑	๖๑,๘๕๒	๘๑	
๗	อำเภอโนนไทย	๗๒,๐๓๙	๕๘,๒๒๘	๘๑	
๘	อำเภอจักราช	๗๑,๓๐๘	๕๗,๔๑๐	๘๑	
๙	อำเภอโนนแดง	๒๕,๖๗๒	๒๐,๘๐๙	๘๑	
๑๐	อำเภอสีดา	๒๔,๓๗๒	๑๙,๔๕๓	๘๐	
๑๑	อำเภอสูงเนิน	๘๓,๐๑๑	๖๓,๗๓๕	๗๗	
๑๒	อำเภอแก้งสนามนาง	๓๗,๒๖๔	๒๘,๕๒๐	๗๗	
๑๓	อำเภอชุมพวง	๘๓,๑๑๓	๖๓,๑๗๒	๗๖	
๑๔	อำเภอลำทะเมนชัย	๓๒,๖๔๓	๒๓,๗๐๑	๗๓	
๑๕	อำเภอครบุรี	๙๖,๐๓๒	๖๙,๖๑๙	๗๒	
๑๖	อำเภอบัวใหญ่	๘๓,๑๐๗	๖๒,๗๘๒	๗๖	
๑๗	อำเภอเสิงสาง	๗๐,๓๖๓	๔๙,๘๗๐	๗๑	
๑๘	อำเภอเฉลิมพระเกียรติ	๓๕,๖๘๘	๒๓,๗๕๖	๖๗	
๑๙	อำเภอบัวลาย	๒๔,๖๕๕	๑๖,๓๒๖	๖๖	
๒๐	อำเภอด่านขุนทด	๑๒๘,๕๑๓	๘๔,๑๑๗	๖๕	
๒๑	อำเภอขามทะเลสอ	๒๙,๖๗๘	๑๙,๑๑๗	๖๔	
๒๒	อำเภอพิมาย	๑๓๐,๓๓๓	๘๑,๔๙๙	๖๓	
๒๓	อำเภอโนนสูง	๑๒๗,๔๓๗	๘๒,๓๒๑	๖๕	
๒๔	อำเภอโชคชัย	๘๑,๖๓๒	๕๐,๖๘๕	๖๒	
๒๕	อำเภอสีกี้	๑๒๕,๕๑๔	๗๖,๓๔๗	๖๑	

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงจำนวนร้อยละ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ (ต่อ)

ที่	อำเภอ	จำนวน ประชากร(คน)	จำนวนสมาชิก ศีล ๕(คน)	คิดเป็นร้อยละ	หมายเหตุ
๒๖	อำเภอหนองบุญมาก	๖๐,๕๑๒	๓๖,๖๕๖	๖๑	
๒๗	อำเภอเทพารักษ์	๒๔,๘๘๖	๑๕,๘๘๑	๖๔	
๒๘	อำเภอปากช่อง	๑๙๓,๑๙๗	๑๐๖,๖๓๖	๕๕	
๒๙	อำเภอประทาย	๗๗,๙๒๗	๔๒,๖๙๓	๕๕	
๓๐	อำเภอเมืองยาง	๒๘,๑๕๐	๑๕,๓๗๑	๕๕	
๓๑	อำเภอปักธงชัย	๑๑๗,๖๒๙	๖๕,๘๕๖	๕๖	
๓๒	อำเภอเมืองนครราชสีมา	๔๕๕,๐๙๙	๒๒๕,๘๐๖	๕๐	
	รวม	๒,๖๒๘,๘๑๘	๑,๓๓๗,๐๓๕	๖๖	

การขับเคลื่อนเครือข่ายและการติดประสานงานดำเนินการโดย เจ้าคณะอำเภอ ทั้ง ๓๒ อำเภอ ได้ร่วมมือกับนายอำเภอทั้ง ๓๒ อำเภอ โดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้ประสานงานระหว่างเครือข่ายในแต่ละอำเภอ อีกทั้งมีเครือข่ายระดับ อำเภอประกอบด้วย วัฒนธรรมอำเภอ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ เป็นผู้ร่วมประสานงานร่วมดำเนินงาน ภายใต้ขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน ซึ่งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นผู้กำหนดพื้นที่รับผิดชอบ และประสานงาน เครือข่าย เช่น พื้นที่อำเภอเมืองนครราชสีมา มีเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครราชสีมา เป็นผู้ประสานงานเครือข่าย หมู่บ้านเครือข่ายรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ๑๒ หมู่บ้าน หน่วยงาน เครือข่ายรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ๑ หน่วย สถานศึกษาเครือข่ายรักษาศีล ๕ ๒ โรงเรียน เป็นต้น^{๔๓} โดยแบ่งเขตรับผิดชอบในการติดต่อประสานงาน ตามพื้นที่ปกครอง

การดำเนินงานของเครือข่ายมีการคัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่มีผลงาน ดำเนินงาน ดีเด่น ทั้ง ๓๒ อำเภอ ตามลักษณะของพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น ๑) หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๓๘๔ หมู่บ้าน) ๒) หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๓๒ แห่ง) ๓) สถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๒ แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา ๓๒ โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา ๓๒ โรงเรียน รวม ๖๔ แห่ง)

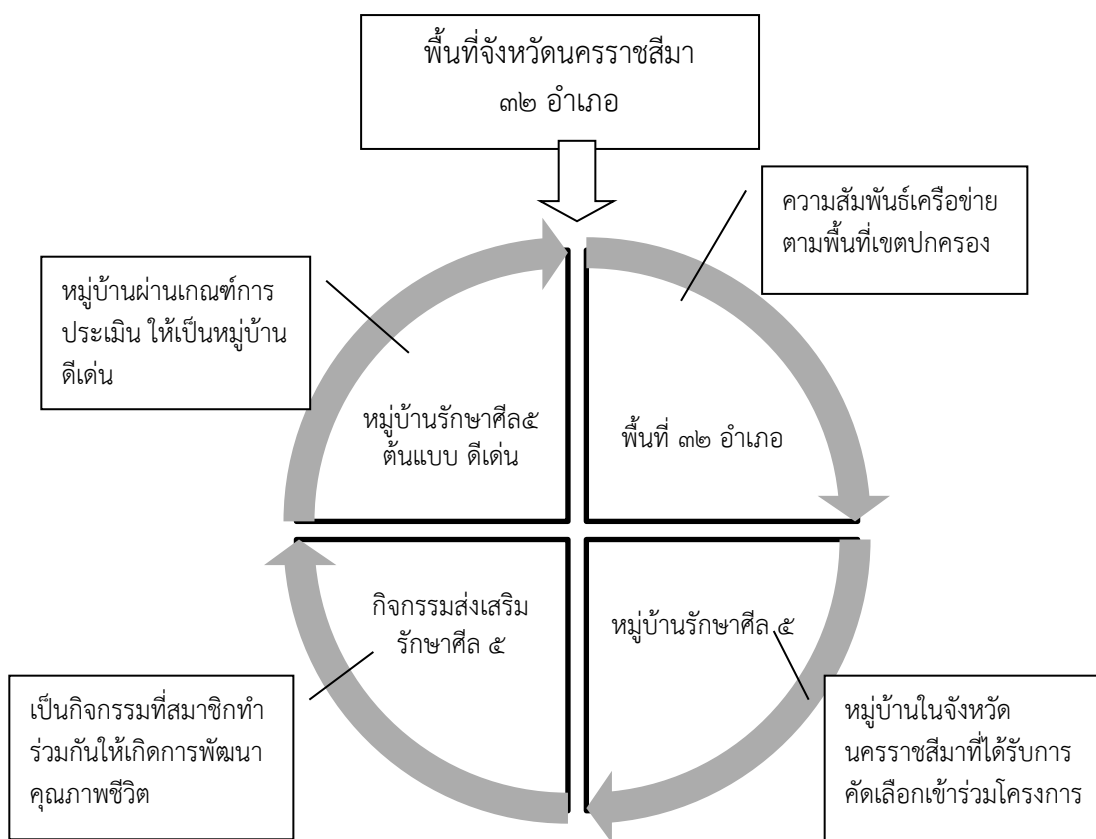
จากการคัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงาน และสถานศึกษา ต้นแบบ จำนวน ๔๘๐ แห่ง จาก ๓๒ อำเภอ คณะกรรมการระดับจังหวัดนครราชสีมา โดยคณะสงฆ์ และสำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ได้ลงพื้นที่ติดตามประเมินผล คัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ ดีเด่น จังหวัดนครราชสีมา พบว่าได้ผล การดำเนินการ จำแนกตามพื้นที่ ดังนี้

^{๔๓} สัมภาษณ์ นางปิยาภรณ์ เอื้องคำประเสริฐ เจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา, ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐.

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงรายชื่อเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา

ที่	อำเภอ	ชื่อหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ	ตำบล	หมายเหตุ
๑	เมืองนครราชสีมา	บ้านระกาย	จอหอ	
๒	โนนสูง	บ้านดอนชมพู	ดอนชมพู	
๓	โนนไทย	บ้านสายออ	โนนไทย	
๔	ขามสะแกแสง	บ้านหนองหัวฟาน	หนองหัวฟาน	
๕	พระทองคำ	บ้านห้วยน้อย	หนองหอย	ที่ ๑ ของกลุ่ม
๖	ปักธงชัย	บ้านพรหมราช	ตูม	ที่ ๑ ของกลุ่ม
๗	โชคชัย	บ้านด่านเกวียน	ด่านเกวียน	
๘	ครบุรี	บ้านจระเข้หิน	จระเข้หิน	
๙	เสิงสาง	บ้านดอนแขวน	สุขไพบูลย์	
๑๐	หนองบุญมาก	บ้านโนนสุวรรณ	ไทยเจริญ	
๑๑	วังน้ำเขียว	บ้านคลองกุ่ม	ระเริง	
๑๒	ปากช่อง	บ้านหนองไทร	คลองม่วง	
๑๓	ด่านขุนทด	บ้านวังโป่ง	บ้านเก่า	ที่ ๑ ของกลุ่ม
๑๔	สีคิ้ว	บ้านบึงลำไย	สีคิ้ว	
๑๕	สูงเนิน	บ้านนาใหญ่	นากลาง	
๑๖	ขามทะเลสอ	บ้านหนองขุ่น	ขามทะเลสอ	
๑๗	เทพารักษ์	บ้านสำนักตะคร้อ	สำนักตะคร้อ	
๑๘	พิมาย	โรงเรียนบ้านพุทรา	รังกาใหญ่	
๑๙	ชุมพวง	โรงเรียนโชติการาม	ประสุข	
๒๐	เฉลิมพระเกียรติ	บ้านโนนกรด	หนองงูเห่ล้อม	
๒๑	ห้วยแถลง	บ้านเพชรมงคล	ห้วยแถลง	
๒๒	จักราช	โรงเรียนชุมชนสว่างวิทยา	สีสุก	ที่ ๑ ของกลุ่ม
๒๓	เมืองยาง	บ้านโนนอุดม	โนนอุดม	
๒๔	ลำทะเมนชัย	บ้านสีเหลี่ยม	ช่องแมว	
๒๕	คง	บ้านหนองบัวทุ่ง	ตาจั่น	ที่ ๑ ของกลุ่ม
๒๖	บัวใหญ่	บ้านไร่	โนนทองกลาง	
๒๗	บ้านเหลื่อม	บ้านม่วง	ขอร่กา	
๒๘	แก้งสนามนาง	บ้านศาลาหนองขอน	บึงพะไล	
๒๙	ประทาย	บ้านวันชาติ	หนองพลวง	
๓๐	โนนแดง	บ้านดอนยาวน้อย	วังหิน	
๓๑	บัวลาย	บ้านเพ็ดน้อย	เมืองพะไล	
๓๒	สีดา	บ้านโนนประดู่	โนนประดู่	

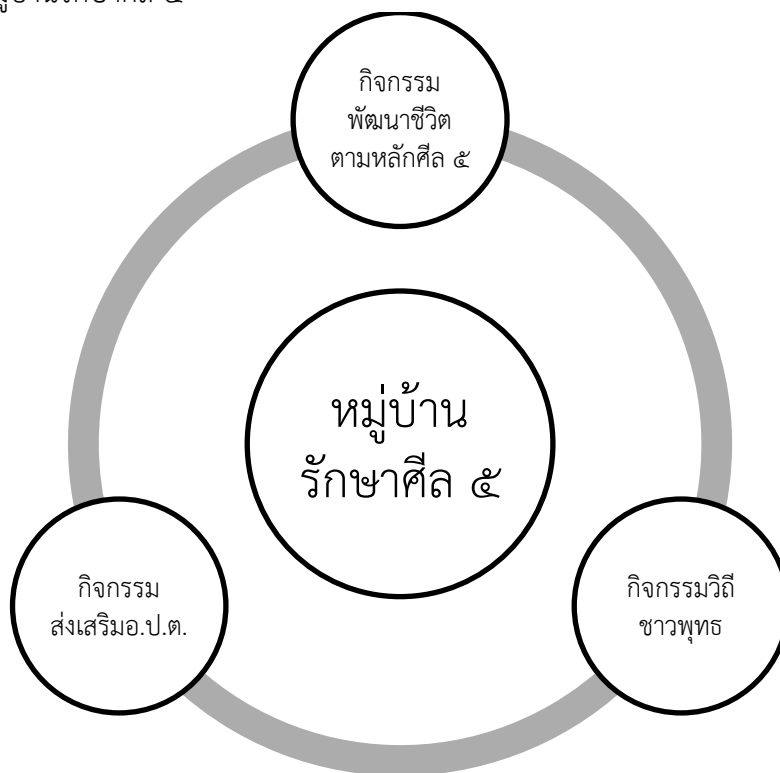
สรุปได้ว่า การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการดำเนินการตามสภาพการปกครอง ๓๒ อำเภอ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเชิงพื้นที่การปกครอง จำนวน ๓๒ อำเภอ ดำเนินการแบ่งเขตรับผิดชอบ ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามพื้นที่ที่กำหนด เช่น กำหนดให้ทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การคัดเลือกหมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ที่มียอดสมัครสมาชิกร้อยละ ๕๐ ในระยะที่ ๑-๒ ร้อยละ ๘๐ ในระยะที่ ๓ เสนอเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ภายใต้การปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตามหลักศีล ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเผยแพร่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

แผนภาพที่ ๔.๗ แสดงความสัมพันธ์ของเครือข่ายเชิงพื้นที่

๔.๒.๓ ความสัมพันธ์เชิงประเด็น

ความสัมพันธ์เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น เป็นการดำเนินการร่วมกัน และประสานติดต่อทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้ประเด็นที่ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เครือข่าย ได้กำหนดประเด็นร่วมกัน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) เชื่อมโยงหมู่บ้านรักษาศีล ๕

แผนภาพที่ ๔.๘ แสดงความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงประเด็น

๔.๒.๓.๑ กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕

กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ คือ กิจกรรมที่ได้จัดเพื่อส่งเสริมให้เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ทำงานร่วมกัน ประสานแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติตน ตามหลักศีล ๕ เชื่อมโยงในแต่ละข้อเพื่อเป็นหลักประกันอันเกิดก่อให้เกิดความสงบ ความร่มเย็นเป็นสุข ความปรองดองสมานฉันท์ และความปลอดภัยในด้านต่างๆ ดังที่กล่าวว่า

“ ศีลข้อที่ ๑ เป็นหลักประกันชีวิต

ศีลข้อที่ ๒ เป็นหลักประกันทรัพย์สิน

ศีลข้อที่ ๓ เป็นหลักประกันครอบครัว

ศีลข้อที่ ๔ เป็นหลักประกันสังคม

ศีลข้อที่ ๕ เป็นหลักประกันสุขภาพ”

มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามหลักศีล ๕ ได้แก่

๑) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาชีวิตตามหลักศีลข้อที่ ๑ เช่น กิจกรรมคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี เกิดจากการทารุณกรรม ทำร้าย ข่มขืน ฆ่าฟัน กิจกรรมปล่อยนกปล่อยปลา ไล่ชีวิตโคกระบือ ติดตั้งเขตอภัยทาน กิจกรรมรณรงค์คุณธรรม ๔ ประการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กิจกรรมรณรงค์ค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ ของ ศสช. กิจกรรมการกำหนดพื้นที่เป็นเขตอภัยทาน เป็นต้น

๒) กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีลข้อที่ ๒ เช่น ๑) กิจกรรมการติดตั้งตำรวจบ้านดูแลทรัพย์สินและป้องกันโจรภัย ๒) กิจกรรมการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ๒) กิจกรรมอบรมการเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายบัญชีครอบครัว ๓) กิจกรรมสวัสดิการชุมชนมาปณิกสงเคราะห์ การสหกรณ์กองทุนสัจจะออมทรัพย์กิจกรรมยกย่องสรรเสริญคนดี

๓) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาชีวิตตามหลักศีลข้อที่ ๓ เช่น กิจกรรมครูคุ้มครองสถาบันครอบครัว กิจกรรมการอบรมเยาวชนวัยเจริญพันธุ์ กิจกรรมสุขอนามัยของเยาวชน ชุมชน กิจกรรมให้ความรู้เรื่องเอดส์ กิจกรรมปฏิบัติตามห้วงเวลา

๔) จัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีลข้อ ๔ เช่น กิจกรรมการอบรมเรื่องเคารพต่อระเบียบของชุมชนเช่นกฎจราจร กิจกรรมปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม กิจกรรมรักษามารยาทในที่ชุมชนเช่นการพูดการบรรยาย เป็นต้น กิจกรรมปฏิบัติธรรมตามห้วงเวลา กิจกรรมอบรมสนับสนุนส่งเสริมประกวดแข่งขันทักษะการพูดเช่นการกล่าวสุนทรพจน์การอภิปราย การโต้วาทีการยอวาทีการบรรยายการไป คาถาการสวดมนต์ทำนองสรภัญญะ การร้องเพลงพม่าการร้องเพลงปลุกใจรักชาติศาสนาและพระมหากษัตริย์ เป็นต้น

๕) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีลข้อที่ ๕ กิจกรรมการเดินทางปันัจรรย์านเฉลิมพระเกียรติ กิจกรรมลดละเลิกอบายมุข ยาเสพติด กิจกรรมการอบรมการเงิน ลงต่อสิ่งเสพติดให้โทษ จัดกิจกรรมตั้งกลุ่มออกกำลังกายและการแข่งขันกีฬาพื้นบ้านและกีฬาประเภทต่างๆ กิจกรรมงดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมเลิกบุหรี่เพื่อภรรยาเลิกสุราเพื่อลูกรัก

กิจกรรมที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตจนเป็นต้นแบบ เชื่อมโยงเครือข่ายที่สนใจประเด็นเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมประชุมแลกเปลี่ยนในกลุ่มข้อมูลระหว่างสมาชิก ทุก ๑ เดือน ณ วัดพายัพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ เพื่อสร้างหลักประกันให้บังเกิดความสุข และความปลอดภัยในการดำเนินชีวิตยิ่งขึ้นนั้น หากทุกภาคส่วนได้มีการร่วมทำกิจกรรม และการมีส่วนร่วมด้วยกันก็จะยิ่งทำให้การพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น หมู่บ้านที่จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้หลักการศีล ๕ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ดังเช่น เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จังหวัดนครราชสีมา ได้มาเป็นตัวอย่าง จำนวน ๕ หมู่บ้าน ดังนี้^{๔๔}

(๑) บ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน จัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ มีสมาชิกเครือข่าย หน่วยงานภาครัฐ

^{๔๔}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑ กันยายน ๒๕๖๑.

โรงเรียน องค์การบริหารส่วนตำบล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนชุมพู่ มาร่วมกิจกรรม และเป็นกลไกสำคัญในการประสานเครือข่ายในชุมชนและนอกชุมชน ให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล ๕ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ

(๒) บ้านด่านเกวียน หมู่ที่ ๑ ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน ด้านการผลิตภัตตาคารในท้องถิ่น (OTOP) มีชื่อเสียงของบ้านด่านเกวียน รู้จักกันดีในนาม เครื่องปั้นดินเผาบ้านด่านเกวียน เป็นเครือข่ายการรวมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา ที่ใช้หลักศีล ๕ มาประยุกต์ใช้ในการประกอบกิจกรรมซื้อขายและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อผู้บริโภค โดยพื้นที่วัดบ้านด่านเกวียนเป็นศูนย์รวมในการเรียนรู้ประยุกต์หลักศีล ๕ ร่วมกัน

(๓) บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน ด้านพลังสามัคคีของชาวบ้าน โดยมีวัดวังโป่ง เป็นศูนย์รวมและเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ซึ่งยึดหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

(๔) บ้านโนนกรวด หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน มีความรัก ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีศีลธรรม เอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย ไม่มีปัญหาใด ๆ และไม่มีคดีความเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านแต่อย่างใด

(๕) บ้านหนองบัวทุ่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาจั่น อำเภอกอง ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน เป็นหมู่บ้านที่ประยุกต์ใช้หลักศีล ๕ เป็นเหตุให้ชาวบ้านมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันปฏิบัติงานภายในหมู่บ้าน วัด และโรงเรียน โดยมีวัดเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ

๔.๒.๓.๒ ประเด็นการจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ

พระพุทธศาสนาเป็นรากฐานสำคัญของวัฒนธรรมไทยเนื่องจากชาวไทยนับถือพระพุทธศาสนามาช้านาน จนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้หล่อหลอมซึมซับลงในวิถีไทย กลายเป็นรากฐานชีวิตของคนไทยในทุกด้าน ทั้งด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ภาษา ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมไทย และศีลธรรม ตลอดจนมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ จึงเป็นกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน ได้แก่

๑) กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาวันออกพรรษา วันเทโวโรหนะ

๒) กิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันตรุษ วันสงกรานต์ วันครอบครัว วันผู้สูงอายุ วันสารท วันลอยกระทง การสวดมนต์ข้ามปี

๓) กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันจักรี วันฉัตรมงคล วันพืชมหาราช

๔) การจัดกิจกรรมส่งเสริม และทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ได้แก่ การบรรพชาสามเณร ภาคฤดูร้อน การบวชเนกขัมมะ การบรรพชาอุปสมบทเฉลิมพระเกียรติ การอบรมเยาวชนภาค ฤดูร้อน การจัดกิจกรรมเข้าค่ายพุทธบุตร

๕) กิจกรรมรณรงค์การลดละเลิกอบายมุขและสิ่งเสพติดให้โทษได้แก่การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่การอบรมการเดินรณรงค์มาตรการการป้องกันและปราบปราม

๖) การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตรประจำวันวันธรรมะสวณะทำบุญกลางบ้านได้แก่การ เชิญชวนประชาชนสัมพันธ์รณรงค์การบันทึกสถิติการเข้าร่วมกิจกรรม

๗) การจัดกิจกรรมส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ ได้แก่การจัดนิทรรศการการเผยแพร่การอบรม การรณรงค์

๘) การจัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก ๑๒ ประการ (๑) รักชาติศาสนา พระมหากษัตริย์ (๒) ซื่อสัตย์เสียสละอดทน (๓) กตัญญูต่อพ่อแม่ผู้ปกครองครูบาอาจารย์ (๔) หา ความรู้หมั่นศึกษาเล่าเรียน (๕) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย (๖) มีศีลธรรมมีน้ำใจและแบ่งปัน (๗) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (๘) มีระเบียบวินัยเคารพ กฎหมายเคารพผู้ใหญ่ (๙) มีสติรู้ตัวรู้คิดรู้ธรรม (๑๐) รู้จักการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๑๑) เข้มแข็งทั้งกายและใจไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ (๑๒) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตน

๙) กิจกรรมวันเสาร์วันอาทิตย์ใกล้ชิดพระพุทธศาสนา ได้แก่การไหว้พระรับศีลการฟัง ธรรมการปฏิบัติธรรมการสวดมนต์การพัฒนาศาสนสถาน

๑๐) การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้แก่ การอบรมแนะนำชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความสำคัญในงานศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่น การรณรงค์และเชิญชวนให้สมาชิกเข้าร่วมกิจกรรม การประกวดแข่งขัน และมอบรางวัลให้แก่สมาชิกที่มีผลการอนุรักษ์ศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นที่เป็นรูปธรรมชัดเจนทำการยกย่องและประกาศเกียรติคุณให้ปรากฏชัดและกว้างขวาง การจัดแสดงและเผยแพร่ศิลปะขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

๑๑) การจัดกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนของหมู่บ้าน (OTOP)

๑๒) กิจกรรมส่งเสริมการดำรงชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑๓) กิจกรรมมัคคุเทศก์ทางวัฒนธรรมประจำหมู่บ้าน และกิจกรรมส่งเสริมมคณายก น้อย

๑๔) กิจกรรมประกวดบ้านครอบครัวดีเด่นประจำหมู่บ้าน

๑๕) กิจกรรมพัฒนาวัดบ้านโรงเรียนและสถานที่สำคัญตามวงรอบ

จากการที่เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ดำเนินกิจกรรมสอดคล้องกับประเด็นกิจกรรม ตามวิถีชาวพุทธ ยกตัวอย่างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตำบลแบบ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๕ หมู่บ้าน ดังนี้^{๔๕}

^{๔๕}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ, นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑ กันยายน ๒๕๖๑

(๑) บ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน เน้นกิจกรรมปฏิบัติธรรมในกลุ่มผู้สูงอายุ การเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การเข้าร่วมกิจกรรมปฐกฐกรรม ปฏิบัติธรรมประจำปี

(๒) บ้านด่านเกวียน หมู่ที่ ๑ ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน มีการปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง วัดเชื่อมโยงกับแกนนำชุมชนและคณะสงฆ์ในตำบลด่านเกวียน ตำบลท่าอ่าง ตำบลละลม เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเน้นกิจกรรม ประจำวัดแต่มีบ้างครั้งสนับสนุนบุคลากรในการแสดงธรรม และนำประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเครือข่าย

(๓) บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน ได้จัดกิจกรรมนำนักเรียนเข้าร่วมปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา จัดกิจกรรมสวดมนต์ทุกวันศุกร์ จัดสวดมนต์ข้ามปี

(๔) บ้านโนนกรด หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอเฉลิมพระเกียรติ ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน ได้จัดแห่เทียนเข้าพรรษาเป็นประจำทุกปี มีเครือข่ายประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมากมาย

(๕) บ้านหนองบัวทุ่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาจั่น อำเภอคง ประเด็นเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน การทำกิจกรรมร่วมกันในทางพระพุทธศาสนาของวัดตามวิถีชาวพุทธด้วยความร่วมมือจากบ้าน วัด โรงเรียน เช่น การพัฒนาวัดให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย โรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม ภายใต้การสนับสนุนของวัด ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาร่วมกับโรงเรียน เป็นต้น

๔.๒.๓.๓ กิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นหน่วยเผยแพร่พระพุทธศาสนาตัวอย่างในระดับตำบลของสังคมไทย ภายใต้การกำกับของมหาเถรสมาคม มติมหาเถรสมาคมให้ขับเคลื่อนโครงการความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ และประโยชน์สุขของประชาชน และเพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ตามแนวทางของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน ๘ ข้อ โดยมอบให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว โดยกำหนดเป้าหมายครอบคลุมทุกหมู่บ้านทุกตำบลทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งตัวชี้วัดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรมภายใน ๔ ปี (๒๕๕๗-๒๕๖๐) งานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) มี ๘ หัวข้อ ดังนี้

๑) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ศีลธรรมและวัฒนธรรมผ่านสื่อต่าง ๆ โครงการลานบุญลานปัญญา โครงการค่ายคุณธรรมสัญจร พิธีกร พิธีกรรม แก่ชาวพุทธ จัดห้องสมุดธรรมะ การประกวดสวดมนต์และการบรรยายธรรม

๒) ด้านสุขภาพอนามัย จัดสถานที่ออกกำลังกายเพื่อชุมชน โรงเรียนรู้สมุนไพร ธาราการขยะ การพัฒนาทำความสะอาด วัด บ้าน โรงเรียน ร่วมกับชุมชน กิจกรรมหอกระจายข่าว เพื่อประชาสัมพันธ์สุขภาพประชาชน จัดตั้งศูนย์สามัญประจำวัด

๓) ด้านสัมมาชีพ จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ชุมชน อบรมประกอบอาชีพที่สุจริต จัดตั้งกองทุนส่งเสริมอาชีพในชุมชน จัดสถานที่ให้ประชาชนมาจำหน่ายสินค้า OTOP อบรมประชาชนเพื่อเป็นแนวทางประกอบสัมมาชีพในการดำเนินชีวิต

๔) ด้านสันติสุข จัดทำข้อคิดคติธรรมสอนใจ จัดทำศูนย์ประสานงานแก้ไขปัญหาคืออยู่ดีชั่วร้ายเรียนต่างๆในชุมชน โครงการสรรหาคนดีศรีพระพุทธรักษา

๕) ศักยภาพสงเคราะห์ จัดตั้งกองทุนและมอบทุนส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมให้มีพระครูสอนศีลธรรมในโรงเรียน ส่งเสริมให้วัดใช้สถานที่จัดกิจกรรมในชุมชน โรงเรียนสงเคราะห์แก่ชุมชน

๖) สาธารณสงเคราะห์ จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในวัด จัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ผู้ยากไร้ จัดตั้งกองทุนการศึกษา

๗) กตัญญูกตเวทิตาธรรม จัดกิจกรรมยกย่องลูกกตัญญู จัดตั้งกลุ่มจิตอาสา จัดกิจกรรมมุทิตาปราษฎ์ชาวบ้านผู้ทรงคุณค่าในท้องถิ่น

๘) สามัคคีธรรม จัดกิจกรรมเสวนาธรรม บวชป่าชุมชน ส่งเสริมการสืบสานประเพณีลงแขกเกี่ยวข้าว อื่นๆ

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ส่งเสริมกิจกรรมหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลเพื่อการพัฒนาชีวิตของประชาชนประสบความสำเร็จ ดังเช่นกรณีของบ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ชาวบ้านวังโป่งเป็นสมาชิกเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ยึดหลักศีล ๕ มาประยุกต์ใช้ในชีวิต เป็นเหตุให้บ้านมีความสมัครสมานสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดี โดยมีวัดวังโป่ง เป็นศูนย์กลางในการดำเนินการจัดกิจกรรม ได้มุ่งเน้นที่จะทำให้ชุมชนนั้นอยู่ได้ โดยอาศัยความมีจิตสำนึกในการสนับสนุนงานต่างๆ โดยเฉพาะเพิ่มภาระกิจการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน เกี่ยวกับหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อให้สังคมนั้นเกิดความสงบสุขและมีส่วนร่วมช่วยกันในการพัฒนาองค์กร ทั้งฝ่ายภาครัฐ เอกชน ตลอดจนชาวบ้านด้วย เชื่อมโยงส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ทั้ง ๘ ด้าน^{๔๖}

๑) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม วัดและชุมชนให้การส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติธรรมซึ่งวัดที่วัดโป่งทุกปี

๒) ด้านสุขภาพอนามัย วัดและชุมชนได้ร่วมมือจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิตใจ

๓) ด้านสัมมาชีพ วัดและชุมชนได้ร่วมมือกันส่งเสริมให้ใช้วัสดุที่มีทางธรรมชาติ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความพอเพียง

^{๔๖}สัมภาษณ์ พระมหาสิงขร ปริยัติเมธี, ดร. เจ้าอาวาสวัดวังโป่ง เจ้าคณะตำบลตะเคียน เขต ๑, ๕ กันยายน ๒๕๖๐.

๔) ด้านสันติสุข วัดและชุมชน มีส่วนร่วม ความสามัคคี สันติสุขในชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

๕) ด้านศึกษาสงเคราะห์ วัดและชุมชนร่วมกันดำเนินการมอบทุนการศึกษา เพื่อสร้างกำลังใจในการศึกษาแก่นักเรียนโรงเรียนวังโป่งทุกปีการศึกษา

๖) ด้านสาธารณสงเคราะห์ วัดและชุมชนได้ร่วมมือช่วยเหลือกันภายในชุมชน

๗) ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม วัดและชุมชนได้ให้ความร่วมมือจัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ทุกปี ครั้ง ๑๕ วัน

๘) ด้านสามัคคีธรรม วัดและชุมชน ได้ดำเนินกิจกรรม รวมพลังสามัคคี เพื่อให้การจัดกิจกรรมสำเร็จลุล่วงโดยการเฉลี่ยความรู้ ความสามารถ ลงไปสู่การปฏิบัติงานให้เป็นรูปธรรม

สรุป ความสัมพันธ์เชิงประเด็น เป็นความสัมพันธ์ของเครือข่ายการทำงานที่ได้นำเอาโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มาเป็นประเด็นหลักในการขับเคลื่อนลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้

เครือข่ายการทำงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์เป็นเครือข่าย โดยมีขั้นตอนดังนี้ ๑) สร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย ๒) สร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๓) พัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๔) รักษาความสัมพันธ์ และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

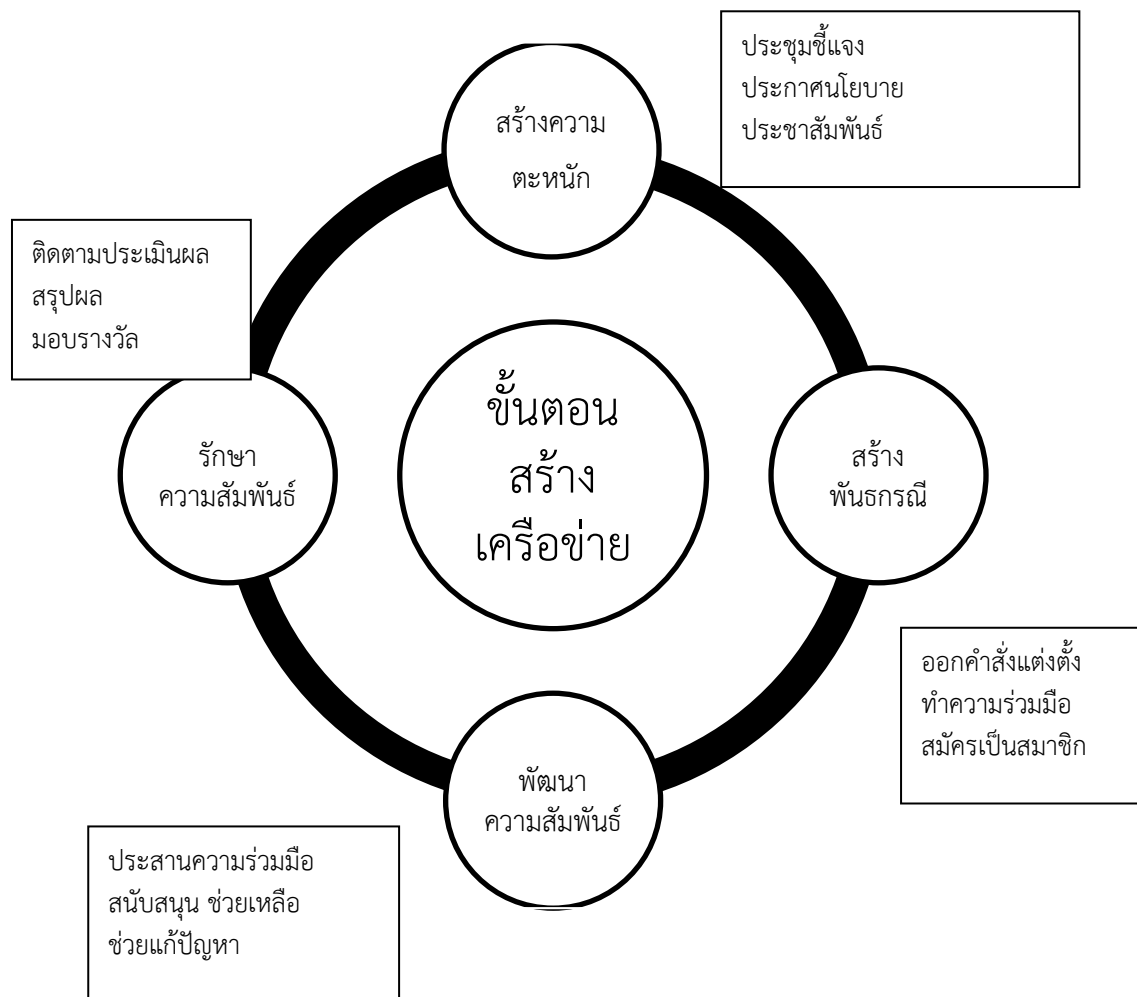
๑) **หลักการสร้างความตระหนัก** และรวมตัวเป็นเครือข่าย ประสานงานภายในชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน จะเห็นได้จากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้ การจัดประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบนโยบายของมหาเถรสมาคม การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำเป็นประกาศจังหวัดนครราชสีมา ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอทุก ๓๒ อำเภอ ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับตำบล ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับระดับหมู่บ้าน ในระยะเวลาการทำงานขับเคลื่อน ๔ ปีที่ผ่านมา การบรรจุโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นนโยบายของจังหวัดนครราชสีมา การจัดประชุมตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัดและประชาชน ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐ เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนัก และร่วมแรงรวมใจกันทำงาน

๒) **หลักการสร้างพันธมิตร** และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่าย สร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการการสร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่ายสร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน ดังนี้ การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ(MOU) ระดับจังหวัด ระหว่างเจ้าคณะจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับอำเภอ ระหว่างเจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับตำบลระหว่างเจ้าคณะตำบล กำนัน นายกองค์การ

บริหารส่วนตำบล การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับหมู่บ้าน ระหว่างเจ้าอาวาส และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การแบ่งงาน แจกงานกันทำ ประสานงาน ติดตามการดำเนินการ การกำหนดให้วัดและที่ทำงานผู้ใหญ่บ้านเป็นจุดรับใบสมัครสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๓) **หลักการพัฒนาความสัมพันธ์**ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากหลักการการทำงานของเครือข่าย คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้ การใช้เวทีเสวนาในการทำโครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัด และประชาชนเพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” การแสดงธรรมเทศนาขอความเมตตาจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมาในการแสดงธรรมเทศนา หลักการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ให้เพิ่มเรื่องการให้อภัย การสร้างความปรองดอง ความสมานฉันท์ พร้อมทั้งใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เป็นปริฉันท ๑ และให้วัดทุกวัดได้แสดงพระธรรมเทศนาเรื่อง ศีล ๕ ทั้ง ๙ กัณฑ์ ซึ่งได้รับมาจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โครงการเผยแพร่ธรรมของพระธรรมทูตจังหวัดนครราชสีมา และพระธรรมทูตอำเภอทุกอำเภอ การอบรมพระวิทยากรแกนนำการสร้างความปลอดภัยโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระดับจังหวัดนครราชสีมา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔) **หลักการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง**ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นวัตกรรมในการพัฒนา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นวัตกรรมในการพัฒนา ดังนี้ การมอบป้ายการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การคัดเลือกหมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงาน ผ่านเกณฑ์การสมัคร ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๘๐ การมอบป้ายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แก่หมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงาน ที่ผ่านเกณฑ์การสมัครร้อยละ ๕๐ ร้อยละ ๘๐ การคัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ การคัดเลือกสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ การคัดเลือกหน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ การมอบเกียรติบัตรแก่หมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษาด้านแบบ การติดตามวัดผล และประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ การจัดงานประกวดนิทรรศการกิจกรรมการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การมอบโล่และเกียรติบัตรหมู่บ้านต้นแบบ และหน่วยงาน สถานศึกษาด้านจำนวน ๙๖ หมู่บ้าน/แห่ง การมอบโล่เกียรติบัตรหมู่บ้านต้นแบบ ดีเด่น จำนวน ๓๒ แห่ง

แผนภาพที่ ๔.๙ ขั้นตอนการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๔.๒.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัด นครราชสีมา

การดำเนินงานเชิงบูรณาการหลักศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีลักษณะ การดำเนินงานภายใต้การจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่ ๑. ด้านร่างกาย ๒. ด้านจิตใจ ๓. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ๔. ด้านสิ่งแวดล้อม

๔.๒.๔.๑ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ บ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านดอนชมพู ดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ และให้หลักศีล ๕ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕

๑. จัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์

๒. ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนถือศีล ๕

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ

๑. การทำบุญตักบาตรของพุทธศาสนิกชนในทุก ๆ เช้าของวัน

๒. การไปวัดทำบุญ ฟังธรรม ทุกวันพระ

๓. การจัดกิจกรรมปฐกฐนกรรม ทุกวันที่ ๕-๑๕ มกราคม ของทุกปี

จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ ชาวบ้านดอนชมพูมีความสำรวม กาย วาจาและใจ มีการสร้างเสริมความดี ด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศรัทธา รวมจิตใจ คือ หลวงพ่อใหญ่ (พระพุทธรูปศิลาโบราณ) และพระอุโบสถ ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) บ้านดอนชมพู มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือ การทำปลาสามปลาตะเพียนไร่ก้าง โดยมีการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อจัดทำ และจัดจำหน่าย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่าย และแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกด้วย

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕

ชาวบ้านดอนชมพูมีการพัฒนาตนตามหลักศีล ๕ ด้วยความสำรวมระวังทางกาย วาจา ใจ เช่น เป็นผู้ที่มีน้ำใจ เมตตาเอื้อเฟื้อต่อกัน ให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุ ขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงาน เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงาน ใช้ปัญญาเป็นเครื่อง สอดส่องอันเป็นอุปนิสัยในการทำงานอาชีพนั้นให้สามารถทำได้สำเร็จ รักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้น ไม่ให้ถูกลักหรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันทนา กับผู้มีสมาจาร บริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ที่เหมาะต่อการแก้ไขปัญหาละเว้นการประพฤติดิฉิ ในกามสำหรับผู้มีคู่ครอง และละเว้นการล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้อื่น ทั้งชาย และหญิงด้วยการใช้กำลัง หรือการบีบบังคับไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดๆ ละเว้นการพูดเท็จ การกล่าวโกหกเพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่นเชื่อ ควรกล่าวคำสัตย์ที่เป็นจริงเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น และตนเอง ละเว้นการพูดส่อเสียด การพูดให้ร้ายแก่ผู้อื่น รวมถึงละเว้นการพูดยุยงให้ผู้อื่นเกิดความบาดหมางกัน ละเว้นการพูดคำหยาบ คำไม่สุภาพที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดโทสะ เกิดความไม่สบาย ควรพูดแต่คำที่สุภาพนุ่มนวลที่ทำให้คนฟังเกิด ความรู้สึกดีหรือสบายใจละเว้นการพูดโอ้อวด พูดเกินความเป็นจริง พูดเหลวไหลเพื่อเจ้อเพื่อให้คนอื่นหลงเชื่อหรือชื่นชอบในตัวตน หมู่บ้านดอนชมพูจะร่วมกันงดเว้นการเลี้ยงเหล้า เลี้ยงสุราในงานบุญ เน้นให้หมู่บ้านเป็นหมู่บ้านปลอดเหล้า และการพนัน

๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจตามหลักศีล ๕

หมู่บ้านดอนชมพูมีการนำหลักศีล ๕ มาจัดกิจกรรมงานเลี้ยงปลอดเหล้า งานบุญปลอดเหล้า เป็นต้น การจัดกิจกรรมดังกล่าวอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชนเป็น การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของสมาชิกของชุมชนทุกคนให้ห่างไกลอบายมุขตามหลักศีล ๕ นำไปสู่รายได้ที่เกิดจากการลดรายจ่าย จากการไม่ใช้จ่ายในการดื่มสุรา จิตใจที่พร้อมเพรียง ใส่ใจที่ พัฒนาด้านด้วยความหมั่น เช่น ขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงานได้

สำเร็จ โดยเฉพาะจิตใจที่เข้มแข็งจากความหมั่นเพียรนำมาตนเองห่างไกลจากอบายมุข จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ ชาวบ้านดอนชมพูมีความสามารวม กาย วาจาและใจ มีการสร้างความคิด ด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศูนยรวมจิตใจ คือ หลวงพ่อใหญ่ (พระพุทธรูปศิลา) และพระอุโบสถ ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) บ้านดอนชมพู มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือ การทำปลาสามปลาตะเพียนไร้ก้าง โดยมีการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อจัดทำและจัดจำหน่าย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่าย และแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกด้วย

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมหลักศีล ๕

หมู่บ้านดอนชมพูมีการจัดประชุมโครงการรักษาศีล ๕ อย่างต่อเนื่องการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ โดยการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนถือศีล ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีการตามรอยวิถีชาวพุทธ เช่น การทำบุญตักบาตรของพุทธศาสนิกชนในทุก ๆ เช้าของวัน การไปวัดทำบุญ ฟังธรรม ทุกวันพระ การจัดกิจกรรมปฐกฐกรรม ทุกวันที่ ๕-๑๕ มกราคม ของทุกปี เป็นต้น คุณภาพชีวิตที่เกิดจากความผูกพันและการร่วมกิจกรรมกันในทางสังคมตามหลักการศีล ๕ การอยู่ร่วมกันโดยปกติสุข ความสัมพันธ์ของสังคมในลักษณะการช่วยสนับสนุนการทำกิจกรรมของชาวพุทธแสดงออกถึงความ เป็นกัลยาณมิตรในสังคมบ้านดอนชมพู หมั่นประกอบการทำงานร่วมกัน สามารถทำให้เกิดความร่วมมือ สมาชิกในชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ก่อให้เกิดการระดมเงินทุน ระดมสมาชิกใหม่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ พัฒนาสังคมร่วมกัน

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักศีล ๕

หมู่บ้านดอนชมพูมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมสร้างคนดีในสังคมของหมู่บ้านผสมผสานกับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่ส่งเสริมการมีรายได้และจัดตั้งกองทุนพัฒนาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นชุมชนที่น่าอยู่ มีกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น ร่วมรักษาโคกหนองน้ำสิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดในครอบครัว ชุมชน ซึ่งหามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรของสมาชิก ไปใช้โดยชอบธรรม และสมาชิกเป็นส่วนหนึ่งรักษาคู่มือครองโคกหนองน้ำเหล่านั้น และสมาชิกในชุมชนยังแสดงออกตามหลักการของศีล ๕ ไม่เบียดเบียนกัน เป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน ได้รับผลการเปลี่ยนแปลงหลังร่วมมือกับสมาชิกท่านอื่น ๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันติสุข แก้ไขปัญหาและร่วมกันพัฒนาบทบาทสตรีในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๔.๒.๔.๒ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕

บ้านด่านเกวียน หมู่ที่ ๑ ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านด่านเกวียน หมู่ที่ ๑ ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดกิจกรรมในด้านการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านด่านเกวียน รักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัด รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ชาวบ้านดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ทั้ง ๘ ด้าน จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ ความสามัคคี ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร)

ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และโรงเรียน เป็นต้น ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งสถิติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง และไม่มีคดีที่ร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความสุขสงบ และความเจริญรุ่งเรืองในหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว ผลผลิตในท้องถิ่น (OTOP) บ้านด่านเกวียน มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คืองานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกวียน ซึ่งทำจากดินด่านเกวียนในพื้นที่ เป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่มีคุณสมบัติพิเศษ ง่ายต่อการขึ้นรูป ทนทานต่อการเผา ไม่บิดเบี้ยวหรือแตกหักง่าย และที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือดินชนิดนี้เมื่อถูกเผาจะให้สีโดยธรรมชาติเป็นสีแดง จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกวียน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งตำบล เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาบ้านเกวียน อีกด้วย ปัจจุบันมีเครื่องปั้นดินเผา ๒ แบบ ดังนี้

๑. แบบโบราณ เช่น ครกดินเผา และโอ่งดินเผา ฯลฯ
๒. แบบสมัยใหม่ประยุกต์ เช่น ของตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวน อาทิ นกฮูก และตุ๊กตาดินเผา

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕

ชาวบ้านด่านเกวียนมีการพัฒนาตนตามหลักศีล ๕ มีการประกอบอาชีพสุจริตเน้นกิจกรรมค้าขาย พัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา ผสมผสานกับการจัดกิจกรรมรองรับการท่องเที่ยว ชุมชนมีความประพฤติที่ดี ต้อนรับผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ ต้อนรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ คุณภาพชีวิตที่เกิดจากการประกอบอาชีพสุจริตตามหลักการของศีล ๕ ด้วยความสำรวมระวังทางกาย วาจา ใจ เช่น เป็นผู้มีน้ำใจ เมตตาเอื้อเฟื้อต่อกัน ให้ความเคารพนับถือผู้สูงอายุ ขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบกิจการงาน เป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการงาน ใช้ปัญญาเป็นเครื่องสอดส่องอันเป็นอุปายในการงานอาชีพนั้นให้สามารถทำได้สำเร็จ รักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไม่ให้ถูกลักหรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันทนากับผู้ที่มีสมาจารบริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ที่เหมาะต่อการแก้ไขปัญหา

๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจตามหลักศีล ๕

หมู่บ้านด่านเกวียนมีการนำหลักศีล ๕ มาปรับใช้กับชุมชนได้เพียงบางส่วนทั้งนี้ เพราะชุมชนเป็นเส้นทางผ่านการเดินทางของประชาชนทั่วไป ร้านค้าจำนวนหนึ่งยังคงมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ขัดกับหลักศีล ๕ แต่ชุมชนที่ปฏิบัติตามหลักของศีล ๕ โดยวัดและโรงเรียนเป็นแกนนำสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน ให้มีจิตใจที่เข้มแข็งต่อต้านอบายมุข จัดให้มีศูนย์เรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกันในวัดด่านเกวียน โรงเรียนบ้านด่านเกวียน โดยเฉพาะมีการจัดให้วัดงดกิจกรรมที่เกี่ยวกับเหล้า ได้แก่ วัดปลอดเหล้า จัดกิจกรรมงานเลี้ยงปลอดเหล้า งานบุญปลอดเหล้า เป็นต้น ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจให้เกิดการต่อต้านอบายมุข ส่งเสริมให้จิตใจตนเองมีสติและสมาธิ ใส่ใจที่พัฒนาตนด้วยความหมั่น เช่น ขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบกิจการงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะจิตใจที่เข้มแข็งจากความหมั่นเพียรนำมาตนเองห่างไกลจากอบายมุข และเข้าร่วมกิจกรรมที่วัดด่านเกวียนจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมหลักศีล ๕

หมู่บ้านด่านเกวียนมีความสัมพันธ์ทางสังคม ทางเครือญาติและสังคมทางการประกอบอาชีพของคนต่างพื้นที่ที่หลากหลายเข้ามาอยู่ในตำบลด่านเกวียน คุณภาพชีวิตที่ปรับเปลี่ยนไปในเชิงอุตสาหกรรมได้รับความยากลำบากในการแข่งขัน แต่คุณภาพชีวิตความสัมพันธ์ในชุมชนดีขึ้นผ่านความร่วมมือร่วมใจตามหลักของศีล ๕ การมีเมตตาต่อกันสนับสนุนกิจกรรมซึ่งกันและกันสามารถสังเกตเห็นได้จากการเป็นจิตอาสาพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ บ้าน วัด โรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจะมีจิตอาสาาร่วมกันพัฒนาอย่างต่อเนื่อง วัดบ้านด่านเกวียนประชาชนจะเสียสละเวลาและสนับสนุนกิจกรรมที่วัดจัดขึ้นเป็นศูนย์ร่วมสร้างความสัมพันธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในสังคม

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักศีล ๕

หมู่บ้านด่านเกวียนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมสร้างคนดีในสังคมของหมู่บ้านผสมผสานกับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมการมีรายได้และจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพชุมชนด่านเกวียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นชุมชนที่น่าอยู่ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านให้มีความสวยงามรองรับการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ปรับแต่งร้านให้มีความสวยงาม งดเว้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ขัดกับหลักการของศีล ๕ และมีกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น ร่วมรักษาโคกหนองน้ำสาธารณะสิ่งแวดล้อมที่เกิดในครอบครัวชุมชน ซึ่งหามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรของสมาชิก ไปใช้โดยชอบธรรม และสมาชิกร่วมเป็นส่วนหนึ่งรักษาคุ้มครองโคกหนองน้ำเหล่านั้น และสมาชิกในชุมชนยังแสดงออกตามหลักการของศีล ๕ ไม่เบียดเบียนกัน เป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันได้รับผลการเปลี่ยนแปลงหลังร่วมมือกับสมาชิกท่านอื่น ๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันทนาแก้ไขปัญหาและร่วมกันพัฒนาบทบาทสตรีในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๔.๒.๔.๓ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านเก่า อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ได้รับความร่วมมือจากบ้านวังโป่งเหนือ และบ้านวังโป่งบูรพา เป็นอย่างดีเนื่องจากพื้นเพวัฒนธรรม ความผูกพันและความสามัคคีของชาวบ้าน ทั้ง ๓ หมู่บ้าน โดยมีวัดวังโป่งเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการจัดกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕

๑. การจัดโครงการสวดมนต์ทุกวันศุกร์ สุขทั้งปี เน้นความสุขทางจิต อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตัวตามครรลองครองธรรมของคำสอนของพระพุทธเจ้า

๒. การจัดกิจกรรมทำบุญหมู่บ้าน เพื่อเป็นโอกาสในการสอนและให้กำลังใจต่อเกษตรกรที่จะทำเพาะปลูกพืชในแต่ละปี

๓. กิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว ให้ประชาชนระมัดระวังในการใช้ชีวิต

๔. กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่อส่งเสริมให้รู้จักความกตัญญู บาป บุญ
๕. การส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนสมาทานศีล ๕
๖. การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักรักษาสุขภาพและการเก็บออมทรัพย์ โดยเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์

การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ

๑. การทำบุญตามประเพณี เทศกาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธา ความเชื่อของชาวพุทธ

๒. การจัดสถานที่ให้เยาวชนได้ใช้วัดเป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชน

๓. การส่งเสริมการจัดทำระบบเศรษฐกิจพอเพียงในครัวเรือน

๔. การจัดส่งเสริมในคณะแม่บ้าน มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนความสุขในชุมชน

การจัดกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

๑. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม – ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม

๒. ด้านสุขภาพอนามัย ทำป้ายประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิตใจ

๓. ด้านสัมมาชีพ ส่งเสริมให้ใช้วัสดุที่มีทางธรรมชาติ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความพอเพียง

๔. ด้านสันติสุข มีส่วนร่วม ความสามัคคี สันติสุขในชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์ – มอบทุนการศึกษา เพื่อสร้างกำลังใจในการศึกษา

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ – ช่วยเหลือกันภายในชุมชน

๗. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม – จัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน

๘. ด้านสามัคคีธรรม – ดำเนินกิจกรรม รวมพลังสามัคคี เพื่อให้การจัดกิจกรรม

สำเร็จลุล่วง โดยการแลกเปลี่ยนความรู้ ความสามารถ ลงไปสู่การปฏิบัติงานให้เป็นปณิธานจุดเด่นของหมู่บ้าน คือ พลังสามัคคีของชาวบ้าน ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ บ้านวังโป่งบูรพา หมู่ที่ ๑๓ บ้านวังโป่งเหนือ หมู่ที่ ๑๑ และโรงเรียนในพื้นที่ โดยมีวัดโป่ง เป็นศูนย์รวมและเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ซึ่งยึดหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) ชาวบ้านวังโป่ง ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙ ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น มีดังนี้

๑. การทอผ้าชิ้น (ผ้าถุง) เป็นผ้าฝ้ายเนื้อดี ปลูกเองในชุมชน นำมาย้อม มากอด้ายทอเป็นผ้าชิ้น โดยใช้เครื่องมือแบบโบราณ

๒. การปลูกผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล เช่น ผักชี ต้นหอม หัวหอมแดง พริก แพง กล้วย เป็นต้น

๓. การจักสานตะกร้าจากไม้ไผ่

๔. การแปรรูปปลาร้า/ปลาร้าบอง

๕. การทอเสื่อจากต้นกก/ต้นไผ่

๖. การผลิตหมอน เพื่อใช้ในเทศกาลงานบวช หรือแต่งงาน

๗. การทำพรมเช็ดเท้า

๘. การทำขนมแป้งจี (พิชซ่าอีสาน)

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕

บ้านวังโป่งมีการพัฒนาตนตามหลักศีล ๕ มีการประกอบอาชีพสุจริตใช้ปัญญาเป็นเครื่องสอดส่องอันเป็นอุปายในการงานอาชีพนั้นให้สามารถทำได้สำเร็จ รักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไม่ให้ถูกลักหรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันทนากับผู้มีสมาจารบริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ที่เหมาะต่อการแก้ไขปัญหามีการทอผ้าขึ้น (ผ้าถุง) เป็นผ้าฝ้ายเนื้อดี ปลูกเองในชุมชน นำมาย้อม มากอด้าย ทอเป็นผ้าขึ้น โดยใช้เครื่องมือแบบโบราณ การปลูกผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล เช่น ผักชี ต้นหอม หัวหอมแดง พริก แพง กล้วย เป็นต้น การจักสานตะกร้าจากไม้ไผ่ แปรรูปปลาร้า/ปลาร้าบอง การทอเสื่อจากต้นกก/ต้นไผ่ ผลิตหมอนเพื่อใช้ในเทศกาลงานบวช หรือแต่งงาน การทำพรมเช็ดเท้า และการทำขนมแป้งจี (พิชซ่าอีสาน) เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕ ประชาชนมีอาชีพสุจริตมีงานทำอย่างต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจตามหลักศีล ๕

บ้านวังโป่งมีการนำหลักศีล ๕ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตสะท้อนจากการประกอบอาชีพสุจริตตามหลักการของศีล ๕ มีกิจกรรมดังนี้ การจัดโครงการสวดมนต์ทุกวันศุกร์ สุขทั้งปี เน้นความสุขทางจิต อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตัวตามครรลองครองธรรมของคำสอนของพระพุทธเจ้า การจัดกิจกรรมทำบุญหมู่บ้าน เพื่อเป็นโอกาสในการสอนและให้กำลังใจต่อเกษตรกรที่จะทำเพาะปลูกพืชในแต่ละปี กิจกรรมประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าว ให้ประชาชนระมัดระวังในการใช้ชีวิต กิจกรรมบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เพื่อส่งเสริมให้รู้จักความกตัญญู บาป บุญ การส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนสมาทานศีล ๕ การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักรักษาสุขภาพและการเก็บออมทรัพย์ โดยเป็นสมาชิกกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์ การปฏิบัติตามกิจกรรมดังกล่าวทำให้ชุมชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตจากการมีจิตใจที่ตั้งงามห่างไกลอบายมุข งานบุญปลอดเหล้า ความร่วมมือของสมาชิกในชุมชน ความเข้มแข็งทางด้านจิตใจเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจให้เกิดการต่อต้านอบายมุข ส่งเสริมให้จิตใจตนเองมีสติและสมาธิ ใส่ใจที่พัฒนาตนด้วยความหมั่น เช่น ขยันหมั่นเพียร เลี้ยงชีพด้วยการหมั่นประกอบการทำงานได้สำเร็จ โดยเฉพาะจิตใจที่เข้มแข็งจากความหมั่นเพียรนำมาตนเองห่างไกลจากอบายมุข และเข้าร่วมกิจกรรมที่วัดด้านเกวียนจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมหลักศีล ๕

บ้านวังโป่งมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูง คนในชุมชนมีการนำหลักการของศีล ๕ มาปฏิบัติ ทำให้สังคมอยู่อย่างปกติสุขมีรายได้จากการทำกิจกรรม มีอาชีพในชุมชน มีกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม – ส่งเสริมการปฏิบัติธรรม ด้านสุขภาพอนามัย ทำป้ายประชาสัมพันธ์ส่งเสริมสุขภาพทางกายและทางจิต ด้านสัมมาชีพ ส่งเสริมให้ใช้วัสดุที่มีทางธรรมชาติ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความพอเพียง ด้านสันติสุข มีส่วนร่วม ความสามัคคี สันติสุขในชุมชน ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้านศึกษาสงเคราะห์ – มอบทุนการศึกษา เพื่อสร้างกำลังใจในการศึกษา ด้านสาธารณสงเคราะห์ – ช่วยเหลือกันภายในชุมชน ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม – จัดบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ด้านสามัคคีธรรม – ดำเนินกิจกรรม

รวมพลังสามัคคี คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นผ่านความร่วมมือร่วมใจตามหลักของศีล ๕ การมีเมตตาต่อกันสนับสนุนกิจกรรมซึ่งกันและกัน

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักศีล ๕

บ้านวังโป่ง มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมสร้างคนดีในสังคมของหมู่บ้านผสมผสานกับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมการมีรายได้และจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพชุมชนบ้านวังโป่ง กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพสมาชิกในชุมชน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นชุมชนที่น่าอยู่ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านให้มีความสวยงามรองรับการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน จัดเวรการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ขัดกับหลักการของศีล ๕ และมีกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น ร่วมรักษาโคกทรัพยากรสิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดในครอบครัวชุมชน ซึ่งหามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรของสมาชิก ไปใช้โดยชอบธรรม และสมาชิกร่วมเป็นส่วนหนึ่งรักษาคุ้มครองโคกทรัพยากรเหล่านั้น และสมาชิกในชุมชนยังแสดงออกตามหลักการของศีล ๕ ไม่เบียดเบียนกัน เป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันได้รับผลการเปลี่ยนแปลงหลังร่วมมือกับสมาชิกท่านอื่น ๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันติ แก้ไขปัญหาและร่วมกันพัฒนาบทบาทสตรีในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

๔.๒.๔.๔ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ บ้านโนนกราด หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านโนนกราด หมู่ที่ ๑ ตำบลหนองสูงเหลื่อม อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และส่งเสริมการจัดกิจกรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) ดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมทุกวันพระ
๒. การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตร ฟังธรรมและเวียนเทียน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
๓. การจัดกิจกรรมแห่เทียนพรรษาในวันเข้าพรรษา
๔. การอบรมความรู้ทางพระพุทธศาสนา แก่นักเรียน ภายในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งภายในอำเภอและต่างอำเภอ

จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ ชาวบ้านโนนกราด มีความรัก ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีศีลธรรม เอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย ไม่มีปัญหาใด ๆ และไม่มีคดีความเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านแต่อย่างใด

ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) บ้านโนนกราด มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือการจัดทำสมุนไพรอบผิวหลานยาโม มีการรวมกลุ่มสมาชิก ผลิตและแปรรูปสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ใช้สำหรับอบผิว อบตัว แทนการอยู่ไฟหลังคลอดบุตร

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕

บ้านโนนกราดนำหลักการของศีล ๕ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายของประชาชน เน้นการสร้างงานในชุมชน แปรรูปผลิตภัณฑ์ของชุมชน ของสมาชิกนำไปสู่การร่วมแรงร่วมใจกันอย่างต่อเนื่องโดยมีการหมั่นประชุมสมาชิกกลุ่มพบปะปรึกษาหารือกัน แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จับต้องได้ โดยหาข้อยุติความขัดแย้งโดยใช้วิธีการอภิปรายภายใต้ระเบียบของกลุ่ม ควรส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักระเบียบกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ในการร่วมมือกันทำกิจการต่างๆ เมื่อทำการใดก็ช่วยกันและทำพร้อมกัน เลิกพร้อมกัน ไม่อึดอดล่าช้า หรือถ่วงเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและในสังคม ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้ ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งทางสังคม ถือว่าเป็นกฎหมายที่สมาชิกส่วนใหญ่ได้ให้การยอมรับ และสามารถผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ สักการะเคารพนับถือ ให้ความสำคัญต่อสมาชิก โดยการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของสมาชิก ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความเสมอภาค ปกป้องคุ้มครองเด็กและสตรีไม่ให้ถูกข่มเหงน้ำใจ จะต้องส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของสมาชิก เคารพสักการบูชาปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ บำรุงรักษาผู้มีธรรมทั้งหลายที่เป็นที่พึ่งของสมาชิก

๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจตามหลักศีล ๕

บ้านโนนกราดนำหลักการของศีล ๕ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจของประชาชน การมีจิตใจที่ดีงาม การให้ความสำคัญของกันและกันก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตร่วมกัน เน้นการสร้างงานในชุมชน การใส่ใจของสมาชิกนำไปสู่การร่วมแรงร่วมใจกันอย่างต่อเนื่องโดยมีการหมั่นประชุมสมาชิกกลุ่มพบปะปรึกษาหารือกัน การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างและแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่จับต้องได้ ที่มีรากฐานจากการพัฒนาจิตใจ ความเมตตาต่อกันโดยหาข้อยุติความขัดแย้งโดยใช้วิธีการอภิปรายภายใต้ระเบียบของกลุ่ม ควรส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักระเบียบกฎเกณฑ์ที่ได้ตกลงกันไว้ในการร่วมมือกันทำกิจการต่างๆ เมื่อทำการใดก็ช่วยกันและทำพร้อมกัน เลิกพร้อมกัน ไม่อึดอดล่าช้า หรือถ่วงเวลา รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนรวมและในสังคม ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้ ปฏิบัติตามกฎหมายทั้งทางสังคม ถือว่าเป็นกฎหมายที่สมาชิกส่วนใหญ่ได้ให้การยอมรับ จิตใจที่ประกอบด้วยคุณธรรมของสมาชิกในชุมชน และสามารถผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหานั้นๆ ได้ สักการะเคารพนับถือ ให้ความสำคัญต่อสมาชิก โดยการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และความต้องการของสมาชิก ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความเสมอภาค และเมตตาธรรมตามหลักเบญจธรรมนำมาใช้ปกป้องคุ้มครองเด็กและสตรีไม่ให้ถูกข่มเหงน้ำใจ จะต้องส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของสมาชิก เคารพสักการบูชาปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ บำรุงรักษาผู้มีธรรมทั้งหลายที่เป็นที่พึ่งของสมาชิก

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมหลักศีล ๕

ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งของบ้านโนนกราดในการนำหลักการของศีล ๕ มีการจัดการประชุมกันอย่างต่อเนื่องพัฒนาคุณภาพชีวิตผ่านการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

ทางสังคม การให้ความสำคัญของกันและกันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในชุมชนนำไปสู่การร่วมมือร่วมใจ ทำกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ได้แก่ การจัดกิจกรรมปฏิบัติธรรมทุกวันพระ การจัดกิจกรรมทำบุญตักบาตร ฟังธรรมและเวียนเทียน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมแห่เทียนพรรษาในวันเข้าพรรษา การอบรมความรู้ทางพระพุทธศาสนา แก่นักเรียน ภายในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งภายในอำเภอและต่างอำเภอ เป็นต้น

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักศีล ๕

การจัดการสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้านโนนกราดตามกิจกรรมสำคัญของหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักศีล ๕ ให้ห่างจากอบายมุขโดยดำเนินการ มีการหมั่นประชุมเนื่องนิยต์ในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของหมู่บ้าน พร้อมเพรียงกันจัดกิจกรรมรักษาสีลสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ไม่บัญญัติสิ่งทีละเมิดกฎหมาย ปฏิบัติตามกฎหมายทางสังคม ให้เกิดการรักษาสีลสิ่งแวดล้อมที่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทางด้านสุขภาพของชุมชน ให้การยอมรับในสิ่งที่สมาชิกในชุมชนทำร่วมกัน และปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมของชุมชนส่งต่อไปยังคนรุ่นหลัง อีกทั้งงดเว้นการข่มเหงเด็กและสตรี รักษาวัด โรงเรียนสิ่งเคารพของชุมชนให้อยู่ในสภาพที่ดงามเหมาะแก่การสักการบูชา บำรุงรักษาผู้มีธรรม มีการรักษาศีล ๕ ให้เกิดการพัฒนาด้านแบบ สภาพแวดล้อมทางบุคคลของชุมชน

๔.๒.๔.๕ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ บ้านหนองบัวทุ่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา

การดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านหนองบัวทุ่ง หมู่ที่ ๕ ตำบลตาจั่น อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา เน้นการจัดกิจกรรม ตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการ “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ซึ่งได้รับความร่วมมือ ความสามัคคีและความเสียสละจากชาวบ้าน ชุมชน โรงเรียน หน่วยงานราชการ โดยมีวัดหนองบัวทุ่งเป็นศูนย์รวมในการจัดกิจกรรม ดังนี้

การจัดกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕

๑. กิจกรรมปล่อยปลา ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ณ สระวัดหนองบัวทุ่ง
๒. กิจกรรมการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และการฝึกอาชีพ
๓. กิจกรรมการถือศีลอุโบสถ ในวันธรรมสวนะและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
๔. กิจกรรมแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม
๕. กิจกรรมการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา

การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ มีการทำบุญตักบาตร ฟังธรรม และเวียนเทียน ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การจัดกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.)

๑. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม – การปฏิบัติธรรม เยี่ยมเยียนผู้รักษาอุโบสถศีล การอบรมนักเรียน และการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
๒. ด้านสุขภาพอนามัย – ส่งเสริมการออกกำลังกาย โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ ฝึกรำและ เล่นดนตรี อังกะลุง และส่งเสริมการทำสวนสมุนไพร

๓. ด้านสัมมาชีพ – ส่งเสริมการฝึกอาชีพเป็นรายได้เสริม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ด้านสันติสุข-การอบรมธรรมะจัดโครงการครอบครัวคุณธรรม ห้างไกลยาเสพติด

๕. ด้านศึกษาสงเคราะห์ – มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน มอบรางวัลให้แก่คณะครู นักเรียน ที่สอบผ่านธรรมศึกษา

๖. ด้านสาธารณสงเคราะห์ – พัฒนาหมู่บ้าน ตามโอกาสต่าง

๗. ด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม – จัดงานวันพ่อ วันแม่ แห่งชาติทุกปี

๘. ด้านสามัคคีธรรม – เล่นกีฬาพื้นบ้าน เพื่อสร้างความสามัคคี

จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ บ้านหนองบัวทุ่ง เป็นหมู่บ้านที่มีความสงบสุข ชาวบ้านมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันปฏิบัติงานภายในหมู่บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นอย่างดี และที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน จะมีศีล มีธรรม นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศีล ๕ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่มีคดีใด ๆ เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ในรอบ ๓ – ๔ ปีที่ผ่านมา ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) ของบ้านหนองบัวทุ่ง มีดังนี้

๑. การทำขนมกระหิ์ฟ

๒. การทำขนมทองม้วน

๓. การส่งเสริมการต่อกิ่งชวนชม

นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕

บ้านหนองบัวทุ่ง มีการพัฒนาตนตามหลักศีล ๕ มีการประกอบอาชีพสุจริตใช้ปัญญาเป็นเครื่องสอดส่องอันเป็นอุปายในการงานอาชีพนั้นให้สามารถทำได้สำเร็จ รักษาคุ้มครองโภคทรัพย์เหล่านั้นไม่ให้ถูกลักหรือทำลายไปโดยภัยต่างๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สนทนากับผู้มีสมาจารบริสุทธิ์ ผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธา ศีล จาคะ ปัญญา ที่เหมาะต่อการแก้ไขปัญหามีการทำขนมกระหิ์ฟ การทำขนมทองม้วน การส่งเสริมการต่อกิ่งชวนชม เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านร่างกายตามหลักศีล ๕ ประชาชนมีอาชีพสุจริตมีงานทำอย่างต่อเนื่อง

๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจตามหลักศีล ๕

บ้านหนองบัวทุ่ง การนำหลักศีล ๕ มาพัฒนาคุณภาพชีวิตสะท้อนจากการประกอบอาชีพสุจริตตามหลักการของศีล ๕ มีกิจกรรมดังนี้ มีการจัดโครงการปล่อยปลาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ณ สระวัดหนองบัวทุ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต สมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะความร่วมมือระหว่างวัดและโรงเรียนในการขัดเกลาจิตใจของเยาวชน โครงการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และการฝึกอาชีพ โครงการถือศีลอุโบสถ ในวันธรรมสวนะและวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โครงการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ และการจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม โครงการรณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษา การพัฒนาจิตใจตามหลักการของศีล ๕ พระสงฆ์จะเป็นแกนนำสำคัญในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรม รักษาศีล ๕ พัฒนาจิตใจ

๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านความสัมพันธ์ทางสังคมหลักศีล ๕

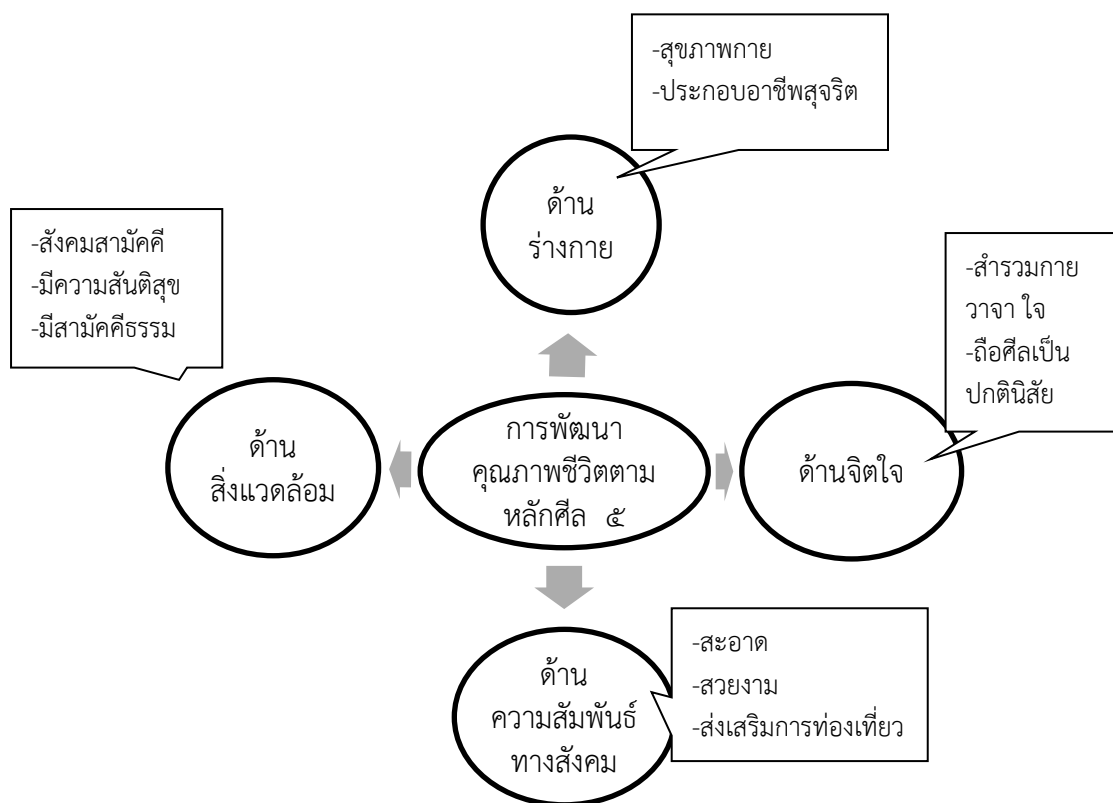
บ้านหนองบัวทุ่งมีความสัมพันธ์ทางสังคม บ้าน วัด โรงเรียน โดยวัดบ้านหนองบัวทุ่งจะเป็นแกนนำของชุมชนในการสร้างความสัมพันธ์ไปยังโรงเรียน บ้านหนองบัวทุ่ง และสมาชิก

ในชุมชน มีการนำหลักการของศีล ๕ มาปฏิบัติ ทำให้สังคมอยู่อย่างปกติสุขมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) เชื่อมโยงกับชุมชน ทางด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม – การปฏิบัติธรรม เยี่ยมเยียนผู้รักษาอุโบสถศีล การอบรมนักเรียน และการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ทางด้านสุขภาพอนามัย – ส่งเสริมการออกกำลังกาย โครงการโรงเรียนผู้สูงอายุ ฝึกรำและ เล่นดนตรี อังกะลุง และส่งเสริมการทำสวนสมุนไพร ทางด้านสัมมาชีพ – ส่งเสริมการฝึกอาชีพเป็นรายได้เสริม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านสันติสุข-การอบรมธรรมะจัดโครงการครอบครัวคุณธรรม ห้างไกลยาเสพติด ทางด้านศึกษาสงเคราะห์ – มอบทุนการศึกษาให้แก่ นักเรียน มอบรางวัลให้แก่คณะครู นักเรียน ที่สอบผ่านธรรมศึกษา ทางด้านสาธารณสุขสงเคราะห์ – พัฒนาหมู่บ้าน ตามโอกาสต่าง ทางด้านกตัญญูกตเวทิตาธรรม – จัดงานวันพ่อ วันแม่ แห่งชาติทุกปี ทางด้านสามัคคีธรรม – เล่นกีฬาพื้นบ้าน เพื่อสร้างความสามัคคี คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้นผ่านความร่วมมือร่วมใจตามหลักของศีล ๕ การมีเมตตาต่อกัน สนับสนุนกิจกรรมซึ่งกันและกัน

๔. การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักศีล ๕

บ้านหนองบัวทุ่งมีวัดบ้านหนองบัวทุ่งและโรงเรียนหนองบัวทุ่งเป็นแกนนำเน้นพัฒนาสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้มีความสะอาดและสวยงามได้รับการยอมรับจากภายนอกชุมชนนำไปสู่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนตามหลักการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เน้นการจัดการสิ่งแวดล้อมสร้างคนดีในสังคมของหมู่บ้านผสมผสานกับการพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่เป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมการมีรายได้และจัดตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพชุมชนบ้านหนองบัวทุ่ง กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพสมาชิกในชุมชน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นชุมชนที่น่าอยู่ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในหมู่บ้านให้มีความสวยงามรองรับการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน งดเว้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ขัดกับหลักการของศีล ๕ และมีกองทุนสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน เช่น กองทุนหมู่บ้าน กองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น ร่วมรักษาโภคทรัพย์สิ่งแวดล้อมทั้งที่เกิดในครอบครัว ชุมชน ซึ่งหามาได้ด้วยความขยันหมั่นเพียรของสมาชิก ไปใช้โดยชอบธรรม และสมาชิกร่วมเป็นส่วนหนึ่งรักษาคุ่มครองโภคทรัพย์เหล่านั้น และสมาชิกในชุมชนยังแสดงออกตามหลักการของศีล ๕ ไม่เบียดเบียนกัน เป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกันได้รับผลการเปลี่ยนแปลงหลังร่วมมือกับสมาชิกท่านอื่น ๆ คบคนดี ไม่คบคนชั่ว ดำรงตน เจริญ สันทนาแก้ไขปัญหาและร่วมกันพัฒนาบทบาทสตรีในการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน

จากผลการดำเนินการของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จากกรณีตัวอย่างจากหมู่บ้านต้นแบบ ทั้ง ๕ หมู่บ้าน จะเห็นถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล ๕ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้ง ๔ ด้าน พบว่า การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ทำให้ทำคนมีปกติสุขจาก ภาย วาจา ใจ ส่งผลให้ครอบครัว หมู่บ้าน สังคม อยู่ได้อย่างปกติสุข สุขกาย สุขใจ มีสภาพแวดล้อม สังคมดี ดังภาพ

แผนภาพที่ ๔.๑๐ การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักศีล ๕

๔.๒.๕ ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า

ประชาชนที่เข้าร่วมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีวิถีชีวิตและกิจกรรมดำเนินการชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว การดำเนินชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข หรือสมาชิกในชุมชนเกี่ยวข้องกับอบายมุข ส่งผลให้การดำเนินชีวิตตกต่ำ การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในรูปแบบบูรณาการ หรือปฏิบัติได้บางข้อ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ดังนี้

คุณภาพชีวิตบ้านดอนชมพู มีความสำรวม กาย วาจาและใจ มีการสร้างความดีด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศรัทธาจิตใจ คือ หลวงพ่อใหญ่ (พระพุทธรูปศิลาโบราณ) และพระอุโบสถ ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือการทำปลาสามปลาตะเพียนไร่ก้าง โดยมีการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อจัดทำและจัดจำหน่าย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่าย และแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกด้วย

คุณภาพชีวิตบ้านด้านเกวียนความสามัคคี ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และโรงเรียน เป็นต้น ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งสถิติคดีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง และไม่มีคดีที่ร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความสุขสงบ และความเจริญรุ่งเรืองในหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คืองานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาด้านเกวียน ซึ่งทำจากดินด้านเกวียนในพื้นที่ เป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่มีคุณสมบัติพิเศษ ง่ายต่อ

การขึ้นรูป ทนทานต่อการเผา ไม่บิดเบี้ยวหรือแตกหักง่าย และที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือดินชนิดนี้เมื่อถูกเผาจะให้สีโดยธรรมชาติเป็นสีแดง จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งตำบล เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อีกด้วย ปัจจุบันมีเครื่องปั้นดินเผา ๒ แบบ ดังนี้

๑. แบบโบราณ เช่น ครกดินเผา และโอ่งดินเผา ฯลฯ
๒. แบบสมัยใหม่ประยุกต์ เช่น ของตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวน อาทิ นกฮูก และตุ๊กตาดินเผา

ภาพที่ ๔.๑ ภาพตุ๊กตาเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

คุณภาพชีวิต บ้านวังโป่ง คือ พลังสามัคคีของชาวบ้าน ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ บ้านวังโป่งบุรพา หมู่ที่ ๑๓ บ้านวังโป่งเหนือ หมู่ที่ ๑๑ และโรงเรียนในพื้นที่ โดยมีวัดโป่งเป็นศูนย์รวมและเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ซึ่งยึดหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙ ผลิตรักษ์ในท้องถิ่น มีดังนี้

๑. การทอผ้าซิ่น (ผ้าถุง) เป็นผ้าฝ้ายเนื้อดี ปลุกเองในชุมชน นำมาย้อม มากอด ด้าย ทอเป็นผ้าซิ่น โดยใช้เครื่องมือแบบโบราณ
๒. การปลูกผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล เช่น ผักชี ต้นหอม หัวหอมแดง พริก พ่าง กล้วย เป็นต้น
๓. การจักสานตะกร้าจากไม้ไผ่
๔. การแปรรูปปลาร้า/ปลาร้าบอง
๕. การทอเสื่อจากต้นกก/ต้นไผ่
๖. การผลิตหมอน เพื่อใช้ในเทศกาลงานบวช หรือแต่งงาน
๗. การทำพรมเช็ดเท้า
๘. การทำขนมแบ่งจี (พิชซ่าอีสาน)

คุณภาพชีวิตโนนกราด มีความรัก ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีศีลธรรม เอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย ไม่มี

ปัญหาใด ๆ และไม่มีคติความเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านแต่อย่างใด มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือการจัดทำสมุนไพรอบผิวหลานยาโม มีการรวมกลุ่มสมาชิก ผลิตและแปรรูปสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ใช้สำหรับอบผิว อบตัว แทนการอยู่ไฟหลังคลอดบุตร

คุณภาพชีวิตบ้านหนองบัวทุ่ง เป็นหมู่บ้านที่มีความสงบสุข ชาวบ้านมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันปฏิบัติงานภายในหมู่บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นอย่างดี และที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน จะมีศีล มีธรรม นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศีล ๕ มาใช้ในการชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่มีคดีใด ๆ เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ในรอบ ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) ของบ้านหนองบัวทุ่ง มีดังนี้

๑. การทำขนมกระหึ่มพัฟ
๒. การทำขนมทองม้วน
๓. การส่งเสริมการต่อกิ่งชวนชม

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ภายใต้การดำเนินการร่วมกับของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ซึ่งบูรณาการภารกิจหลักของหน่วยงานเข้าด้วยกัน เช่น การจัดโครงการอบรมเยาวชน กับพัฒนาสมาธิอาชีพเยาวชนให้มีรายได้ระหว่างเรียน เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตบ้านวังโป่ง เป็นต้น

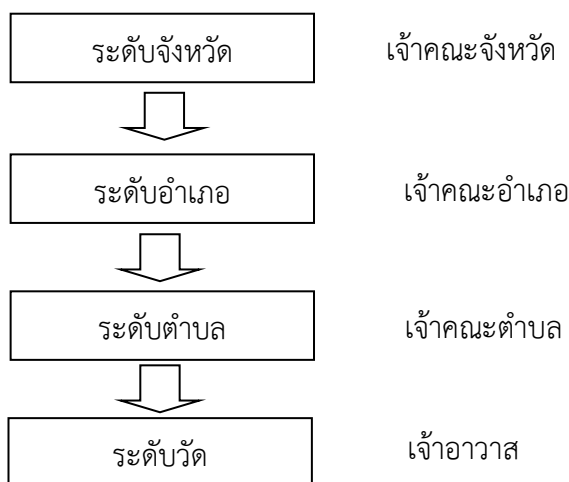
๔.๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา เป็นรูปแบบเครือข่ายจากการจัดตั้งของหน่วยงานภาครัฐ โดยความร่วมมือกันระหว่าง คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หมู่บ้าน/ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา ได้รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กระบวนการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วยคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนา หมู่บ้าน/ชุมชน องค์กรเครือข่าย ภาคี พันธมิตร อื่นๆ มี ๔ รูปแบบ คือ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงหน้าที่ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น ดังนี้

๔.๓.๑ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจ

รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจ คือ รูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ โดยการจัดตั้งเครือข่าย โดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีสมาชิก องค์กรเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันประสานปฏิบัติงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๑-๓ (ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐) จังหวัดนครราชสีมา กำหนดรูปแบบการบูรณาการความร่วมมือจากคณะสงฆ์ ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กรสมาคม มูลนิธิ และประชาชน รวมทั้งองค์กรเครือข่ายความร่วมมือทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ทุก

ภาคส่วนในสังคม มีส่วนร่วมในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ รู้รักสามัคคีและเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

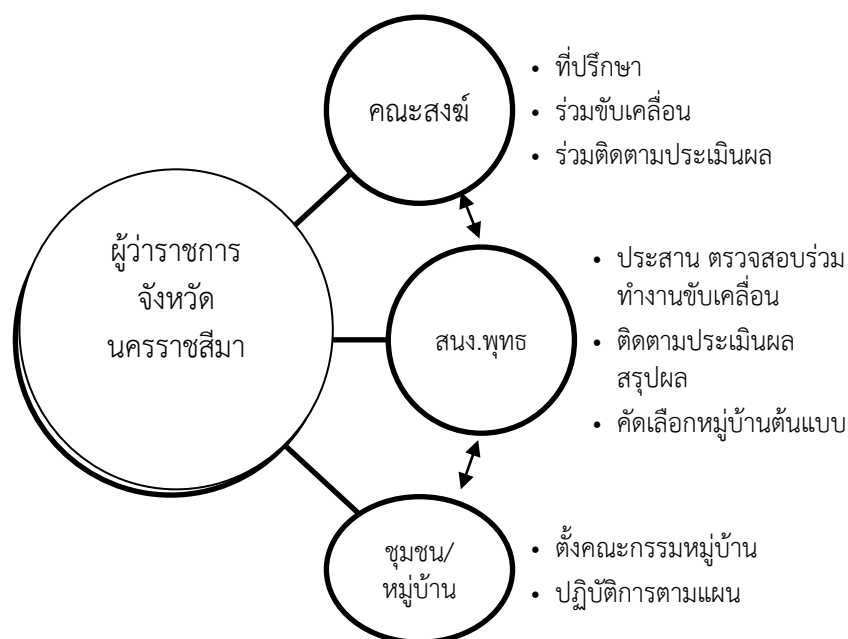
แผนภาพที่ ๔.๑๑ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชียงอำนาจ

๔.๓.๒ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชียงหน้าที่

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชียงหน้าที่ คือ รูปแบบการประสานความร่วมมือ ภายใต้การออกคำสั่งและประกาศจังหวัดนครราชสีมา ตามหน้าที่ๆ ได้รับมอบหมาย โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงาน และขับเคลื่อน ตามประกาศจังหวัดนครราชสีมา เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา ประกาศจังหวัดนครราชสีมา ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” จังหวัดนครราชสีมา คำสั่งจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๔๕๗๑/๒๕๕๘ สั ง ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” (ระยะที่ ๒) คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๒๕/๒๕๕๘ สั ง ณ วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” (ระยะที่ ๒) คำสั่งเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา ที่ ๑๓/๒๕๕๘ สั ง ณ วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินและติดตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระดับอำเภอ รวม ๓๒ อำเภอ

รูปแบบการสร้างเครือข่าย “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยความร่วมมือกันระหว่างคณะสงฆ์จังหวัด คณะสงฆ์อำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหน่วยงานอื่นๆ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างชัดเจนแล้ว จึงเป็นเหตุทำให้

การดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เกิดความคล่องตัว รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๔๗} ได้รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑๒ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่

๔.๓.๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ เป็นเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ครอบคลุม ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน ที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อาศัยพื้นที่ติดต่อประสานงานสะดวก เพื่อทำกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ โดยอาศัยสภาพสถานที่ตั้งของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งเสริมให้เกิดการขับเคลื่อนตามแนวทางการดำเนินการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีการร่วมมือจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน องค์การภาคี เครือข่ายพันธมิตรอื่นๆ โครงสร้างความสัมพันธ์ขององค์กร ชุมชน และเครือข่ายเชิงพื้นที่นั้น มีความสะดวกในการจัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกัน โดยมีกระบวนการทำงานแนวดิ่ง มีการรวมศูนย์กิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เข้าสู่ศูนย์กลาง คือ สำนักงานเจ้าคณะอำเภอ ทั้ง ๓๒ อำเภอ และมีศูนย์ประสานงานย่อยในพื้นที่คือ สำนักงานเจ้าคณะตำบล และวัด เพื่อให้เกิดการสื่อสารกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ร่วมกัน

รูปแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการ

^{๔๗}สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

และคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชน สนับสนุนช่วยเหลือ^{๔๔} สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ ได้รายงานจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีพื้นที่เป้าหมายเชิงปริมาณในการ ดำเนินการ จำนวน ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน มีสมาชิกเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำนวน ๑,๗๓๗,๐๓๕ คน จากประชากรทั้งหมด ๒,๖๒๘,๘๑๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖ ของประชากร ทั้งหมด มียอดสมาชิกสมัครเข้าโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ลำดับที่ ๑ ของประเทศ ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐

การในดำเนินโครงการเชิงคุณภาพ คณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัด นครราชสีมา (ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) ได้มีมติคัดเลือก “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ต้นแบบ รวม ๔๘๐ แห่ง แยกออกเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ดังนี้

๑) หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๘๔ หมู่บ้าน (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๓๘๔ หมู่บ้าน)

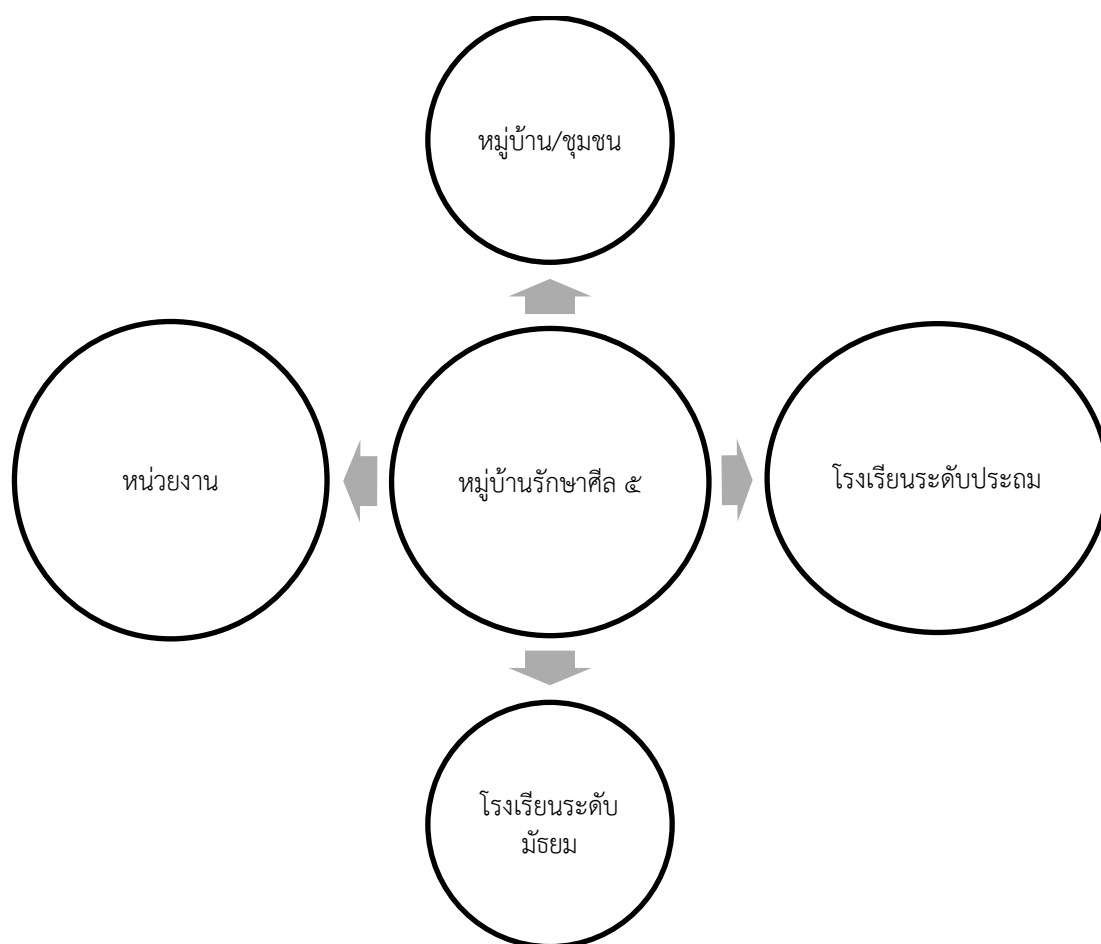
๒) หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๒ แห่ง (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๓๒ แห่ง)

๓) สถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๖๔ แห่ง (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๒ แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา ๓๒ โรงเรียนและระดับมัธยมศึกษา ๓๒ โรงเรียน รวม ๖๔ แห่ง)

เครือข่ายคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ออกติดตามวัดผลและ ประเมินเชิงคุณภาพ เพื่อติดตามการทำงาน และประเมินผลการดำเนินโครงการ ทำให้ได้หมู่บ้าน รักษา ศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ ดีเด่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง

จากการที่เครือข่ายระดับหมู่บ้าน/ชุมชน สมัครเข้าเป็นสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษา ศีล ๕ ได้รับทราบนโยบายจากจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน/ชุมชน แล้วได้จัดประชุมชี้แจง แล้ว ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน รับสมัครสมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๕๐ ร้อยละ ๘๐ ขอรับป้ายจากสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา เป็นอันบรรลุปเป้าหมาย เชิงปริมาณ คณะกรรมการเครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้คัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ รายงานผลการจัดกิจกรรม ตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกำหนด มีการลงพื้นที่ติดตามประเมินผล จนได้พิจารณาเลือกให้เป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดีเด่น ที่ส่งเสริมกิจกรรมรักษาศีล ๕ ส่งเสริมการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมกิจกรรมเผยแผ่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษา ดีเด่น เป็น ต้นแบบของหมู่บ้าน ในจังหวัดนครราชสีมา

^{๔๔}สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์, ดร. เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๔.๑๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เชียงใหม่

๔.๓.๓ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เชียงประเดิม

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เชียงประเดิม เป็นรูปแบบการดำเนินการร่วมกัน และประสานติดต่อทำกิจกรรมร่วมกันภายใต้ประเด็นที่ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เครือข่าย ได้กำหนดประเด็นร่วมกันในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ ในระดับหมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ได้แก่ ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมตามวิถีชาวพุทธ และประเด็นกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) เชื่อมโยงเครือข่ายประชาชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่าง ในหมู่บ้านรักษาศิล ๕

ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์เอาหลักศีล ๕ มาใช้บูรณาการในกิจกรรมต่าง ยกตัวอย่าง กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีลข้อที่ ๑ เช่น การปล่อยนก ปล่อยปลา กิจกรรมถ่ายชีวิตโคกระบือ การจัดเขตภัยทาน จัดกลุ่มตำรวจบ้าน เป็นต้น ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้ เป็นการส่งเสริมการรักษาข้อที่ ๑

ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมวิถีชาวพุทธ เป็นกิจกรรมที่เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้มีความสนใจประยุกต์เอาหลักธรรมศีล ๕ ประยุกต์ใช้ตามวิถีชีวิตความเป็นคนไทย ความเป็นชาวพุทธ และความรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตัวอย่าง กิจกรรมส่งเสริมตามวิถีชาวพุทธ ตัวอย่าง กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา วันเทโวโรหนะ กิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันตรุษ วันสงกรานต์ วันครอบครัว วันผู้สูงอายุ วันสารท วันลอยกระทง การสวดมนต์ข้ามปี กิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสถาบันพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ วันพระราชสมภพสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วันพระราชสมภพสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี วันจักรี วันปิยมหาราช เป็นต้น

ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) เป็นการประสานความร่วมมือ ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันอันจะส่งเสริมให้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับตำบลและหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ส่งเสริมการเผยแผ่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล โดยมีกิจกรรมเชิงประเด็น ๘ อย่างดังนี้ ๑) ศีลธรรมและวัฒนธรรม ๒) สุขภาพอนามัย ๓) สัมมาชีพ ๔) สันติสุข ๕) ศึกษาสงเคราะห์ ๖) สาธารณสงเคราะห์ ๗) กตัญญูกตเวทิตาธรรม ๘) สามัคคีธรรม

การดำเนินงานเชิงบูรณาการหลักศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีลักษณะการดำเนินงานภายใต้การจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และเครือข่ายมีรูปแบบการดำเนินงานเป็นเครือข่ายที่จัดตั้งโดยภาครัฐเป็นแกนกลางประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา เป็นแกนกลางเชื่อมเครือข่าย ภายใต้สายงานบังคับบัญชาของจังหวัดนครราชสีมา เครือข่ายคณะสงฆ์ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ทั้งสองนิกาย เป็นแกนกลางเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนไปยังพื้นที่ มีการขับเคลื่อนโครงการและเชื่อมโครงการ ลักษณะการออกคำสั่ง การขอความร่วมมือสนับสนุนให้เกิดการใช้หลักธรรมพระพุทธศาสนา หลักศีล ๕ กิจกรรมการดำเนินชีวิตบูรณาการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน มีดังนี้

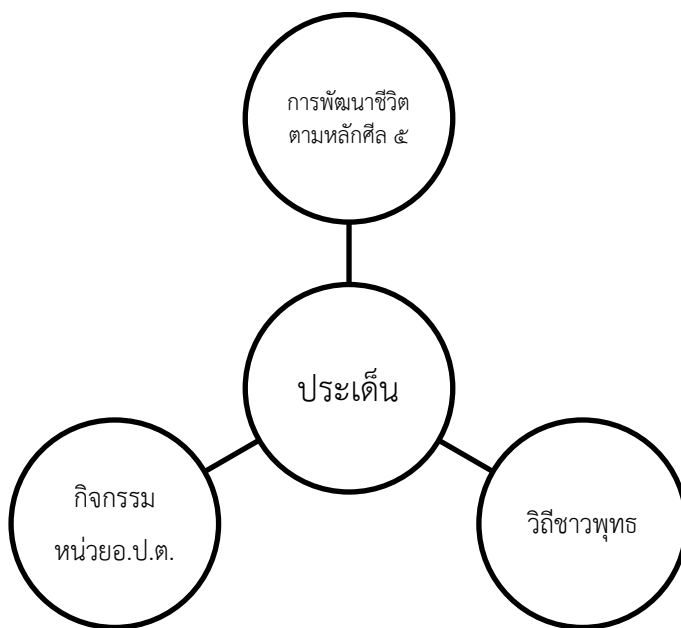
การพัฒนาคุณภาพชีวิตบูรณาการกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อรายได้ รายจ่ายสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลการดำเนินงาน จุดเด่นของหมู่บ้านและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP)หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ เช่น บ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านดอนชมพู ดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ และให้หลักศีล ๕ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนี้

กิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ชาวบ้านดอนชมพูได้จัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนถือศีล ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ การทำบุญตักบาตรของพุทธศาสนิกชนในทุก ๆ เช้า การไปวัดทำบุญ ฟังธรรม ทุกวันพระ การจัดกิจกรรมปฐกฐนธรรมทุกวัน ๕-๑๕ มกราคม ของทุกปี จัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษา การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่สอบผ่านธรรมศึกษาทุกปี จุดเด่นของหมู่บ้าน คือ ชาวบ้านดอนชมพูมีความสำรวม

กาย วาจาและใจ มีการสร้างความคิด ด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศรัทธารวมจิตใจ คือ หลวงพ่อใหญ่ (พระพุทธรูปศิลา) และพระอุโบสถ ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมวันพ่อ วันแม่ วันผู้สูงอายุ วันสงกรานต์ แสดงออกความกตัญญู กิจกรรมทำความสะอาดหมู่บ้าน ทั้งนี้ชาวบ้านดอนชมพูยังสามารถรวมกลุ่มกันสร้างผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP) ที่มีชื่อเสียง คือการทำปลาสามปลาตะเพียนไร้ก้าง โดยมีการรวมกลุ่มแม่บ้าน เพื่อจัดทำและจัดจำหน่าย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่าย และแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกด้วย

การสร้างเครือข่าย ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพบนพื้นฐานความสมัครสมานสามัคคี การทำงานกิจกรรมร่วมกัน เน้นการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน เช่น เครือข่ายของวัดวังโป่ง ประกอบด้วย หมู่บ้าน ๓ หมู่บ้าน ที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเดียวกัน ประเด็นในการเชื่อมโยง ต้องการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้เกิดในชุมชน การจัดตั้งการดำเนินกิจกรรมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วัดวังโป่ง เป็นศูนย์รวมและเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ซึ่งยึดหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน คณะสงฆ์ ประชาชน มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยพลังของประชาชน โดยสามารถผลิตภัณท์ในท้องถิ่น ดังนี้ ๑. การทอผ้าชิ้น (ผ้าถุง) เป็นผ้าฝ้ายเนื้อดี ปลูกเองในชุมชน นำมาย้อม มากอด้าย ทอเป็นผ้าชิ้น โดยใช้เครื่องมือแบบโบราณ ๒. การปลูกผัก ผลไม้ ตามฤดูกาล เช่น ผักชี ต้นหอม หัวหอมแดง ฟัก แฟง ถั่วลิสง เป็นต้น ๓. การจักสานตะกร้าจากไม้ไผ่ ๔. การแปรรูปปลาร้า/ปลาร้าบอง ๕. การทอเสื่อจากต้นกก/ต้นไผ่ ๖. การผลิตหมอน เพื่อใช้ในเทศกาลงานบวช หรือแต่งงาน ๗. การทำพรมเช็ดเท้า ๘. การทำขนมแป้งจี (พืชช่าอี่สาน) ซึ่งรูปแบบการนำโครงการมาปฏิบัติให้เกิดการประสานเครือข่ายขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีลักษณะของการทำกิจกรรมทางอาชีพ และการดำรงชีวิต และพึ่งพาตนเอง

จากการที่เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้ดำเนินการตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน ในการทำกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และส่งเสริมงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แล้ว จึงได้เป็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น ดังภาพ

แผนภาพที่ ๔.๑๔ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชียงประเด็น

การสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผลการสนทนากลุ่มเรื่องรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา เวลา ๑๓.๐๐ น. จำนวน ๑๐ รูป/คน ได้แก่

๑. พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา
๒. พระเมธีสุตาภรณ์, ผศ.,ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาเขตนครราชสีมา
๓. พระครูสังวรวิริรักษ์, ผศ.ดร.รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์, เจ้าอาวาสวัดหลักร้อย
๔. พระครูศรีถาวรวินิจ, ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพายัพ,พระวิปัสณาจารย์วัดพายัพ
๕. พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร ดร. เลขาธิการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา
๖. พระครูสุตกิจวรคุณ, ดร. เจ้าคณะตำบลท่งรี เขต ๒
๗. ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา
๘. ดร.พิชิต ปุริมาตร อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา
๙. พระมหาปัญญาวรรณ สิริภุโธ ผศ.,ดร.อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา
๑๐. ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข อาจารย์ประจำ มจร.วิทยาเขตนครราชสีมา

การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา พร้อมนำเสนอข้อมูลการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ความสมบูรณ์ และรูปแบบวิธีการดำเนินงานสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา นำข้อมูลมากำหนดประเด็นสำคัญในการสนทนากลุ่ม เพื่อยืนยันรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนา

คุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา และผลการสนทนากลุ่มที่ผู้เข้าร่วมได้แสดงความคิดเห็นหลากหลาย ดังนี้

รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา เป็นรูปแบบเครือข่ายจากการจัดตั้งของหน่วยงานภาครัฐ การสร้างเครือข่ายในลักษณะอย่างนี้จะเป็นการหาความร่วมมือระหว่างสมาชิกในเครือข่ายซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐของจังหวัดนครราชสีมาเอง โดยเฉพาะหน่วยงานตามสายบังคับบัญชาตั้งแต่จังหวัดไปจนถึงระดับหมู่บ้าน สำหรับเครือข่ายของคณะสงฆ์ก็จะอาศัยความร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์^{๔๙} ตามสายงานการบังคับบัญชาการขอความร่วมมือกับญาติโยมหน่วยงานภาครัฐที่คุ้นเคยเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ และขอความร่วมมือ รวมถึงการจัดทำโครงการร่วมกันในรูปแบบของการบูรณาการบ้างไม่บูรณาการบ้าง นำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ต้องการให้ประชาชนมีความสุขจากการดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้านศีล ๕ สำหรับรูปแบบในการสร้างเครือข่ายนั้น ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของการทำงานโดยความร่วมมือกันระหว่าง คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด หมู่บ้าน/ชุมชน ในจังหวัดนครราชสีมา^{๕๐} ได้รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ในลักษณะ ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจหน้าที่ รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีลเชิงอำนาจหน้าที่ เป็นรูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ โดยการจัดตั้งเครือข่ายโดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การสร้างเครือข่ายในเชิงอำนาจหน้าที่ เป็นลักษณะของการดำเนินการภายใต้การรับมอบหมายการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา และประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องตามสายงานการบังคับบัญชา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามคำสั่ง^{๕๑} ในรูปแบบนี้มีอยู่ในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายตามคำสั่งแต่งตั้งตามแผนงานและโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ที่จัดขึ้นรวมถึงหน่วยงานอื่นที่บูรณาการโครงการและกิจกรรมของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านศีล ๕ แต่อาศัยอำนาจในการตัดสินใจในบางประเด็นเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีสมาชิก องค์กรเครือข่าย เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันประสาน ปฏิบัติงานตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา หมู่บ้านรักษาศีล ๕^{๕๒}

รูปแบบเครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ มีลักษณะการบูรณาการความร่วมมือจากคณะสงฆ์ส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน องค์กร สมาคม มูลนิธิ และประชาชน รวมทั้งองค์กรเครือข่ายความร่วมมือทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้ทุกภาคส่วนในสังคม

^{๔๙}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๐}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระเมธีสุตาภรณ์, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๑}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระครูสังวรวิริรักษ์, ผศ.ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เจ้าอาวาสวัดหลักอี้อย, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๒}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระมหาปัญญาวรรณ สิริภทฺโธ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

มีส่วนร่วมในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ รู้รักสามัคคี และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน แต่ไม่ใช่เครือข่ายที่แสดงถึงอำนาจในการบังคับให้ประชาชนหน่วยงานหรือองค์กรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการรักษาศีล ๕ เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายภายใต้การอาศัยอำนาจเฉพาะตน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะอาศัยอำนาจ ขององค์กร จัดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ผู้นำชุมชนเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมของหมู่บ้านศีล ๕^{๕๓} คณะสงฆ์อำนาจในการสั่งการนั้นมีน้อยจะอาศัยอำนาจที่เกิดจากแรงศรัทธาของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจในการสั่งการให้คณะสงฆ์ระดับต่างๆได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมภายใต้ความร่วมมือ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ กำหนดไว้ให้สามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ประชาชนได้รักษาศีล ๕^{๕๔}

๒) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเพณี เครือข่ายเชิงประเพณี เป็นการประสานความร่วมมือ ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันอันจะส่งเสริมให้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับตำบล หมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕^{๕๕} ส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ เช่น การปล่อยนก ปล่อยปลา กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ ส่งเสริมกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ เช่น ปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ การบรรพชาสามเณรหมู่ภาคฤดูร้อน เณรธรรมทายาท เป็นต้น และส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) โดยมีกิจกรรมเชิงประเพณี ๘ ดังนี้ และประเด็นศีลธรรมและวัฒนธรรม ประเด็นสุขภาพอนามัย ประเด็นสัมมาชีพ ประเด็นสันติสุข ประเด็น ศึกษาสงเคราะห์ ประเด็นสาธารณสงเคราะห์ ประเด็นกตัญญู กตเวทิตาธรรม ประเด็นสามัคคีธรรม^{๕๖}

รูปแบบสมาชิกในเครือข่ายประกอบด้วย หมู่บ้านสมาชิกในหมู่บ้านองค์การบริหารส่วนตำบล ที่สนใจประเด็นเดียวกัน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายจัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ ตามประเด็นที่สนใจ และประเด็นที่เชื่อมโยงในลักษณะของการบูรณาการ และแกนนำเครือข่ายคณะสงฆ์ และเครือข่ายภาครัฐรวมถึงเครือข่ายภาคประชาชน^{๕๗} สนใจในประเด็นใดประเด็นหนึ่งร่วมกันจะนำมาซึ่งการจัดกิจกรรมร่วมกันให้เกิดเป็นกิจกรรมหมู่บ้านศีล ๕ จากนั้นมีการดำเนินการประสานความร่วมมือจากสมาชิกเครือข่ายให้เกิดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณลักษณะเด่นของหมู่บ้านนำไปสู่ การรองรับ เป็นหมู่บ้านศีล ๕ ดีเด่น เช่น หมู่บ้าน ด่านเกวียนเน้นกิจกรรมการ

^{๕๓}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระครูศรีภาวนาวิกรม พระวิปัสสนาจารย์, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๔}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร, ดร. เลขาธิการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๕}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระมหาปัญญาวัฒน์ สิริภทฺโธ, ผศ.ดร.อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๖}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๗}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group) พระมหาปัญญาวัฒน์ สิริภทฺโธ, ผศ.ดร.อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

ผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่เป็นสัมมาอาชีพการค้าขายที่ ซื่อสัตย์ มีความจริงใจและรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์และสินค้า การดำเนินชีวิตในลักษณะที่สอดคล้องกับประเด็นสัมมาอาชีพทำให้เกิดเครือข่ายการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างบ้านวัดโรงเรียนจนได้รับการยอมรับว่าเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดีเด่น^{๕๘} การดำเนินงานเชิงบูรณาการหลักศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีลักษณะการดำเนินงานภายใต้การจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และเครือข่ายมีรูปแบบการดำเนินงานเป็นเครือข่ายที่จัดตั้งโดยภาครัฐเป็นแกนกลางประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา

สำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิตบูรณาการกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลต่อรายได้ รายจ่ายสำหรับพัฒนาคุณภาพชีวิต ผลการดำเนินงาน จุดเด่นของหมู่บ้านและผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น (OTOP)หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ เช่น บ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ของบ้านดอนชมพู หมู่ที่ ๑ ตำบลดอนชมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวบ้านดอนชมพู ดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ และให้หลักศีล ๕ มาใช้ในชีวิตประจำวัน^{๕๙}

การดำเนินงานของเครือข่ายอาศัยกิจกรรมหลักชุมชน กิจกรรมของวัดมาบูรณาการกับการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ชาวบ้านดอนชมพูได้จัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมทุกวันอาทิตย์ ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนถือศีล ๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการทำบุญตักบาตรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ การทำบุญตักบาตรของพุทธศาสนิกชนในทุก ๆ เช้า การไปวัดทำบุญ ฟังธรรม ทุกวันพระ การจัดกิจกรรมปฐกฐนกรรม ทุกวันที่ ๕-๑๕ มกราคม ของทุกปี จัดให้มีการเรียนการสอนธรรมศึกษา การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่สอบผ่านธรรมศึกษาทุกปี กำไรให้กับสมาชิกด้วย^{๖๐}

การสร้างเครือข่าย ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพบนพื้นฐานความสมัครสมานสามัคคี การทำงานกิจกรรมร่วมกัน เน้นการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน ซึ่งรูปแบบการนำโครงการมาปฏิบัติให้เกิดการประสานเครือข่ายขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีลักษณะของการทำกิจกรรมทางอาชีพ และการดำรงชีวิต และพึ่งพาตนเอง^{๖๑}

๓) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พื้นที่ รูปแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการและคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

^{๕๘}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๕๙}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), ดร.พิชิต ปุริมาต อธิการประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๖๐}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร, ดร. เลขาอนุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๖๑}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), ดร.พิชิต ปุริมาต อธิการประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ ได้รายงานจำนวนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีพื้นที่เป้าหมายเชิงปริมาณในการดำเนินการ จนได้หมู่บ้านต้นแบบของเครือข่าย ๑) หมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๘๔ หมู่บ้าน (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑๒ หมู่บ้าน รวม ๓๘๔ หมู่บ้าน) ๒) หน่วยงานรักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๓๒ แห่ง (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๓๒ แห่ง) ๓) สถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ จำนวน ๖๔ แห่ง (๓๒ อำเภอ ๆ ละ ๒ แห่ง แบ่งเป็น ระดับประถมศึกษา ๓๒ โรงเรียนและระดับมัธยมศึกษา ๓๒ โรงเรียน รวม ๖๔ แห่ง) และกำหนดหมู่บ้านเครือข่ายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ติดตามการทำงาน และประเมินผลการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ และสถานศึกษารักษาศีล ๕ ต้นแบบ ดีเด่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง^{๖๒} เครือข่ายสมาชิกหมู่บ้านรักษาศีล ได้คัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ^{๖๓} รายงานผลการจัดกิจกรรม ตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกำหนด มีการลงพื้นที่ติดตามประเมินผล จนได้พิจารณาเลือกให้เป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดีเด่น ที่ส่งเสริมกิจกรรมรักษาศีล ๕ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และส่งเสริมกิจกรรมเผยแผ่ของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ดีเด่น เป็นต้นแบบของหมู่บ้าน ในจังหวัดนครราชสีมา^{๖๔}

และผู้วิจัยได้นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นรูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ทำงาน ด้วยวิธีการจัดตั้งเครือข่าย โดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในรูปแบบการสร้างเครือข่ายในเชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นลักษณะของการดำเนินการภายใต้การรับมอบหมายการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา และประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตาม สายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้เกิด การปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามประกาศ ในรูปแบบนี้มีก็อยู่ในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายตามคำสั่ง แต่งตั้งตามแผนงาน และโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่จัดขึ้นรวมถึงหน่วยงานอื่นที่บูรณาการ โครงการและกิจกรรมของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สำหรับเครือข่ายภาคประชาชนจะแสดงบทบาทหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน และชักชวนสมาชิกอื่นๆเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในฐานะหน้าที่ชาวพุทธที่ดี ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ได้ตามเกณฑ์ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการทำนุบำรุงให้ประชาชนได้หันมานำเอาหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติ ทำตามหลัก

^{๖๒}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

^{๖๓}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), พระครูสุตกิจวรคุณ, ดร. เจ้าคณะตำบลทับรัง เขต ๒, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

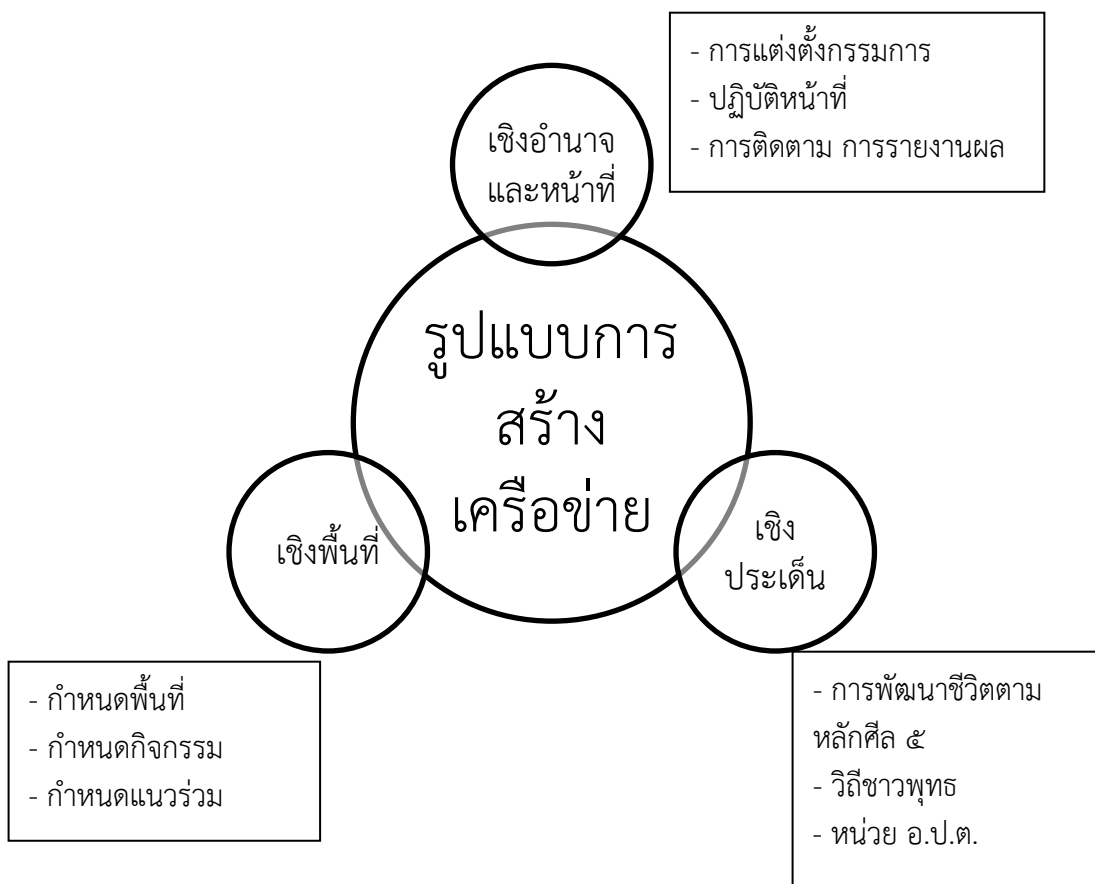
^{๖๔}การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group), พระมหาปัญญาวรวัฒน์ สิริภทโธ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

พระพุทธศาสนา เป็นคนดี ไม่เบียดเบียนตน และคนอื่น ลดปัญหาสังคม ตามความสมัครใจ และแรงศรัทธาเลื่อมใสที่มีอยู่ภายในตน

๒) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น เครือข่ายเชิงประเด็น เป็นการประสานความร่วมมือ ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันอันจะส่งเสริมให้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับตำบล และหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมส่งเสริมการเผยแผ่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) สมาชิกในเครือข่ายประกอบด้วย หมู่บ้านสมาชิกในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สนใจประเด็นเดียวกัน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายจัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ ดำเนินการประสานความร่วมมือจากสมาชิกเครือข่ายให้เกิดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณลักษณะเด่นของหมู่บ้านศีล ๕ ดีเด่น

๓) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ รูปแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการและคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ จนได้หมู่บ้านต้นแบบของเครือข่ายจำนวน ๔๘๐ หมู่บ้าน และได้หมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ต้นแบบ (ดีเด่น) จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง

สรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เห็นด้วยกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายทั้ง ๓ รูปแบบ ทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่ต่างรับรู้เกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านศีล ๕ ของคณะสงฆ์ และสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครราชสีมา เป็นเครือข่ายและเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ของคณะสงฆ์ และรับรู้ถึงรูปแบบ การเกิดขึ้นของเครือข่ายภายใต้การเชื่อมโยงขององค์กรจัดตั้งของภาครัฐเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายไปยังภาคประชาชนจนเกิดการดำเนินโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ การจัดทำกิจกรรมร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

แผนภาพที่ ๔.๑๕ สรุปการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทางเศรษฐกิจและสังคม การปฏิบัติตน ต้องมาจากรากฐาน ศีล ๕ เป็นธรรมะพื้นฐานของมนุษย์ ไม่เลือกชั้นวรรณะ เชื้อชาติศาสนา มีสาระเดียวกัน หากแต่เรียกชื่อต่างกันเท่านั้น เรียกว่านิจศีล สังคมย่อมสงบสุข ชาวโลกย่อมร่มเย็นกันถ้วนหน้า หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา ศีล ๕ เป็นหลักธรรมเกี่ยวกับความประพฤติดีงาม และการหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต ได้แก่ศีลมุ่งเน้นที่ประโยชน์เกื้อกูลแก่สังคม ในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติโดยตรงแก่บุคคลและสังคม บุคคลต้องการรักษาศีลให้ดียิ่งขึ้นไปในวันอุโบสถก็สามารถรักษาศีล ๘ หรืออุโบสถศีลได้ ดังนั้น คฤหัสถ์ผู้รักษาศีล สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ

๑. ศีล ๕ เป็นสิกขาบทที่คฤหัสถ์รักษาอยู่เป็นประจำ เรียกว่า นิจจศีล มีสิกขาบทไว้สำหรับเป็นข้อฝึกความประพฤติกายวาจาให้เรียบร้อย ๕ ประการ ได้แก่

๑) เว้นจากปลงชีวิตของสัตว์ที่มีชีวิต (ปาณาติปาตา เวรมณี)

๒) เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เขามิได้ให้ (อทินนาทานา เวรมณี)

๓) เว้นจากการประพฤติดินในกาม (กาเมสุมิฉรารา เวรมณี)

๔) เว้นจากการพูดเท็จ (มุสาวาทา เวรมณี)

๕) เว้นจากการดื่มของมึนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท (สุราเมรัยมัชฌมาทัฏฐานา เวรมณี)

หลักของความประพฤติพื้นฐานของชุมชนในหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีจุดหมายที่เหมือนกัน คือ การมีชีวิตที่ไม่มีโทษภัยอยู่ในสังคมที่เป็นปกติสุข จึงสร้างกฎระเบียบขึ้นในสังคม ศีล ๕ จึงปรากฏชัดเจนในสังคม เป็นระเบียบปฏิบัติของสังคม ได้ทำให้ประชาชนอยู่ร่วมกันโดยความเป็นระเบียบเรียบร้อย และเป็นที่รองรับของธรรมทั้งหลายที่เป็นกุศล ซึ่งมีประโยชน์และมีอานิสงส์อย่างต่อเนื่อง ปณจสีล สัพพกาลิก หมายความว่า ศีล ๕ เป็นของมีอยู่ตลอดเวลาทุกยุคทุกสมัยตรงกันข้ามหมู่บ้านที่ไม่รักษาศีล ๕ จะมีความประพฤติพื้นฐานของสังคม ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง การประทุษร้ายซึ่งกันละกัน มีความไม่สงบสุข เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคม ชุมชน

ศีล ๕ จึงเป็นหลักการสำหรับประพฤตินั้นพื้นฐานของคนในสังคม สถานศึกษา วัด หน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องกับหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ควรสนับสนุนให้สมาชิกในชุมชนทุกเพศทุกวัยรักษาศีล ๕ มีการประพฤตินให้มิเบญจธรรมทั้ง ๕ อันได้แก่ เมตตา กรุณา คือความรัก ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น สัมมาอาชีวะ คือการประกอบสัมมาอาชีวะ กามสังวร คือการสำรวมในกาม สัจจะ คือการพูดความจริง สติสัมปชัญญะ คือความระลึกได้และความรู้ตัว เป็นเครื่องส่งเสริมคุณธรรมความดี มีจรรยาบรรณที่เรียบร้อย เป็นหลักความประพฤติตามหลักสากล ไม่เกี่ยวกับสมัยนิยมของยุคหรือท้องถิ่นหรือข้อห้ามต่าง ๆ ของชนบธรรมเนียมประเพณี จึงถือได้ว่าหลักความประพฤติที่เรียกว่า ศีล ๕ นี้เป็นมาตรฐานวัดความเจริญและเสื่อมโทรมของสังคมได้เป็นอย่างดี หลักการของศีล ๕ ยังสามารถพัฒนาต่อยอดสู่การพัฒนาบุคคลต้นแบบในชุมชน โดยจากการมีเพียงศีล ๕ พัฒนาสู่การมีศีล ๘ ต่อไป

การประพฤตินของบุคคลต้นแบบ ยังคงดำเนินชีวิต และทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ได้ตามปกติ เหมือนบุคคลที่รักษาศีล ๕ สำหรับกลุ่มบุคคลที่มีได้รักษาศีล ๕ ไม่สามารถเข้าร่วมดำเนิน

กิจกรรมต่างๆ ร่วมกันได้ ทั้งนี้ เพราะวิถีแห่งความเป็นคนต้นแบบที่ดีงาม จะแตกต่างจากวิถีการใช้ชีวิตอยู่กับอบายมุข

การดำเนินงานเชิงบูรณาการหลักศีล ๕ กับการดำเนินชีวิตของประชาชน มีลักษณะการดำเนินงานภายใต้การจัดตั้งเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และเครือข่ายมีรูปแบบการดำเนินงานเป็นเครือข่ายที่จัดตั้งโดยภาครัฐเป็นแกนกลางประกอบด้วย จังหวัดนครราชสีมา เป็นแกนกลางเชื่อมเครือข่าย ภายใต้สายงานบังคับบัญชาของจังหวัดนครราชสีมา เครือข่ายคณะสงฆ์ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา ทั้งสองนิกาย เป็นแกนกลางเชื่อมโยงกลุ่มเครือข่ายองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนไปยังพื้นที่ มีการขับเคลื่อนโครงการและเชื่อมโครงการ ลักษณะการออกคำสั่ง การขอความร่วมมือสนับสนุนให้เกิดการใช้หลักธรรมพระพุทธศาสนา หลักศีล ๕ กิจกรรมการดำเนินชีวิตบูรณาการให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

กลุ่มผู้ดำเนินการให้ประชาชนนำหลักการศีล ๕ มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต เกิดจากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา และหน่วยงาน โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา สร้างเครือข่าย ภาครัฐ ภาคประชาชน เกิดจากรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ๓ รูปแบบ ดังนี้

๑) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นรูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ปฏิบัติงาน ติดตามผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการจัดตั้งเครือข่าย โดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามบทบาทหน้าที่ ภายใต้การได้รับมอบหมายการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา และประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามสายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามประกาศ นอกจากนี้เครือข่ายยังมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และเครือข่ายยังมีส่วนร่วมในการรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ รวมถึงหน่วยงานอื่นที่บูรณาการโครงการและกิจกรรมของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

สำหรับเครือข่ายภาคประชาชนจะแสดงบทบาทหน้าที่ในการติดต่อประสานงาน และชักชวนสมาชิกอื่นๆ เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในฐานะหน้าที่ชาวพุทธที่ดี ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้ได้ตามเกณฑ์ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการทำนุบำรุงให้ประชาชนได้หันมานำเอาหลักธรรมมาประพฤติปฏิบัติ ทำตามหลักพระพุทธศาสนา เป็นคนดี ไม่เบียดเบียนตน และคนอื่น ลดปัญหาสังคม ตามความสมัครใจ และแรงศรัทธาเลื่อมใสที่มีอยู่ภายในตน

๒) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น เป็นการประสานความร่วมมือในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกัน ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล และระดับหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ เช่น กิจกรรมปล่อยนก ปล่อยปลา ถวายชีวิตโคกระบือ กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กิจกรรมส่งเสริมตามวิถีชาวพุทธ เช่น การทำกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันมาฆบูชา

วิชาบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา และกิจกรรมส่งเสริมการเผยแผ่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล (อ.ป.ต.) เช่น การให้ความรู้เรื่องศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศึกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม สามัคคีธรรม เช่น สมาชิกในเครือข่ายประกอบด้วย หมู่บ้านสมาชิกในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สนใจประเด็นเดียวกัน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ ดำเนินการประสานความร่วมมือจากสมาชิกเครือข่ายให้เกิดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณลักษณะเด่นของหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ และพัฒนาเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ (ดีเด่น)

๓) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการ กำหนดกิจกรรม และกำหนดแนวร่วมในการทำงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วยพื้นที่เป้าหมายครอบคลุม ๓๒ อำเภอ ๒๘๗ ตำบล ๓,๗๔๓ หมู่บ้าน กิจกรรม แนวร่วมผู้ปฏิบัติงาน ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ จนได้หมู่บ้านต้นแบบของเครือข่ายจำนวน ๔๘๐ หมู่บ้าน และได้หมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ต้นแบบ (ดีเด่น) จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง เป็นต้น

สรุป ได้ว่าผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เห็นด้วยกับรูปแบบการสร้างเครือข่ายทั้ง ๓ รูปแบบทั้งนี้เป็นเพราะสมาชิกส่วนใหญ่ต่างรับรู้เกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านศีล ๕ ของคณะสงฆ์ และสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครราชสีมา เป็นเครือข่ายและเข้าร่วมกิจกรรมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ของคณะสงฆ์ และรับรู้ถึงรูปแบบ การเกิดขึ้นของเครือข่ายภายใต้การเชื่อมโยงขององค์กรจัดตั้งของภาครัฐเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนและสร้างเครือข่ายไปยังภาคประชาชนจนเกิดการดำเนินโครงการ หมู่บ้านรักษาศีล ๕ การจัดทำกิจกรรม ร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา

ด้านผลการพัฒนาคุณภาพชีวิต พบว่า

ประชาชนที่เข้าร่วมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีวิถีชีวิต กิจกรรมดำเนินการชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว โดยการดำเนินชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข หรือสมาชิกในชุมชนเกี่ยวข้องกับอบายมุข ส่งผลให้การดำเนินชีวิตตกต่ำ ทั้งนี้การหันมาตนปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในรูปแบบบูรณาการ หรือประพฤติปฏิบัติได้บางข้อ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ดังนี้

กรณีคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวบ้านดอนชมพู มีความสำรวม กาย วาจาและใจ มีการสร้างความดี ด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศรัทธา รวมจิตใจ คือ หลวงพ่อใหญ่ (พระพุทธศิลป์ชัย) และพระอุโบสถ ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน มีการสร้างสัมมาอาชีพ มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือ การทำปลาสามปลาตะเพียนไร่ก้าง มีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อจัดทำและจัดจำหน่าย รวมทั้งมีการจัดทำบัญชีแสดงรายรับ-รายจ่าย และแบ่งผลกำไรให้กับสมาชิกเป็นอย่างดีด้วย

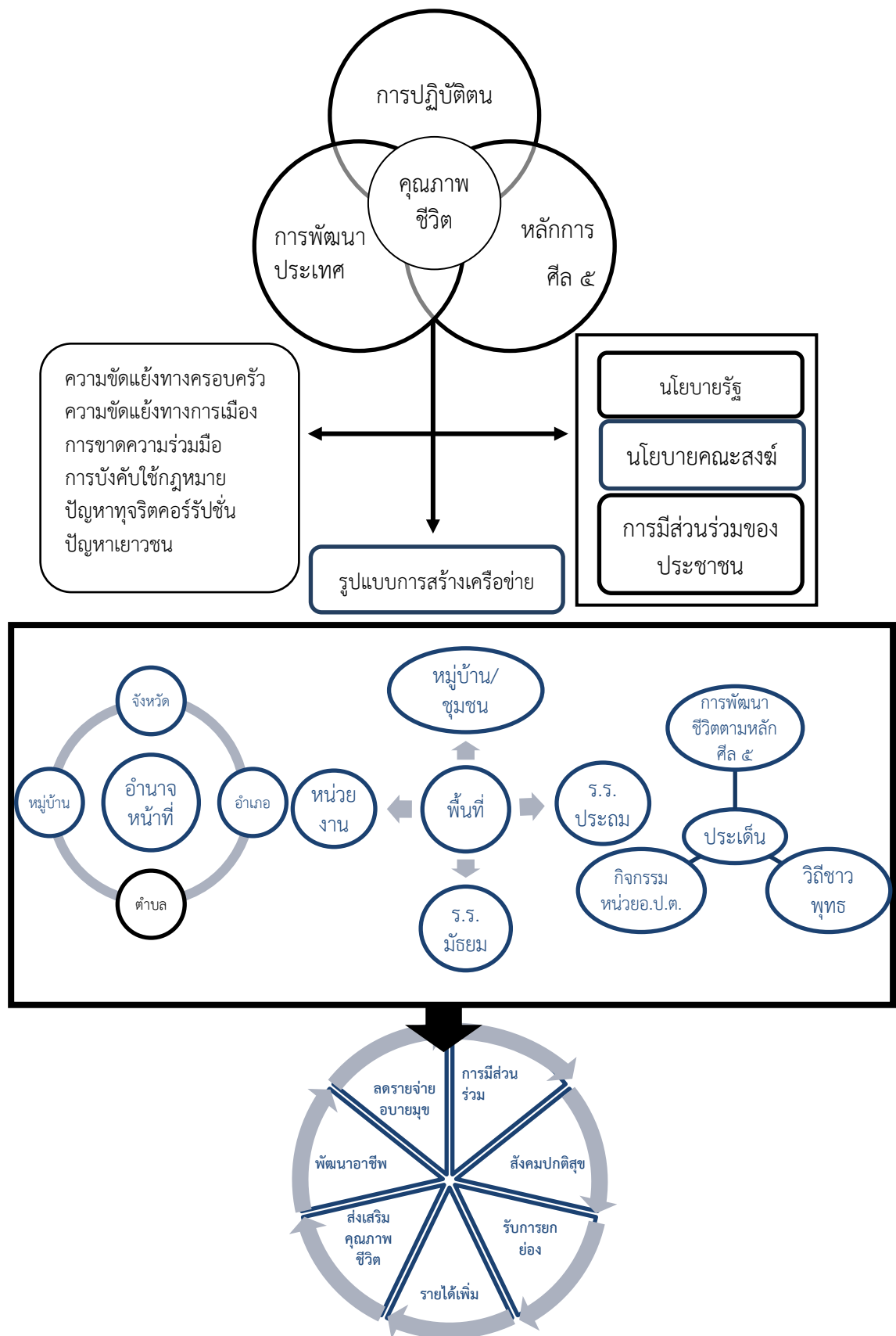
กรณีคุณภาพชีวิตบ้านด่านเกวียนความสามัคคี ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และ

โรงเรียน เป็นต้น ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งสถิติคดีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง และไม่มีคดีที่ร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความสุขสงบ และความเจริญรุ่งเรืองในหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว ประกอบสัมมาอาชีพ มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คืองานหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน ซึ่งทำจากดินด่านเกวียนในพื้นที่ เป็นดินเหนียวเนื้อละเอียดที่ขุดขึ้นมาจากริมฝั่งแม่น้ำมูล ที่มีคุณสมบัติพิเศษ ง่ายต่อการขึ้นรูป ทนทานต่อการเผา ไม่บิดเบี้ยวหรือแตกหักง่าย และที่น่าสนใจอย่างยิ่งคือดินชนิดนี้เมื่อถูกเผาจะให้สีโดยธรรมชาติเป็นสีแดง จึงเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน โดยมีการรวมกลุ่มผู้ผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทั้งตำบล เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อีกด้วย ปัจจุบันมีเครื่องปั้นดินเผา ๒ แบบ ดังนี้ แบบโบราณ เช่น ครกดินเผา และโอ่งดินเผา เป็นต้น แบบสมัยใหม่ประยุกต์ เช่น ของตกแต่งบ้าน ตกแต่งสวน อาทิ นกฮูก และตุ๊กตาดินเผา

กรณีคุณภาพชีวิต บ้านวังโป่ง คือ พลังสามัคคีของชาวบ้าน ๓ หมู่บ้าน คือ บ้านวังโป่ง หมู่ที่ ๖ บ้านวังโป่งบุรพา หมู่ที่ ๑๓ บ้านวังโป่งเหนือ หมู่ที่ ๑๑ และโรงเรียนในพื้นที่ โดยมีวัดโป่งเป็นศูนย์กลางและเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม ซึ่งยึดหลัก “บวร” (บ้าน วัด โรงเรียน) และหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน ดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙ ผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น

กรณีคุณภาพชีวิตบ้านโนนกราด มีความรัก ความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีศีลธรรม เอาใจใส่ช่วยเหลือสังคมและส่วนรวม ทำให้สังคมมีความสงบเรียบร้อย ไม่มีปัญหาใด ๆ และไม่มีคดีความเกิดขึ้นภายในหมู่บ้านแต่อย่างใด มีผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น คือการจัดทำสมุนไพรอบผิวหลานย่าโม มีการรวมกลุ่มสมาชิก ผลิตและแปรรูปสมุนไพรชนิดต่าง ๆ ใช้สำหรับอบผิว อบตัว แทนการอยู่ไฟหลังคลอดบุตร

กรณีคุณภาพชีวิตบ้านหนองบัวทุ่ง เป็นหมู่บ้านที่มีความสงบสุข ชาวบ้านมีความสมัครสมานสามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยกันปฏิบัติงานภายในหมู่บ้าน วัด และโรงเรียน เป็นอย่างดี และที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่ของหมู่บ้าน จะมีศีล มีธรรม นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ศีล ๕ มาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ไม่มีคดีใด ๆ เกิดขึ้นภายในหมู่บ้าน ในรอบ ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา

แผนภาพที่ ๔.๑๖ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีวิธีการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณที่มีเนื้อหาสนับสนุนผลการวิจัยชัดเจนมากขึ้น สำหรับวิธีการวิจัยได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและแนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการวิจัยเชิงปริมาณโดยการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ในประเด็นรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการสนทนาเฉพาะกลุ่ม (Focus Group)

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา สรุปตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๕.๑.๑ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ได้ยึดหลักการทำงานภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้

๑) หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรภาคีเครือข่ายอื่นๆในสังคมให้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอแนะ ร่วมคิดแนวทาง ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมกระบวนการพัฒนาสังคมในฐานะเจ้าของการพัฒนา และดำเนินการที่เกิดจากร่วมแรงร่วมใจในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในฐานะที่เป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน และรับผลประโยชน์อันเกิดจากผลของโครงการนี้ โดยจะเน้นการดำเนินประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิญชวนให้พุทธศาสนิกชน หมู่บ้าน สถานศึกษา และสมัครเข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ และมืองค์กรเครือข่ายปกป้องพุทธศาสนาเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านชุมชน ทุกภาคส่วนในประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ต่อการขับเคลื่อนโครงการ

๒) หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไม่ว่าพระสงฆ์ หน่วยงาน ชุมชน ประชาชน ได้มาร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ๕ และการดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดีงามของชาวพุทธที่ได้ประพาสปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน และเกี่ยวเนื่องกับสถาบัน ชชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หล่อหลอมความเป็นชาวพุทธอย่างดีงาม

๓) หลักการการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานหมู่บ้าน หน่วยงาน และสถานศึกษารักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการการรักษาความก้าวหน้าของการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายสร้างความปรองดองสมานฉันท์ที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมผลการดำเนินโครงการกิจกรรมของหมู่บ้าน หน่วยงาน และสถานศึกษารักษาศีล ๕ เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อควบคุมกระบวนการดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ มีกลุ่มเป้าหมายในการติดตามประเมินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำนวน ๓ กลุ่ม กลุ่มแรก เป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กลุ่มที่สอง หน่วยงานรักษาศีล ๕ ได้แก่ หน่วยงานราชการ หน่วยงานทหาร ตำรวจ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และเอกชน กลุ่มสุดท้าย ได้แก่ สถานศึกษารักษาศีล ๕

๕.๑.๒ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๑) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ จากการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านศีล ๕ ตั้งแต่เริ่มโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้อาศัยการแต่งตั้งคณะกรรมการ การติดตามการทำงาน ประสานงาน การสรรหาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ติดตามประเมินผล คณะกรรมการเครือข่ายทุกระดับ มีการติดต่อประสานงาน ประชุมปรึกษาหารือกัน ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบ คำสั่ง จึงกล่าวได้ว่า เป็นสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจและหน้าที่ ดำเนินการร่วมกันขับเคลื่อนให้ประชาชนนำหลักการศีล ๕ มาประยุกต์กับดำรงชีวิต ซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่ร่วมกับฝ่ายปกครอง ในการประสาน หมู่บ้าน/ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศีล ๕ กับคณะสงฆ์ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย เช่น เป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการ การจัดเวทีเสวนา การติดตามวัดประเมินผล ภายใต้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒) ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการดำเนินการตามสภาพการปกครอง ๓๒ อำเภอ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเชิงพื้นที่การปกครอง จำนวน ๓๒ อำเภอ ดำเนินการแบ่งเขตรับผิดชอบ ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามพื้นที่ที่กำหนด เช่น กำหนดให้ทุกอำเภอ ทุกตำบล ทุกหมู่บ้าน ได้จัดทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การคัดเลือกหมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ที่มียอดสมัครสมาชิกร้อยละ ๕๐ ในระยะที่ ๑-๒ ร้อยละ ๘๐ ในระยะที่ ๓ เสนอเป็นหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ภายใต้การปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการประพฤติตามหลักศีล ๕ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเผยแผ่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๓) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น เป็นความสัมพันธ์ของคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมมือกันเป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ ในแง่เชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน มีเป้าหมาย มีการวางแผน มีการดำเนินงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่กันและกัน มีการติดตามประเมินผลตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน ลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์การ หน่วยงาน

สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมต่างตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ประเด็นกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และประเด็นกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เพื่อให้ส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้เกิดความสำเร็จ

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีขั้นตอนดังนี้

๑) หลักการสร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย ประสานงานภายในชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน จะเห็นได้จากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้ การจัดประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบนโยบายของมหาเถรสมาคม การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำเป็นประกาศจังหวัดนครราชสีมา ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอทุก ๓๒ อำเภอ ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับตำบล ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับหมู่บ้าน

๒) หลักการสร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่าย สร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการสร้างพันธมิตร และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่ายสร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน

๓) หลักการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากหลักการการทำงานของเครือข่าย คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้ การใช้เวทีเสวนาในการทำโครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัด และประชาชนเพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”

๔) หลักการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นวัตกรรมในการพัฒนา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นวัตกรรมในการพัฒนา ดังนี้ การมอบป้ายการประชาสัมพันธ์โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การคัดเลือกหมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงาน ผ่านเกณฑ์การสมัคร ร้อยละ ๕๐ และร้อยละ ๘๐ การมอบป้ายโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ แก่หมู่บ้าน สถานศึกษา หน่วยงาน ที่ผ่านเกณฑ์การสมัครร้อยละ ๕๐ ร้อยละ ๘๐ การคัดเลือกหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ

ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนที่เข้าร่วมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีวิถีชีวิตและกิจกรรณดำเนินการชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว การดำเนินชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข หรือสมาชิกในชุมชนเกี่ยวข้องกับอบายมุขส่งผลให้การดำเนินชีวิตตกต่ำ การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในรูปแบบบูรณาการ หรือปฏิบัติได้บางข้อ ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความสำรวม กาย วาจาและใจ มีการสร้างงามดี ด้วยการไปทำบุญที่วัด ฟังเทศน์ ฟังธรรม และถือศีล ๕ เป็นปกตินิสัย มีศุูนย์รวมจิตใจ คือ วัด ทำให้สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

มีความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของ บ้าน วัด โรงเรียน (บวร) ทำให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน และโรงเรียน เป็นต้น ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งสถิติที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง และไม่มีคดีที่ร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความสุขสงบ และความเจริญรุ่งเรืองในหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว การนำหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙

๕.๑.๓ นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๑) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นรูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ทำงาน ด้วยวิธีการจัดตั้งเครือข่าย โดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในรูปแบบการสร้างเครือข่ายในเชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นลักษณะของการดำเนินการภายใต้การรับมอบหมายการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา และประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตาม สายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้เกิดการปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามประกาศ

๒) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น เครือข่ายเชิงประเด็น เป็นการประสานความร่วมมือ ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันอันจะส่งเสริมให้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับตำบล และหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมส่งเสริมการเผยแพร่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล

๓) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ รูปแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการและคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการจนได้หมู่บ้านต้นแบบของเครือข่ายจำนวน ๔๘๐ หมู่บ้าน และได้หมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ต้นแบบ จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง

๕.๒ อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา อภิปรายผลตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๕.๒.๑ หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา เป็นเครือข่ายของคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนา หมู่บ้าน/ชุมชน ได้ยึดหลักการทำงานภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ ตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้

๑) หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรภาคีเครือข่ายอื่นๆในสังคมให้มีโอกาสเข้ามา

มีส่วนร่วมรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอแนะ ร่วมคิดแนวทาง ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ร่วมกระบวนการการพัฒนาสังคมในฐานะเจ้าของการพัฒนา และดำเนินการที่เกิดจากร่วมแรงร่วมใจในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในฐานะที่เป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน และรับผลประโยชน์อันเกิดจากผลของโครงการนี้ โดยจะเน้นการดำเนินประชาสัมพันธ์องค์กรเครือข่ายให้พุทธศาสนิกชน หมู่บ้าน สถานศึกษา และสมัครเข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ และมีองค์กรเครือข่ายปกป้องพุทธศาสนาเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านชุมชน ทุกภาคส่วนในประเทศไทย มีบทบาทหน้าที่ต่อการขับเคลื่อนโครงการ ทั้งนี้ หลักการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จำเป็นต่อการเชื่อมโยง ให้เกิดการทำงานร่วมกัน ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นโครงการที่จะนำพาให้ประชาชนในหมู่บ้านมีความสุข มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้รากฐานความสุขสงบ การรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จะมีความตระหนักและเข้าไปร่วมกิจกรรมให้เกิดการขับเคลื่อนโครงการ และเข้าไปมีส่วนร่วมกับเครือข่ายอื่นๆ นำไปสู่การพัฒนาและการประสานงานร่วมกัน กับสมาชิกในฐานะเจ้าภาพร่วม สอดคล้องกับ พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ และคณะ^๑ ได้วิจัยเรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย พบว่า แนวคิดในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยตรงได้กำหนดไว้ ๒ ประการคือ ๑) การสร้างเครือข่าย คือการดำเนินการเพื่อชวนเชิญชวนให้คนในหมู่บ้านมาร่วมกันรักษาศีล ๕ เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มคนที่สมัครใจที่จะมาร่วมกันรักษาศีล ๕ ภายใต้พื้นฐานความเคารพสิทธิเชื่อถือเพื่ออาหารซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นโดยสมัครใจมีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน มีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และการเกื้อกูลพึ่งพากัน ๒) การประชาสัมพันธ์ซึ่งต่อความดี สอดคล้องกับ แพรภทฺร ยอดแก้ว^๒ ได้วิจัยเรื่อง การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม พบว่า ๑) ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานได้แนวปฏิบัติที่ดี ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้นำทั้งฝ่ายสงฆ์และผู้นำท้องถิ่น ด้านการประชาสัมพันธ์ที่ดี โดยใช้การประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ด้านการจัดกิจกรรมที่ดีซึ่งอาศัยทุนเดิมของชุมชนที่มีอยู่ และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นและด้านการส่งเสริมสนับสนุนที่ดี จากวัดซึ่งนำโดยพระสงฆ์และจากหน่วยงานภาครัฐทั้งในส่วนสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครปฐมและสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครปฐม ๒) มีรูปแบบการทำงานแบบเน้นการร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้านมีแผนการดำเนินงาน ๓ ระยะตามแนวทางของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๒) หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไม่ว่าพระสงฆ์ หน่วยงาน ชุมชน ประชาชน ได้มาร่วมทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักษาศีล ๕ และการดำเนินชีวิตตามวิถีชาวพุทธ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี อันติงามของชาวพุทธที่ได้ประพฤติปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน และเกี่ยวเนื่องกับสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ หล่อหลอม

^๑พระมหาบุญเลิศ อินทปญฺโญ, และคณะ, “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^๒แพร่ภทฺร ยอดแก้ว, “การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๗), หน้า บทคัดย่อ.

ความเป็นชาวพุทธอย่างดีงาม ทั้งนี้ หลักการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ต้องอาศัยการจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไม่ว่า พระสงฆ์ หน่วยงาน ชุมชน ประชาชน นำไปสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นในสังคม ควบคู่กับการยอมรับ การสนับสนุน จากภาคส่วนต่างๆ ในสังคม การนำหลักการศีล ๕ มาใช้ในการพัฒนาสังคม การจัดกิจกรรมรณรงค์ ลดละเลิกอบายมุข เพื่อลดรายจ่าย และช่วยให้สุขภาพกาย สุขภาพจิต ของประชาชนดี อยู่อย่างสงบ และปลอดภัย สอดคล้องกับ มัลลิกา ผลอนันต์^๓ ได้วิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่าง มหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า การสร้างเครือข่าย ภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่นได้กลายเป็นแนวคิดสำคัญสำหรับ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เนื่องจากสถาบันการศึกษามีหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคม

๓) หลักการการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นแนวทางการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานหมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษารักษาศีล ๕ เป็นกระบวนการการรักษา ความก้าวหน้าของการดำเนินการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมผลการดำเนิน โครงการกิจกรรมของหมู่บ้าน หน่วยงาน และสถานศึกษารักษาศีล ๕ เพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคใน การปฏิบัติงานซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในช่วงเวลาที่เหมาะสม สอดคล้องกับ พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ^๔ ได้วิจัยเรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการ เสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย พบว่า แนวทางการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกัน ของชุมชนภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ๑) ชุมชนจะต้องสร้างเองชุมชนต้องมีผู้นำที่ตั้งตนอยู่ ในศีล ๕ ๒) การมีกฎกติกาและวิธีการเคารพกฎกติกา ๓) การอยู่ร่วมกันโดยใช้หลักความเมตตา ๔) ไม่ตามกระแสวัตถุนิยมคือมีความพอเพียงความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ๕) มีความพร้อมมีความสามัคคี ของหมู่คณะ

๕.๒.๒ ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๑) ความสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจหน้าที่ จากการทำงานของเครือข่าย หมู่บ้านศีล ๕ ตั้งแต่เริ่มโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ได้อาศัยการแต่งตั้งคณะกรรมการ การติดตาม การทำงาน ประสานงาน การสรรหาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ ติดตามประเมินผล คณะกรรมการ เครือข่ายทุกระดับ มีการติดต่อประสานงาน ประชุมปรึกษาหารือกัน ภายใต้อำนาจหน้าที่ตาม ระเบียบ คำสั่ง จึงกล่าวได้ว่า เป็นสัมพันธ์เครือข่ายเชิงอำนาจและหน้าที่ ดำเนินการร่วมกันขับเคลื่อน ให้ประชาชนนำหลักการศีล ๕ มาประยุกต์กับดำรงชีวิต ซึ่งคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงาน พระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่ร่วมกับฝ่ายปกครอง ในการประสาน หมู่บ้าน/ชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมรักษาศีล ๕ กับคณะสงฆ์ เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ในการทำงานร่วมกัน ตามหน้าที่รับมอบหมาย เช่น เป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการ การ จัดประชุม การจัดเวทีเสวนา การติดตามวัดประเมินผล ภายใต้ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการ

^๓มัลลิกา ผลอนันต์, “การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”, รายงานวิจัย, (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^๔พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ, “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้าง วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

หมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการสั่งการบนพื้นฐานการขอความร่วมมือให้เกิดการปฏิบัติงานตามกฎกติกา โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วิถีชีวิตของความเอื้ออาทรต่อกัน ทำให้การดำเนินการเชิงอำนาจแบบพึ่งพาพัฒนาชุมชนศีล ๕ สอดคล้องกับ พิลิฐ เทพไกรวัล^๕ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ๑) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ๒) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ๓) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ๔) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย ๕) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ ๖) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

๒) ความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ การดำเนินการเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการดำเนินการตามสภาพการปกครอง ๓๒ อำเภอ มีคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นจัดตั้งเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในเชิงพื้นที่การปกครอง จำนวน ๓๒ อำเภอ ดำเนินการแบ่งเขตรับผิดชอบ ตามเขตพื้นที่รับผิดชอบ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเผยแผ่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เป็นการกำหนดขอบเขตของหมู่บ้านที่เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และกลุ่มสมาชิกที่สมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านศีล ๕ ประสานเป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่กิจกรรมความร่วมมือตามลักษณะพื้นที่การปกครอง ดำเนินการพัฒนาสังคมตามหลักการพัฒนาชุมชนตามหลักพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับ พระมหายุทธนา นรเชฏฐ และจุฑารัตน์ ทองอินทร์^๖ ได้วิจัยเรื่อง แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่า การประยุกต์เอาหลักการและแนวทางการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในทางพระพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ด้านองค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วยคณะทำงานในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

๓) ความสัมพันธ์เชิงประเด็น คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้าน/ชุมชน เป็นเครือข่ายการทำงานบูรณาการภารกิจที่มีความสัมพันธ์ ในแง่เชื่อมโยงการทำงานร่วมกัน มีเป้าหมาย มีการวางแผน มีการดำเนินงาน ช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่กันและกัน มีการติดตามประเมินผล ตามประเด็นที่สนใจร่วมกัน ลงไปสู่พื้นที่การทำงานระดับหมู่บ้าน วัด ชุมชน องค์กร หน่วยงาน สถานศึกษา เพื่อจัดกิจกรรมต่างตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ ประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ ประเด็นกิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และประเด็นกิจกรรมส่งเสริมงานของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล เพื่อให้ส่งเสริมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้เกิดความสำเร็จ เป็นประเด็นที่เกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน พัฒนาสังคมตามหลักการศีล ๕ ผลของการประเมินนำไปสู่การปรับปรุงยกระดับเครือข่ายงานบูรณาการของภารกิจหน่วยงานและประเด็นนำไปสู่การพัฒนาหมู่บ้าน ชุมชน

^๕ พิลิฐ เทพไกรวัล, “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔, หน้า บทคัดย่อ.

^๖ พระมหายุทธนา นรเชฏฐ และจุฑารัตน์ ทองอินทร์, “แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า บทคัดย่อ.

สอดคล้องกับ พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ^๗ ได้วิจัยเรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย พบว่า แนวทางการสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนภายใต้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ชุมชนจะต้องสร้างเองชุมชนต้องมีผู้นำที่ตั้งตนอยู่ในศีล ๕ การมีกฎและวิธีการเคารพกติกาการอยู่ร่วมกันโดยใช้หลักความเมตตาไม่ตามกระแสวัตถุนิยม คือ มีความพอเพียงพอใจในสิ่งที่มีอยู่มีความพร้อมมีความสามัคคีของหมู่คณะ

เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา ได้ดำเนินการปฏิบัติงานตามแนวทางการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีขั้นตอนดังนี้

๑) หลักการสร้างความตระหนัก และรวมตัวเป็นเครือข่าย ประสานงานภายในชุมชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน จะเห็นได้จากคณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน จังหวัดนครราชสีมา มีแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติงานร่วมกัน ดังนี้ การจัดประชุมเพื่อชี้แจงให้ทราบนโยบายของมหาเถรสมาคม การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จัดทำเป็นประกาศจังหวัดนครราชสีมา ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอทุก ๓๒ อำเภอ ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับตำบล ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการระดับระดับหมู่บ้าน ในระยะเวลาการทำงานขับเคลื่อน ๔ ปีที่ผ่านมา การบรรจุโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นนโยบายของจังหวัดนครราชสีมา การจัดประชุมตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยียนวัดและประชาชน ปี ๒๕๕๗-๒๕๖๐ เพื่อขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อสร้างความเข้าใจ ตระหนัก และร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เป็นการพัฒนาสังคมโดยอาศัยการสร้างพลังของเครือข่ายรวมตัวกันให้เกิดการขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ ภายใต้ความร่วมมือสนับสนุนเชิงบูรณาการงานประจำ สอดคล้องกับ พิสิฐ เทพไกรวัล^๘ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย ๖ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ๒) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ๓) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน ๔) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย ๕) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ ๖) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

๒) หลักการสร้างพันธกรณี และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่าย สร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการการสร้างพันธกรณี และการบริหารเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความรู้ ขยายเครือข่ายสร้างสังคมสงบสุขร่วมกัน ดังนี้ การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับจังหวัด ระหว่างเจ้าคณะจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับอำเภอ ระหว่างเจ้าคณะอำเภอ นายอำเภอ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับตำบลระหว่างเจ้าคณะตำบล กำนัน

^๗พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ, “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสน์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^๘พิสิฐ เทพไกรวัล, “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดประชุมลงบันทึกข้อตกลงทำความร่วมมือ (MOU) ระดับหมู่บ้าน ระหว่าง เจ้าอาวาส และผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การแบ่งงาน แจกงานกันทำ ประสานงาน ติดตามการดำเนินการ การกำหนดให้วัดและที่ทำงานผู้ใหญ่บ้านเป็นจุดรับใบสมัครสมาชิกโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการนำโครงการกิจกรรมมาวางแผนงานร่วมกันให้เกิดการเชื่อมโยงงานประจำของหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายขับเคลื่อนกิจกรรมหมู่บ้านศีล ๕ ให้เกิดการพัฒนาสังคมภายในหมู่บ้าน สอดคล้องกับ สมศักดิ์ เอี่ยมดี^๙ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่ารูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย ๑) องค์การของเครือข่าย ๒) การจัดการเครือข่าย ๓) การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย ๔) การธำรงรักษาเครือข่าย

๓) หลักการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากหลักการการทำงานของเครือข่าย คณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และการใช้ประโยชน์ การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการปรับตัวขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ดังนี้ การใช้เวทีเสวนาในการทำโครงการตรวจการคณะสงฆ์ เยี่ยมเยือนวัด และประชาชนเพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” การแสดงธรรมเทศนา ให้วัดทุกวัดได้แสดงพระธรรมเทศนาเรื่อง ศีล ๕ ทั้ง ๙ กัณฑ์ ซึ่งได้รับมาจากสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โครงการแผ่เผยธรรมของพระธรรมทูตจังหวัดนครราชสีมา สอดคล้องกับ มัลลิกา ผลอนันต์^{๑๐} ได้วิจัยเรื่อง การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน พบว่า บทบาทของสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับสาธารณชนในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับชุมชนท้องถิ่น ที่เกิดขึ้นจากการสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น

๔) หลักการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นวัตกรรมในการพัฒนา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด และหมู่บ้าน/ชุมชน มีแนวทางการรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ และความเคลื่อนไหวเพื่อสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เป็นการนำความสัมพันธ์มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดการทำกิจกรรมต่อเนื่องที่มีผลต่อการพัฒนาสังคมอย่างเป็นพลวัต ผลการพัฒนา มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพความต้องการ

^๙สมศักดิ์ เอี่ยมดี, “การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”, วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

^{๑๐}มัลลิกา ผลอนันต์, “การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”, รายงานวิจัย, (คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๖)

ปรับประยุกต์ใช้หลักการศีล ๕ สอดคล้องกับ แพรภัทร ยอดแก้ว^{๓๓} ได้วิจัยเรื่อง การถอดบทเรียน การดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม พบว่า การดำเนินงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครปฐม มีรูปแบบการทำงานแบบเน้นการร่วมมือระหว่างคณะสงฆ์กับผู้นำท้องถิ่นตั้งแต่ระดับจังหวัดจนถึงระดับหมู่บ้านมีแผนการดำเนินงาน ๓ ระยะตามแนวทางของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้แก่ ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว มีแนวทางการดำเนินงานในลักษณะคณะกรรมการทุกระดับและ มีกิจกรรม ๒ ลักษณะ คือ กิจกรรมหลัก ได้แก่ การสวดมนต์ปฏิบัติธรรมและกิจกรรมเสริม ได้แก่ กิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการปฏิบัติศีล ๕ และการรณรงค์การรักษาศีล ๕ กิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยมีหมู่บ้านที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น ได้แก่ วัดวังตะกุ่ม อำเภอเมือง และวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี

การพัฒนาคุณภาพชีวิต ประชาชนที่เข้าร่วมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ มีวิถีชีวิตและกิจกรรมดำเนินการชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้ว การดำเนินชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข หรือสมาชิกในชุมชนเกี่ยวข้องกับอบายมุขส่งผลให้การดำเนินชีวิตตกต่ำ การปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในรูปแบบบูรณาการ หรือปฏิบัติได้บางส่วน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความสามัคคี กาย วาจาและใจ มีการสร้างความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ทุกประการ รวมทั้งสถิติคดีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านลดลง และไม่มีคดีที่ร้ายแรง ส่งผลให้เกิดความสุขสงบ และความเจริญรุ่งเรืองในหมู่บ้านอย่างรวดเร็ว การนำหลักศีล ๕ เข้ามาใช้ ทำให้ชุมชนเกิดความรัก ความสามัคคี ความร่วมมือ ความเข้าใจและหวังดีต่อกัน ส่งผลให้สังคมมีความมั่นคง เกิดความสงบสุข อย่างยั่งยืน และไม่มีคดีความใด ๆ เกิดขึ้นในหมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง ตามแนวทางพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ของรัชกาลที่ ๙

๕.๒.๓ นำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

๑) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ รูปแบบเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นรูปแบบเครือข่ายประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยน เชื่อมโยง ทำงาน ด้วยวิธีการจัดตั้งเครือข่าย โดยมีผู้นำเป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในรูปแบบการสร้างเครือข่ายในเชิงอำนาจและหน้าที่ เป็นลักษณะของการดำเนินการภายใต้การรับมอบหมายการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชา และประสานไปยังหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตาม สายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้เกิด การปฏิบัติ ตามคำสั่ง ตามประกาศ ในรูปแบบนี้มีก็อยู่ในรูปแบบของการสร้างเครือข่ายตามคำสั่ง แต่งตั้งตามแผนงาน และโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ที่จัดขึ้นรวมถึงหน่วยงานอื่นที่บูรณาการ โครงการและกิจกรรมของตนเองเข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สำหรับเครือข่าย ภาคประชาชนจะแสดงบทบาทหน้าที่ในการติดต่อประสานงานและชักชวนสมาชิกอื่นๆ เข้าร่วม โครงการหมู่บ้านศีล ๕ ในฐานะหน้าที่ชาวพุทธที่ดี เป็นอำนาจและหน้าที่ของการดำเนินงานตาม โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับการพัฒนาสังคมของหมู่บ้าน ความร่วมมือในการจัดการคุณภาพของ

^{๓๓}แพรภัทร ยอดแก้ว, “การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศีล ๕ ของจังหวัดนครปฐม”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๗).

การทำงานตามคำสั่ง สอดคล้องกับ พิสิฐ เทพไกรวัล^{๑๒} ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ ๑) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจของเครือข่าย ๒) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา ๓) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย ๔) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (empowerment) ของเครือข่าย ๕) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ ๖) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล

๒) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงประเด็น เครือข่ายเชิงประเด็น เป็นการประสานความร่วมมือ ในประเด็นที่มีความสนใจร่วมกันอันจะส่งเสริมให้หมู่บ้านรักษาศีล ๕ สถานศึกษารักษาศีล ๕ และหน่วยงานรักษาศีล ๕ ในระดับตำบล และหมู่บ้าน ได้จัดกิจกรรมบูรณาการตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในประเด็นกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศีล ๕ กิจกรรมตามวิถีชาวพุทธ และกิจกรรมส่งเสริมการเผยแพร่ธรรมของหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล สมาชิกในเครือข่ายประกอบด้วย หมู่บ้านสมาชิกในหมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ที่สนใจประเด็นเดียวกัน และเข้าร่วมเป็นสมาชิกของเครือข่ายจัดทำกิจกรรมขับเคลื่อนหมู่บ้านศีล ๕ ดำเนินการประสานความร่วมมือจากสมาชิกเครือข่ายให้เกิดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นคุณลักษณะเด่นของหมู่บ้านศีล ๕ ดีเด่น เป็นรูปแบบที่เกิดจากประเด็นความร่วมมือในการพัฒนาสังคมหมู่บ้านรักษาศีล ๕ นำไปสู่การสร้างวัฒนธรรม กิจกรรมความร่วมมือในการดำเนินงาน ส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามวิถีชาวพุทธร่วมกัน สอดคล้องกับ พระมหาบุญเลิศอินทปัญญา และคณะ^{๑๓} ได้วิจัยเรื่อง หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย พบว่า แนวคิดในการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โดยตรงได้กำหนดไว้ ๒ ประการคือ ๑) การสร้างเครือข่าย คือการดำเนินการเพื่อชวนเชิญชวนให้คนในหมู่บ้านมาร่วมกันรักษาศีล ๕ เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มคนที่สมัครใจที่จะมาร่วมกันรักษาศีล ๕ ภายใต้พื้นฐานความเคารพสิทธิ เชื่อถือเพื่ออาทรซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการคือความสัมพันธ์ของสมาชิกในเครือข่ายต้องเป็นโดยสมัครใจมีการรับรู้และมุมมองที่เหมือนกัน มีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในเครือข่าย มีการเสริมสร้างซึ่งกันและกัน และการเกื้อกูลพึ่งพากัน

๓) รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เชิงพื้นที่ รูปแบบเครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นการประสานความร่วมมือ ระหว่างคณะสงฆ์ ภาครัฐ ประชาชน ในการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา โดยกำหนดพื้นที่โครงการและคณะกรรมการทำโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาชนสนับสนุนช่วยเหลือ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา ในฐานะผู้ดำเนินการโครงการ จนได้หมู่บ้านต้นแบบของเครือข่ายจำนวน ๔๘๐ หมู่บ้าน และได้หมู่บ้าน หน่วยงาน สถานศึกษา ต้นแบบ (ดีเด่น) จำนวน ๓๒ หมู่บ้าน/แห่ง เป็นขอบเขตของการดำเนินงานร่วมกันของสมาชิกเครือข่าย ความร่วมมือของ

^{๑๒}พิสิฐ เทพไกรวัล, “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”, วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔), หน้า บทคัดย่อ.

^{๑๓}พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา และคณะ, “หมู่บ้านรักษาศีล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า บทคัดย่อ.

เครือข่ายตามสภาพขอบเขตของการปกครอง และขอบเขตที่เอื้อให้ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยเหลือชุมชนให้มีชีวิตที่เป็นปกติสุขตามหลักพระพุทธศาสนา สอดคล้องกับ พระมหาอุทธนา นรเชฏฐ และจุฑารัตน์ ทองอินทร์^{๑๔} ได้วิจัยเรื่อง แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พบว่า การประยุกต์เอาหลักการและแนวทางการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ ในทางพระพุทธศาสนาให้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ด้านองค์ประกอบของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วยคณะทำงานในระดับประเทศ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และตัวชี้วัดของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ประกอบด้วย ๗ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บทเรียนที่ได้จากหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ คือความร่วมมือระหว่างวัด ชาวบ้าน หน่วยงานราชการ เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการนี้ การบูรณาการหลักธรรมของศีล ๕ ในการพัฒนามาตรฐานชีวิตของคนในสังคมไทยสามารถบูรณาการได้ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล หน่วยงาน องค์กร และสังคม ด้วยการเชื่อมโยงเอากิจกรรมที่เคยมีมาแล้วเข้ามาเป็นส่วนประกอบ และใช้สถาบันหลักที่มีอยู่ในสังคมไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมาสรุปตามประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๑.๑ มหาเถรสมาคมร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรอนุมัติโครงการต่างๆ ที่ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนในทางที่ดีโครงการหมู่บ้านศีล

๕.๓.๑.๒ หน่วยงานภาครัฐมหาเถรสมาคมร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปี และแผนพัฒนาระยะยาว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเกิดการเชื่อมโยงเครือข่าย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๕.๓.๒.๑ การพัฒนาศักยภาพของคฤหัสถ์ ในการรักษาศีล ๕ และสร้างจิตอาสาในการปฏิบัติงานให้เพิ่มมากขึ้น เน้นการประสานงานระหว่างบ้าน วัด และชุมชน (บวร)

๕.๓.๒.๒ การกำกับติดตามและประเมินผลที่มีคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ มีการรายงานผลการดำเนินงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในการรักษาศีล ๕ ของหมู่บ้านเครือข่ายให้สามารถนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๓.๓.๑ ศึกษาวิเคราะห์หมู่บ้านโดยใช้หลักศีล ๕ เพื่อเผยแผ่และเพื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างได้ผลและมั่นคง

๕.๓.๓.๒ ศึกษาวิเคราะห์การขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดเครือข่ายและเกิดความยั่งยืน

^{๑๔}พระมหาอุทธนา นรเชฏฐ และจุฑารัตน์ ทองอินทร์, “แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศีล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า บทคัดย่อ.

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย:

ก.ข้อมูลปฐมภูมิ

(๑) พระไตรปิฎก :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข.ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์.การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทซัคเซสมีเดีย จำกัด. ๒๕๔๓.

เกษม จันทรแก้ว. วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
๒๕๔๐.

คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
“หมู่บ้านรักษาศีล ๕”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗.

จริยาวัตร คมพยัคฆ์. การพยาบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตสตรีไทย. กรุงเทพมหานคร :
สภาการพยาบาล, ๒๕๔๕

ชาติชาย ณ เชียงใหม่. “การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกับพฤติกรรมทางการเมืองของชาวนาใน
ภาคเหนือ”. รมกับหมู่บ้านในไทยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

เชิดชัย โชติสุทธิ. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๔๓.

ถวิล ธารโกชน. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพมหานคร : ทิพย์วิสุทธิ, ๒๕๔๘.

แนวทางการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ : ชาวประชาเป็นสุข. ในตำริของสมเด็จพระ
มหาธีรขังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ฉบับที่ ๒ ฉบับปรับปรุง.
กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, ๒๕๕๗.

นฤมล นิราทร. การสร้างเครือข่ายการทำงาน : ข้อควรพิจารณาบางประการ. กรุงเทพมหานคร :
โครงการระหว่างประเทศว่าด้วยการขจัดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก องค์การแรงงาน
ระหว่างประเทศ, ๒๕๔๓.

นิเทศ ดินณะกุล. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : แอ็คทีฟ พรินท์,
๒๕๔๖.

นิพนธ์ คันทะเสวี. **มนุษย์สัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๘.

ปกรณพิเศษมั่งคั่งถกที่ปนี. พระศิริมิ่งคณาจารย์ รจนา. คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แพล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. **พฤติกรรมศาสตร์พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๕๒.

ผาสุก มุทเมธา. **คติชาวบ้านกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต**. กรุงเทพมหานคร : ต้นอ้อ, ๒๕๔๐.

พรสุขหุ่นนิรันดร์และคณะ. **หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปี ๒**. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, ๒๕๕๐.

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต. **ความสุขของครอบครัวคือความสุขของสังคม**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : เอส.อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์, ๒๕๔๘.

_____. **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๙.

พระมหาสุทิตย์ อาภากรโร. **เครือข่าย : ธรรมชาติ ความรู้ และการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพมหานคร : โครงการเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข, ๒๕๔๘.

_____. **พระพุทธศาสนากับการพัฒนาสังคม**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๙.

ไพศาล หวังพานิช. **การวัดและประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๕๑.

ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการดำเนินงานโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ พ.ศ. ๒๕๕๗. ส่วนการศึกษาสงเคราะห์. กองพุทธศาสนศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

สมเด็จพระพุทธาจารย์ อาจ อาสภมหาเถร แพลและเรียบเรียง. **คัมภีร์วิสุทธิมรรค ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุทธาจารย์ อาจ อาสภมหาเถร**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : ประยูรวงศ์พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๖.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนสามัญปิสิกซิเนสอาร์แอนด์ดี, ๒๕๕๕.

ยุทธ ไกยวรรณ. **วิจัยการตลาด**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ, ๒๕๔๘.

ยุบล เบญจรงค์กิจ. **การวิเคราะห์ผู้รับสาร**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

ศิริยามสุโพธิ์. ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรี้นติ้ง เฮ้าส์. ๒๕๔๓.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. สังคมวิทยาชุมชน : หลักการศึกษา วิเคราะห์ และปฏิบัติงานชุมชน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๓๖.

สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. แผนพัฒนาสตรีในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. ๒๕๕๔.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. คู่มือการดำเนินงาน โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕”. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ., ๒๕๕๗.

สุพรรณิ ไชยอำพร และสนธิ สมัครงการ. การวิเคราะห์ทางสังคมเพื่อการพัฒนาแนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕.

อัจฉรา นวจินดา และขจีจรัส ภิรมยะศิริ. ความสัมพันธ์ระหว่างความจำเป็นพื้นฐานภาวะทางคหกรรมศาสตร์และคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

อาภรณ์ ภูวิทยพันธ์. กลยุทธ์ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : เอช อาร์ เซ็นเตอร์, ๒๕๕๑.

(๒) บทความ :

อำภพร พัววิไล และกันยา นภาพงษ์. “คุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของสตรีที่เป็นเบาหวานชนิดที่ ๒”. วารสารวิจัยทางการพยาบาล. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๓.

(๓) วิทยานิพนธ์ :

รวมพล อินทร์ขุน. “คุณภาพชีวิตของกำลังพลฐานส่งกำลังบำรุงทหารเรือตลาด”. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุฎฐิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา. ๒๕๕๐.

เพ็ญศรี รัชวงศ์. “สุขสำบาย : คุณภาพชีวิตผู้หญิงพิการวัยกลางคนชาวอีสาน”. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุฎฐิบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๘.

สมศักดิ์ เอี่ยมดี. “การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา”. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๖

พิสิฐ เทพไกรวัล. “การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก”. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๔

(๔) รายงานการวิจัย :

เสาวรีย์ ตะโพนทอง กุลกัญญา ณ ป้อมเพชร และมนตรี คู่ควร. “พฤติกรรมการนำศิลป์ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน”. **รายงานวิจัย**. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๖.

แพรวภัทร ยอดแก้ว. “การถอดบทเรียนการดำเนินงานหมู่บ้านศิลป์ ๕ ของจังหวัดนครปฐม”. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ๒๕๕๗.

กรรณิกา เรืองเดช. “ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ได้รับความรุนแรงจากสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดยะลา”. **รายงานวิจัย**. สำนักงานวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๓.

บุญหนา จิมานั่ง และคณะ. “พฤติกรรมกรรมการรักษาศิลหัตถ์ของเด็กเยาวชนตำบลโคกสี อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น”. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

ปัทมา ผาดจันทิก. “พฤติกรรมการปฏิบัติตามศิลป์ ๕ ในชีวิตประจำวันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี”. **รายงานวิจัย**. คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ๒๕๕๑.

พระใบฎีกาสุชาติ ถนอมทรัพย์ อภิชาติ. “ศึกษาการปฏิบัติตามหลักศิลป์ ๕ ของครูโรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต ๑”. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาบุญเลิศ อินทปัญญา.รศ.และคณะ. “หมู่บ้านรักษาศิล ๕ : รูปแบบและกระบวนการเสริมสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคมไทย”. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

พระมหาสุทิตย์ อาภากร และสายชล ปัญญิต. รูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้ทางสังคมในการท่องเที่ยวทางพระพุทธศาสนา. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระมหายุทธนา นรเชษฐ.ดร. จุฑารัตน์ ทองอินทร์. “แนวคิด องค์ประกอบ ตัวชี้วัด บทเรียน และการบูรณาการรักษาศิล ๕ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕”. **รายงานวิจัย**. สถาบันวิจัย พุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

มนตรี อินตา. “พฤติกรรมทางจริยธรรมด้านเบญจธรรมของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่”. **รายงานวิจัย**. กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, ๒๕๕๖.

มัลลิกา ผลอนันต์. “การสร้างเครือข่ายภาคีพันธมิตรระหว่างมหาวิทยาลัยและชุมชนท้องถิ่น : ก้าวอย่างแห่งจุดเริ่มต้นเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน”. **รายงานวิจัย**. คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. ๒๕๕๖.

อเนก นาคะบุตร. “เครือข่ายการเรียนรู้ของชาวเขาที่ขายสินค้าในเขตเชียงใหม่”. **รายงานวิจัย**. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๓๓.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่ :

คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา. จังหวัดนครราชสีมา และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา. สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ระยะที่ ๒ กรกฎาคม – ตุลาคม ๒๕๕๗ จังหวัดนครราชสีมา, (อวดสำเนา)

สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา. สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จังหวัดนครราชสีมา. (อวดสำเนา)

สุขุม กำเนิดรัตน์. “พัฒนาคน พัฒนาคุณภาพชีวิต”. ข่าวสาร กพผ. ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕.

(๖) สัมภาษณ์

สัมภาษณ์ พระสีหราชสมาจารมุนี รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูถาวรกิจจารักษ์,ดร. เจ้าคณะอำเภอสว่างแดนดิน,๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูวิริยธรรมานุศาสน์,ดร. เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑, ๕ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาหัตถ์ จิตตานนโท, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำ มจร.วช.นม., ๑๐ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พระมหาสิงขร ปริยตติเมธี เจ้าอาวาสวัดวังโปรง, ๕ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พ.ท.ญาณกร ธิติบุญกร อนุศาสนาจารย์กองพลพัฒนาที่ ๒, ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พ.ท.ธีรภัทร เมฆขุนทด อนุศาสนาจารย์กองทัพอากาศที่ ๒, ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางปานิตา ฝากเชียงชา นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ นักวิชาการศาสนาชำนาญการ, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ ดร.ประพันธ์ นีกะระโทก อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๕ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางสาววรรณิการ์ ทิพย์แสง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ อำเภอประทาย, ๘ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางชุติมา แสงบำรุง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ, ๗ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ พ.ต.ท.สัณชัย พิสัยพันธ์ รอง ผกก.ป.สภ.คง, ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายณฤชา โฆษาศิริไธสง นายอำเภอเมืองนครราชสีมา, ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางสุนีย์ บุตรเนียร พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายสมศักดิ์ นามวงศา นายกพุทธสมาคมจังหวัดนครราชสีมา, ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายธนสุนทร สว่างสาส์พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา, ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ สจ.บัวพันธ์ จันทวงศ์ สมาชิกองค์การบริหารจังหวัดนครราชสีมา อ.ประทาย,
๘ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายกิตติ บุญเชิด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๑,
๒๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายปฐมภักดิ์ มณีเนตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครราชสีมา เขต ๑,
๒๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายอำนาจ ปองนาน นายอำเภอประทาย, ๘ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายโกศล ธรรมวิเศษ ปลัดอำเภอโนนแดง, ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายภูริเดช สีผาง ปลัดอำเภอสีดา, ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นางกชนิภา นราพิณิจ ผอ.รพ.สต.ตาจั่น, ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐.

สัมภาษณ์ นายสมโภชน์ ชั่งทอง ปลัดอาวุโสอำเภอประทาย, ๘ กันยายน ๒๕๖๐.

(๕) สทนากลุ่มเฉพาะ

สทนากลุ่มเฉพาะ พระราชสีมาภรณ์ เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระเมธีสุตาภรณ์, ดร. ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาเขตนครราชสีมา,
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสังวรวิริรักษ์, ผศ.ดร. รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์, เจ้าอาวาสวัดหลักร้อย,
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระมหาปัญญาวรรวัฒน์ สิริภโท, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูศรีภาวนาวิกรม พระวิปัสสนาจารย์, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร, ดร. เลขาธิการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา,
๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ พระครูสุตกิจวรคุณ, ดร. เจ้าคณะตำบลทับรัง เขต ๒, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.พิชิต ปุริมาตโร อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา, ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ

- Terwiel. B.J. **The Five precepts and Ritual in Rural Thailand.** An abbreviated version of this paper was presented during the 28th International Congress of Orientalists. Canberra. Australia. on Jan. 11. 1971 : 1.
- Burkhardt. C.S. “The impact of arthritis on quality of life.”. **Nursing Research.** Vol.3, 1985.
- Campbell. A. **The quality of life.** New York : Russell Sage, 1976.
- Ferrans. C.E. “ Psychometric of The Quality of Life Index.” .**Research in Nursing & Health.** Vol. 15, 1992.
- Hendershott. A.B.. “ Quality of LifeCorrelates For University Student.” .**Nation Association of Student Personnel Administrator Journal.** Vol.30, 1992.
- Hunter. S.. “ Aduit Day Care : Promotion Quality of Life The Elderly.” .**Journal of Geron Wlogical Nursing.**Vol. 18, 1982.
- Lewis. F.. “ Experined Personal Control and Auality of Life in Late Stage Cancer Patient.”. **Nursing Research.** Vol.31, 1982.
- Livia Kohn “The Five Precepts of the Venerable Lord”. **Research article.** Journal Monumenta Serica. Volume 42. Issue 1, 1994.
- Macionis. John J. **Society : The Basics.** 4^{ed}. Upper Saddle River. N.J. : Pretice Hall., 1998.
- Meeberg. G.A.. “Quality of Life: A concept analysis.”. **Journal of Advanced Nursing.** Vol.18, 1993.
- Padilla. G.V. “ Quality of Life as A cencer Nursing Outcomes Variable.” **Advances in Nursing Science.** Vol.8, 1985.
- Sharma. R.C. **Population and social economic development.** New-Delhi : Dhapatrai & Son INDEA, 1975.
- UNESCO. **Indicator of Environment Quality and Quality of Life.** Paris : Unesco, 1978.
- Vanchai Ariyabuddhiphongs “Money Consciousness and the Tendency to Violate the Five Precepts among Thai Buddhists”. **Research article.** The international Journal for the Psychology of Religion. Volume 17, 2007.
- Vanchai Ariyabuddhiphongs and Donnapat Jaiwong **Observance of the Buddhist Five Precepts. Subjective Wealth. and Happiness among Buddhists in Bangkok. Thailand.** Archive for the Psychology of Religion. Volume 32. Issue 3, 2010.

Paul Starkey. **Networking for Development**. London: International Forum for Rural Transport and Development, 1997.

Starkey. Paul. **Networking for Development**. IFRTD. The International Forum for Rural Transport and Development, 1997.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครสวรรค์
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนา เนาว์วัน รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. พระมหาปัญญาวรวัฒน์ สิริภุโธ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๕. ดร.วรการ หิรัญมณีมาศ ผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
เครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/๑๗๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำดัชนีพันธ

เรียน ผศ.ดร.วันทนา เนาว์วัน รองคณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอยุธยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดัชนีพันธ และแบบสอบถาม

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำดัชนีพันธ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๙-๒๕๕๗-๑๔๑๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๔ / ๑ ๓๖

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำดัชนีพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำดัชนีพนธ์ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

๒๖/๑๑/๒๕
กนกพงศ์ ศรีทอง
๒๘.๑๑.๒๕๖๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา โทรศัพท์ (มือถือ) ๐๙-๒๕๕๗-๑๔๑๔

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๔ / ๖๓๖

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำดัชนีพันธ

นมัสการ พระมหาปัญญาวรรณ สิริภทโธ, ผศ.ดร. อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำดัชนีพันธ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศษ. ๖๑๐๕.๔/๑๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต. ๗ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๖๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๕๕๑๙
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการทำดัชนีพันธ

เรียน ดร. วรากร ธีรภูมิเนมาศ ผู้อำนวยการวิทยาลัยบริหารธุรกิจและการท่องเที่ยวนครราชสีมา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดัชนีพันธ และแบบสอบถาม

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือเพื่อใช้ในการทำดัชนีพันธ

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ภาคผนวก ค
การวิเคราะห์ค่า CVI

การหาค่า CVI ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ใน
จังหวัดนครราชสีมา

ตารางที่ ๑ การหาค่า CVI ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้าน
รักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

ข้อ ที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ																			
	คนที่ ๑				คนที่ ๒				คนที่ ๓				คนที่ ๔				คนที่ ๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
๑				✓				✓				✓				✓				✓
๒				✓				✓				✓				✓				✓
๓				✓				✓				✓				✓			✓	
๔				✓			✓					✓				✓				✓
๕				✓			✓					✓				✓				✓
๖				✓				✓				✓				✓				✓
๗				✓				✓				✓			✓				✓	
๘		✓						✓			✓				✓					✓
๙				✓				✓				✓				✓				✓
๑๐			✓					✓			✓					✓				✓
๑๑				✓				✓				✓				✓				✓
๑๒				✓				✓				✓				✓				✓
๑๓				✓				✓				✓				✓			✓	
๑๔				✓			✓					✓				✓				✓
๑๕			✓					✓				✓			✓					✓
๑๖				✓				✓			✓					✓				✓
๑๗				✓				✓				✓				✓				✓
๑๘				✓				✓				✓				✓				✓
๑๙			✓					✓				✓			✓			✓		
๒๐				✓				✓				✓				✓				✓
๒๑				✓				✓				✓				✓				✓
๒๒			✓					✓			✓					✓			✓	
๒๓				✓				✓				✓				✓				✓
๒๔				✓				✓				✓				✓				✓
๒๕			✓					✓			✓					✓			✓	

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

ข้อ ที่	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ																			
	คนที่ ๑				คนที่ ๒				คนที่ ๓				คนที่ ๔				คนที่ ๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔
๒๖				✓				✓				✓				✓				✓
๒๗				✓				✓				✓				✓				✓
๒๘			✓					✓			✓					✓			✓	
๒๙				✓				✓				✓				✓				✓
๓๐				✓			✓					✓				✓				✓
๓๑				✓				✓				✓				✓				✓
๓๒				✓				✓				✓			✓				✓	
๓๓		✓						✓			✓					✓				✓
๓๔				✓				✓				✓				✓				✓
๓๕			✓					✓			✓					✓				✓
๓๖				✓				✓				✓				✓				✓
๓๗				✓				✓				✓				✓				✓
๓๘				✓				✓				✓				✓			✓	
๓๙				✓			✓					✓				✓				✓
๔๐			✓					✓				✓			✓					✓

จากตารางที่ ๑ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในระดับ ๓ และ ๔ จำนวน ๓๘ ข้อ ดังนั้น ค่า CVI เท่ากับ ๐.๙๕ แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ ๐.๙๕ ผ่านเกณฑ์พิจารณา

ค่าความเชื่อมั่น ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕
ในจังหวัดนครราชสีมา

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.943	40

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	136.50	390.121	.069	.960
a2	136.80	397.614	-.260	.961
a3	137.23	395.978	-.152	.961
a4	137.00	395.034	-.122	.961
a5	137.13	391.913	-.013	.961
a6	137.03	390.930	.026	.960
a7	136.83	386.626	.159	.960
b8	137.00	391.172	.019	.960
b9	136.90	369.403	.615	.958
b10	136.73	368.202	.638	.957
b11	137.17	365.040	.695	.957
b12	137.10	371.748	.621	.957
b13	136.60	370.800	.627	.957
b14	136.47	359.223	.866	.956
b15	136.57	360.392	.784	.956
c16	136.60	364.179	.882	.956
c17	136.40	366.179	.789	.956
c18	136.27	371.789	.667	.957
c19	136.53	363.568	.829	.956
c20	136.57	370.116	.732	.957
c21	136.47	370.533	.663	.957
c22	136.40	366.938	.807	.956

c23	136.37	367.137	.772	.957
c24	136.57	368.599	.786	.957
c25	136.73	370.202	.711	.957
c26	137.03	370.516	.715	.957
c27	136.67	366.851	.709	.957
c28	137.17	374.144	.651	.957
c29	136.90	372.300	.655	.957
c30	136.80	369.683	.731	.957
c31	136.77	365.702	.867	.956
c32	136.63	370.930	.738	.957
c33	136.80	372.717	.783	.957
d34	136.90	366.645	.806	.956
d35	137.00	374.276	.659	.957
d36	136.30	372.562	.533	.958
d37	136.53	367.499	.743	.957
d38	136.50	366.259	.792	.956
d39	136.50	365.086	.790	.956
d40	136.63	364.792	.774	.957

ภาคผนวก ง
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ลำดับ	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระสีหราชสมาจารย์	รองเจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา
๒	พระครูถาวรกิจจารักษ์,ดร.	เจ้าคณะอำเภอสูงเนิน
๓	พระครูวิริยธรรมานุศาสน์,ดร.	เจ้าคณะตำบลในเมือง เขต ๑
๔	พระครูใบฎีกาหัตถ์ จิตตานนท์, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำ มจร.วข.นม.
๕	พระมหาสิงขร ปรียติเมธี	เจ้าอาวาสวัดวังโปรง
๖	พ.ท.ญาณกร ธิติบุญกร	อนุศาสนาจารย์กองพลพัฒนาที่ ๒
๗	พ.ท.ธีรภัทร เมฆขุนทด	อนุศาสนาจารย์กองทัพบกที่ ๒
๘	นางปานิตา ผากระเซิง	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๙	นางปิยรัตน์ เอื้องคำประเสริฐ	นักวิชาการศาสนาชำนาญการ
๑๐	ดร.ประพันธ์ นีกระโทก	อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๑๑	นางสาวกรรณิการ์ ทิพย์แสง	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ อำเภอประทาย
๑๒	นางชุติมา แสงบำรุง	นักวิชาการวัฒนธรรม ชำนาญการ
๑๓	พ.ต.ท.สัญญาชัย พิสัยพันธ์	รอง ผกก.ป.สภ.คง
๑๔	นายณฤช โมฬาศิวิไลซ์	นายอำเภอเมืองนครราชสีมา
๑๕	นางสุนีย์ บุตรเนียร	พัฒนาการจังหวัดนครราชสีมา
๑๖	นายสมศักดิ์ นามวงศา	นายกพุทธสมาคมจังหวัดนครราชสีมา
๑๗	นายธนสุนทร สว่างสาลี	พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา
๑๘	สจ.บัวพันธ์ จันคำวงศ์	สมาชิกองค์การบริหารจังหวัดนครราชสีมา อ.ประทาย
๑๙	นายกิตติ บุญเชิด	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต ๓๑
๒๐	นายปฐมฤกษ์ มณีเนตร	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา นครราชสีมา เขต ๑
๒๑	นายอำนวยการ ปองนาน	นายอำเภอประทาย
๒๒	นายโกศล ธรรมวิเศษ	ปลัดอำเภอโนนแดง
๒๓	นายภูริเดช สีผาง	ปลัดอำเภอสีดา
๒๔	นางกษนิภา นราพินิจ	ผอ.รพ.สต.ตาจั่น
๒๕	นายสมโภชน์ ชั่งทอง	อาปัสตอาสาอำเภอประทาย

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gomiyut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกณิฏฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ พระครูภาวนาภิธาน, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนินธุ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ พระครูศรีปริยัตยารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสนิติบัตร ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิตยปริญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษิตตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน/นมัสการ พระครูศรีปริยัติรักษ์ สิริสุตตมณี, พช.ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัติรักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอขออนุญาตจากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ พระมหาสังฆค พริษฐ์ศิริ, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหสประจักษ์วัฒน์ ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๖๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ พ.ท. ญาณกร คิณพนาพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้บันทึกข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ พ.ท. ครีวพัพร นมจันทนุท

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬ
าลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนัฎฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำดัชนี

เรียน/นมัสการ พระครูศรีปริยัติรักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดัชนี และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัติรักษ์ รหัสประจำตัวนิติ ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิญ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ ๖ ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gomyut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ นางไพรัชต์ หัสคำประสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ *ดร. ประพนธ์ วิชากรโท*

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัชสประจำตวันสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอขออนุญาตจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนักรฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอลำไญ
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน/นมัสการ *คุณธรรมดี ๑๐๖๖๗๗*

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัทสประจำตวันสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้บัณฑิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิกฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

๒๖/๐๘

8 ก.ค. ๖๐

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ *นางมัทนา แสงมณี*

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนกร ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดัชนีพันธ

เรียน/นัสนการ ศ.ดร. สืบชัย พิเศษพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดัชนีพันธ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(สืบชัย พิเศษพันธ์)

รอง ผอ.ป.สจ.๑

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๖๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ *นายวิชาญ วัฒนศิริ*

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัชสประจักษ์ ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาด้านหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

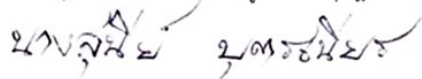
ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ

สิ่งที่ส่งมำด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัณภาษณ

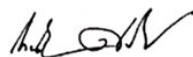
ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัศประจำตวันสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัณฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ นายสมศักดิ์ นามวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัหสประจักษ์วันสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่อนุญาตให้สิดได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนักรฐ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์

เรียน/นมัสการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิติ ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาสีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลจากท่านเพื่อนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ตรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๔ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gomiyut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ นาย มณฑล จินตวิมล ส.ว. ๑๗๕/๓๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัศประจักษ์วันสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้บัณฑิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาตเคราะห

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนักรฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ทสมท

8 ne 60

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ ๖ ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๙๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๖๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรียน/นมัสการ *นายโกวิท บุญเกิด*
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิติ ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอขออนุญาตจากท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิกร ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

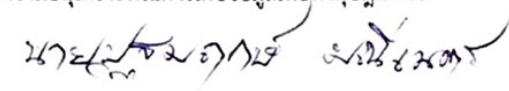
ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบัวน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นมัสการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

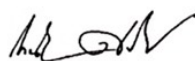
ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหสประจักษ์วัฒน์ ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะห้จาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิษฐ์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตกระทำการเก็บข้อมูลเพื่อทำคุณูปการ

เรียน/นมัสการ นายวิชากร ธรรมโชติ ๖๑๐๕๔๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างคุณูปการ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจาก
ท่านเพื่อนุญาตให้บันทึกได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนกร ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

๒๐/๘/๖๐

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ นายสุริยง ลีลา มลิวธิเวอดลิตา

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัณภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รัศประจำวันสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธ
ศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนา
สังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเคราะหจาก
ท่านเพื่ออนุญาตให้นิสิตได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัณภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุญาตเคราะหจากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อ
ทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุญาต

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกณกร ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

12 ก.ย. ๖๐

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๓๖

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบัวน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ในการเก็บข้อมูลเพื่อทำดุษฎีนิพนธ์

เรียน/นัสนการ ปัทมาธิประทุม (ดมวธิ์ อวท)

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงร่างดุษฎีนิพนธ์ และแบบสัมภาษณ์

ด้วย พระครูศรีปริยัติยารักษ์ รหสประจักษ์วัฒน์ ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ โครงการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเพื่ออนุญาตให้สิดได้เก็บข้อมูลการวิจัยโดยการสัมภาษณ์

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียน/นัสนการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

Ms. 2560.

(ศาสตราจารย์ อวท)

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฐ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาลังคม

ภาคผนวก ฉ
รายนามผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สนทนากลุ่มเฉพาะ)

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ลำดับ ที่	ชื่อฉายา/นามสกุล	ตำแหน่ง/สถานที่
๑	พระราชสีมาภรณ์	เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา
๒	พระเมธีสุตาภรณ์, ดร.	ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ วิทยาเขตนครราชสีมา
๓	พระครูสังวรภริรักษ์, ผศ.ดร.	รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์, เจ้าอาวาส วัดหลักร้อย
๔	พระมหาปัญญาวรวัฒน์ สิริภทฺโต, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๕	พระครูศรีภาวนาวิกรม	พระวิปัสสนาจารย์
๖	พระปลัดสุวัฒน์ วชิโร, ดร.	เลขานุการรองเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา
๗	พระครูสุตกิจวรคุณ, ดร.	เจ้าคณะตำบลทับรัง เขต ๒
๘	ดร.พรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๙	ผศ.ดร.วินัย ภูมิสุข	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา
๑๐	ดร.พิชิต บุรีมาตร	อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคราะห์สนทนากลุ่มเฉพาะ

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต. ๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๙๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๔๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๓๕๙๙ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรารอณาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ พระอาจารย์ธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอรารอณาพระคุณท่าน
เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อขอรารอณาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

จึงนมัสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โกรนกรัต ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรอราชนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นมัสการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่าน
เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

จึงน้อมสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิฏฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตึก ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมัญจาคีรี
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอรออาราธนาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นามสกุล *พระครูพิริยัตถ์รักษ์, นค.ดร.*

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูพิริยัตถ์รักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา" ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

จึงน้อมสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ต. ๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบางน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gomylut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอร้องรณารณาเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

นามสกุล *พระมหาบัณฑิตวรวิวัฒน์ ศรีทอง, พ.ศ. ๕๖*

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตร
พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออาราธนาพระคุณท่าน
เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณใน
ความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสการมาเพื่อขออาราธนาเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

จึงน้อมสการมาด้วยความเคารพ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนิษฐ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gomymt@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน *พ.อ. อรุณรัตน์ งามวิจิตร*

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

*รณพนาสินธุ์ งามวิจิตร**พ.อ. อรุณรัตน์ งามวิจิตร*

๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

ดร. โคนันท์ ศรีทอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โคนันท์ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ ๖ ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอบึงนาราง
จังหวัดพิจิตร ๓๖๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๗๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน จิรายุทธ นิลเจริญ, ดช.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิกฤต ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommyut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน พระปลัดสุวิทย์ กะสิริ, ด.ช.

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๔๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

วิมลพร ๐๖๕๔๖๖๖๖

ขอแสดงความนับถือ

๓๐/๐๑/๖๑.

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน *ดร. พระครูศรีปริยัติยารักษ์ วุฒิสมาทรวิธาน*

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัติยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โกรนกร ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอมโนรมย์
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๙๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน *พ.อ. วิจัย คุนคุ้ม*

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กำหนดการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๔๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิสิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิจ ศรีทอง)
ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ที่ ศธ. ๖๑๐๕.๔/ว ๑๓

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ (มือถือ) ๐๙ ๒๕๔๗ ๑๔๑๔
www.mcu.ac.th, E-mail : gommut@gmail.com

๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

เรียน

อ. วิมล ภูมิพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย

๑. กำหนดการ

จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระครูศรีปริยัตยารักษ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๕๘๐๑๕๐๔๐๘๒ นิสิตปริญญาเอกหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม รุ่นที่ ๑ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ในวัน เวลา และสถานที่ซึ่งนิตจะได้แจ้งให้ท่านทราบต่อไป

หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนเชิญมาเพื่อเข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะในเรื่องดังกล่าว

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โกนิญฐ์ ศรีทอง)

ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

ภาคผนวก ซ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน
จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามฉบับนี้ มุ่งวิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา และนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสัมภาษณ์ตามความเป็นจริงให้ครบทุกข้อทุกตอน แบบสัมภาษณ์จึงจะสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ในการวิจัยได้ คำตอบทุกข้อและความคิดเห็นต่างๆ ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับและจะไม่เกิดผลเสียต่อท่านแต่อย่างใด

๒. แบบสอบถามแบ่งเป็น ๓ ตอน

๒.๑ สถานภาพส่วนบุคคล

๒.๒ ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา

๒.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พระครูศรีปริยัตยารักษ์

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๐

ตอนที่ ๑ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

๑. เพศ

☐ ชาย☐ หญิง

๒. อายุ

☐ น้อยกว่า ๒๐ ปี☐ ๒๑- ๔๐ ปี☐ ๔๑-๖๐ ปี☐ ๖๑ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพการสมรส

☐ โสด☐ สมรส☐ หม้าย☐ หย่าร้าง

๔. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา☐ มัธยมศึกษา☐ ปริญญาตรี☐ สูงกว่าปริญญาตรี

๕. อาชีพ

☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ☐ พนักงานบริษัท☐ ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย☐ รับจ้างทั่วไป☐ เกษตรกร☐ อื่น ๆ ระบุ.....

๖. ตำแหน่ง

☐ คณะกรรมการฝ่ายสงฆ์ โปรดระบุ ตำแหน่งของท่าน☐ คณะกรรมการฝ่ายฆราวาส โปรดระบุ ตำแหน่งของท่าน.....☐ คณะกรรมการจากภายนอก เข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

โปรดระบุ ตำแหน่งของท่าน.....

๗. ท่านได้รับรู้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ พระสงฆ์☐ เทศบาล หรือ อบต.☐ กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๘. ท่านระบุการเป็นสมาชิก กลุ่ม ชมรม องค์กร ในชุมชน (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

☐ กลุ่มเกษตรกร☐ คณะกรรมการศึกษา☐ กลุ่ม อสม.☐ กองทุนหมู่บ้าน☐ กลุ่ม อพปร.☐ ตำรวจอาสา☐ องค์กรสาธารณประโยชน์ เอกชน☐ กลุ่มฌาปนกิจหมู่บ้าน☐ อื่น โปรดระบุ.....

ตอนที่ ๒ ระดับการปฏิบัติงานที่มีต่อหลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕
ในจังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติของท่าน
โดยมีค่าน้ำหนักคะแนน คือ

- ๕ หมายถึง ระดับปฏิบัติมากที่สุด
๔ หมายถึง ระดับปฏิบัติมาก
๓ หมายถึง ระดับปฏิบัติปานกลาง
๒ หมายถึง ระดับปฏิบัติน้อย
๑ หมายถึง ระดับไม่มีปฏิบัติ

ข้อ	หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕						
๑	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๒	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมประชุมกำหนดนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กับหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัด					
๓	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกับสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดนครราชสีมา จัดประชุมเกี่ยวกับนโยบายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ของจังหวัด					
๔	ท่านและหน่วยงานของท่านวางแผนการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๕	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว					
๖	ท่านและหน่วยงานของท่านออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการงานหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๗	ท่านและหน่วยงานของท่านมีการจัดทำโครงการ คู่มือ และสรรหาหมู่บ้านต้นแบบ ในการรักษาศีล ๕					
การมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕						
๘	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมมือกับเครือข่ายเป็นกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๙	ท่านและหน่วยงานของท่านเปิดโอกาสให้เครือข่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๑๐	ท่านและหน่วยงานของท่านประชาสัมพันธ์เชิญชวนเครือข่ายการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕					

ข้อ	หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
๑๑	ท่านและหน่วยงานของท่านเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๑๒	ท่านและหน่วยงานของท่านร่วมประชุมให้คำปรึกษา และร่วมมือกับคณะกรรมการโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๑๓	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมสร้างความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๑๔	ท่านและหน่วยงานของท่านใช้โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ สร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้กับประชาชน					
๑๕	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดทำสื่อรักษาศีล ๕ ประสานเครือข่าย(สถานีวิทย์ หอกระจายข่าว หนังสือพิมพ์) ให้ชุมชนรับทราบกิจกรรมรักษาศีล ๕					
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕						
๑๖	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕ ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา					
๑๗	ท่านและหน่วยงานของท่านใช้ประเพณีและวัฒนธรรมวันสำคัญส่งเสริมการรักษาศีล ๕					
๑๘	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติมาสนับสนุนการรักษาศีล ๕					
๑๙	ท่านและหน่วยงานของท่านนำศีลธรรมและวัฒนธรรมมาจัดกิจกรรมรักษาศีล ๕ แก่ประชาชน					
๒๐	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดสถานที่ส่งเสริมสุขภาพอนามัย โดยอาศัยแนวคิดการรักษาศีล ๕					
๒๑	ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมการประกอบสัมมาชีพแก่ประชาชน โดยอาศัยแนวคิดการรักษาศีล ๕					
๒๒	ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมการสร้างสันติสุข เช่น จัดทำคติธรรมสอนใจ โดยอาศัยแนวคิดการรักษาศีล ๕					
๒๓	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดการศึกษาสงเคราะห์มอบรางวัล แก่ผู้รักษาศีล ๕ และเป็นต้นแบบ					
๒๔	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดสาธารณสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ยากไร้ เชื่อมกิจกรรมการรักษาศีล ๕					
๒๕	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมตั้งกลุ่มจิตอาสา เชื่อมกิจกรรมกตัญญูกตเวทิตา ในกลุ่มผู้รักษาศีล ๕					

ข้อ	หลักการการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา	ระดับปฏิบัติการ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
๒๖	ท่านและหน่วยงานของท่านส่งเสริมความสามัคคีธรรม ของชุมชน โดยจัดกิจกรรมการรักษาศีล ๕					
๒๗	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลัก ศีล ๕					
๒๘	ท่านและหน่วยงานของท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความ ชัดแย้งในชุมชน ตามแนวคิดของหลักศีล ๕					
๒๙	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมคุ้มครองสิทธิเด็กและสตรี					
๓๐	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมยกย่องสรรเสริญคนดี					
๓๑	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมอบรมคุ้มครองสถาบัน ครอบครัว ความซื่อสัตย์ต่อสมาชิกในครอบครัว					
๓๒	ท่านและหน่วยงานของท่านสนับสนุนการปฏิญาณตนเป็นคนดีของ สังคม					
๓๓	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข และยา เสพติด					
การติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕						
๓๔	ท่านและหน่วยงานของท่านเป็นผู้รวบรวมผลการดำเนินการโครง หมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๓๕	ท่านและหน่วยงานของท่านนำปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ไปปรับปรุงการดำเนินงาน					
๓๖	ท่านและหน่วยงานของท่านจัดทำข้อมูลประกอบการตัดสินใจของ หน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายที่เป็นเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๓๗	ท่านและหน่วยงานของท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ					
๓๘	ท่านและหน่วยงานของท่านมีการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ไปขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕					
๓๙	ท่านและหน่วยงานของท่านมีการมอบรางวัล หรือเกียรติบัตร แก่ หมู่บ้าน ศีล ๕ ต้นแบบ					
๔๐	ท่านเป็นคณะกรรมการติดตาม ประเมิน และส่งเสริมให้เกิดการ พัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ต้นแบบ					

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๑. ด้านยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนหมู่บ้านรักษาศีล ๕

.....

.....

.....

๒. ด้านการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนในการพัฒนาหมู่บ้านรักษาศีล ๕

.....

.....

.....

๓. ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการรักษาศีล ๕

.....

.....

.....

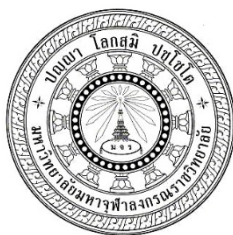
๔. ด้านการติดตามและประเมินผลหมู่บ้านรักษาศีล ๕

.....

.....

.....

ภาคผนวก ณ
เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชน
จังหวัดนครราชสีมา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษา “รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา” ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ๑. วิเคราะห์หลักการทำงานของเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา ๒.วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายแบบบูรณาการภารกิจ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ในจังหวัดนครราชสีมา และนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งท่านเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้ถูกสัมภาษณ์

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความเมตตาและคำแนะนำจากท่านในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พระครูศรีปริยัตยารักษ์
 นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
 บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ปีการศึกษา ๒๕๖๐

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของ
ประชาชนจังหวัดนครราชสีมา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (In-depth Interview)

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....ฉายา/นามสกุล

.....ที่

อยู่.....

.....ตำแหน่งบทบาท

หน้าที่.....วัน เดือน

ปี ที่สัมภาษณ์.....

หมายเหตุ ขออนุญาตบันทึกเสียง บันทึกภาพ ขณะสัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ คำถามในการสัมภาษณ์

๑) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในการสร้างเครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕

๒) ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงาน

๓) ท่านคิดว่าทำอย่างไรให้เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ให้การทำงานเกิดความ
เข้มแข็ง

๔) ท่านคิดว่าทำอย่างไรให้เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ทุกหน่วยงานร่วมกัน
ได้

๕) ท่านคิดว่าทำอย่างไรให้หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมจากประชาชน

๖) ท่านคิดว่าจะสร้างความตระหนักสร้างจิตสำนึกในการทำงานร่วมกันของ
เครือข่ายหมู่บ้านรักษาศีล ๕ อย่างไร

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านในการตอบแบบสัมภาษณ์

ภาคผนวก ญ
ภาพกิจกรรมการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและสนทนากลุ่มเฉพาะ

สัมภาษณ์ นายอำนาจ ปองนาน นายอำเภอประเทาย วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๖๐

สัมภาษณ์ นายบัวพันธ์ จันคำวงษ์ สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา อำเภอประเทาย
วันที่ ๘ เดือน กันยายน ๒๕๖๑

สัมภาษณ์ นางสาวกรรณิการ์ ทิพย์แสง นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ อำเภอบางแพ และ
นายสมโภชน์ ชั่งทอง ปลัดอาวุโสอำเภอบางแพ วันที่ ๘ เดือนกันยายน ๒๕๖๐

สัมภาษณ์ นางกชนิภา นราพิณิจ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลตาจั่น
วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐

ภาพการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล พระครูศรีปริยัตยารักษ์ (ประสงค์ กิตติปัญญา)
ภูมิลำเนา ๓๔๘ หมู่ ๔ ตำบลมะค่า อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา ๓๐๑๖๐
ที่อยู่ปัจจุบัน วัดสะแก ๒๒ ถ.สุนารีย์ ต.ในเมือง อ.เมืองนครราชสีมา จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐
วุฒิการศึกษา
นักธรรมชั้นเอก วัดดอนหวาย ตำบลดอนหวาย อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา
เปรียญธรรม ๖ ประโยค วัดสะแก (พระอารามหลวง) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา
จังหวัดนครราชสีมา
พุทธศาสตรบัณฑิต (ภาษาต่างประเทศ) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
การศึกษามหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
หน่วยงาน และสถานที่ติดต่อ
วัดสะแก ๒๒ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นครราชสีมา ๓๐๐๐๐
โทรศัพท์ ๐-๔๔๒๖-๘๔๐๖, ๐๘ - ๕๒๐๘ - ๒๓๗๑
E-mail : songnork@gmail.com
ตำแหน่งปัจจุบัน
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดสะแก ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
เลขานุการเจ้าคณะอำเภอเมืองนครราชสีมา
พระจริยานิเทศก์จังหวัดนครราชสีมา
พระธรรมทูตฝ่ายปฏิบัติงานอำเภอเมืองนครราชสีมา
ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี